

Сергей Минаев

Работя като търговски директор – такава съвременна разновидност на скъпа проститутка, която лавира между различни интереси. Цялата ти задача се свежда до това, час по-скоро да докараш боса (клиента) до оргазъм...

СЕРГЕЙ МИНАЕВ

ДУХLESS

Перевод: Ива Николова

chitanka.info

Работя като търговски директор — такава съвременна разновидност на скъпа проститутка, която лавира между различни интереси. Цялата ти задача се свежда до това, час по-скоро да докараш боса (клиента) до оргазъм...

Младият московски бизнесмен Сергей Минаев е създател на най-новия международен хит — романа „Dухless“. Книгата излиза в скромен тираж, но той се изчерпва за седмица. И всички започват да говорят за нея. Така се ражда бестселърът, чиито продажби в Русия надхвърлиха тези на световния хит „Шифърът на Леонардо“. Безспорен фаворит на пазара, той е издателски феномен, какъвто в Русия не е имало от години. Сергей Минаев вече се превръща в световна знаменитост, каквато не е излизала извън пределите на Русия от времето на Булгаков и Набоков. Статия за него се появи на първа страница на „Таймс“. Малко са писателите, които могат да се похвалят с такова внимание от страна на прочутото издание.

Героят на „Dухless“ е млад топмениджър — търговски директор на руския филиал на голяма мултинационална компания. Парите, модният лукс, наркотиците, сексът и алкохолът запълват света, в който живее. Той е на прага на най-големия си успех (или провал?) в клубния живот. Единствената спасителка, която може да го измъкне от омагьосания кръг, в който се движи, е Юля — любимото момиче, което го обича, макар да прозира в заблудената му душа.

Книга, каквато досега не сте чели. Цинична и честна, вулгарна и пряма, улавяща много точно духа, героите и ценностите на нашето време. С предизвикателството да я преведе на български блестящо се справи звездата от „Голямата уста“ на „Биг брадър“ Ива Николова.

Аплодирах наум вулгарността и цинизма на този град. С неговите продажни мадами, готови да ти се отдадат за пет минути в тоалетната и за петнадесет минути в дома ти в зависимост от това какъв часовник носиш на ръката си в съответния момент. С неговите продажни партньори,

готови да провалят всеки съвместен бизнес срещу един грам кокаин. С приятелите, които те продават за две минути между две чаши. С цялата негова морална и физическа педерастия. С хора, болни от гонорея на душата. Всеки път очаквах от околните нещо в този дух и всеки път, когато се случваше нещо такова, се чувствах пълен скапаняк.

Когато излезе „Dухless“, си мислех, че ще остане незабелязана. Но когато се случи обратното, аз се изплаших. После ми позвъниха от милицията и ми казаха, че ако продължавам да пиша така, ще ме арестуват за 15 дни. Сега вече се чувствам отговорен.

Книгата ми не е пропаганда на лъскавия начин на живот. По-скоро е антипропаганда.

Сергей Минаев

IN MEMORY OF OUR SWEET DREAMS

На поколението, родено през 1970–1976 година, което беше толкова многообещаващо и толкова перспективно. Чийто старт беше толкова ярък и чийто живот беше толкова бездарно прахосан. Да почиват в мир мечтите ни за щастливото бъдеще, където всичко трябваше да бъде съвсем друго...

R.I.P.

ACHTUNG, BABY!

Всички съвпадения с реално съществуващи персонажи, факти и събития са случайни. Всички събития и герои, всички гадости и ужасии на описаното общество са измислени от автора. Защото реалността е още по-гадна и ужасна...

Посвещавам на Юлия Лашчинина

Благодаря на моите приятели, без чието участие тази книга нямаше да види бял свят — Игор Бухаров, Константин Риков, Виталий Нотов

Кои от ценностите, в които вашите дядовци свято са вярвали, сега могат да се възприемат сериозно? Патриотизмът, религията, империята, семейството, светостта на брака, благоприличната солидарност, продължаването на рода, възпитанието, честта, дисциплината — сега всеки моментално може да постави всичко това под съмнение. Но докъде можеш да стигнеш, отхвърляйки тези непрложими неща?...

Джордж Оруел

Започнахме да живеем по-добре, другари! Започнахме да живеем по-добре!

Йосиф Висарионович Сталин

*Look at all that shines
Baby's down on the world and she know it
If your spirit's running
Why don't me make it rain like we used to
We run
We hide
We wait and we want
The good life
Aw sure
You're right
This ain't the good life*

Ah, Elegantly wasted
Ah, Elegantly wasted

Look at all the crimes
Baby's down on the world cause she owns it
Making up her life
Nothing more, nothing less makes it Voodoo
We run
We hide
We wait and we want
The good life
The good life
Aw sure
You're right
This ain't, the good life

Ah, Elegantly wasted
Ah, Elegantly wasted

We look at all that shines
Baby's down on the world and she knows it
If your spirit's fine
Why don't we make it rain like we used to
We run
We hide
We want
The good life
Aw sure
You're right
This ain't, the good life

Ah, Elegantly wasted
(you could be right, you could be certain,
you could be right)
Ah, Elegantly wasted
Ah, Elegantly wasted

*(you could be right, you could be certain,
you could be right)
Ah, Elegantly wasted (feels like, feels like)
Elegantly wasted — you could be right
Ah, Elegantly wasted — you could be certain
Ah, Elegantly wasted — you could right
Feels right, feels right*

INXS. „Elegantly
wasted“

ПЪРВА ЧАСТ
GET RICH OR DIE TRYIN^[1]

РЕСТОРАНТЪТ

*Ladies with an attitude
Fellows that were in the mood
Don't just stand there let's get to it
Strike a pose there's nothing to it*

*Vogue
Vogue*

Madonna. „Vogue“

Всичко започна тук, в Москва. Стоях си с моя познат Тимур — един от онези приятели, които всички по навик наричат приятели, макар че те, разбира се, не са ти никакви приятели, а просто хора, на които се обаждаш, когато вечер нямаш какво да правиш и искаш да ти направят компания на чашка, за да профукаш поредните две стотачки в някоя кръчма.

Двамата седяхме във „Vogue Cafe“, където (както е известно сред московските баровци) имаше лоша кухня, проблеми с паркирането, нагъл персонал и непрекъснатата блъсканица на бара. Въпреки всички гадости, казани за този ресторант, той продължаваше да е едно от най-популярните московски заведения. Очевидно заради това, че когато стояха тук, баровците изпитваха някакъв особен, сходен на мазохизма кеф, щом търпяха всички тези ужасии, които безусловно можеха да се сравнят само с условията в нацистки концлагер. В моментите, когато поредният московски баровец на име Мигел или Дан, жестикулирайки отчаяно, ти разказваше поредната история за това колко „просташки са се държали“ с него във „Vogue“, а на всичкото отгоре, след като той дръзнал да сложи сервитъора на мястото му, нарочно се опитали „да го отровят с някакво менте“ и в същото време сравняваше този ресторант с „онзи... абе, нали се сещаш... концлагера... как беше... май че

Моратау“, разбираш, че първо, този малоумник, който в училище не е успял да запомни Дахау, не е никакъв Мигел или Дан, а Миша или Денис и че също така е измислил тази история или я е щипнал от страниците на някое скапано списание, както и идиотското си име, което повече прилича на прякор. А освен това разбираш (и в този момент се изпълваш с благоговение чак до петите, както се е изпълвал с благоговение туземецът при вида на корабите на испанските конквистадори, пристигнали да му гепят златото) — та разбираш колко велик е всъщност ресторантьорът Аркадий Новиков, построил империя от заведения за такива хора.

И тъй, ние си седяхме във „Vogue“. И двамата бяхме доста пияни. Аз току-що бях споделил с Тимур идеята си някой да построи мръсна пивница, в която да сервират разредена бира и стогодишни чирози и където отвратително да смърди на засъхнала повръщия и на разлят по пода алкохол. И това да е нещо като възкресяване на центровете за прекарване на свободното време за възпитаници на техникумите и за шлосерите от район „Текстилници“ някъде през 1983 година. Идеята се състоеше в това, че ако този проект се реализираше от Аркаша, всички тези напуйчени шибаняци щяха да си запазват маси там една седмица предварително, за да плащат баснословни сметки за дисонанса между собствения си майбах и дебелията сервитьорка с мръсна престилка, която щеше да им сервира вмирисани кренвирши. А най-веселото беше това, че те щяха да куфейт много по-яко от вмирисаните кренвирши, отколкото от собствената си лимузина за няколкостотин хиляди евро. Щяха да ги плюскат, да ги хвалят и да ги препоръчват на приятелите си. А пък светските хроникьори щяха да изпаднат в свински възторг от „новия ресторант на Аркадий Новиков с интересен, оригинален подход към кухнята“. След като се обединихме около мнението, че това щеше да е „супер“ и „яко“, изпихме по още едно уиски и аз изпахнах в традиционното си състояние на пълна празнота, когато вечерта е завършила, но отново ти е страшно скучно и единственото желание, което изпитваш, е събеседникът ти да мълчи.

Но както винаги, точно в такива моменти събеседникът ти намира да ти каже нещо много важно. Тимур се наклони до ухото ми и то толкова близо, че започнах да усещам миризмата на алкохол, спагети с доматиен сос и цигарен дим, примесен с вонята на кариес, от устата му. Опитах се малко да се отдръпна, но този пиян идиот отново

се доближи до мен и ми предложи с шепот, който можеше да се чуе и на улицата, да се включа в проекта за развъждане на риби от атлантически произход в района около Москва. Тъй като разбрах, че ще продължи да върти тази плоча, се направих, че ми е еба си колко интересно и му казах, че, естествено, искам тутакси да стана рибен олигарх, особено с такъв умен партньор като Тимур, който вече е уредил всичко. И, разбира се, че ще намеря (както, впрочем, и той) 300 000 долара, които се искаха от мен (заради този проект!). Слушах цялата тази тъпотия и, за да не пукна от скука, разглеждах курвите наоколо.

Във „Vogue“, както и във всеки модерен ресторант, имаше много проститутки, които се правеха на честни момичета от столицата, и още повече честни столични момичета, които, кой знае защо, се правеха на проститутки. Нямах никаква представа с какво първите се отличаваха от вторите и затова за по-просто наричах цялата тази категория особен женски пол the maski.

Докато шарех с очи из залата, се натъкнах на една интересна двойка. Край масата се бе отпуснал един дебел коч на около петдесет години с плешива глава и свински очички, облечен с много скъп костюм, който въпреки това му стоеше отвратително. С едната си ръка стискаше в пръстите си с формата на кренвирши чаша с „Шато Марго“ (бутилката предвидливо беше сложена на масата така, че по-голямата част от залата да вижда как пичът кротичко си смуче хиляда кинта), а с другата галеше някаква пичка на около двадесет години. Една такава перхидролена кучка, облечена с нещо прада-гучи-подобно, с чанта „Vuitton“ и с дълъг маникюр. Той мачкаше коляното ѝ под масата и я щипеше по задника, а тя огласяше с истеричния си смях цялата зала и толкова силно навеждаше главата си назад, че тъмните очила на главата ѝ без малко не падаха на пода.

Това беше още една тъпотия, която никога нямаше да разбере — тези вечни тъмни очила, които момичетата денем и нощем носеха на главата си. Като на това отгоре никога не ги използваша по предназначението и очилата се бяха превърнали в моден аксесоар — нещо като диадемите, които богатите френски мацки носеха в косите си. Вероятно корените на тази мода трябваше да се търсят в съветските времена, когато нямаше никакви тъмни очила, и щом докопваша

маркови цайси от някой спекулант, всички ги мъкнеха със себе си навсякъде, включително и в банята.

В това време онзи дърт пръдльо продължаваше да й боботи в ухото с басовия си глас някакъв сигурно много тъп и гнусен виц от трапезния репертоар на бившите комсомолски работници. Пичката седеше с отсъстващ вид и мачкаше врата му. Дъртият пръдльо помоли да му донесат сметката. Докато гледах това вавилонско блудство, си мислех, че двадесет минути след като донесяха сметката на дъртия пръдльо, той щеше да бъде споходен от много сериозен проблем. Ако се съдеше по това как опипваше мацката и как шареше с очички из ресторанта, опитвайки се да разбере какво впечатление прави на околните и на нея, дъртият пръдльо просто сваляше мадами по ресторантите за бройка. Има една такава задръстена категория застаряващи мъже с много пари, които се опитват да докажат на себе си, на партньорите и на приятелите си, че още ги бива. И то на тези години! И сега, след натрапчивите демонстрации на собствената си похот, мъжът щеше да я закара в хотела, двамата щяха да влязат в стаята, той щеше да поръча шампанско и... щеше да го обземе отчаян ужас, защото, освен да я накара да му въртне един минет, вече едва ли беше способен на нещо друго. А за последен път го е бил надървил преди десет години, когато, поркан като талпа, най-ненадейно е изучкал жена си на вилата на техни приятели. А целият номер беше в това, че пичката, която седеше с него край масата, разбираше положението и дори нещо повече — тя просто завърташе такива застаряващи донжуани по осем парчета седмично. И защо, вместо да си спести всички тези моменти, той просто не се разбереше с някое симпатично младо момиче, с което да се появява в обществото по два пъти седмично?! Но не, щеше да се надува от чувство за собствената си значимост, щеше да страда заради собствения си инат, щеше да се поти, да беснее, да троши пари и винаги да си остава гола вода.

Докато размишлявах за всичко това, моят приятел вече тресеше глава като китайско кученце, ръсеше пепел от цигарата по себе си и в разказа си беше стигнал до онзи момент, в който двамата с него вече печелехме по няколко милиона. Преплитайки език, той дрънкаше някакви глупости за влагането на парите, за вили на някакво крайбрежие и за недвижими имоти в Москва. В отговор аз го потупах по рамото, казах му нещо за живота на олигарсите и се обърнах, за да

поискам сметката. В това време безумно сексапилната двойка, която наблюдавах, стана от масата. Срегнах очите на дъртия пръдльо и видях в тях уплахата на ранена птица. Напуши ме на истеричен смях и се опитах да затисна устата си с ръка, а мъжът очевидно разбра от какво се гърча, а също така проумя, че аз също зная, че е разбрал. От всичко това плюс 600-те грама уиски в главата ми се превих надве и започнах да се кикотя с цяло гърло. Мъжът хвана пичката си под ръка и двамата стремително напуснаха заведението. Замислен върху факта, че тази ситуация ще се превърне в още един пирон в ковчега на днешния опит за секс на плешивеца, отидох в тоалетната.

Виеше ми се свят, а тоалетната чиния танцуваше и се множеше пред очите ми. Казано накратко, шибана работа. Тъй като няха сили да се държа на краката си, седнах на тоалетната чиния и запалих цигара. Усещах как ми се повдига на талази. Станах, отидох до мивката и в течение на десетина минути плисках лицето си с ледена вода. Вратата на тоалетната се отвори и влезе Тимур. С думите „платих там, чакай малко“, той отвори вратата на свободната кабинка и започна да повръща още от прага. Някак си няха желание да чакам този драйфаш „олигарх на амбициите“. Излязох от тоалетната и се отправих към изхода. Часовникът ми показваше дванадесет и половина.

Навън ми стана студено, вдигнах яката на сакото си, запалих цигара и тъпанарски потънах в нощта, опитвайки се да се ориентирам откъде да си хвана такси (макар че на всеки глупак му беше ясно, че за това имаше само един път — по „Неглинка“, и че нямаше друг вариант да тръгна, накъдето и да било).

Някой зад мен ме извика по име. Обърнах се с нежелание и видях някаква пичка. Концентрирах зрението си и идентифицирах бившата си състудентка Оксана Григориевна. Тя беше едно от най-ефектните момичета от нашия курс и в течение на два месеца с нея имахме нещо като любовна връзка. В главата ѝ винаги се въртяха някакви безкрайни (набити в мозъка ѝ от нейната майка — бивш партиен бос) илюзии за това колко прекрасно трябва да живее в бъдеще. Същински долче вита с полети с частни самолети от Париж до Милано, с принцове в бели лимузини и други атрибути от нискобюджетните холивудски мелодрами. След това тя се омъжи, както разправяха, не много успешно и сега, съдейки по външния ѝ вид, дори с размътения си от алкохола мозък разбирах, че в момента тя се е

озовала в третата серия на филмовата епопея „Изгубени илюзии“, произведен в киностудиото „Това е животът ти, бейби“. Без да съм наясно за какво точно бих могъл да си говоря с нея, изблеях нещо от сорта на „Здрасти, как си, къде отиваш?“ и с това задействах детонатора на бомбата под названиее „жената е пияна и самотна“.

Някак незабелязано се озовах в колата, която ни взеше към тях. По пътя натам и по-нататък, в кухнята, изслушах подробен отчет за това кой от нашите състуденти как е уредил живота си, кой е станал милионер и само за един миг е профукал всичко, на кого жена му го е напуснала и кой е зарязал Лена от трета група с три деца. Докато ми говореше всичко това, Оксана седна до мен, започна да ме гали по косата и да оправя презрамката на роклята си. Общо взето цялата тази постановка ми изглеждаше някак фалшива и лъжовна. Седях поркан вече по-малко, отколкото бях във „Vogue Cafe“, и се довършвах със „Съветско шампанско“, което тя извади от хладилника. Много ясно осъзнавах, че целият този флирт от нейна страна е предизвикан от провалената ѝ вечер и от липсата на някое татенце, което тя обикновено забърсва по ресторантите, и тази ситуация тип „като няма риба и ракът е риба“ някак си не ме кефеше. Кимах, пуших непрекъснато и мислех под какъв предлог да се изнижа оттук. В това време разказът за нашите състуденти вървеше към края си. Стана ясно, че всички те в живота са се оказали марди, алкохолици и наркомани и фактът, че все още не са изпукали до крак, а продължават да влачат жалкото си (в сравнение с нейния красив и пълноценен живот) съществуване, е само въпрос на време.

Оксана започна да пие гадорията направо от бутилката, от време на време от устата ѝ излизаше пяна, тя се давеше, кашляше и се кискаше вулгарно като всяка пияна жена. Разказът ѝ стана още по-несвързан. Тя се объркваше, изтърваше запалената си цигара върху себе си и върху мен и аз се чудех кое ще стане по-бързо: дали ще подпали сакото ми или ще изпепели мозъка си с алкохол.

След това започнаха да се случват още по-ужасни неща. Тя отиде в банята, прекара там петнадесетина минути и се върна в кухнята. Пътьом съблече халата си, остана абсолютно гола и пусна музикалната уредба, която изпълни помещението, според мен, с най-отвратителната и противна мелодия. Със същата онази лирична композиция на група „Enigma“, която се нарича „Sadness“ или „Madness“ — не ме бива

много по тази част. Тя се тръшна на дивана до мен, удари несръчно лакътя си (очевидно по онова нервно окончание, което при удар предизвиква пронизваща продължителна болка), за миг лицето ѝ се разкриви от гримаса (което предизвика в мен пристъп на неудържим смях) и започна да разкопчава панталона ми. Вече се бях натряскал до козирката и по принцип изобщо не ми пукаше, че не ми става, още повече, че изпитвах пълна отврат при мисълта, че мога да правя секс с нея. След това тя подхвана несигурна пиянска имитация на минет, придружен с издаването на някакви бълбукащи звуци от нейна страна. В този момент си мислех за вулгарността на създалата се ситуация. За пияната нещастна жена, която непрекъснато се опитваше да издава странни звуци и навремето си мечтаеше да бъде кралица, а беше станала най-обикновена ресторантска фльорца, за собственото си безсилие и за утрешния работен ден. А освен това си мислех, че на фона на тази мелодия стотици хиляди европейски бургери чукаха тлъстите си жени, истеричните си любовници или нещо от този сорт. Постепенно заспах, като преди това успях да отбележа, че Оксана (очевидно заради непрекъснатата си заетост в своя главозамайващ живот) беше престанала да се бори с целулитата и той беше победил, както бурените побеждават парниковите растения.

Сънувах Тимур да стои обут с високи рицарски ботуши на борда на някакъв си риболовен кораб, пълен с риби, които мятаха опашки, след това се сетих, че някъде бях чел, че да сънуваш риба е на бременност, а после сънувах дебелака от „Vogue Cafe“, който ми правеше глупави муцунки. Последното, за което си спомнях, беше мисълта за смешното съвпадение между неговата и моята ситуация. Показах му насън среден пръст и заспах окончателно...

[1] Богат или мъртъв (букв. Стани богат или умри, опитвайки се) — заигравка със заглавието на албума и филма на рапзвездата 50 Cent. — Б.р. ↑

ОФИСЪТ

Транснационалните корпорации с най-висок стокооборот могат да си говорят, колкото си искат, за многообразието, но видимият резултат от тяхната дейност е армия от подрастващи-клонинги, които в стройни редици — „еднообразно“, както се изразяват хората на маркетинга, маршируват през глобалния супермаркет.

Ноами Клайн. „Без лого“

На другата сутрин отидох на работа.

Струва си да отбележа, че моята кантора беше филиал на една голяма френска компания за продажба на разни консерви. От царевица до зелен грах. Много отдавна, някъде преди десетина години, представителството ѝ в Москва било открито от един лекомислен баровец. Той живеел разгулно, харчел пари, които не били по джоба му, и както много други хора в началото на деветдесетте години, мислел, че животът в атмосферата на безкраен празник, когато днес пропиваш две хиляди долара, а утре по неясен начин спечелваш още пет, ще продължи вечно. Но доста бързо тъпаците, които можели да бъдат завлечени чрез най-различни афери, се изчерпали заедно с количествата пари, които въпросните тъпаци му снасяли. За разлика от сумите, които губел в казината и пръскал по проститутки и нощни клубове и които се натрупвали с астрономична скорост. В един момент на баровеца му се наложило да изтегли кредит от банката, за да закърпи безбройните дупки в бюджета си. Естествено, кредитът бил взет с ясна цел впоследствие банката да бъде преметната. Трябва ли да споменавам, че банката (впрочем, както и почти всичко по това време) била бандитска. И в един прекрасен, а може би дори и слънчев ден на прага на офиса му се появила група яки и изключително дружелюбно настроени момчета, които чрез бърз диалог, подпомогнат от две тежки крошета в зъбите, обяснили на героя, че или ще занесе

парите в банката, или него ще го занесат в моргата. След като пресметнал, че шансовете му да изчезне са нищожно малки, пичът започнал бързо да търси варианти за простичка далавера, благодарение на която би могъл да се сдобие с желаната сума. В този момент се оказало, че баща му, който навремето работел в търговското представителство на СССР във Франция, има някакви връзки с тамошните производители, които за късмет търсели партньор, за да завъртят консервния си бизнес в Русия. След като им описал образно перспективите да излязат на този толкова голям (но и също толкова опасен) пазар със сигурни руски партньори (кой би могъл да се усъмни в нашата честност, ха-ха), той подписал договор с тях. Естествено, бил открит офис, там седнала секретарка, в него имало и два шкафа с празни класьори, а също така се появил и склад, готов да приеме два камиона на стойност точно колкото бил кредитът плюс известен процент отгоре.

Когато стоката пристигнала, тя трябвало да бъде реализирана, за да може камарата натъпкани с генномодифицирани грах и зеленчуци метални кутии да се превърнат в парични знаци. Реализирането на първата партида преминало толкова бързо и толкова успешно, че и пичът, и бандитите решили засега да не колят кокошката, която снася златни яйца, а да поспечелят малко кинти от търговията, пътом да поодрусат от тъпите французи мангизите, които дават за реклама, а пък после да мислят какво ще правят. Но както във всяка руска приказка, и тук настъпил краят. След като на два пъти спипали фалшифицираните баланси и неубедителните отчети за рекламните разходи (и наистина, нима пейзажите около 150-те билбордове, пръснати из цяла Москва, биха могли да си приличат толкова много, сякаш едни и същи пет билборда са заснети от различни позиции) французите пристигнали лично в Москва. Тук те моментално се докопали до съответните органи, където обяснили, че инвестират стотици хиляди долари в Русия и могат да достигнат дори до милиони, но в страната има хора, които не са съвсем — нека се изразим така — честни, и възпират взаимноизгодния за нашите две държави бизнес. Съответните органи влезли в положението на французите и, ръководени от идеята за укрепване на руско-френските търговски връзки, на бърза ръка отсвирили от терена пича и бандитите му.

Така се създаде кантората, в която аз работя на поста търговски директор.

С течение на времето малкият офис се превърнал в огромен гигант с неповратлива инфраструктура, с около двеста служители и с алкохолизиран директор (от руска страна) с отвратителен дъх и с навика да свиква всекидневни заседания в деветнадесет часа и две минути.

Продажбите вървяха доста успешно, а директорът лека-полека се готвеше за пенсия. Французите, които идваха на проверка, си прекарваха весело в клуб „Night Flight“ с руски проститутки. Низшият персонал бе низвергнат до състоянието на работници от експлоататорски предприятия за производство на маратонки в Индонезия, а топмениджърът, който имах честта да бъда, въведе диктатура на корпоративното робство, подквасена с ужаса на съветската министерска естетика, получаваше бесни пари и невероятни командировъчни и крадеше от бюджетите, както и доколкото може. Общо взето бизнесът бе изграден както се полага в такива случаи.

Нашият мил офис се намирал в един от първите бизнесцентрове в града. В „Riverside Towers“ — тази цитадела на корпоративния ужас. Вероятно според замисъла на създателите му неговото название трябваше да предизвиква у работещите в тази сграда асоциации с някакви ефирни дворци на брега на благословена река. Но лично у мен още от първия ми работен ден тя предизвикваше асоциации с ужасни готически замъци и божества на злото от романи фентъзи. През ранното зимно утро, когато навън все още не беше съвсем светло, прозорците на тухлените кули блестяха с восъчна светлина като оживяла илюстрация от книгите на Толкин.

Особено когато стоиш в девет часа сутринта на хълмчето, още преди да си влязъл на територията му, и виждаш как към кулите прииждат потоците хора и автомобили. Хората бързаха, опитвайки се да не закъснеят за работа, много от тях вървешком говореха по мобилните си и постепенно накуасваха недоспалите си мозъци с утринната суета на града. (Освен всичко друго, в наше време мобилните телефони изпълняват функцията и на допълнителен будилник. Ако първият те буди за работа, вторият ти съобщава, че тя вече е започнала.) Понякога въображението ми дорисуваше на гърба на

леко прегърбените фигурки вързопи, превръщайки ги в крепостни роби, които всеки ден носят на господарите си оброк във вид на собственото си здраве, чувства и емоции. А най-важното и най-ужасното се състоеше в това, че те правеха всичко това по собствена воля и въпреки че нямаха никакви крепостни тапии, които да ги заробват.

Към десет часа сутринта на паркинга бавно се появяваха тежките автомобили от представителното производство на западногерманските концерни. От тях слизаха БОСОВЕТЕ, влизаха небрежно в офисите и пътьом мяткаха мълнии с очи, изпепелявайки закъснелите служители или онези, които пушат навън. Новият ден в „Riverside Mordors“^[1] започваше...

Да, между другото, пушенето в офисите, на етажите и навън близо до входовете беше забранено. Първо, защото служителите, които пушат, работят по-малко (но в същото време не се уточнява дали ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА НА ТРУДА намалява). Второ, защото пушенето е източник на много болести (и вследствие на това на изплащането на множество болнични листове) като бронхит, белодробни заболявания и тъй нататък. Пушачът би могъл да умре и на погребението си да лежи в ковчега с ужасен сивкаво-зеленикав цвят на лицето (за разлика от розовобузестия си колега непушач, който скоропостижно е починал от преумора), с което щеше да наруши Инструкция номер 234 „За външния вид на служителя на компанията, който посещава корпоративни събития, мероприятия или други обществени места, където може да бъде пряко асоцииран с компанията“.

За разлика от топмениджърите, към които по недоразумение принадлежах и на които във вид на привилегия им бе позволено да пушат в собствените си кабинети. С това компанията вероятно подчертаваше, че ѝ е все едно от какво и с какъв цвят на лицето ще пукнат. Във вас са вложени толкова корпоративни пари, че ръководството на компанията не само няма да се появи на погребението ви, а дори ще се прекръсти три пъти по повод на вашата кончина. Такъв е животът. През по-голямата част от него драпаш в стремежа си да заемеш място под слънцето, а когато достигаш желаното, често предаваш богу дух, без да си успял да се насладиш на първите му лъчи.

Като пообръгнал в корпоративния етикет булдог своевременно се обадох в девет часа сутринта на секретарката си, за да съобщи на всички за митичната ми сутрешна среща, отидох си до вкъщи, за да се преоблека, капнах си „Визин“ в очите и тръгнах към службата. До офиса стигнах в единадесет без десет.

И ето, че излязох от асансьора на осмия етаж и отворих вратата на офиса, излъчвайки флуидите на вечните ценности като точност, служебно усърдие, началническа мъдрост и грижа за интересите на корпорацията.

До входа се намираше ресепшънът. С цели три секретарки. Поздравих ги. И трите едновременно вдигнаха глави от книжките си с формат покетбук и ми казаха: „Добро утро“. Мониторите на компютрите практически скриваха лицата им. Човек можеше да види кой седи зад плота на ресепшъна само в пролуките между мониторите. По този начин се създаваше илюзията, че нашите секретарки седят на постоянна огнева точка. Служителите със седмици безуспешно обсаждаха това съвременно фортификационно съоръжение, опитвайки се да получат нужната им информация, да си поръчат служебна кола или да се свържат по телефона с топмениджъра. И като прибавим каменните физиономии на секретарките, картечния им говор и техните трещящи като фугаси просташки крясъци по служителите от нисшите нива, илюзията се превръщаше в реалност. Затова при нас просто не можеха да се намерят Матросовци, които са способни да се хвърлят с гърди върху амбразурата на секретариата с граната в ръка, за да спасят целия офис от тяхната простащина, от нежеланието им да работят и от проблемите, свързани с пълната им професионална непригодност.

Може би щеше да е по-лесно да ги уволнят и да намерят нови? Любезни, внимателни и работещи. Но, първо, те се бяха научили много сръчно да забременяват, когато усетеха приближаващата буря (уволнението). И второ, на вакантните места на излезлите в отпуск по майчинство те моментално довеждаха собствените си приятелки, които бяха същите тъпоглави магарици, създавайки у ръководството пълната убеденост, че секретарката не е длъжност, а специална човешка порода, която още от дете е обучена да тъпее, да се кипри и да нагрубява околните. Така си живееше нашият секретариат с години. Половината перманентно бяха в майчинство, другата половина (която временно сменяше първата) бяха на изпитателен срок (очевидно,

безсрочен) и всички те бяха защитени от Кодекса на труда като от Службата за защита на трудещите си. Железобетонно.

Тръгнах към кабинета си и в този момент едната от секретарките заговори от мястото си:

— Почакайте малко, донесоха един плик за вас.

— Откъде? — попитах.

— Бях си записала някъде. — Тя стана и започна разсеяно да рови из книжката на бюрото. Но моментално забрави какво търси и застина смутено.

— Ако го намерите, донесете ми го, о'кей?

Бях абсолютно сигурен, че нашите секретарки са андроиди. И действаха с ток от електрическата мрежа. В столовете бяха вградени контакти, които снабдяваха секретарките с енергия и поддържаха живота им. Но веднага след като станеха от столовете, контактът прекъсваше и предизвикваше нарушения в информационната им система. Започваха разстройства, които застрашаваха да унищожат цялата им памет и да ги извадят от строя за месец. Докато бяха на работа, те можеха да се придвижват без контакт с електрическата мрежа само до тоалетната или до кабинета на директора. А когато отидеха да обядват или си тръгваха за къщи, те превключваха на режим „Улица“, който им позволяваше да възприемат информация, написана единствено в книгите с формат покетбук.

Влязох в кабинета си и моята секретарка тутакси скри прозореца на експлорера. Идиотка, като че ли не зная, че по цели месеци висиш в сайта damochka.ru в търсене на неземната любов или поне на най-елементарно чукане. Веднъж видях тайно ника ѝ в „дамочка“ и в течение на половин ден я разигравах в тамошния форум, изпращах ѝ по имейла снимката на един мачо, която взех от интернет, след това ѝ определих среща в интернет-кафенето „Мах“ на улица „Новокузнецка“ и се насладих на петте минути, през които тя, изчервявайки се и мънкайки, ме помоли да я пусна с половин час по-рано. Общо взето тогава здравата се покисках.

Моята секретарка почти не се различаваше от колежките си на ресепшъна. Тя се казваше Катя и беше едно доста глупаво двадесет и пет годишно момиче, което питаше по пет пъти за всяко нещо, но пък

беше много изпълнителна. Не беше хубава (което по-скоро бе плюс, като се има предвид вредата от любовните връзки със собствените секретарки), обичаше да обядва с часове и да клюкарства с приятелките си в офиса. Съжденията ѝ по различни въпроси от съвременността поразяваха с космическата си глупост и селяндурска непримиримост с чуждата позиция. На два пъти направо ме съсипа с изказванията си по въпроси на обществения морал, нравите, институцията на брака и отношенията между половете. Така през втората година на съвместната ни работа ние окончателно престанахме да разговаряме (с изключение на служебните ангажименти), та аз да не излизам от кожата си и тя да не се изчервява. Вече бях свикнал с нея, както се свиква с чекмедже на бюро, което заяжда, или с неустойчива закачалка в ъгъла на кабинета.

Поздравих (трябва ли да споменавам, че заради махмурлука си бях страшно любезен. Толкова любезен, че от време на време поздравявах по няколко пъти едни и същи хора), поисках кафе и седнах в креслото си. Бюрото ми, както винаги, беше затрупано с камара книжа, които символизираха непрекъснат работен процес и моята целодневна заетост. Трябва да отбележа, че някои документи бяха от преди половин година. Камарата стоеше от дясната страна на доста голямото бюро, на което имаше плосък монитор, мишка без кабел, една снимка, направена миналата година на срещата с моите бивши колеги от клуб „Спартак“, в който тренирах от 1984 до 1988 година. Имаше и три купчинки музикални дискове, издадени от модни музикални лейбъли в Москва, Питер^[2] и Европа. Като аудиосвидетелство на моята night fever: от „Zeppelin“ до „Costes“. Не мога да ви кажа какво имаше в чекмеджетата на бюрото, защото не бях поглеждал в тях от момента, в който ги бях напълнил.

Зад гърба ми имаше голям прозорец с изглед към крайбрежната улица на Яуза, през който гледах с часове, размишлявайки за странностите на битието. Ето, че и сега пиех кафе и гледах колите, които минаваха по улицата. Е, амигос, настъпи ли моментът да се представя?

Аз съм на двадесет и девет години, четири от които съм прекарал зад стените на въпросното учреждение. Работя тук като търговски директор, имам лична секретарка, служебна кола, голяма годишна заплата и още по-големи годишни бонуси. Под мое ръководство са

„продажбите и развитието на дистрибуцията на компанията“ или поне така е записано в длъжностната ми характеристика. Но в действителност изразходвам работното си време предимно за да чета лекции на подчинените си за повишаване на личното им старание (с едни и същи фрази, в които се сменят само наименованията на стоките и текущата година), за всекидневно набиване на канчето заради недостатъчните продажби и за прехвърляне на моята работа на друг.

Знаете ли какво представлява всъщност търговският директор? Това е такава съвременна разновидност на скъпа проститутка, която лавира между интересите на ръководството с техните завишени няколко пъти планове за продажби и интересите на собствените подчинени, които не искат да претворяват тези планове в живота. И тъй като, както се полага да се държат с една проститутка, те ебат по няколко пъти на ден, цялата ти задача се свежда до това, час по-скоро да докараш клиента (боса) си до оргазъм, като в идеалния вариант избегнеш секса в стил S&M (пердах заради провала на поставените задачи) и аналния секс (в зависимост от това какъв ще ти е късметът, без каквито и да било допълнителни бонуси).

И тъй като бях професионална курва, спектърът на услугите, които предлагам, също беше доста широк:

Класика (за нея стана дума по-горе);

Ролеви игри по желание на клиента (партньор във футболния отбор, любител на риболова, поклонник на творчеството на Есенин, фен на караоке, съвместно писане на бизнеспланове през почивните дни);

Кунилингус (когато пристигаше петдесетгодишната финансова директорка от Франция);

Дълбок минет (това беше първата ми точка от всекидневния график със забележката „Не се престаравай“);

Лесбос (преговори с шефа на продажбите от централния офис в присъствието на собствения ми бос);

Услуги за семейна двойка (по веднъж на две години, когато пристигаха собствениците на холдинга — ГОЛЕМИТЕ ЧИЧКОВЦИ от град Париж).

А цялата същност на работата на търговския директор се състои в ходенето по ей-това острие на корпоративния бръснач — когато върховете не могат да мислят, а низините не могат по принцип.

На едни казваш, че като търговски директор мислиш преди всичко за интересите на компанията и перспективите на бизнеса, за разлика от своите подчинени, които мислят единствено за собствената си заплата. Други уверяваш, че ти също си от хората, които се занимават с преките продажби, и просто си един от тях, затова знаеш как се постигат резултатите и разбираш цялата тежест на практическата дейност.

И аз си живеях ей-така през последните четири години. Мъгливото утро плавно преминаваше в работен обед, който се сменяше с вечерта на трудовия ден. Зимата се сменяше с пролет, а лятото — с есен. (В смисъл на годишни времена. Макар че също така и в смисъл на названия на клубове).

Всичко си вървеше по график, лицата на подчинените ти се сменяха със страшна скорост като в калейдоскоп и ти вече започваш да бъркаш имената на половината от тях, а другата половина просто не знаеш как се казват. И понякога затъпяването ти стига до такова ниво, че за да си спомниш името на собствената си компания, ти се налага да извадиш визитката си.

След като прегледах пощата или по-точно, след като разхвърлях входящите писма от клиенти и партньори на подчинените си, отидох в стаята, където седяха мениджърите по продажбите. Общо взето, те бяха единствените хора в компанията, с които си общувах, без това да предизвиква отвращение в мен. Най-справедливото заплащане за труда, измислено от капиталистическите собственици, е прекият процент комисионна от продаденото. Това е най-добрият индикатор за бързината на твоето израстване и за изкуството да продаваш. Онова, което е невъзможно да се размие и изкриви с никакви митични „маркет разчети“ и „филд рипорти“. Голата истина. И нищо друго, освен истината. Затова във всяка търговска компания в директните продажби работят най-важните хора. И най-гадното нещо, което може да прави техният ръководител, е да краде от работното им време. Като им къса нервите по заседания, съвещания и сутрешни разбори. Борбата с въпросните заседания като че ли беше единственото нещо, на което все още отделях внимание. Тъй като очевидно си спомнях началото на

собствената си кариера и обиколките по задръстените началници от средите на нисшите слоеве в съветските министерства, които изобщо не вдяваха нищо от бързо променящия се пазар и продължаваха да живеят по системата „заплата — надбавки — тринадесета заплата“, аз се опитвах да изкореня тази дърварска бюрокрация. Ако не бях чак толкова мързелив и малко по-талантлив, задължително щях да напиша „Ода за търговските представители“ и щях да накарам всички началници да я научат, та да помнят чий хляб ядат и чий коняк пият.

В този момент в офиса по продажбите единият от началниците на отдели общуваше с подчинените си. Коего ще рече, че опознаваше пазара, като четеше отчетите им за свършената работа. Естествено, и дума не можеше да става за това да провери пазарната ситуация, като излезе сам на терена. След като получеха мекото кресло на шеф на отдел, главите на много хора се превръщаха в задници.

— Ето, в седмичния отчет има графа „Новини от пазара. Конкуренция.“ Защо не я попълваш вече втори месец? — обърна се той към уморения от глупавите въпроси свой подчинен.

— Ами, защото няма никакви новини и не са се появили нови продукти, които да се конкурират с нашите, какво да напиша в тая графа?

— Ами... ами напиши нещо. Тука има ли графа? Значи трябва да се попълни.

Спомних си как един доста талантлив търговски представител, изтощен от слушане на подобни въпроси, веднъж написа в тази графа за нов зелен грах, който се е появил на пазара в триъгълни кутии с етикет, който имитирал нашия. Когато неговият пишман-ръководител ми донесе този отчет със сгърчено от приближаващата катастрофа лице и на това отгоре започна да ми говори за нестандартния ход на конкурентите, аз юрнах всички шефове на отдели да търсят образец от тази изумителна продукция. Както вероятно се досещате, когато се върнаха с празни ръце, те мърмореха нещо от сорта на:

— Това е била някаква бърза промоция на конкурентите. Вероятно експериментът е бил несполучлив, тъй като продукцията от този вид повече не се е появявала.

След като се изгаврих до насита с тяхното непознаване на пазара, допълнено от мързела им и от погледа им върху конкурентната среда през прозореца на собствения им офис, в течение на цял месец се

споглеждах със служителя, който беше написал този отчет, и се усмихвах на начина, по който ги бяхме разиграли.

Щом видях, че влизам, шефът на отдела направи още по-сериозна физиономия и произнесе следната тирада:

— Добре, Александър. Приемам отчетата ти, показателите ти за месеца са добри, само че не описваш подробно посещенията си. Така цялостната ми представа за работата ти се нарушава, разбираш ли? Е, добре, върви.

Когато служителят от преките продажби излезе, седнах на мястото му и казах:

— Паша, кажи ми защо тормозиш хората заради някакви глупости? Той изпълнява ли плана ти?

— Ами, да.

— Изпълни ли плана за тримесечието? Има ли увеличаване на продажбите?

— Ами, има, ама това е отчет. Има и производствена дисциплина.

— И ти си мислиш, че той ще започне да продава повече, ако му мътиш главата с тези неща? Ако ти е толкова интересно какво обсъжда надълго и нашироко със снабдителите на магазините, да беше отишъл с него на срещите. Я ми кажи миналата седмица колко пъти беше на терена?

— Аз... — челото на Паша се сбръчка — имах работа в офиса. А освен това ситуацията не изискваше моя аутсорсинг на подчинените.

— Какво не е изисквала? — разкривих лице.

— Аутсорсинг.

— А ти можеш ли да кажеш тази дума на руски? Например, „моята подкрепа“? Или „моето участие“?

— Да, но в бизнес етикета съществуват редица общоприети изрази и аз смятам, че...

— Паша, би трябвало да се радваш, че той не те „аутсорсна“, както се изразяваш ти. Тъй като със сигурност си забравил как се водят преговори с клиенти.

— Не, не съм забравил, просто отчетите трябва да се анализират, а въз основа на анализите трябва да се правят краткосрочни и

дългосрочни планове, затова аз ги изисквам от моите подчинени.

— А според теб, кой ги анализира? И кой прави планове въз основа на тези отчети?

— Ами... ръководството. — Той вдигна ръка нагоре — натам, където, според него, живееха богопомазаните от топмениджмънта.

— Паша, запомни — тези отчети не ми трябват на мен, а на теб. За да поставяш правилно задачите на подчинените си, а не да им ебеш мозъците, като ги караш да пишат разни митове и легенди за нови продукти. А пък аз, уважаеми, не пиша плана за продажбите в зависимост от това колко пъти в седмицата твоят пласъор е разговарял с леля Клава от магазина за хранителни стоки „Надежда“. Разбра ли?

— Да.

— Прекрасно. — Доста се поизморих от това празнословие и се отправих към вратата. — Да, Паша, без малко не забравих. Ела на мийтинг при мен в петък към единадесет часа... И си атачни отчета за работните си посещения и плановете за посещенията през следващата седмица, о'кей? Тогава ще анализираме. Можеш да аутсорснеш моята секретарка, между другото, тя пише много бързо на компютъра.

Върнах се в кабинета си, отворих файл, в който бяха цифрите за всекидневните продажби на компанията, за да погледна картината в отдела на този аутсорсър Миша.

Непрекъснато говорим за глобализацията. За транснационални корпорации, които поглъщат планетата и я превръщат в един гигантски завод с нечовешки условия на труда и мизерни заплати. Съвсем сериозно разсъждаваме на глас за това, че макдоналдсите, кокаколите и майкрософтите ни принуждават да правим това и онова.

Пълни глупости. Разбирате ли, че това са пълни глупости? Отдавна вече няма нужда да принуждаваш никого. Всички с гигантски крачки вървят към една „Компания без граници“. Замислете се защо моите подчинени, които общо взето са умни младежи, получили добро руско образование, се стремят да изглеждат по-тъпи, отколкото са в действителност? Получили са образование в класическия смисъл на думата. Не с тесен профил, а разнопосочно. Макар и не чак толкова задълбочено, но разкриващо широк хоризонт за прилагане на усилията за съзнанието на абсолюта. Образование, което поставя

систематичното мислене по-високо от систематичното потребление. И кой от тях цени това?

Вместо да използват своята база, всички те се държат като тъпоумните и ограничени американци. И придобиват същите жестове, същите усмивки, същите маниери на поведение. И същия идиотски навик да говорят с думи, които приличат на рекламни слогани. Защо умните хора толкова упорито, ден подир ден, се правят на идиоти?

Знаете ли, аз не ги мразя заради това, че те са чиновници. А заради това, че мечтаят да бъдат чиновници. Войници от Международната корпоративна армия. И, не дай си боже, да им отнемеш тази мечта.

В унисон с мислите ми за армията вратата на кабинета ми се отвори и влезе Саша. Заместникът на нашия шеф по стопанската част Петрович. Саша, както и Петрович, беше бивш военен. Някъде преди около месец помолих Петрович да сложи в кабинета ми нова машина за рязане на документи, а също така да окачи на стената една черно-бяла снимка на женски крака върху маса в казино. Снимката наистина беше много стилна.

Целият месец тези мърльовци се размотаваха, надявайки се, че задачата им ще бъде отменена или забравена. Моята секретарка им се обаждаше всяка седмица и ето, че най-после това стана. Саша внесе прословутата машина с изпънати ръце, сякаш носеше шапката на Мономах. Физиономията му беше като на човек, който изпълнява войнския си дълг.

— Защо я носиш чак сега, Саша? Да не би да е дошла пеша от офиса на доставчика?

— Моля? Кой да е дошъл?

— Машината.

— Стига де! Това е дефицитна стока. За да я купим...

По-нататък последва витиевата реч за това, че през 2006 година в Москва е много трудно да се намери машина за рязане на документи. Още малко и сигурно щях да чуя „колко трудности и лишения сме изтърпели, докато намерим машината за рязане на документи“. Кимнах с глава, а в това време Саша тръгна заднешком към вратата.

— Чакай малко, чакай малко — казах, — ами снимката? Вече дори я сложих в рамка!

Лицето на Саша се вкамени. И той реши, че днес вече се е ПРЕРАБОТИЛ.

— Не може ли да дойда утре? — направи плах опит да се изниже. — Че трябва да свърша разни работи и в счетоводството...

— Саша, това на нищо не прилича. Ще го свършиш за пет минути.

Саша дойде до бюрото ми, вдигна слушалката на телефона и набра вътрешния номер на Петрович. Докладва ситуацията. Получи одобрение. Затвори слушалката и ми каза с официален тон:

— Ще я окачим. На какво разстояние от перваза?

Вцепених се. Страхотен въпрос, нали? Вие какво бихте отговорили? „На око“? И аз исках да кажа същото. Но в отговор се боях да не чуя: „Това колко е в сантиметри?“

Затова без да ми мигне окото отвърнах: „На метър деветдесет и два“.

— Е, тогава ще ида да взема рулетката — каза Саша и излезе.

Дай боже, след един месец пак да дойде.

Почти всички домакини преди са били началници на складове и на всевъзможни части за осигуряване на униформено облекло и продоволствие. Общо взето това беше онази чугунена и тъпа прослойка „фуражки“, които нямат нищо общо с руското офицерство и изобщо с хората, които защитават родината. Само дете по недоразумение все пак се наричаха „военни“. Точно те бяха героите на безбройните вицове от сорта на „ще копаеш от оградата до обед“, „ще боядисаш тревата зелена за посещението на началството“ и тъй нататък. И в живота те почти не се различаваха от фолклорните персонажи.

В офисите, т.е., използвайки тяхната терминология, в цивилния живот, те продължаваха да се държат както в казармата. Например, даваха пари на шофьорите да измият служебните коли не когато са мръсни, а когато „се полага“. Х пъти в месец през зимата и У пъти през есента и пролетта. А през лятото сигурно изобщо не се „полагаше“, тъй като времето е сухо. Ясно е за какво ставаше дума. По принцип военните коли се мият веднъж годишно. Когато идва началството.

Химикалките, телбодът, кламерите и ластиците не се даваха, когато са нужни, а по веднъж годишно в съответствие с протокола от

инвентаризацията.

Когато се обръщаш към домакиня за нов перфоратор на хартия, в отговор винаги чуваш:

— Интересно, а старият къде е?

— Не знам. Някой го е взел. Няма го.

— Ама, вие разбирате ли какво е това?!

И на това място започваше половинчасов монолог, в който можеш да чуеш, че да изгубиш перфоратора е все едно да изгубиш знамето на полка. И в предишни времена за такова престъпление щели да те изпратят пред трибунала. Че дори и да те разстрелят. След като изслушаш тази реч с надеждата, че когато свърши, все пак ще получиш желания канцеларски предмет, ставаше ясно, че в склада „не са докарали“ такъв. След подобен отговор обикновено ме избиваше студена пот.

Кой не е докарал, мамка му? Световният комитет за доставка на перфоратори ли? Перфораторменът от комиксите ли? Или ти, мързелив гадняр, вместо да подсигуриш компанията със средства за „комфортен бизнес“ и да купиш всичко навреме, седиш по цели дни на непоклатимия си задник и изписваш инвентарни номера на всичко, включително и на всеки кламер? Ако зависеше от теб, щеше да ги изпишеш и на гърбовете на служителите.

Най-вероятно всички тези хора бяха членове на Руския съюз на домакините и администраторите, съкратено — РСДА. Целта на организацията бе да внедри в търговските фирми свои хора на съответните постове, за да могат впоследствие да съсипят икономически тези структури. Да насаждат повсеместно бюрокрация, тъпотия, дребни кражби, саботажи, съветско мислене и провал на работния процес. За да настъпи моментът, когато всички търговски структури щяха да се превърнат в големи складове за хранителни продукти, спиртни напитки, канцеларски стоки, автомобили — в зависимост от предишния профил на организацията, унищожени от членовете на РСДА. И така цяла Русия щеше да се превърне в царството на „фуражките“. От Мурманск до Владивосток по телеграфните и телефонните линии (дотогава те вече щяха да са отменили интернет като средство, което ускорява информацията) щяха да се носят идиотски заповеди и нареждания, които никой нямаше да бърза да изпълнява в очакване на отмяната им.

Просто чувах бъдещите им телефонни разговори:

— Здраве желая, Петрович! (Естествено, всички началници на складове щяха да се казват Петрович.)

— Здравсти, Петрович! Какво има?

— При нас хората замръзват както по време на блокадата. Твоят склад не може ли да ни изпрати три влакови композиции дърва? Защото в нашия град една трета от личния състав (т.е. от жителите) ще умре до пролетта.

— Че как да ти ги изпратя? Трябва да получа нареждане от централата, от Петрович.

— Ами, той умря преди два месеца, а пък още не са назначили друг, откъде ще ти взема нареждане?

— Какво да направя? Без нареждане не става! Изпрати нареждане и тогава, ако щеш, вземи цялата тайга. Но без нареждане не мога. Не се полага.

— Да... ще чакаме да назначат някого в централата. Уставът си е устав. А ти как си, как са жената и децата?

— Караме я, караме я. Щабът ни е разквартируван в бившия музей. Идвал ли си тук? Намира се на площада, една такава грамадна сграда.

— Да. По средата има една колона?

— Точно така. Е, седим си тук и засега се топлим. С рамките на картините и разни стари мебели. Тука е фрашкано с такива неща. С тия мебели. Ще устискаме до пролетта. Пък тогава централата може да реши нещо.

— Е, бъди жив и здрав, Петрович. Обади се, ако има нещо.

— Тъй вярно. Хайде.

И докато ние тук си пропилявахме живота в клубните свърталища, тези Петровичи делово и целенасочено като същински дървояди разяждаха дървото на нашия бизнес. А пълната катастрофа се състоеше в това, че те дори успяваха да отгледат своя смяна от същите сашевци и володевци, които засега работеха като офис мениджъри. И един прекрасен ден, когато те укрепнеха, всички рискувахме да дойдем на работа и да бъдем „осъдени от триумвирата“ (шефа на стопанската част, администратора и офис мениджъра) на двадесет и пет години в затворнически лагер заради две изгубени химикалки и един изгубен маркер.

Докато плациках мислите си между домакините, шефовете на отдели и оставащите до края на работното време часове, по вътрешната линия ми се обади секретарката на ГЛАВНИЯ и с глас на гранитен сфинкс ми каза:

— Моля, елате при Алексей Андреевич — като в същото време произнесе името и презимето му с майчина нежност.

Облякох самото си, оправих вратовръзката си, взех химикалката и тефтера (в случай, че най-ненадейно чуя гениален начин за добиване на философски камък или решението на теоремата на Ферма) и се отправих при ГЛАВНИЯ.

Алексей Андреевич Кондратов очевидно се чувстваше по-зле и от мен. Махмурлукът и (нещо, което беше още по-страшно на неговата възраст) недоспиването бяха изписани на лицето му с всички багри на медицинската палитра. Той наистина приличаше на дъга. За няколкото секунди, откакто бях влязъл в кабинета му, смени цвета си от бледолилав до сивкаво-синкав. Първото, което ми се прииска да му кажа, бе: „Защо се наливате с толкова водка? Не сте на седемнадесет години и отдавна вече не сте дори на двадесет и седем“.

Поздравих, информирах се за целта на моето повикване и получих отговор във вид на посочване с глава към левия ъгъл на кабинета, където на един стол като на тръни седеше заместник-финансовият директор на филиала — отвратителният кльоцав французин Ален Гаридо. Отдавна вече бях намекнал на Кондратов, че всички проблеми и проверки и цялата тази гадория, която редовно ни се изсипваше на главите от Париж, е плод на шпионирането от страна на мосю Гаридо. Но по всичко личеше, че този мошеник до такава степен беше влязъл под кожата на централния офис (по зова на родната си кръв, тъй да се каже), че засега нямаше възможност да го разкараме. Вече три години с Гаридо живеехме в режим на „фронт без фронтова линия“, по всевъзможни начини си пакостяхме един на друг и пилеехме време да се накисваме взаимно и да се караме помежду си, вместо да си вършим работата. Тази война започна, след като аз рязко се противопоставих на инициативата му да се ореже бюджета на структурата по продажбите в полза на общия бюджет за развитие на компанията и да прехвърлим цялата реклама и всички промоции на филиала на една френска агенция, чийто директор беше най-добрият приятел на Гаридо. Много добре си представях какви акции щяха да

развъртят с нашия бюджет и как щяха да се развият нещата. Оттогава нашата война ту стихваше, ту отново се разгаряше, тъй като този изрод не губеше надежда, че може да ми забие един между очите, за да си отмъсти за онзи инцидент.

— Ето, погледнете какво е измислил нашият отдел по маркетинга — каза ми Кондратов.

Гаридо ми подаде една скица на рекламен плакат за консервирана царица. На нея беше изобразен истински мачо с волево небръснато лице, който седеше край масата и се канеше да завре глава в купчината царица върху стъкления плот. Около купчината бяха разпръснати монети и банкноти. А над всичко това бе изписан слоганът:

„Сладка царица «Тандюел» — ИСТИНСКО ЗЛАТО“.

— Е, и? — попитах. — Поставихме им задача да направят рекламни образци за регионалните промоции с идеята, че това е продукт за истински мъже. Или нещо такова. В заданието от централния офис всичко е описано много подробно. И те са ги направили. Какъв е проблемът?

— Ален е на друго мнение по този въпрос — каза Кондратов.

— Да. Аз искам каже това, че този имидж много провокационен.

— Че какво му е чак толкова провокационен? — започнах да се нервирам аз. С крайчеца на окото си забелязах, че на Кондратов много му се ще да се завре под бюрото си и там да поспи, та да не гледа как двете му корпоративни псета ще се хапят едно друго пред светлия му поглед.

— Този имидж прилича на гангстерски филм „Scar Face“ с Ал Пачино, ву компрьоне? (Той продължи на англо-руско-френски диалект.) Тази купчина корн лукс лайк а (тук направи пауза) драг, ю си? Нашият консомьор не гангстер. И това много дъомаж имаж бренд и може предизвика у консомьор лош фийлинг. О'кей? Ние има проблем, който трябва решава. Това иска да кажа.

Това вече минаваше всякакви граници. Дори на такъв кофти персонаж като мен не би му хрумвало да сравнява царицата с наркотици. Като на това отгоре този малоумник Гаридо дори не беше в състояние да произнесе думата „кокаин“ на глас. Макар да бях сигурен, че се друса заедно с приятелите си, с френските главни готвачи и с рекламистите. И Кондратов притеснено извърна лице,

когато Гаридо направи печална физиономия, а в кабинета се възцари „тежка атмосфера на съжаление“, както би написал някой сценарист. И на двамата им беше много неудобно, че аз съм „пропуснал такова безобразие“. И на двамата им беше много трудно да говорят в нашия офис за ТОЗИ проблем. И всички ние се грижехме за нашето целомъдрие в очите на потребителя и не искахме да провокираме никого, тъй като се занимавахме с „бизнес, свързан със здравето“ (консерванти, генномодифицирани продукти и т.н.). И двамата — Гаридо и Кондратов, в момента изпълняваха „гражданския си дълг“ за борба с порока, присъщ на „всеки нормален човек без вредни навици“. Макар че Кондратов фактически беше заклет алкохолик и като истински съпруг и баща на две деца днес щеше да отиде при проститутки, а пък Гаридо го очакваха „нормалните му колеги от френския клуб“. С пухкави устни, силни мъжки ръкостискания и карта от салона с ограничен достъп S&M в портфейла.

Заради лицемерието и фалшивото благочестие, които царяха тук, за тези неща не беше прието да се говори на глас. Град Москва приличаше на една голяма фирма, в която достъпът до порносайтовете беше забранен, но въпреки това в обедната почивка всички влизаха в тях, тъй като се бяха разбрали със системния администратор. Светът отдавна вече не се управлява от капитала. Лицемерието и фалшивото благочестие — това са истинските крале на света. Тук всички шмъркаха кокаин и ходеха като олигофрени, тресейки глави, но във всички печатни издания на средствата за масова информация тази тема се заобикаляше, върху нея се налагаше табу и тя се задраскваше с нечий черен маркер. Естествено, никой не искаше да говори за пороците си. Ние бяхме прилични хора, а не някакви си бандити от филмите на Тарантино. Живеехме с хронична хрема, обяснявайки всичко с лошия московски климат, на ден унищожавахме по три-четири пакетчета салфетки, смутено свеждахме очи, когато се срещнехме с познати или колеги в тоалетната на ресторанта (по десет пъти за една вечер), но въпреки това правехме възмутени физиономии при вида на смачканото лице на подчинения си, сумтяхме презрително, ако забележим на бюрото на някой наш познат книгата на Бъроуз и забранявахме новите идеи за външна реклама, ако тя съдържаха думи, които приличаха или бяха идентични с фрази от сленга и лексикона на наркодилърите.

— Какъв е този слоган? „Стълба към небето“? Това да не е реклама на железопътна линия до летището? Поне осъзнавате ли, че това словосъчетание е страшно двусмислено? И че може да предизвика у много граждани — нека се изразим така — не съвсем адекватно възприятие? Да, много хора биха могли да си помислят, че... могат да възникнат проблеми...

Пич, всъщност проблеми имаш ти. Не те, а ти старателно търсиш навсякъде познати символи и думи. И гадничко се кискаш, когато ги откриеш. Ако зависеше от теб, ти би забранил рекламата на прах за пране и употребата на думите „бял“, „бърз“ и прочее в печата. Когато ги чуеш, започваш да нервничаш, да въртиш мобилния в ръцете си и да се потиш в очакване на дисплея му да се изпишат такива прости и близки на сърцето на всеки московски баровец абривиатури като Саша Дил или Вова Първия. Ти си този, който има проблеми, чуваш ли, малоумнико? Искаш ли да си поговорим за това? Разбира се, че не искаш...

Гаридо не искаше да говори за това. С целия си вид той показваше, че след ВСИЧКО ТОВА изобщо нямаме за какво да говорим. И напълно се опиваше, възкачен на облака на собствената си победа в този дуел.

— И откога финансовата служба на нашата компания се интересува от разработките на отдела по маркетинг? Или този отдел вече не е на подчинение на търговския директор, а на заместник-директора по финансите? — попитах аз.

— Тъй като работим в един отбор, смятам, всичко в компания е респонсабилити на всеки служител. Всички ние върши едно дело. Вие кол ит тим спирит, изън ит? Аз прекарал достатъчно време в мултинейшънъл бизнес в Европа и Америка и, белив ми, има принципълс и рулз, които вече идва в Русия. И имаж наши брендове, и имаж наша компания са бейзис за успех на цяла операция. Аз учуден, че вие още не разбрал това, макар заема такъв пост. Стрейндж, риали стрейндж. Когато аз работил в Америка — и той посочи с глава към Кондратов, — мосю Алексис знае на какво учили нас на бренд-тренинги...

На това място Гаридо включи програмата „Чуждестранен професионалист учи руските безделници да работят“...

Чужди експерти... В началото на деветдесетте години на отговорните постове във всяка уважаваща себе си фирма, която се занимаваше с едър бизнес, задължително заставаха чужди експерти. И ако по онова време това отчасти се обясняваше с недостига на собствени професионални кадри, то сега този рудимент беше почти необясним. Естествено, няма нужда да споменаваме онази част от чуждестранните мениджъри, които се купуваха срещу бесни пари от всевъзможните „BONY“ или „British Petroleum“, за да подготвят издигането на родния бизнес до международно равнище. По принцип присъствието на такъв специалист се оправдаваше.

За мен словосъчетанието „чужд експерт“ означава определен чуждестранен социум, който се състои от всевъзможни мениджъри в хотелиерския бизнес, директори на ресторанти, най-различни консултанти по асортимента, маркетингови специалисти, креативни специалисти и пласъори или оперейшън директори. В повечето случаи това бяха международни далавераджии или обикновени неудачници, пристигнали тук в началото и средата на деветдесетте години, с цел да подхванат в тази тогава все още дива страна собствен бизнес за продажба на стъклени дрънкулки на туземците срещу злато. Повече от ясно е, че онези от тях, които през този период не успяха да адаптират западните бизнес модели със стогодишна история към девствения терен на руското предприемачество, всъщност бяха абсолютно губещи. Но на всеки въпрос от този сорт те винаги бяха готови да отговорят с история за това как крадливите чиновници или *rechenite banditi from Taganka Area* са им отнели блестящия и доходоносен бизнес.

Ясно е, че човек, от когото собствената му родина има нужда, никога няма да я напусне, за да се занимава с бизнес извън пределите ѝ. Освен ако не става дума за разгръщането на въпросния бизнес на интернационално ниво или за разширяването му в рамките на мултинационален холдинг. Всички останали обяснения от серията „аз просто обича пътешества“ или „имате толкова красиви жени“ са пълна измама. По този начин за кратък период хората, които бяха изместени от конкуренцията в собствените си страни, станаха наши бизнес вождове. Даваха им безумни (особено в сравнение с родните им страни) заплати, купуваха им служебни апартаменти и коли, плащаха сметките им в ресторантите и гуляите им с проститутките и с целия този антураж те демонстрираха собствената си преуспялост на

околните руснаци, които още не бяха успели да станат техни работодатели. Така се създаде митът, че чужденецът винаги е по-скъп и по-добър от родния служител.

И въпреки това голяма част от биографиите на всички тези управляващи и консултиращи оставаха неизвестни. Собствениците на руските компании казваха за своите чуждестранни топмениджъри:

— Как така, не познаваш ли моя Джим? Преди три години той имаше толкова успешен бизнес в Русия, а после дойде да работи при мен.

Или:

— Е, Марк има огромен опит от работата си във водещи френски рекламни агенции.

Но какъв беше този успешен бизнес и кои бяха тези водещи агенции не се уточняваше. Както е известно, нашата руска традиция да държим на служба чужденци води началото си от цар Петър. А традицията да държим на служба чуждестранни далавераджии вероятно е започнала още от времето на войната през 1812 година. Когато пленените французи са оставали на служба у руските дворяни като учители по музика, по чужд език, по танци и по добри маниери. Наистина, щом е французин, значи със сигурност танцува добре и познава етикета и музиката. Нали в Париж всички са такива? А пък пленниците моментално започвали да търсят в себе си тези достойнства, за да получат службица. И си живеели така. Срещу добри заплати и авторитет (особено в средите на провинциалното дворянство) те учили своите подопечни. И често всичко свършвало както в безсмъртното произведение на Александър Сергеевич Пушкин:

След него първо ходила Madame,
след това Monsieur сменил я.

(...)

Когато във младеж метежен
Евгений вече се превръщал,
обзет от нежност и надежди,
изгонили Monsieur от къщи.

Точно така стана и в съвременна Русия. Отначало гръмнаха първите шумни скандали за кражби и злоупотреби, а след това започнаха обвинения в професионална непригодност и в докарване на бизнеса до границите на банкрута. А в това време се изградиха и родните кадри (които в много отношения вече бяха развалени от западните „учители“). И ето, че руснаците започнаха да стават топмениджъри дори във филиалите на западните гиганти, където преди под заплаха с пистолет не допускаха в управлението „чужди хора“.

Но, естествено, най-издръжливите от социума, който описах, продължаваха все още да стоят в Русия. И по всичко личеше, че вече нямаше начин да ги изселят оттук. Те наполовина бяха станали руснаци, бяха преминали през огън и вода, през фалити и сливания и се бяха вкопчили в мястото си със зъби и нокти. У тях вече го нямаше онова високомерие и онова безумно пръскане на корпоративни блага, но току се мяркаше поучителна нотка или снизходителен тон а-ла „аз съм чужденец и разбирам от бизнес повече от вас“.

И ето, че сега Ален седеше със съсредоточена физиономия на „чуждестранен професионалист“ и дрънкаше най-откровени глупости, на които ги учеха на специалните бранд-тренинги (които самият той едва ли бе посещавал, а по-скоро бе чел за тях в бизнес списанията). Той дълго говори по въпросите на морала, семейните ценности и обществото без пороци като за единствено верен подход в рекламата на продуктите на нашата групировка и в рекламата изобщо. И, според него, само хора с изключително ниска професионална култура можеха да провокират потребителите. Особено с отвратителни провокации, свързани с наркотиците.

Сигурно смяташе, че това е страхотен номер — да постави на дневен ред въпроса за състоятелността на нашия отдел по маркетинг и покровителството на всичко това от моя страна. Но ние не бяхме в Америка, където Гаридо беше работил десет години, според собствените му твърдения. Ние бяхме в Русия. И тук ръководителите не бяха готови веднага да започнат да си скубят косите заради това, че са допуснали такава ужасна провокация. Най-важното в противоборството с такива псевдоспециалисти беше да ги биеш със собственото им оръжие. Като в същото време действаш колкото се може по-нагло.

— Алексей Андреевич, вие ли открихте двусмислеността в този рекламен плакат? Имам предвид асоциацията с кокаин.

— Аз ли? Не, Ален дойде и ми го показа, иначе щеше да мине без проблеми — отвърна Кондратов.

— Аха, значи Ален. Хъм... — Направих продължителна пауза. — Ален, а вие знаете ли какво мислят фокус-групите за този плакат? Нашият маркетинг разпита около двеста респонденти в регионите и знаете ли какви асоциации предизвиква този образ у тях?

— Не, ама има фокус-група? Аз не знае това. И какво казал те?

— Ами, следното, господа. Регионалните потребители асоциират този мъж с човек, който е спечелил в казино или на конни състезания (банкнотите и парите на плаката) и който изведнъж е осъзнал, че има и по-важни ценности от парите. Разбирате ли, Ален? По-важни ценности. И нито един от запитаните не е направил асоциация с кокаина. Освен вас, разбира се. Но вашето мнение е много важно за мен и тъй като допускам, че няколко стотици потребители все пак могат да видят тази негативна асоциация, каквато направихте вие, ще поискам този имаж да бъде доработен.

— Това много интересен, което казал потребители, а може види рипортс? — попита Гаридо и презеленя.

— Утре сутринта. Пархоменко днес има почивен ден, всички материали са при него, но онова, което видях, опровергава вашата версия.

Кондратов въздъхна с облекчение, че разговорът е на привършване и каза следното:

— Ето, виждате ли, Ален. Нали ви казах, че при нас няма безконтролни ситуации. Бях сигурен, че маркетингът е работил в тесен контакт с търговския директор и останалите отдели. И че там са били направени необходимите анализи на потребителския пазар. Само че, знаете ли какво си помислих? А не може ли да сложим там и една жена? Една такава по-секси, та да придаде на плаката ефект на... — Той търсеше нужната фраза с пръсти във въздуха.

— ... по-голяма привлекателност, така ли? Алексей Андреевич, ние тъкмо подготвяме паралелна версия на плаката. А как гледате на възможността да сложим море, или плаж, или дива природа като фон на жената?

— Точно така. Точно това исках да кажа. Мисля, че плажът е много подходящ.

— Ален — попитах, — а според вас сексуалното внушение няма ли да навреди на имиджа на нашата стока? Изобщо как се отнасяте към привлекателните жени? Имам предвид, в рекламата?

— Много добре. Да. Аз напълно съгласен. Само исках попита още нещо за фокус-група.

— Колеги, можете ли да продължите диалога си във вашите кабинети? Трябва да проведе един много важен разговор по телефона. — Кондратов ни подканяше да си идем. Станах, погледнах го бързешком и забелязах, че той ми кимна.

— Алексей Андреевич, значи да продължим да развиваме вашата идея с жените, правилно ли съм разбрал? — попитах накрая.

— Да. Развийте я. Другата седмица ми донесете проекта да го погледна.

Гаридо се прибра в кабинета си, без да ми зададе никакъв друг въпрос. Дори гърбът му излъчваше омраза към мен. Какво пък, султанът винаги има по няколко жени, а на почит е онази, която успее да му достави най-голямо удоволствие.

В крайна сметка целият бизнес се гради на системата на масовото духане. Ти духаш на боса си, подчинените ти шефове на отдели духат на теб, хората от директните продажби им духат на тях, босът ти духа на шефа на компанията в Париж, шефът на цялата компания духа на акционерите, а те чрез благотворителни фондове, чрез екраните на телевизорите и чрез предавания, посветени на здравословната храна, на свой ред духат на потребителите (в чиято кохорта влизат и хората от директните продажби), за да увеличат потребителската активност спрямо тяхната стока. Така се получава един вид затворен кръг на мултинационалните минети, в който не е ясно кой точно изпитва удоволствие. Всички едновременно или абсолютно никой?

Тананикайки си наум „The winner takes it all“, влязох в кабинета си, взех ключовете от колата си и слязох долу с намерението да вечерям в „Галерия“.

По пътя набрах номера на шефа на нашия отдел по маркетинг Пархоменко:

— Пархоменко, здрасти, почиваш ли си?

— Почивам си, а ти?

— Алексей, ти си пълен капут. — От другата страна се чу сумтене. — Ти ли направи макета на рекламата за царевицата по селата?

— Аз. Защо?

— И мислиш ли, че този плакат е нормален?

— Че какво му е... ще свърши работа в регионите. Тоя е също като онзи мафиот, дето го играе Ал Пачино. Когато си завира мутрата в кокаина, спомняш ли си? Според мен, дори изглежда смешно. Мисля, че ще има ефект.

— А ти не можа ли да измислиш нещо по-интересно, вместо да цунеш чуждата идея и да я лепнеш на царевицата? Защо не ми показва проекта?

— Ами, нямах време. Беше готов едва в петък, а пък ти си тръгна рано. А пък в понеделник и вторник имах почивни дни, какво е станало? Ако има нещо, ще го оправим.

— Кур е станал. Току-що ти прикривах задника пред шефа и пред Гаридо.

— Какво иска франсето?

— Нищо. Съзрял в плаката ти аналогия с кокаина. Същата, за която ми говориш. Смешната, да ти го начукам. Смешнико мой. Ти си същински Петросян в рекламата. И най-подробно показва всичко на шефа и дори разказа от кой филм е откраднато и на какво прилича твоята царевица. Направо се чудя как не си я вапцал в бяло. Че картината да е пълна. Липсва само един нож за отваряне на консерви. Във вид на кредитна карта. Да.

— Да си такова мамата... И какво, голям скандал ли стана?

— За твой късмет го замазах.

— Длъжник съм ти, шефе.

— Разполагаш с една нощ, за да направиш протокол от фокус-групи. Само че се разбери с някоя прилична агенция да ти даде бланки. Обади се на моя Вадим от цигарите, той ще уреди всичко. Фокус-групите трябва да кажат следното — преразказах му моите фантазии.

— Ама това са пълни глупости, разбираш ли?

— Глупости са, когато гангстери рекламират царевица. А това не са глупости. Това е шансът да ти спасим задника.

— Ясно. Ще го направя. А какво да правя с плаката?

— Вземаш мацки и красиви пейзажи и слагаш там царевицата. Само че измисли хубав слоган.

— Аха. Значи както винаги, нали? Огромни бърни, цици, дупета и бански костюми, нали?

— Да. Шефът вече го одобри. Само да не събереш някакви травестити, чу ли?

— Не ме обиждай. Извинявай, ама много бързахме. Хванахме се за първата идея и го направихме.

— Ти все бързаш. Винаги бързаш. Хайде, Льоша, да не ме издъниш. Всички протоколи от фокус-групите и проектът на новия плакат да минат през мен, о'кей?

— Тъй вярно, другарю командир на дивизия. Смятай, че вече всичко е готово.

— При тебе винаги всичко е готово. Хайде, бъди жив и здрав. Шибан Ал Капоне.

Прекъснах връзката и бях обзет от чувство за изпълнен дълг. След това то бавно премина в умора от свършената работа, а после в ясното съзнание, че през целия ден общо взето не свърших нищо смислено, а после всичко това потъна в чувството ми за глад и желанието ми за празник. Вече бях стигнал до „Галерия“.

[1] Мордор — обиталището на Черния властелин, цитаделата на абсолютното зло в трилогията на Толкин „Властелинът на пръстените“. — Б.а. ↑

[2] Питер (Санкт Петербург). — Между 1914 и 1924 година Санкт Петербург носи името Петроград, от 1924 до 1991 година — Ленинград, а разговорно е наричан също Питер и Петербург. — Б.р. ↑

ПРОМОУТЪР

*Закопчей се по-здраво, хайде.
Този път ще хвърчим в небесата.
Няма кой да ни види заедно.
И ще легнем на различни места.*

Мумий Трол.
„Скорост“

В своята дейност Федералната служба на Руската федерация за контрол върху оборота на наркотиците се ръководи от Конституцията на Руската федерация, от федералните конституционни закони, от указите и от разпоредбите на президента на Руската федерация, от постановленията и разпоредбите на правителството на Руската федерация, от международните договори на Руската федерация, а също така и от актуалното положение.

[http://www.gnk.gov.ru/index.php?
module=ContentExpress&func=display
&ceid=1](http://www.gnk.gov.ru/index.php?module=ContentExpress&func=display&ceid=1)

Въпреки че днес беше редови делничен ден в „Галерия“, която за московските безделници се бе превърнала в нова Мека и Медина взети заедно, беше претъпкано. Край бара имаше тълпа от хора, а пред тоалетните и гардероба — нещо като опашки. Влязох в първата зала и потърсих с поглед познати лица, за да седна на нечия чужда маса, тъй като днес очевидно нямаше възможност да се разположа на самостоятелна маса.

Край масата в ъгъла седяха три момичета, две от които ми бяха много познати, и трима младежи, които познавах смътно. Около тях

стояха още някакви хора, чиито гърбове не ми говореха нищо. Вървах из залата така, че да ме забележат и когато момичетата вдигнаха очи към мен, им махнах с ръка за поздрав. Те започнаха да ми се усмихват, аз се приближих до масата им и ги разцелувах. Младежите, които седяха до тях, ми стиснаха ръка и също като мен се опитваха да си спомнят къде точно сме се виждали. Тогава едното от момичетата на име Наташа, с което се бяхме запознали в тоалетната по време на откриването на ZIMA, ме представи, аз започнах да се усмихвам, младежите, които седяха наоколо, също започнаха да се усмихват и всички ние започнахме да се усмихваме, като заприличахме на пълни идиоти. Но тъй като тук това беше прието, общо взето никой не се притесни. На масата се обсъждаше как приятелката на Наташа — Илона, се бе преместила заедно с гаджето си в Ибиса. И двамата бяха толкова почернели, че се сливаха с шоколадовия интериор на „Галерия“. Илона носеше по ръцете си много пръстени от жълто злато, които в съчетание с кафявия ѝ тен събуждаха мисли за черното дърво и африканските робини от страната Нубия. Но Илона не знаеше, че страната Нубия е съществувала, ала за сметка на това нейното гадже Фарид имаше интереси в нефтената област и двете нейни приятелки много завиждаха на факта, че той през цялото време си мълчеше, усмихваше се и плащаше вечерята с Visa Gold. Илона се чувстваше кралица на вечерта и дрънкаше някакви глупости с niskия си и леко дрезгав глас като на италианка. Дори и гласът ѝ ми се струваше „почернял“.

На съседната маса още една компания разглеждаше списание „Rob Report“ и обсъждаше някакви нови модели яхти и часовници. А един от насядалите младежи с физиономия на чеченски принц разказваше как заедно с компанията си тръгнал със самолет за Милано на „Гълфстрийм“, как шампанското свършило рано и те влезли във въздушна яма, но пък успели да стигнат навреме за ревиото на „Prada“ и се оказало, че има защо. А приятелката му — една потресаваща блондинка, пиеше красиво „Дайкири“ като в рекламен клип и го поглъщаше с очи. Това много му харесваше и той ѝ даваше шанс да се надява. Двамата наистина бяха много красива двойка, макар че той никога нямаше да се ожени за нея. Всъщност какво значение имаше?

На нашата маса идваха най-различни хора, поздравяваха и задаваха въпроса: „Починахте ли си добре?“ или „Къде се каните да

ходите на почивка?“.

Общо взето никой не чуваше отговорите и всички започваха да разказват за собствената си почивка. През двадесетте минути, откакто седях край масата, научих всички най-горещи клюки и всички най-актуални теми през това лято. Вече бяхме обсъдили почивката на Сардините, последната колекция на Галиано, нашествието на руски манекенки в долния бар на „Plaza Athenee“, обединихме се около мнението, че ресторант „Nobu“ е станал по-лош, а в Лондон сега е много студено и решихме, че „Prada“ вече е малко демоде. Минахме също така през всички що-годе известни светски персони в столицата, зарадвахме се за Аня, която сега спеше с Федя, посмяхме се на поредната дата на сватбата на Ксюша и осъдихме Антон, който беше зарязал прекрасната Таня (като в същото време някой тихичко нарече Таня курва). Като фон на всичко това беше обсъдена и темата за приближаващата банкова криза в Русия, но онези, които я повдигнаха, веднага успокоиха всички с фразата „забрави за това“. Никой не искаше да говори за неприятни неща, защото това беше твърде вулгарно и много натоварваше. Всички искахме да се отпуснем, колкото се може повече.

Гледах Наташа, която ме покани на масата и се поинтересувах с очи за днешните ми шансове. Тя завъртя отрицателно глава, посочвайки с поглед приятеля си Фарид. Това изобщо не ме разстрои, просто казах на Наташа само с устни „Яко“, а тя ми отвърна по същия начин: „Сама е“ и посочи с пръст третата си приятелка — едно съвсем младо момиче с руси коси и големи сини очи — беше с лещи. В знак на благодарност вдигнах два пръста до устните си и ѝ кимнах.

Хорът от множество гласове се сливаше в ушите ми в единно бучене подобно на онова, което чуваш, когато сложиш рапан до ухото си. Някои наричат този шум прибор, но аз мисля, че той прилича най-вече на бученето на тълпа. Опитвах се като същински акустик в подводница да разгранича в този „бял шум“ и в тази информационна празнота смисъла на разговорите, които се водеха на другите маси и в пространството между тях, но не чувах нищо друго, освен поредица от названия на нови стоки, ресторанти, женски и мъжки имена. Беше също толкова трудно да се улови и емоционалният фон на разговорите. Тук всички говореха само с устни, а останалата част от лицевите им мускули просто не функционираше. Лицата им не изразяваха нито

веселие, нито тъга, нито възторг, нито разочарование. Те просто бяха мъртви. Ако човек здравата си пийнеше, щеше да му се стори, че върху някакви восъчни глави с червена боя са нарисувани уста, които се движат като на анимационни герои. И често дори нямат синхрон с гласовете. Само че аз познавах половината от тези герои. Тук бяха тези, които вчера бяха във „Vogue“, а утре щяха да бъдат във „Веранда“ — изобщо онази група, за която имах чувството, че винаги стои тук. И никой никога не се радваше на другия, но просто не беше прието да издава емоциите си. Ако само за миг дадохме воля на чувствата си, щяхте да видите страшно разкривени от завист и мъка муцуни. Толкова разкривени, сякаш всичките са били откъснати от някаква зелена пихтия. Същинска страховита мъка.

В свободното пространство покрай нас вървяха две момичета със застинали лица. Те не поглеждаха към никого, като в същото време фиксираха кой с кого е дошъл и си избираха днешния обект за атака. Със сигурност на тила си или на челото си имаха трето око, което им даваше възможност да преценят релефа на предстоящата битка. И то с инфрачервени лъчи. Заради това бяха в състояние да преценят съдържанието на портфейлите на вероятните партньори.

В ресторанта цареше непрестанно движение. Хората ходеха от маса на маса, поръчваха си питиета и сервитьорите донасяха поръчките, но се оказваше, че клиентът вече се е преместил на друга маса. Сервитьорът се опитваше да разбере къде се е дянал клиентът, но никой не знаеше това и онези, които седяха край масата, задържаха чуждата поръчка за себе си. В крайна сметка не беше ясно кой какво точно е поръчал, но по-важното бе кой ще плати всичко това. Всъщност какво значение имаше?

Стана ми скучно и отидох зад гърба на онова момиче, което Наташа ми посочи с глава. Сложих ръка на рамото ѝ и казах:

— Здравсти.

То отметна един кичур коса от челото си и се усмихна.

Опитах се да завържа диалог с него.

— Искаш ли да пийнеш нещо?

— Мисля, че вече пих достатъчно, освен може би малко шампанско.

— О'кей.

Докато чакахме шампанското, тя успя да ми съобщи, че се казва Лена, да ме попита къде ходя обикновено, къде се каня да ида през отпуска си и други такива неща, които едно младо момиче би трябвало да знае, преди да тръгне някъде в нощта с един почти непознат джентълмен.

— Работиш ли? — попитах я.

— Уча. Е, и... припечелвам по нещо като модел. А ти?

— Аз също съм модел. На танк „Т-34“. Знаеш ли го, от серията „Сглоби сам“. Днес ще ме сглобиш ли? — отвърнах и я целунах по врата.

Тя леко се отдръпна и изстреля нещо от сорта на „Ама, че тъпи шегички“.

— Извинявай, не исках да те обидя.

— Няма нищо, просто малко се притеснявам от непознати мъже — отвърна тя и ме погледна предизвикателно.

Спомних си бързо какво казваха в такива случаи момчетата от МТВ в предаването „Летяща целувка“ и отвърнах, че тя не прилича на онези, които веднага се запознават, и аз никога не бих си помислил такова нещо, но просто много се вълнувам и други такива. И ѝ предложих шампанско, а тя направи комплимент на часовника ми; аз вече я милвах по косата, а пък тя ми разказваше за приятелката си, която си счупила крака „някъде в Алпите, докато карала ски“. А дискът „Costes“ на „La Suite“ като че ли вече свиреше цяла вечност и то една и съща песен — „Doris Days“. А хората се движеха наоколо като на подиум, заемайки предизвикателни пози като в лъскаво списание. И у мен се създаваше впечатлението, че всички сме герои на някакъв безкраен клип на Fashion TV.

И в този момент от втората зала се появи един истински герой от Fashion TV, който беше въплъщение на клубната култура и на night fever style, човекът от първата петица на московските клубни промоутъри — Миша с прякора VooDoo. Разправяха, че заминал да работи в Ню Йорк и сега, две години по-късно, се върнал. Бил пълен с безумни идеи и се канел да отвори най-хубавия клуб в града. В неделя един от моите познати ми разказваше, че Миша вече е започнал строежа. Преди пет години, в зората на моята кариера, двамата с Миша много често се озовавахме в едни и същи компании, освен това навремето бяхме състуденти от различни курсове в института, докато

не изключиха Миша заради прекалено интензивния му клубен живот, който се изрази в слаб успех. Общо взето общувахме доста близко и днешната му поява много ме зарадва.

— Старче — подвикна ми Миша от входа, — жив ли си? Трябва да си голям талант, за да оцелееш в наши дни!

— О, да — засмях се аз, — ти май също си жив? Или това е холограмата ти? А пък ти си в Лондон?

— Старая се да построя Лондон около себе си, братко.

Прегърнахме се, Миша поздрави съседите ми и покани мен и днешната ми приятелка Лена на масата си. Във втората зала край две съседни маси седеше компанията на Миша от десетина момичета и момчета, които представляваха авангарда на прогресивната московска младеж, двама плешиви сериозни чичковци, един познат дилър с прякор Мустака и един човек на тридесетина години, който се казваше Саша и когото Миша представи като свой партньор. Освен това покрай масата се навъртаха още десетина души, които се опитваха да се здрависат с най-известните персони от насядалите, за да демонстрират на околните, че принадлежат към каймака на нашето общество. Масите бяха отрупани със суши и шампанско, някои пушеха пури, други пиеха коняк, а по лицата на всички гости, събрани от Миша, бяха изписани просперитет и безгрижие.

И всички се питаха един другото: „Коя дата сме днес, кой ден сме днес?“ А в отговор чуваха: „Какво значение има?“

Всъщност през този сезон, както и през предишния, в Москва беше модерно да се правиш, че за теб всеки ден е неделя. И като че ли времето е спряло и ще да цари вечно лято. Дори и през зимата. И щастieto няма да има край. Всички пиеха от радост, премесена с мъка. И всички бяха убедени, че това парти никога няма да свърши...

Саша разказваше един виц за някакъв баровец наркоман, който попитал приятеля си:

— Ама днес петък ли е?

— Не, днес е вторник.

— А-а, значи вчера е било петък, така ли?

— Не, старче, вчера беше понеделник.

— Разбрах. Значи петък е утре, нали така?

— Утре е сряда.

— Какво искаш да кажеш, че тази седмица изобщо няма да има петък, така ли?

Всички дружно се разсмяха, а някой каза: „Това се отнася за нас“. И разговорът плавно премина към темата за клубния живот. Общо взето всички разговори се въртяха около три фрази: „Направо да паднеш“, „Забрави тая работа“ и „К’во ти пука?“ Сякаш хората се бяха събрали тук, просто за да се замерят в очите с тези фрази. Водех този шибан разговор с всички наред, като от време на време вмъквах свои изречения:

— Казват, че щели да затворят „First“ за ремонт...

— Така ли? А след ремонта ще стане още по-лош, нали?

— Не зная, но обещават да бъде много яко!

— Гороби се кани да открие „ZIMA-2“.

— Чух, че щял да се казва „Есен“.

— Ау, колко оригинално!

— Направо да паднеш!

— Забрави тая работа.

— Вече просто няма къде да иде човек.

— Гари се кани отново да отвори „XIII“, супер, нали?

— Тая новина вече е на три години, приятелю.

— Като костюма ти, старче.

— Забрави тая работа.

— Кой знае къде ще се премести „Zeppelin“?

— На летището в Тушино, ха-ха-ха!

— А Оганъзов кога ще отвори „Милиардер“?

— В другия живот, котенце.

— В „Кабаре“ ще е същата мъка.

— Сигурно. Всъщност к’во ти пука?

— Кракът ми повече няма да стъпи във „Fabrique“, там има само някакви пуберки.

— За сметка на това можеш да забършеш някоя студентка.

— Тука малко ли са ти?

— Какво ново ще има в „Mercury“ през есента?

— Гробище haut couture. С ковчези по индивидуална поръчка. Срокът на доставката е половин година.

— Шегуваш ли се? А покойникът къде ще лежи през това време?

— Предлагат на клиента да посочи точната дата на смъртта си, за да успеят с изпълнението на поръчката. Така че побързайте!

— Ти си кретен, котенце. Шегичките ти са направо да паднеш.

— Аз не се шегувам.

— К'во ти пука?

— Забрави тая работа.

— Знаеш ли, през септември „First“, „Poison“ и „Bad“ ще пуснат самолет през уикенда за Турция?

— Не зная, но всъщност аз не бих отишла, защото там има само наркомани.

— Ами ти каква си? Ха-ха-ха!

— Тъпанарка — с обиден глас. — За последен път се друсам преди две седмици и то съвсем малко — показва обема с палеца и показалеца си.

— А къде ще празнуваме Нова година?

— Сафирясай се, миличка, сега сме юли.

— К'во ти пука?

— През януари всички пак ли ще се съберат в Крушевел?

— Ох, толкова ми е писнал, но нямаме друг избор, ще се наложи.

— ВСИЧКИ пак ще са там. Толкова е скучно.

— Щом всички са ти писнали, можеш да идеш в Яхрома. Там също има планини и ски.

— Направо да паднеш.

Някак незабележимо изключих и се загледах в салфетката на масата. Моето ново момиче беше толкова увлечено в разговорите за клубовете, че като че ли бе забравило за съществуването ми.

— А ние опъваме каиша, нали, братко? — Миша сложи ръка на рамото ми.

— Да, разбира се. Това е необратим процес — отвърнах и го погледнах в очите.

— Скучно ли ти е тук?

— Навсякъде ми е скучно. Извинявай, приятелите ти са много готини, но сигурно скоро ще си тръгна. Само ще взема ей-тая, ако още ме помни.

— О... такива харизматични мъже не могат да бъдат забравени — засмя се Миша. — Хайде, разкажи ми какво става с теб, сто години

не сме се виждали. — Той се обърна с гръб към околните, сякаш показваше, че изцяло се е съсредоточил върху нашия разговор.

Разказах му за работата си, за постоянните си мадами, за наркотиците, за московските клубове, за това, че съм изгубил духовните си ориентири, за мъката и безделието. Спомнихме си общите приятели, които още не бяха умрели или не бяха заминали в чужбина. И нашите предишни приятелки и техните успешни или неуспешни бракове. На свой ред Миша много ярко и остроумно ми разказа за работата си в Ню Йорк. За това как без малко не се оженил, за това в колко клуба е работил. А също и за частните купони в Милано и в Берлин, за лондонските диджеи, за педалите от Сан Франциско, за мацките в Маями, за руските новобогаташи в Марбел, за полетите с частни самолети, за наркоманския транс в Париж, за трошенето на пари в Сен Тропе и Крушевел, за частните клиники за богатите баровци в Швейцария, за травеститите в Тайланд.

Миша спадаше към онази категория хора, чието обаяние те омагьосва веднага и завинаги. Общуваше много лесно, беше крайно небрежен към парите, познаваше всички и всички го познаваха. Беше заклет хулиган и в същото време беше много маниерен и елегантен. Начинът, по който разговаряше и жестикулираше, моментално привличаше вниманието към него. Искаше ти се да го слушаш и дори най-лошото ти настроение моментално се изпаряваше. Изобщо Миша беше човек, когото задължително искаш да имаш за приятел, а още по-добре — за близък приятел. Беше идеален образец за лекомислен светски денди и мислещ човек. И имах чувството, че никога не бе напуснал страната, защото беше много добре осведомен за онова, което ставаше в града. Но в същото време беше ясно, че е прекарал известно време в Европа. Понеже изглеждаше толкова различно.

Оплаках му се от непрестанната мъка, от мъртъвците наоколо и от тяхното лицемерие и тяхната вулгарност. Казах му колко съм уморен от празни момичета и приятели за една вечер. От целия този купон.

— Знаеш ли, аз не възприемам ВСИЧКИ ТЕЗИ — и той посочи цялата зала с ръка, — като хора. Толкова много работих, за да организирам всички вечери, демонстрации и клубове, че накрая разбрах: най-доброто наказание за тяхната глупост и за стремежа им да

пропиляват живота си е това, че си плащат, за да контактуват с мен. И то на двойна цена.

— Какво имаш предвид?

— Няма смисъл да ги мразиш. Трябва да печелиш от тях. Дай им най-шантавата идея и най-глупавия кич на неразумна цена. Начукай им го. Подхвърли им най-тъпото и най-вулгарно развлечение. И те сами ще ти донесат парите си.

— Това ли е основната идея на новия ти клуб?

— Всъщност това е.

— Между другото, кога го откриваш?

— Ами, би трябвало да стане другата седмица. Стана малка засечка със Саша, с партньора ми. Познаваш ли го? Живял е пет години в Европа, предимно в Лондон. Там се запознахме.

— Какъв е проблемът?

— Боже мой, пълна глупост...! Типичен проблем от съветско време. Дватама със Саша вече профукахме петстотин хиляди, поръчахме мебели от Италия, осветление, уредби, платихме на дизайнерите. А в последния момент третият ни партньор се изниза. Той се занимава с банково дело, а сега май щяла да започне криза и той реши да не харчи пари. А пък ние се поразпуснахме малко и решихме да направим всичко много скъпо. В момента ни трябва някъде около сто и петдесет хиляди за строителите. И сега преговаряме с двама плешиви мангизлии, от дебеловратите — искат да ни станат съдружници срещу двадесет процента, но на мен не ми се ще особено да се хващаме с тях. Създават ми напрежение.

— Обидно е да сриваш целия процес заради такива дребни пари. Миша, няма ли кого друг да поканиш?

— Мога да поканя целия град. Но нали знаеш, че съм свикнал да работя с хора, които са ми близки по дух. Не искам партньорите ми да са разни мутри, които ще направят от клуба филиал на сауна. А ти какво ще кажеш?

— В какъв смисъл?

— В смисъл да ни станеш партньор? Помниш ли как преди десет години си мечтаехме да направим бар в нормален западен стил...

— Помня, само че какъв партньор бих могъл да ти бъда? Аз съм пълна нула в този бизнес. Едно е да купонясваш, а друго е да си правиш купон с ония, дето купонясват.

— Я стига, недей да скромничиш. Не ми се вярва чак толкова да не вдяваш. Ти ръководиш бизнес, чийто оборот е десет пъти по-голям от оборота на който и да било клуб. Пък и в обществото те познават. Тъй че това не е въпрос на самия бизнес. Това е въпрос на личната ти готовност.

— Миша, ако говориш сериозно, ще си помисля. Не мога да ти отговоря веднага. А освен това нямам сто и петдесет хиляди. Ще предложи на един свой приятел.

— Не се тормози, брато. Предложих ти просто ей-така. Обади ми се, ако решиш нещо. А сега искам да се отбия на още едно място, та да си проветря малко главата. Какво ще кажеш?

— Няма проблеми.

— Прекрасно. Ей-сега ще пратя сметката и ще идем да си починем в тесен кръг. — Миша се усмихна насърчително. — Старче, направо нямаш представа колко се радвам, че те видях.

Пригответихме се и тръгнахме към изхода. Хората от първата зала изпратиха групата ни с очи. Някои сочеха към Миша и шушукаха нещо на съседите си. Дявол да го вземе, въпреки цялата идиотщина на цялата тази ситуация, беше толкова приятно да се намираш в центъра на вниманието. Щом видях КОЛКО отблизо си общувам с Миша, девойката Лена вече не мърдаше на крачка от мен, а на входа ме хвана за бицепса и попита с еротичен шепот:

— Къде отиваме?

— На среща с мечтата си — отвърнах й. — И да не забравиш да си закопчееш колана. След малко излитаме.

Докато пътувахме с колата към другото място, аз се отдадох на сладки мечти за това, че от мен би могло да излезе прекрасен партньор в този клуб. И че този шанс беше не само път към паричните потоци и вниманието на околните, но и към възможността за пръв път да се занимавам с работа, която няма да ме напряга. Която щеше да ми доставя удоволствие и, най-важното, щеше да ми позволи да управлявам мислите и портфейлите на тези московски празноглавци. Чувствах се толкова добре и толкова умиротворен, че без малко не изгорих панталона си. Тлеещата цигара опари пръстите ми и ме върна в реалността. Изругах и захвърлих фасата през прозореца.

— Проблем ли има, брато? — усмихна ми се Миша на предната седалка.

— Всичко е о'кей. — Показах му двата си вирнати пръста също като Ясер Арафат.

— Скоро ще стигнем. Там е страхотно. Нали не бързаш много?

— Изобщо не бързам...

И ето, че нашата компания нахлу в този клуб-кафене-ресторант, който се намираше на някаква пресечка на „Тверской“. Влязохме като истински кинозвезди. Единият държеше в ръката си начената бутилка шампанско, другият пушеше пура, третият прегръщаше момиче. И всички разговаряхме високо по мобилните си, смеейки се с цяло гърло и демонстрирайки по всевъзможни начини изключителната съсредоточеност в самите себе си. Макар че целият този спектакъл се разиграваше с едничката цел час по-скоро да ни забележат. И, ако може — всички едновременно. А момичето Лена ме попита със звънтящ от радост глас:

— Къде сме?

— Не зная. Всъщност к'во ти пука?

Миша отведе всички ни в сепарето с диваните, където се настаняхме на две маси и веднага започнахме да поздравяваме хората наоколо. Тук контингентът беше малко по-различен, отколкото в „Галерия“. По-млад и по-свеж. Всички младежи бяха с мускулести ръце, а всички момичета — с мускулести коремни. Всички имаха спортни телосложения, бяха леко позагорели, крещящо модерни и хиперсексапилни. Казано накратко, бяха млади богове с изумителни тела на спортисти, които пращяха от здраве, и с абсолютно порочни лица с нездрав блясък в очите. Всички говореха шепнешком, усмихваха се съблазнително един на друг само с устни и от време на време докосваха лицата си с ръце, сякаш за да проверят дали всичко им е на мястото.

Тук всички разговори се въртяха около две диаметрално противоположни теми — наркотиците и здравословния начин на живот. И от всички страни се чуваше едно и също:

— Тридесет дози, както винаги, взехме ги от Ваня, тя е на диетата на Волков — пълно разделно хранене, кокаин, смесен с хероин, нов корт с хубав бар, тоя пич винаги има нещо за шмъркане, треньорката е много секси, тая кучка, симпатичната дилърка от Литва,

плувахме два километра, държа ме два часа, страхотен пич, не забравя за тренажорите, аха, той вече втора година се друса, свали два килограма за една седмица, нормата му е два грама на ден, днес ще умра, ако не ида на фитнес, ей-сега ще пукна, ако не се надрусам, пресата му е страхотна, скоро междинната преграда в носа му ще изчезне, стопява мазнините, MDMA, тя някакъв специален втори номер ли има? Той има ли първи номер? Опитай в моя СПА-център, по-добре не опитвай ЛСД, идвам от спортната зала, в пауза съм, хайде утре да идем на солариум? Хайде да идем в кенефа?

Ей-така си живееха. Сутрин при тренъора, а вечер при дилъра. Сутрин се моряха с тренажорите, вечер — с наркотиците. Имах чувството, че сутрин се занимавах толкова усърдно със собственото си здраве, за да имат какво да унищожават вечер.

От сектора с диваните към тоалетните непрекъснато се отправяха двойки. И се връщаха. В тоалетната отиваха други и така нататък.

Съседът ми разказваше колко е хубаво вечер да се ходи на лятната площадка в района на Експоцентър на „Пресня“. Колко прекрасен парк и хубав въздух имало там и единственото, което не било много удобно, били тоалетните, затова всички вземали компактдискете с музика от клуба и отивали в тъмните места на парка. И вечер паркът сякаш бил пълен със светулки от светлината на запалките, които проблясвали тук и там.

А пък аз на свой ред озвучих мисълта, че когато тези прекрасни хора-светулки с пламнали очи се връщат обратно в нощта, на сутринта в парка отидат да си играят деца, които се натъкват на захвърлените тук и там почти нови компактдискове с модерна музика. И децата сигурно си мислят, че в този парк се е заселил някакъв специален Оле Лукойл, който всяка сутрин ги дарява с най-новите постижения на актуалната музикална клубна култура. Или че в този район всяка нощ вали вълшебен дъжд от компактдискове. А освен това, продължих аз, ролята на светулките в живота на тези деца е много важна. Първо, защото те оставят след себе си компактдискове, а биха могли да оставят използвани презервативи или някаква друга гадост от сорта на игли, с които децата биха могли да се убодат. И, второ, те приобщават децата към хубавата музика, с което помагат за популяризирането на родната диджей-култура. И всички са щастливи. И децата, и светулките. Макар да подозирах, че зад всички тези чудеса се криеха

нашите музикални промоутъри, които просто бяха измислили нов вид разпространение на продукцията на своите клиенти сред масите.

След тирадата ми всички за миг замлъкнаха, а след това завистливо се разсмяха. И така аз станах медийният герой на вечерта. И всички ми се усмихваха и искаха да пият с мен. Но това продължи само десет минути, докато поредният смешник не разказа още по-весела история.

Но в пика на моята популярност Миша се върна с един плик и го подаде на един другар, който се смя много дълго на шегата ми и който на свой ред ме повика с очи в тоалетната. Изхождайки от това, че другарят беше приятел на Миша и тъй като бях яхнал вълната на всеобщото позитивно настроение и братство, тръгнах след него.

В тоалетната той изсипа известна част от съдържанието на плика върху стъклената поличка над мивката (тази вулгарна поличка, която беше задължителен фетиш на всеки уважаващ себе си клуб) и аз започнах да разстилам съдържанието с клубната си карта. Засмуках едната писта самостоятелно. По навик поех на няколко пъти въздух през ноздрите си, та остатъците от веществото да се просмучат в носоглътката ми и произнесох само една дума:

— АД!

Кокаинът наистина беше с много високо качество.

След това подадох навитата на тръбичка банкнота на приятеля си по магистралка (след като има приятел по чашка, значи трябва да има и приятел по магистралка) и в този момент вратата на тоалетната се отвори със страшен трясък. Вътре нахлуха двама младежи, облечени като манекени от постоянното присъствие на дискотеките в Голяново, а единият от тях — дебел и нисък на ръст, тутакси ми заби един в носа. Първата мисъл, която споходи замъгления ми мозък, бе: как е възможно охраната да пусне тези тиквеници в клуба и на това отгоре да им позволява да се бият с VIP-посетителите? И изобщо кои са тези хора? Да не си мислят, че това е селска дискотека? Да не би да са ме сбъркали с младежа, който е поканил на танц жената на някой от тях? Откога в тоалетните на клубовете нахлуват селяндури, които пречат на ударниците на капиталистическия труд да релаксират? Да не би светът да е полудял? И, изобщо WHAT THE HELL IS GOING'ON^[1]?

Танцьорите селяндури моментално се представиха. Вторият младеж с доста интелигентно лице и леко кавказка физиономия

започва да размахва пред втрещения ми поглед някакъв документ, съпровождайки това действие с крясъците:

— Федерална служба за борба с наркотиците! Никой да не мърда! Кротко, мамка ти! Кротко ти казах.

А в същото време първият продължаваше да ме налага с юмрук под ребрата. И да боботи в ухото ми нещо заплашително от сорта на: „А си мръднал, а съм ти го начукал“. Почти веднага извиха ръцете ми зад гърба, в тоалетната връхлетя трети (още по-нисък от първия) и започна да тъпче плика с дрогата от поличката в джоба ми. В този момент аз най-после осъзнах, че това не е някакъв клубен маскарад и че тези момчета щяха да направят всичко възможно, за да превърнат дяволското ми удоволствие в райска почивка за около пет години.

И наистина, след като това беше ад, в него, естествено, трябваше да има и демони. Едни такива съвсем модерни демони. Без рога и копита, но за сметка на това с документи и белезници.

В крайна сметка гореспоменатите демони ме изведоха от тоалетната и ме прекараха през цялата зала, стискайки ме за раменете от двете страни. Отстрани по-скоро приличахме на трима много пияни педали. Като двама от тях толкова силно стискаха в обятията си третия, който вървеше по средата (т.е. мен), сякаш в порива си на страст всеки момент се канеха да го удушат в прегръдките си. И за да е пълна картината, нямаше да е зле единият от тях да направи нещо, което да подчертае още повече близостта на нашите отношения. Например, да ми оближе ухото! Или да ме хване за задника! От което ми стана много смешно. Някъде дълбоко в мозъка си осъзнавах, че съм попаднал в много неприятна ситуация, но на този етап съзнанието ми отказваше да я възприеме сериозно.

— Ще идем ли да потанцуваме? — попитах (струваше ми се, че хуморът би могъл да поразреди известното неудобство, което се настани между мен и служителите на органите на реда).

— Ей-сега ще потанцуваш, мръсно — обади се третият (най-ниският) иззад гърба ми, — ти наистина ли не разбираш какво става? Ей-сега ще ти покажем едни танци.

— А на теб не ти ли е още рано да ходиш по клубовете? Според мен, тук пускат само хора, които са навършили осемнадесет години...

— Ти май си решил, че тука си правим шегички, а, говедо? Ако не си затвориш устата, ей-сега ще ти счупя носа. — Той изостана

малко от онзи, който вървеше от лявата ми страна, удари ме лекичко в бърбреците и шепнесе разпалено в ухото ми. Стори ми се, че дори подскачаше, докато ми говореше.

— Другари, не му позволявайте да ме удря, чувате ли? Освен това устата му смърди. А най-различни световни конвенции в защита на хуманното отношение към хората забраняват те да бъдеш тровени с газове. Между другото, Русия също ги е подписала.

Третият пичага разкри лице от злоба и вероятно изпита огромно желание да ме удари.

— Спокойно, Паша, спокойно — каза му младежът с кавказката физиономия. — Престани да се лигавиш. Защо си създаваш излишни проблеми? — това вече се отнасяше за мен.

И действително, оперативният работник с кавказка външност ми казваше самата истина. Първо, човек, който живее в мегаполис, не трябва да употребява никакви наркотици. В този град и без това всички бяха безумци и беше доста опасно да стимулираш и да променяш съзнанието си. Второ, ако все пак употребявате някакви стимулатори и особено ако го правите на публични места, като по този глупав начин се стремите да се приобщите към откачената част от населението, трябва да бъдете подготвени за това, че вашите упражнения рано или късно ще свършат в кабинета на следователя. И трето, което е и най-важното, когато попаднете в такава ситуация, не бива да се държите просташки с представителите на органите на реда. Защото, колкото и банално да звучи, работата им е много нервна. Всеки път, когато измъкват от тоалетната или от купето на автомобила някой надрусан баровец, те изпитват жесток когнитивен дисонанс. Само си помислете, че съдържанието на вашия нос съдържа доста висок процент от официалната им заплата, а едно посещение в заведения, където вие обичате да седите, е сериозен разход за тях. (Естествено, става дума за редовите служители, а не за началството им.) Затова, когато се сблъскат лице в лице с вас, на тях страшно им се иска да накажат класовия си враг. И да го направят на място. А на това отгоре вие ги провокирате с идиотските си номера. Колкото повече нажежавате ситуацията, толкова по-лошо и по-скъпо ще свърши това за вас. А най-важното, което трябва да осъзнавате във всеки един момент, е, че не

съществува нищо, заради което не можете да бъдете подведени под отговорност. Особено когато ви заловят със завита на руло банкнота в носа. Всеки с работата си, приятелю...

Изведоха ме навън и тук нашите отношения изгубиха целия си романтичен хомосексуален ореол. Без много да се церемонят, те наведоха главата ми надолу, извиха още по-силно ръцете ми назад и извадиха мобилния от джоба ми.

— Ами обаждането на приятел? Имам предвид на адвокат? — попитах аз.

— Не сме в Америка. Там вместо батерия може да има хероин.

— Да бе. Има и спринцовка — казах вече не чак толкова весело.

Вместо мобилния те пъкнаха нещо в джоба ми. В главата ми стремително се мръкваше.

Цялата сцена се разигра пред очите на охраната на клуба, на която успях да извикам:

— Обадете се на Миша, имам проблеми!

В този момент ми сложиха белезници и ме натикаха на задната седалка на паркираното наблизко жигули. На задната седалка вече седеше някой.

— Пласьора ли спипахте? — попита той мъжете, които ме доведоха.

— Да. Всичко е в десния му джоб — отвърна му единият от „придружителите ми“.

Тъй като ръцете ми бяха закопчани с белезници на гърба, не можех да проверя какво друго имаше в джоба ми, освен моя плик. Отзад при нас седна още един човек с много мрачен вид. И така се озовах между двама служители на органите на реда. На предната седалка и зад волана седнаха двамата свидетели. Които се представиха точно така:

— Здравейте. Ние сме такава... абе, свидетелите.

Онзи, който седеше от дясната ми страна, започна разпита със стандартния въпрос дали нямам „предмети, забранени от действащото законодателство, за носене, притежание и т.н.“

Аз също отговорих стандартно, че „нямам, освен онова, което вашите служители пъкнаха в джоба ми“.

— Искате да кажете, че нашите служители си нямат друга работа, освен да носят наркотици и да ги подхвърлят на всички? —

уточни той.

— Е, вероятно не на всички, просто производството няма да стигне за всички.

— Защо не престанем да се правим на идиоти и не разкажем всичко както си е? От кого ги вземаме, на кого ги продаваме, отдавна ли се занимаваме с това?

Разбирах, че с всички тези постановъчни утвърдителни въпроси в множествено число като „не престанем да се правим на идиоти“, „разкажем“ и „занимаваме се“ се търсеше ефектът на въвлечането ми в нужния диалог. Все едно, че сега не аз щях да разкажа дали „отдавна се занимавам с ТОВА“, а заедно с въпросното ченге щяхме да изминем дългия път от престъплението до наказанието. И вероятно щяхме да си поделим присъдата или административното наказание? Методът не беше нов, познавах го от тренингите по продажбите, но понякога действаше. Паралелно с това започна жесток натиск от страна на останалите участници в сцената на дознанието:

— Скивай, ей-сега ще повърне, направо се е сгърчил. Ей, да не се издрайфаш в колата!

— А-а, когато продаваш и шмъркаш си много курназ, а сега защо се спече?

— О-хо-о-о, я му погледни джобовете. Ей, пич, знаеш ли КОЛКО ЩЕ ТИ ДРУСНАТ?

Т.е., всичко вървеше по план. Добрият следовател трябваше да съчувства на лошото момче и да му задава добри въпроси, докато лошият следовател трябваше просто да се гаври с него. Трябва ли да споменавам, че смазаното от натиска на правосъдието лошо момче в крайна сметка трябваше да разкаже всичко на добрия следовател?

В този момент разсъдъкът ми (малко позамъглен от алкохола и кокаина) неизвестно по каква причина започна да се преобразява. От една страна, имах съвсем ясното усещане, че наблюдавам цялата ситуация отстрани като на кино. А от друга страна, мозъкът ми се избистри напълно, което ми позволяваше да отговарям съвсем ясно на зададените въпроси.

Наблюдавах абсолютно отчуждено как вадят от джобовете ми парите, ключовете, документите, плика с кокаина и едно целофанено пакетче с нещо бяло в него. Отговарях на въпросите съвсем стандартно като заклет наркоман (влязох в тоалетната и намерих кокаина там, не

зная какво има в джобовете ми, подхвърлили са ми го), не докосвах нищо с ръце, посочих точно колко пари имам в джоба си и други такива неща, което беше странно, като се имаше предвид, че такъв инцидент ми се случваше за пръв път в живота.

Изминаха близо петнадесет минути, ръцете ми напълно изтръпнаха и тогава аз им казах:

— Момчета, защо не престанете? Не сте спипали, когото трябва. Аз не съм наркопласъор, аз съм печен потребител.

— Ние не сме ти момчета.

— О'кей, момичета. Но все пак може би ще престанем с целия този цирк?

Получих един доста силен удар под ребрата, придружен с фразата:

— Всичко е ясно, ей-сега ще отидем в службата, ще вземем проба изпод ноктите му и тогава ще видим кое е негово и кое не е. Подхвърлили му го били, да бе.

Общо взето и по принцип, ситуацията беше повече от шибана. Както се казва, накуснах се до ушите.

И в този момент задната врата на нашия „газенаген“ се отвори и в отвора като *deus ex machine*^[2] се появи главата на Миша. Той каза нещо на оперативния работник, който седеше вляво от мен, оперативният работник излезе навън и след няколко минути измъкна и мен. Съвсем спокойно, сякаш бе някакъв гардеробиер, разкопча белезниците ми, върна ми паспорта, портфейла и ключовете и ми каза:

— Довиждане.

Аз стоях до колата, изпаднал в известно вцепенение, докато Миша не ме хвана за ръката и не ме поведе. Двамата се върнахме в клуба, седнахме край масата, той ми наля уиски и ми каза:

— Всичко е наред, старче, просто са се объркали. Какво ли не се случва, отпусни се.

— Колко ти дължа? — попитах.

— Я стига, всичко е о'кей. Няма нужда. Хората трябва да си помагат.

— Откъде се взеха тия? Доколкото разбирам, това не беше някаква планирана акция?

— Старче, хайде да забравим за това, искаш ли? Всичко свърши. Най-важното е, че всичко се уреди.

— Да, ама кажи ми, откъде се взеха тия? И много интересно къде е моят партньор? Къде се дяна изведнъж? Кажи де?

— Моля те, умолявам те — каза ми той в ухото и ме прегърна. — Толкова педали има в този живот. Хайде, после ще разберем за какво става дума и ще си отмъстим. Не си блъскай главата, вече всичко е уредено, о'кей?

— Миша, но нали разбираш, че онзи пич не се изниза случайно?

— Старче, всичко, което се случи с теб, беше ВЧЕРА. Схващаш ли? КРАЙ! ТОВА вече е минало! Утре ще започне твоят нов ден. Ще имаш нови емоции и ще забравиш за всичко. Разказах ли ти как бях хлътнал по една девойка в Лос Анжелис, как й отидох на гости и от вълнение се напих и заспах в тоалетната? А на сутринта си мислех, че животът е свършил. Разказвах ли ти това?

И аз осъзнах, че той постъпваше съвсем правилно като се опитваше да ми разкаже всички най-глупави истории от живота си, за да ме изкара от шока и да върне ситуацията в онзи времеви отрязък, в който все още нищо не се бе случило. Но продължавах да пребивавам в състояние на шоково отчуждение. И се чувствах малко кофти, че изглеждам скапан, а още по-кофти ми беше от това, че Миша виждаше как изглеждам. А ситуацията като цяло беше абсолютно идиотска. Трябваше сто пъти да му кажа „благодаря“, а той сто пъти да ми отвърне небрежно „няма защо“. А вместо това той седеше и ме утешаваше. И от това ми ставаше още по-гадно. И ето, че накрая Миша реши да противопостави на състоянието ми собствения си проблем:

— Повярвай ми, за три дни трябва да намеря парите, за да довърша ремонта на клуба. Светът може да се преобърне, но аз трябва да реша този проблем. И тази вечер за мен това е проблем, но утре вече няма да е такъв. Защото не мога да показвам, че имам проблеми, иначе няма да оцелея. И аз съм сигурен, че в крайна сметка всичко ще приключи благополучно, защото свестните хора винаги печелят. И някой им помага. Защото свестните хора трябва да си помагат. И тогава всичко в живота си отива на мястото.

А аз го слушах и продължавах да пребивавам в това затормозено състояние и оглеждах околните, опитвайки се да прочета по лицата им съчувствие, съпричастност или поне заинтересованост. Но не виждах

нищо. Там нямаше нищо подобно. Ако се съдеше по физиономиите им, те като че ли изобщо не бяха забелязали моето отсъствие.

И в този момент един от онези хубави младежи с телосложения на спортисти и с червена бейзболна шапка ми каза:

— Старче, ония всичко ли ти взеха или успя да скъташ нещичко? Остана ли ти нещо?

Завъртях отрицателно глава.

— Жалко. Както и да е, майната му, забрави тая работа — каза той и ме потупа по рамото.

А в мига, в който тъкмо се канех да тегля една майна на младежа, Миша сложи ръка на рамото ми и каза така, че всички да го чуят:

— Повярвай ми. Има хора, на които не им е все едно. И всичко се гради на това. Най-важното е да срещнеш такива хора.

А след това Миша ме изпрати до таксито, качи ме в колата и ние дълго се сбогувахме и прегръцахме. И когато се отдалечавах, погледнах назад и видях Миша, който не помръдваше от мястото си и беше вдигнал палец нагоре, сякаш за да ми каже, че всичко ще бъде наред.

И през целия път до вкъщи седях абсолютно размазан от сантименталността, която ме обзе. Мислех си, че светът все още не се е изкривил окончателно и че има хора, които са готови да ти помогнат, без да искат нищо в замяна. Макар че в днешната ситуация бях готов да дам много неща. А завидях на Миша заради това, че нито статутът, нито парите, нито амбициите не са успели да го променят. А освен това завидях и на себе си. На персоната, която почти бе престанала да вярва на хората и която изведнъж съвсем случайно бе срещнала човек, изплувал най-неочаквано от средата на нийоркско-лондонските баровци. Човек, който бе пристигнал в Москва да отвори клуб, но заедно с това бе отворил очите ми. И тази среща ми се стори напълно логична. Не, аз не изпаднах в умопомрачение на тема „месията, когото дълго съм чакал“. Просто започнах да вярвам, че много неща все още имат стойност и че всичко е много по-просто, а понякога и по-честно, отколкото ми се струва.

И ми беше много смешно, че този единствен човек, който бе в състояние да се оправи в московската бъркотия, се оказа човек от

Лондон. А освен това започнах да изпитвам онова забравено от мен чувство на благодарност.

И усещах, че като че ли съм срещнал човека, на когото мога да разчитам. И ми се щеше да му благодаря по някакъв начин, макар че той, естествено, не очакваше нищо такова.

Слязох от колата и набрах номера на приятеля си Вадим. После погледнах часовника си и реших, че ще е по-добре да му изпратя SMS. Което всъщност направих: „Вадим, утре ще дойда в офиса ти. В 10.00. Става дума за сто рубли“.

След като му изпратих условната ни парола, се прибрах вкъщи. Много исках да се събудя Утре.

[1] Какво става, по дяволите? (англ.). — Б.пр. ↑

[2] Бог от машината (букв.) — приспособление, използвано в старогръцкия театър, с което персонажите богове са се появявали на сцената. — Б.р. ↑

PERFECT DAY

*Just a Perfect Day
You made me forget myself
I thought I was someone else
Someone new*

*It's Such a Perfect Day
I'm Glad I spent it with you
Such a Perfect Day
You Just keep me hanging on
You Just keep me hanging on*

Lou Reed. „Perfect
Day“

Веднага щом стъклените врати на бизнес центъра се разтвориха пред мен настрани, забелязах, че от срещуположната стена се отделиха двама фотографи и започнаха да щракат с фотоапаратите.

„Какво значи това, кога успяха? Славата ли ме споходи? Толкова бързо?“ — профуча като оса в съзнанието ми първата и най-естествена мисъл по този повод.

Но щом извърнах глава наляво, видях три полуголи момичета, които лежаха на плота на ресепшъна. И точно те бяха обектът на снимките. Сигурно правеха фотосесия за статията „Твоята нова секретарка“ в поредното лъскаво списание за „прекрасни духом и телом“ мъже. А мен папараците все още не ме познаваха по физиономия. „Е, май че така се чувствам по-спокойно“, разсъждавах вече в кабинката на асансьора.

Излязох от асансьора и се приближих до гишето на охранителите. Докато те отбелязваха пропуска ми, аз се любувах на изгледа, който се разкриваше от дванадесетия етаж на кулата

„Сити-2000“ към крайбрежната улица на река Москва. Приблжих се до стъклото и притиснах чело. Градът лежеше под краката ми и много ми се щеше да помисля за символичността на този момент. Стоях и гледах как слънцето започваше да къпе Москва с лъчите си, докато охранителят не се обърна към мен:

— Добре ли сте?

— Да, да. Добре съм. Просто се замислих.

Взех пропуска си и тръгнах към кабинета на Вадим. Спрях пред вратата, погледнах върховете на обувките си, усмихнах се широко и влязох при него.

— Искаш ли уиски? — каза той вместо поздрав.

— Да не си полудял? Единадесет часа е. Или вече започваме да прием още от заранта?

— Старче, на някои места вече е нощ. Например в Ню Йорк.

Вадим излезе иззад бюрото, стисна ръката ми, двамата се прегърнахме и отидохме до прозореца.

— Днес денят е прекрасен.

— Днес денят направо е изумителен — отвърнах аз, настройвайки се на вълната на събеседника си.

С Вадим се познавахме вече от седем години. Преди много време се срещнахме на рождения ден на една наша обща позната. Не помня кой точно от двамата ни я сваляше по това време. Всъщност това вече нямаше никакво значение и за двамата ни. Тогава се запознахме, моментално се харесавме и се напихме, както се полага. По това време ни сближаваха общите интереси към литературата, киното, спорта и музиката. Разговаряхме за политика, влачехме се по някакви изложби за съвременно изкуство, обикаляхме дискотеките, посещавахме рок концерти и обсъждахме първите си успехи и провали в кариерата си. Направо се ужасявах, като си помисля, че понякога си давахме взаимно пари назаем. След това Вадим се ожени, започнахме да се виждаме по-рядко и сменихме кръга от общите си познати и общите си интереси (които, честно казано, не бяха останали у никого от двамата ни). Но, колкото и да е странно, не се забравихме, редовно се чувахме по телефона, поздравявахме се по случай Нова година, за рождените си дни и тъй нататък. Макар всички да знаеха, че ние сме най-добрите приятели и имаме много общи неща помежду си, можех да констатирам, че след всички тези години от общите ни интереси

останаха само момичетата, съвместното ходене по купони и общият наркодилър. И това беше всичко. От гледна точка на днешния ден не беше чак толкова лошо за историята на отношения, които датираха от седем години. И ние с удоволствие се правехме на „най-добрите приятели“, тъй като и двамата по принцип няхахме никакви приятели.

Вадим работеше като директор на маркетинга в един голям международен тютюнев концерн. Задълженията му включваха навлизането на новите продукти на компанията в развлекателния бизнес, което беше направо прекрасно, като се имаше предвид неговия начин на живот. Това означаваше визуално позициониране в клубовете, ресторантите и казината, спонсориране на най-различни купони и светски мероприятия, огромни бюджети и персонал от десет души — съществуваше ли нещо по-добро от това, за да умреш млад?

— Вадим — започнах, — помниш ли, че в неделя ми каза, че Миша Зеленов открива нов клуб?

— Цяла Москва вече говори за това, откриването е другата седмица.

— Вчера срещнах Миша. Вече обзавежда помещенията.

— И какво от това? Да не искаш да работим при него като фейсконтрол?

— Няма да стане. Няма чак толкова пари, че да плаща на такива като нас.

— Тогава какво има?

— Разбираш ли, имат някакви проблеми с третия си партньор. В последния момент той се изнизал. Вече чакат мебелите, започнали са да оформят вътрешния интериор и сега търсят пари. Сто и петдесет хиляди. Срещу дял от двадесет процента.

— Малко искат. Не мислиш ли?

— Те изобщо не искат нищо. Вчера Миша ми предложи просто ей-така. Днес имат среща с някакви инвеститори, които вече са готови да се включат в проекта. Клубът ще просъществува осем месеца, ще избие рибата и после те ще сменят терена. Имат всички необходими лицензи, разрешителни, съгласувания и т.н. На това място преди е имало ресторант. Общо взето те са в цайтнот и аз мисля, че е на далавера да се влезе там. Това е положението накратко.

— А кой е другият партньор? — Вадим отиде бавно на мястото си. По начина, по който въртеше химикалката в ръцете си, разбрах, че

е обзет от тщеславие и влечение към клубния бизнес.

— Другият партньор е някой си Саша. Запознали се някъде в чужбина. Сече му пипето и по всичко личи, че парите са негови. Вчера седеше в „Галерия“ с някакви олигарси.

— Интересна идея. Всичко, което се открива от Миша, тъй или иначе ще заработи. Този маймунски инстинкт ще победи всички наоколо. А ти какво мислиш по този повод?

— Аз имам свободни петдесет хиляди. Е, бих могъл да взема назаем още толкова, но ми се ще да работя със свои хора. На теб това интересно ли ти е?

— Даже не зная. От една страна е много съблазнително, но от друга страна трябва да помисля.

— Вадим, няма какво да му мислиш. Или казваш „да“, или казваш „не“. Мисля, че звучи доста реалистично. Разбираш ли, хората чакат такъв шанс цял живот, а ние трябва само да кажем „да“. След половин година (казах го с еротичен глас) ще станем богати и известни. Разбираш ли, пич?

— Като Йън Шрегър и Стив Рабъл^[1], така ли?

— Ще сме още по-яки, пич. Тия момчета в Москва ги знаят само онези, които обичат да четат лъскави западни списания в оригинал. И тъй като малко хора знаят езици, те не са чак толкова много.

— Само че аз не искам да умра от СПИН! — засмя се Вадим. — Възможно ли е да отвориш клуб и да не умреш от СПИН?

— Старче, Рабъл е бил педал. Ти нали не си педал? Или си? Да не си започнал да се срещаш с някое нежно момче? Каж ми, да не си свалил новия служител в отдела си?

— Пепел ти на езика. Виж какво, това наистина е интересно. Много е интересно. А как искат парите? Кеш ли?

— Още не съм изяснявал подробностите. Трябва да отидем да огледаме помещението и да разберем как и с какви документи ще бъдат преведени парите.

— Кога трябва да ти дам отговор?

— Обещах да му се обадя днес до един часа на обяд.

— Значи имам още час и половина да взема решение?

— Повярвай ми, старче, ти вече си се съгласил, но просто не си готов да го признаеш. Нека сега да отида до тоалетната, а когато се

върна, ти ще ме прегърнеш и ще ми кажеш нещо от сорта на: „Партнер, просто нямаш представа колко е хубаво, че сме заедно“.

— ХА-ХА-ХА-ХА! И ще те целуна в устата, така ли?

— Ще ме целунеш по носа. По носа, който надушва накъде духа вятърът. Просто не разбираш, че съм ти донесъл най-хубавата новина през тази година.

Отворих вратата и тръгнах към писоара. След това се озърнах настрани и си помислих, че вратата ей-сега ще се отвори и ще влезе някой служител на компанията, който ще ме гледа в гърба, както правят обикновено, когато видят в тоалетната на компанията си непознат човек. След това ще ме заобиколи и ще застане отдясно, за да види лицето ми. От тази мисъл ми стана малко некомфортно, затова влязох в кабинката и затворих вратата след себе си. В кабинката ми стана още по-некомфортно заради събитията от предишната вечер. Струваше ми се, че вратата отново ще се отвори с гръм и трясък и пак ще видя онези момчета. И този път щяха да ме запрат окончателно. Отворих вратата на кабинката, седнах на тоалетната чиния и запалих цигара. Май че вчера се сдобих с поредната си фобия. Направо същинска „кенефна параноя“. Пуших и мислех, че може би трябва да отида на психоаналитик или да пия антидепресанти, или да посещавам фитнесзалата, или да стана вегетарианец. Гледах рулото тоалетна хартия, закачена за дясната стена, после преместих поглед наляво и видях една пластмасова поличка на нивото на очите си. В този момент ме напуши на смях, защото осъзнах, че съм изнервен от вчерашния инцидент и много се притеснявам, че Вадим ще ми откаже. Хвърлих недопушената цигара в тоалетната чиния и се върнах обратно.

Вадим седеше в креслото си и говореше по телефона. Когато влязох, той се сбогува със събеседника си и затвори слушалката.

— Дори в общата тоалетна има полички — засмях се аз.

— Какво да се прави? Опитваме се да моделираме ситуации в обстановка, близка до реалната. Ние маркетолози ли сме или не?

— Ама вие наистина ли шамъркате там? Да не сте полудели?

— Случва се. Сериозно, в една от смените има един охранител, който седи на пулта и контролира камерите. Веднъж един мой служител го срещнал в „Poison“ нашмъркан до козирката. После двамата се нагълтали някъде с екстази. И сега онова момче понякога ходи в тоалетната да шамърка, когато тоя охранител е на смяна. Гаври

се, ха-ха-ха. И ми разказва как той шмърка и сочи към камерата на тавана в смисъл: „да ти оставя ли малко?“ Всеки разнообразява работното си време, както може. Между другото, ти познаваш това момче. Максим, който се занимава с разработването на макетите. Много е талантлив като креатив.

— Да бе, гледам, че при вас са талант до таланта. Всеки охранител е промоутър. Е, аз тръгвам. Обади ми се, когато решиш.

Вадим отново стана, отиде до прозореца, после от прозореца отиде до вратата на кабинета, сетне се върна до бюрото, издърпа креслото си и го сложи срещу мен. Седна демонстративно в него и попита:

— Виж какво, бъдещ партнер, колко можеш да дадеш реално?

— Нали ти казах, не повече от петдесет хиляди. На теб парите ли са ти проблема?

— Не, просто си помислих, че ако можеш да дадеш още двадесет и пет хиляди, ще стане страхотно. Ще вложим по седемдесет и пет хиляди и направо ще е супер.

— Ами, хайде да направим така. Само че преди да се съгласим, трябва да огледаме мястото и документите. В колко ще отидем?

— Хайде да отидем довечера. Към седем. Но най-важното са документите. А те при всички случаи ще развъртят помещението, нали влизаме при това условие.

— Да... но все пак. О'кей. Вадим, ще се обадя на Миша и ще се разбера с него за седем. А сега отивам на работа.

— Още ли си в онзи концлагер?

— Да. Arbeit macht frei!

— И без това си прекалено свободен, не е ли така? — Вадим размърда по характерен начин носа си.

— Човек винаги може още. — Размърдах пръстите на лявата си ръка и масажирах вената си.

— Я върви по дяволите, хайде, тръгвай си, клоун такъв.

Отворих вратата, а Вадим каза след мен:

— Партнер... хубава дума... харесва ли ти?

— Да. Звучи много хомосексуално. — Обърнах се към него и му махнах палаво с пръсти.

Вадим смачка бързо един лист и го хвърли по мен. Затворих бързо вратата и тръгнах към асансьора.

В асансьора заставах, притиснал гръб до стената. От лявата ми страна стоеше една умопомрачителна красавица в плътно прилепнал костюм с панталони, с разкопчана под сакото бяла риза (малко поразкопчана, отколкото го допускаше бизнес етикетът, разкопчана така, че да може да се вижда яркочервеният ѝ сутиен). Имаше прави светли коси, пухкави леко изпъкнали устни и нагли сини очи (всъщност това вероятно бяха лещи). Говореше по мобилния си, а със свободната си ръка потропваше малко нервно с пръстите си с дълъг маникюр по бедрото си. Изобщо беше безумно сексапилна. Сексапилна до неприличие, до такава степен, че ти се искаше да спреш асансьора и да ѝ се нахвърлиш. Да съблечеш сакото ѝ и да впиеш устни в гърдите ѝ. А освен това ми се щеше да вярвам, че тя изобщо няма нищо против подобен обрат на събитията.

От дясната ми страна стоеше един още по-интересен тип. Доста едър чичко с дънки, огромни до нелепост туристически боти, раздърпано яке, нахлупена ниско над очите бейзболна шапка и безформена чанта на рамо. Имаше широки скули и малко детинско лице, черна брада и очила с невероятно дебели стъкла. На пръв поглед беше някъде около четиридесетгодишен. Дрехите му в съчетание с шапката и брадата му придаваха вид на приказно джудже. Макар че той не беше никакво джудже, а бивш старши научен сътрудник с куп публикации зад гърба си, който е разработвал в течение на години някаква много интересна тема, но по волята на случайността беше станал куриер. Той гледаше блондинката с широко отворени очи, които направо изглеждаха грамадански зад дебелите стъкла. Плъзгаше поглед по тялото ѝ, леко се изчервяваше и по всичко личеше, че много я желае. В един момент в очите му се появи блясък, той изправи рамене, отвори уста и сякаш всеки миг щеше да надмогне цялата си природна плахост и да направи крачка към нея. Двете му ръце се вдигнаха леко встрани като крайници на пингвин, който се кани да прескочи някаква буца. Но ето, че очите му помръкнаха, раменете му се отпуснаха и той леко сведе глава сякаш осъзна цялата безперспективност на желанията си или си спомни поговорката за жабата и гъола. Асансьорът стигна до първия етаж, вратата се отвори и блондинката излезе. Той се потътри унило след нея, а пък аз — след него. Излязохме заедно от сградата. Блондинката и куриерът тръгнаха

в различни посоки. Той спря, за да погледне още веднъж след нея, след това отново изправи рамене и с бодра крачка продължи нататък.

Качих се в колата си и дълго не потеглих. Тази сцена илюстрираше най-добре човешкото съществуване. В нашия живот имаше известен брой моменти, когато ти също като този куриер се разпалваш, за да направиш нещо особено. Да преминеш своя Рубикон, да вдигнеш бариерата и тъй нататък. Да смениш работата си, да смениш приятелката си, да заминеш в друга страна. Казано с две думи, **ДА ПРОМЕНИШ НЕЩО**.

Живееш с тази мисъл няколко дни, няколко месеца, няколко години. След това тя постепенно минава на втори план и ти осъзнаваш, че няма смисъл да се напругаш, защото и без това нищо няма да се промени. Все повече и повече попадаш в плен на закоравелите идеи от сорта на „всеки се простира според чергата си“, „където ти е хвърлен пъпът“ и други гадории, които подрязват крилете на човека още от раждането му. Разбира се, оправдаваш много неща със средата, която обитаваш. С възпитанието, с устоите, с родителите, които още като дете са те отучили да извършваш необмислени постъпки. Спомняш си всичко, което може да оправдае бездействието ти и стила ти на живот, който прилича на повалено дърво на сечището. Но нали някой прави резки движения в този живот? Някой просто ей-така намира своите блондинки в асансьорите? Дали пък на такива просто не им върви?

О, да, дори и в този случай ти ще си намериш оправдание, че повечето хора, които се втурват към слънцето, изгарят, без да са стигнали до него. Върви им само на малцина. И все пак е по-добре да я караш така. Без кой знае какви колебания и рискове за здравето. Спокойно и равномерно, защото всичко е предопределено. И точно така се създава армията от куриери, които пренасят самите себе си до пункта за доставка, наречен „Съдба“, с надеждата да получат бакшиш от адресата за усилията. Но съдбата не е много щедра на бакшиши. И в най-добрия случай ти стигат колкото да смениш протритите си по пътя обувки. Бездействието и безволието — това са двата бича за населението на средноруската възвишеност. Ако бях на мястото на момчетата от „NIKE“, със сигурност щях да сменя промоционния слоган за територията на Русия от „Just do it“ на „Do something“^[2].

Естествено, основна задача на всички тези мои скапани умотворения бе създаването на правова основа, за да направиш

собствена крачка. Все пак аз бях решил да направя нещо. Но въпросът беше дали се движех в правилната посока.

Извадих мобилния от джоба си и набрах номера на Миша. След няколко сигнала той ми отговори.

— Здравсти, Миша.

— Здравсти, старче, как си?

— Май че всичко е наред. Благодаря ти още веднъж за вчера.

— Стига де, престани вече. Забрави тази работа.

— Миша, помниш ли, че вчера си говорихме за твоя клуб.

— Да, разбира се. Да не си решил нещо?

— Да, с един мой приятел решихме да огледаме помещението и документите и, ако се харесаме взаимно, да оформим нещата.

— А кой е този твой приятел?

— Вадим. Един от цигарения бизнес, сигурно го познаваш.

— Смирнов ли?

— Да.

— Разбира се, че го познавам. Много готино момче. Познаваме се много добре. Кога ще дойдете?

— В седем.

— Прекрасно. В седем. Запиши си адреса.

Записах си адреса, сбогувах се с Миша, обадох се на Вадим, за да потвърдя срещата ни, после се обадох в работата си, научих новините и обявих митичния график на срещите си извън офиса. Обещах да отида в шест часа. Нямах никакво желание да ходя на работа. За сметка на това страшно ми се искаше да пийна, да отида сред природата и да си поговоря с някого за нещо възвишено. Запалих една цигара и реших да се обадя на една моя позната — Юля, която за мен вече цяла година беше едновременно и събеседник за подобни разговори, и психоаналитик, и дори, ако щете, обект за въздишки от разстояние. Общо взето това беше единствената моя позната, с която в никакъв случай не исках да си развалям отношенията, като я ухажвам настойчиво. Макар че по принцип нямах нищо против. Дори нещо повече, често пъти алкохолът ме караше да мисля, че е време да развия нашите отношения от категорията на въздишките в категорията на близостта, но всеки път се случваше нещо, което попречваше на това. Вероятно двамата съществувахме толкова дълго в „безконтактен“ режим, само защото провидението бе решило, че в моя живот трябва

да има нещо абсолютно различно от всекидневните ми познати мадами. Или все още не бе настъпила онази прекрасна августовска вечер, когато емоциите щяха да надделеят над духовността и щях да хлътна в блатото на страстите. И аз очаквах трепетно тази вечер, но, от друга страна, много се страхувах от нея, защото знаех, че щеше да бъде много особена, но не бях убеден, че щях да бъда на ниво.

Разбрахме се да се срещнем след час и половина и аз се качих в колата все в същото прекрасно настроение. Тръгнах по Кузнецки мост, завих под него, излязох на крайбрежната улица, а след това се изкачих нагоре към сградата на кметството. Минах покрай нея, след това — покрай американското посолство и завих на „Садовое колцо“. По „Садовое колцо“ имаше доста рехав поток от коли и аз усетих, че съм постъпил правилно, като не тръгнах по булеварда. Завих към площад „Маяковски“ и поех по пресечките към „Патриаршеските езера“. Много ми се щеше да се разходя пеша, да успокоя нервите си и да систематизирам мислите си. Още повече, че днес денят беше изумителен.

И ето, че вече вървах по „Спиридоновска пресечка“ покрай хотел „Марко Поло Пресня хотел“, стигнах до кафене „Донна Клара“, завих наляво и се озовах на „Бронна“. А след няколко минути излязох на „Патриаршеските езера“.

Аз, както и повечето московчани, се отнасях по специален начин към това място в Москва. Като студент седях на пейката край езерото със своите все още неизкушени в „науката на нежната страст“ приятелки и състудентки, разговаряйки за музика, за любов, за нашето страхотно (и дори може би съвместно) бъдеще, за глобалния проблем на приближаващата сесия, която тогава ни изглеждаше като единствения и най-страшен проблем за нас.

А освен това тук през зимата карахме кънки, през пролетта се целувахме в пресечките покрай езерото и пиехме вино. За мен това място винаги щеше да носи печата на лекотата и безгрижието на битието. Тук винаги щеше да бъде пролет и всички наоколо винаги щяха да са на осемнадесет години. Дори и онзи старец с вестника изглеждаше все още млад, макар да беше на седемдесет и пет. Какво да се прави, никога вече нямаше да бъдем такива, каквито бяхме...

На „Патриаршеските езера“ се усещаше центърът на тежестта на града. Макар че за център на Москва се смята Червения площад, аз

никога не го възприемах по този начин. Може би защото това беше най-немосковското място заради изобилието от хотели, ГУМ-ове, туристи, улични продавачи от „сергийната търговия“ и гости на столицата. Може би защото той беше твърде претоварен с държавност и с различни атрибути на властта — от Кремъл до колите със специална сигнализация.

„Патриаршеските езера“ беше нещо съвсем различно. Особено ако тръгнеш към тях откъм „Садовое колцо“. След шумната, бучаща и задръстена с коли градска артерия, където пулсът на мегаполиса се усещаше най-силно, се озоваваш в царството на спокойствието. Покрай „Патриаршеските езера“ по всяко време на годината имаше особена аура. Когато виждаш многобройните хора, които се разхождат бавно покрай езерото и седят на пейките, осъзнаваш, че тук времето тече по-бавно. Струва ти се, че кварталът около езерото е заобиколен от невидими стени, които се състоят от улиците „Спиридоновка“, „Спиридоновска пресечка“, „Бронна“ и булевард „Ермолаевски“. Стени, които не пропускат зад себе си гадостта и уродливостта на останалите части на града. През зимата ти се струва, че тук дори снегът пада по-бавно, искрейки под уличните лампи и превръщайки плавно деня във вечер, а вечерта в нощ. За разлика от някакъв си „Текстилници“, където нощта се стоварва на главата ти още в пет часа вечерта. Рязко като платнен чувал за картофи.

„Патриаршеските езера“ бяха някакъв форт, измислен от ангела-пазител на Москва, та московчани да могат да се скрият зад стените му. Във времената, когато градът безнадеждно щеше да се промени, щеше да изгуби своята патриаршалност и самобитност, своя особен диалект с „пекарните“ и „пейките“ с нашите бабички, пометени от потока новопристигнали, които говорят на някаква тюркско-украинска езикова смесица, изобилстваща от американизми и уличен жаргон. Това място ти даваше възможност да излезеш от образа на кучето, което тича след кокала, и да придобиеш човешки облик. Да се ориентираш в мислите и разсъжденията си. Естествено, ако все още не си изгубил способността си да мислиш във века на високотехнологичния интернет и в света без граници.

Може би, след като се е разхождал из Москва и е общувал с прототипите на Боси, Лиходеев и с членовете на МАССОЛИТ, гражданинът Булгаков е попивал тяхната енергия, изтъкана от завист,

продажност, кариеризъм и лицемерие и се е скривал зад стените на този форт, за да забърка срещу вулгарността на заобикалящата го действителност противоотровата от морфин, премесен със собствения му талант. Неслучайно точно тук, на „Патриаршеските езера“, се е появил Воланд. Князът, дал всекиму заслуженото.

Всичко това ми мина през ума, докато се разхождах покрай езерата и се носех на вълните на собственото си умиротворение. Днес наистина беше прекрасен ден.

Мобилният ми извънтя и чух гласа на Юля, която ми съобщи, че идва.

— Къде си? — попитах я.

— Идвам от лявата страна на езерото.

Обърнах се и я видях да крачи по „Бронна“. Тя се усмихваше, а слънцето, което блестеше в гърба ѝ, придаваше на кестенявите ѝ коси някакъв особен топъл кадифен оттенък.

— Здравей — каза тя, — изглеждаш много добре, като че ли си се подмладил. Сериозно, приличаш на момче.

Гледах я, усмихвах се глупаво и ми се струваше, че отново е настъпил онзи ден отпреди повече от една година, че току-що сме се запознали и аз отново чувам:

— Младежо.

— Да? — Обръщам се.

— Как мога да стигна до улица „Трьохпрудна пресечка“?

— Малко по-нататък трябва да завиете надясно. Макар че едва ли има смисъл да ходите там. По това време просто не можете да паркирате на „Трьохпрудна пресечка“. А вие къде отивате? Може би ще ви покажа по-кратък път.

— Много ви благодаря. Да не работите като екскурзовод по тези места? На всички, които ви питат, ли обяснявате толкова подробно и им показвате най-краткия път?

— На всички, които ме питат ли? Е, разбира се, че не на всички.

(Господи, миличка, че кой напоследък се е обръщал за нещо към мен на улицата, освен да ми поиска запалка. Госпожице, вие сте първият човек, който през последната една година ме е заговорил на улицата. Осъзнавате ли цялата отговорност и изключителност на този момент? Поне за мен.)

Спомних си нашия диалог отпреди една година, онези най-първи минути от нашето запознанство и я попитах:

— Юля, днес не искаш ли да идеш на „Трьохпрудна пресечка“?

— Не, днес искам да се разхождам, да разговарям и просто да безделнича.

— Тогава, хайде да се разходим. Знаеш ли, днес наистина се чувствам като осемнадесетгодишно момче...

— Това е прекрасно. Отдавна не съм те виждала такъв. Да не би да ти се е случило нещо хубаво?

— Да. Знаеш ли, усещам, че днешният ден ще заличи всичките ми депресии, смени на настроенятията и разни други глупости. Започвам нов проект и съм изпълнен с някакво много свежо и емоционално чувство. Или поне така ми се струва, но общо взето много ми се иска да се случи нещо ново.

Разхождахме се покрай езерото, пушехме и обсъждахме неформалните младежи наоколо и двойките, които се целуваха. И аз ѝ разказах за моя инцидент с кокаина, за ченгетата, за ужасния стрес, за бъдещия клубен проект и за стагнацията в бизнеса с клубния живот в Москва. Подсилих всичко това с клубната история на проектите в САЩ и в Европа. Казах ѝ за собствената си готовност за този проект и за това, че всичко трябва да се промени и че аз много вярвам в това. А освен това ѝ казах, че съм се уморил от всекидневните лигавщини, от клубните момичета и от клубните приятели. Че искам да се върна десет години назад, да се разхождам тук като осемнадесетгодишен студент, да усещам любовта, която толкова липсва наоколо, да изпитвам потребност да обичам и потребност да се отдавам без остатък. А тя ме слушаше, докато говорех, очите ѝ променяха цвета си от тъжно зелен до искрящо изумруден, а когато свърших, ме погали по главата и ми каза:

— Това е чудесно, отдавна трябваше да се промениш. Знаеш ли, понякога ми се струва, че трябва просто да се успокоиш и да престанеш да вършиш глупости. Просто да се огледаш и да разбереш, че около теб има страшно много любов, но ти просто не искаш да я забележиш. А понякога много се страхувам за теб. Защото в действителност ти си много добър, но просто си се вживял в ролята на циник. Ти нямаш нужда от никакви маски, просто трябва да престанеш

да се правиш на интересен и всичко ще бъде наред. Просто повярвай, че всичко ще бъде наред.

— Юля, много искам да повярвам, много. Страшно се изморих да се боря със скуката, уморих се от безсмислени купони, от кухи приятели и от тъпи почивни дни. Просто имам страшна нужда да повярвам. И ми се ще до мен да има човек, който да ми каже, че нещата наистина са се променили към по-добро... Много искам да настъпи онзи миг, когато повече няма да искам да крия емоциите си.

— Този миг ще настъпи, момчето ми, задължително ще настъпи. Просто трябва отново да станеш осемнадесетгодишен. И да престанеш да се вторачваш в негативното, което те заобикаля. И тогава вече няма да има никаква нужда да криеш емоциите си...

И в този момент покрай нас прелетя една футболна топка, запратена от не много точния удар на някакъв местен Роналдо. Топката се търкулна надолу, заподскача по буците пръст и цопна във водата. След топката се появи и самият притеснен изпълнител на удара. Той се чешеше по врата и повтаряше „мамка ти“. Двамата се спогледахме. Аз — с усмивка, той — с недоумение. И в този миг усетих някакъв порив и реших да извадя избягалата топка.

Хукнах надолу към езерото, а момчето се втурна след мен. Топката беше паднала доста далеч от брега, тъй че просто не можех да я стигна с ръка. Започнах да съжалявам за благородния си порив, но в този момент забелязах в тревата един откъртен клон. Взех го и се опитах да стигна топката с него. Докоснах я с върха на клона така, че тя започна да се върти по посока на брега, а по водата около нея се пръснаха кръгове. Когато топката почти доплува до нас, за миг откъснах поглед от нея и погледнах водата.

Във водата се отразяваше и момчето, което стоеше малко по-назад и малко по-нагоре от мен. Поредният кръг около топката се плъзна по водата и когато премина през отражението ми, се създаде интересен визуален ефект. Отражението се разкривяваше от вълничките. И то така, че мъжът с делови костюм се сменяше с момчето с анцуг. И това стана няколко пъти също като преливащите картинки от календарчетата в нашето детство. На няколко пъти моето отражение плавно преля в изображението на малчугана. Обърнах се и погледнах момчето, което вече беше забелязало това и се усмихваше широко. Очевидно се кефеше. След това преместих поглед към Юля,

която вече също беше слязла надолу и гледаше към водата някак много топло, с поглед, който преливаше от нежност и в същото време от тъга. И в този момент малко ми прилоша, сякаш някой дращеше гърлото ми отвътре. Момчето взе топката си, каза „благодаря“ и си тръгна. Ние се изкачихме горе, тръгнахме по алеята, но кой знае защо не обсъдихме темата за картинките, които се сменяха. Сякаш не искахме да нарушим нещо. Макар че теренът за развихрянето на най-различни фантазии беше доста голям. Спряхме на алеята като вкопани, тя се притисна до мен и тихо ми каза:

— Днес ми е много хубаво. Много ми е хубаво с теб...

А аз исках да ѝ кажа, че никога досега не ми е било толкова хубаво и че съм готов да се разхождам с нея часове наред покрай „Патриаршеските езера“ или покрай някакви други езера, че искам да ѝ се обаждам всяка сутрин, а щеше да е още по-добре, ако се събуждах до нея. Устата ми изведнъж страшно пресъхна и вместо да изрека на глас моите преживявания, аз просто ѝ казах:

— Днес наистина е изумителен ден...

След това се разхождахме из околните улици, аз слушах разказа ѝ за нейната приятелка, която имала две кучета, за това как се изгубила в парка „Горки“, когато била малка, за старото съветско кино и други глупости, от които ми ставаше много топло и спокойно. Гледах я, усмихвах се, понякога вмъквах коментарите си и днес изобщо не ми се щеше да се разделям с нея. Но след това ми се обади Вадим и осъзнах, че вече трябва да тръгна. Сбогувахме се и аз още дълго гледах след нея. Тя се обърна и ми махна с ръка, преди да се скрие зад завоя, а аз си помислих, че краката ѝ са изумително дълги, че е малко по-висока от мен и че вече ми липсва.

И ми си струваше, че асфалтът, стените, покривите, минавачите и притичващите кучета излъчват топлина. И ми се струваше, че всички се усмихват един на друг и аз също се усмихвах на всичко. И когато вече почти бях стигнал до колата си, изведнъж от московското небе се изля топъл порой. Вдигнах глава и погледнах към небето. И започнах да ловя с уста капките дъжд, а водата се стичаше по лицето и ръцете ми. Запалих цигара и скрих огънчето ѝ с длан, както правеха малките хулигани от филмите за времето след войната. И когато дъждът вече измокри цялото ми сако, се качих в колата и набрах номера ѝ:

— Юля, заваля дъжд, ти в колата ли си?

— Да.

Отворих прозореца и извадих апарата навън.

— Чуваш ли капките?

— Да.

— Юля, ние чуваме едни и същи капки, това е прекрасно, нали?

— Прекрасно е, току-що си мислех, че също искам да ти се обадя и да ти кажа за дъжда. Глупаво е, нали?

— Не е. Прекрасно е. Днес разходката беше чудесна. Направо изумителна.

— Толкова ми е хубаво...

— Просто днес е някакъв особен прекрасен ден. Добре, аз тръгвам. Ще ти се обадя.

— До скоро. И, моля те, внимавай.

— Ще внимавам. Непременно ще внимавам...

Стоях в колата на улица „Мясницка“ пред входа на клуба. Вадим пристигна.

Двамата минахме под козирката, слязохме надолу по стъпалата и се озовахме в самото помещение. Покрай стените бяха натрупани дюшеме, различни строителни материали, фотьойли и дивани, опаковани в найлон, стените бяха подготвени за облицоване, а отворите в тях подсказваха, че ще се превърнат във входи към другите зали. До задната стена на помещението имаше маса, имитираща бар, и кожено кресло с висока облегалка, в което седеше Саша — партньорът на Миша, качил краката си на масата, и гледаше в лаптопа. Той беше абсолютно абстрахиран от помещението и имаше физиономия на човек, който седи в някакъв небостъргач в Манхатън, а не в недостроения клуб. Миша лежеше до един разопакован диван и разлистваше „Буржоазно списание“. Под дивана имаше цяла камара най-различни лъскави списания от сорта на „Меню на удоволствията“, и „Vogue“. В единствения монтиран контакт беше включена голяма кафе-машина. Не никакви факсове и телефони, а именно кафе-машина. Изобщо целият интериор говореше, че хората, които седяха тук, не очакваха никакви кой знае колко важни обаждания и новини. Те бяха тези, които създават всички новини.

— Здравсти — казах аз, — все пак дойдохме.

— Хай, искате ли кафе? — обърна глава към нас Саша. Тъй като ядеше бисквита, фразата му прозвуча като „Фай, фисфате ли фафе?“, което веднага създаде усещането за домашна обстановка.

Бисквитите бяха на масата в една чиния от светлосиньо стъкло, каквито бяха и чашките за кафе. Изглеждаха доста стилно на фона на целия този бардак. Саша улови погледа ми върху чинията и каза с извинителен тон:

— Просто не мога да ям как да е — и сви рамене.

— Саша е такъв естет, че направо да ти окапе косата. Ей, естет, WI FI работи ли? — стана от дивана Миша. — Здравсти, седнете на дивана или искате да ви разопаковам креслата? Току-що ги получихме от Италия.

— Не, Миша, благодаря — каза Вадим и се тръшна на дивана.

— А вие и WI FI ли ще имате? — попитах.

— Да. През деня заведението ще работи като кафене и нещо от сорта на ресторант за бизнес обеда. Наоколо има само офиси. Подготвяме се да покажем лицето на двадесет и първи век — отвърна ми Саша.

— Е, момчета, хайде първо да прием кафе, после да разгледаме дизайна, а сред това двамата със Саша ще ви покажем всичко. Вадим, извинявай, но мога да ти предложа само кафе без захар. Нямаме заместител — каза Миша с недоволна гримаса, — домакинът ни не се е погрижил за нищо и само виси в интернет — посочи той Саша с глава.

Саша му показа среден пръст и продължи да трака по клавиатурата на компютъра.

— А ти откъде знаеш, че пия кафето със заместители? — оживи се Вадим.

— Не зная. А помня, старче. Нищо не се губи — почука с пръст по главата си Миша.

Пихме кафе, застанали край лаптопа, и разгледахме макета на дизайна. Той наистина изглеждаше потресаващо. Всичко беше от бяла кожа и блестящ метал, мястото на диджея беше стилизирано като пилотска кабина на самолет. Под тавана имаше две площадки за go go girls. VIP-залата беше облицована с кожа с шоколадов оттенък (Дизайнът на випа е откраднат от офисите на „Swiss Air“, съобща ми поверително Миша).

— Трите зали повтарят концепцията на самолета: икономична класа, бизнес класа и първа класа. Персоналът ще е облечен като стюардеси и стюарди. Във випа и в бизнес залата дори ще има колички със спиртни напитки както на борда на самолета. Зад випа е стаята за почивка на специалните гости (дизайнът ѝ още не е готов). Стойката на бара е решена като крило на самолет, което е естествено. Общата площ е 600 квадратни метра. Ще гостуват четиридесет и осем западни диджея. Всяка седмица по един. В икономичната зала ще има кафене, а през празничните дни — лох-денс. Цените и асортимента на алкохолните напитки са демократични. Цените в бизнес класата и в първа класа са космически, което е естествено. Мястото е хубаво, паркингът е доста голям. Мисля, че успехът е гарантиран — обобщил Саша.

— И естествено, ще се казва „Concorde“, нали? — каза ехидно Вадим.

— Ще се казва „Jet Lounge“. И няма да променим това име дори и заради най-големите инвеститори — отвърна също така ехидно Саша.

След това тръгнахме из залите и Миша, жестикулирайки отчаяно, ни обясни къде ще бъде гардеробът, тоалетните, кухнята и прочее. Той постоянно сочеше плана на помещението, от който нито аз, нито Вадим разбрахме нещо. Докато аз се озъртах в първата зала, опитвайки се да разбера колко места за сядане са планирани за кафенето през делничните дни, Вадим и Миша продължиха нататък. Отидох до третата зала и видях, че Миша разказва нещо на Вадим, показвайки с ръце бременна жена. Вадим се смееше и тупаше Миша по рамото, а по изражението му разбрах, че окончателно и необратимо е омагьосан от чара на Миша. Двамата си бърбеха като стари приятели и аз изпитах нещо като ревност към него, защото аз бях този, който го запозна с Миша. Но всъщност изпитвах страшен кеф, че всички тук веднага се сприятелиха и намериха общ език. А във въздуха се носеше усещането за отбор или нещо такова.

Саша се приближи зад мен и попита:

— Долу има мазе и си мисля, че там можем да направим бардак за олигарси. — Той извади от джоба си очила „Gucci“ със зелени пластмасови рамки, избърса ги с една мека кърпичка и си ги сложи,

намествайки ги смешно с показалец в горната част на носа си. — Какво ще кажеш?

— Идеята е супер — отвърнах и вдигнах нагоре показалеца на дясната си ръка.

Върнахме се в първата зала и Вадим попита:

— Как искате да получите парите и с какви документи?

— Кеш, по банков път — все ни е едно — отвърна Миша.

— За два-три дни ще променим документите по регистрацията на фирмата и след това ще преведете парите — обобщи Саша.

— Е, партнер, какво ще кажеш! Харесва ли ти? — попита ме Вадим.

И аз разбрах, че тази престорена фраза беше необходима. Въпреки че двамата с Вадим бяхме взели решението си още сутринта всеки сам за себе си, трябваше да спазим етикета, съответстващ на този момент.

— А на теб? — попитах.

— Можем да опитаме — каза Вадим и запали цигара.

— Е, тогава нека да се включим — казах небрежно и започнах да ровя из джобовете си за цигари.

Саша и Миша ни гледаха като добри родители, които наблюдават неразумните си деца, и аз се почувствах малко неудобно от тези превзети финални диалози, които двамата с Вадим им демонстрирахме с идиотски сериозни физиономии.

Миша извади иззад дивана една пътна чанта „Hermes“ и измъкна от нея бутилка шампанско „Dom Ruinart“ и кутия с шест чаши „Riedel“. После дойде при мен и Вадим и каза съвсем простичко:

— Хайде да цапнем по едно по този случай. Преди малко бъдещите ни доставчици ми подариха една бутилка и модели на чашите. Тъкмо да го полеем.

А след това още два часа пихме шампанско, от което се оказа, че има три бутилки, разказвахме си разни смешни истории и се опознавахме по-отблизо със Саша, който въпреки цялата си външна меланхоличност се оказа човек с изумително чувство за хумор и огромен исторически багаж. Непрекъснато вдигаме тостове, прегръщаме се и всеки се стараеше да предаде на другия емоционалния си заряд от успешност, щастие и радост. И всички приличахме на приятели от студентските години, а през тази вечер,

съчетана с всички събития от днешния ден, аз за пръв път се почувствах истински щастлив.

Когато се накахме да си тръгнем, Вадим седна в колата при мен „да изпуши една цигара“ и малко притеснено ми каза:

— Брато, знаеш ли какво... Разбираш ли... Абе, когато тия казаха, че можем да платим по банков път, си помислих, че мога да преведа още петдесет хиляди от сметката си.

— Охо, ама ти май че си милионер?

— Не, старче, просто си мислех, че трябва да внесем всичко кеш, а аз нямам толкова. Така че предложението ми е следното. Аз ще внеса сто хиляди, а ти ще вземеш назаем от мен двадесет и пет хиляди. Нали и без това щеше да вземеш пари назаем?

— Вадим, ти си последният човек в този град, от когото бих искал да взема пари назаем.

— В какъв смисъл? Значи, не искаш, така ли? Искаш аз да внеса седемдесет и пет хиляди?

— Старче, нека аз да внеса своите петдесет хиляди и ще имам най-малкия дял. Така е по-просто. Нали?

— Брато, да не искаш да кажеш, че двамата няма да влезем с равни дялове?

— Вадим, нали виждам колко си се запалил от тази идея. Повярвай ми, за мен този проект не е важен заради парите, а заради това, че мога да работя с близки хора.

Вадим запали цигара, погледна през прозореца, направи пауза, а после се обърна към мен и каза:

— Старче, просто нямаш представа колко е важен този проект за мен. Каня се да напусна службата си, защото там направо ми е писнало. И за мен това е шанс. Разбираш ли? Шанс да започна друг живот, шанс да работя с ДРУГИ хора, шанс да се променя, разбираш ли? Днес цял ден ходя като напомпан.

— Брато, засега аз нямам намерение да преминавам изцяло в клубния бизнес. Нека да направим така, както ти предложих. Ти ще внесеш сто хиляди, а аз ще внеса петдесет хиляди. И толкова по въпроса. Утре имам заседание и трябва да поспя малко.

— Нали не ми се сърдиш? — погледна ме тъжно Вадим.

— Повярвай ми, в това няма нищо обидно за мен — казах и сложих длан върху ръката му.

— Благодаря ти. — Вадим ме прегърна, целуна ме по бузата и отвори вратата на колата. — Сигурен ли си?

— Аз винаги съм сигурен и наистина те разбирам много добре. Хайде, старче, ще ти се обадя.

Вадим си тръгна, а аз поех към „Лубянка“. И наистина изобщо не му се сърдех. И се радвах, че поне един от нас се измъкваше от тази всекидневна корпоративна рутина. И хубавото настроение потече като масло по тялото ми. Днес денят наистина беше съвършен във всяко отношение.

[1] Собствениците на легендарния клуб „Студио 54“. — Б.а. ↑

[2] „Само го направи“ и „Направи нещо“ (англ.). — Б.пр. ↑

ЗАСЕДАНИЕТО

Но тъй като става дума за мотивацията на персонала, която освен това е нестандартна, пред нас стои задачата без особени разходи на финансови средства да оценим по достойнство труда на служителите...

В Устава на Въръжените сили има мярка „поощрение“ — фотографиране до развято бойно знаме на военната част (чл. 19, гл. 2). Всеки човек пази тази снимка като спомен за цял период от живота си. Правим същото и в университета. Така се поражда онова чувство, което е познато на японските туристи — чувството за корпоративен патриотизъм и за принадлежност към общото дело.

От списание „Моето дело/
Магазин“

Беше десет часа на другия ден. Днес в компанията бе насрочено заседание, посветено на изводите от финансовата година. Както в много други компании, при нас финансовата година също беше изместена и свършваше през юли. Макар че разумните обяснения бяха малко, никой не се притесняваше от това. Така беше прието.

Наоколо беше пълно с представители на регионалните структури и филиали и с ръководители на дистрибуторите, които се разхождаха из офиса и разглеждаха богатствата на нашия интериор. Пиеха деликатно кафе и поздравяваха любезно московските служители (особено финансовите директори и хората от счетоводството). И всичко това приличаше на картината „На гости при господаря“. Всички се тълпяха предимно във фойето, пред залата за преговори и се бояха да продължат по-нататък като ученици преди изпит, но когато им направиха забележка, че пречат на хората, които влизат, и на работата на секретариата, новодошлите влязоха в стаята на отдела за

продажби. А част от тях се пръснаха по кабинетите на московските си познати.

След това започна звънене по вътрешните телефони във всички кабинети с молба да дойдат на заседанието, издирваха се отделни личности и настана истинска суетня, свързана с това, че някой от новодошлите беше оставил някъде органайзера си и мобилния си, както и с виковете от секретариата: „Върнахте ли ни чашата, с която пихте кафе?“

Чашата се връщаше с извинения и поклони.

И ето, че всички се събраха в залата за преговори. Всички началници на отдели, директори на филиали и техните заместници по продажбите и маркетинга. Общо взето целият наш тъй наречен топмениджмънт. Ако се съдеше по изразенията, всеки тук си мечтаеше да бъде невидим. За да чуе всичко, което ще кажат за присъстващите, но да избегне ругатните по свой адрес.

Влезе Некьор. Беше малко поостарял в сравнение с миналата година, но въпреки това не изглеждаше зле за своите петдесет и пет години. Перчеше се и носеше едни такива (според самия него) младежки жълти вратовръзки на зверчета и отвратителни кафяви завъртулки. Беше типичен френски високопоставен дърт пръдльо или както там им казват у тях. Некьор седна и поздрави, плъзгайки тежкия си поглед по присъстващите. По лицето му прочетох буквално следното: „Боже мой, защо на някои късметлии, които се канят да излязат в пенсия, им се падат такива прекрасни региони, за които да отговарят, като Мартиника или италианско-френската зона, или в най-лошия случай Скандинавия? А защо на мен на стари години ми се падна Източна Европа с нейните диваци? Грубовати азиатци, които въпреки многобройните тренинги във Франция тъй и не се научиха да работят по европейски, но за сметка на това много добре се научиха да мамят?“ О, как ни мразеше в този момент! Като че ли ние бяхме виновни, че той беше действал толкова зле с езика си, докато полира задниците на своите акционери, и затова сега, вместо да седи в Милано или в Мадрид, седеше във влажна Москва. Неговото „здравейте, колеги“ прозвуча като „проклетите да сте, туземци“. Е, няма страшно, аз дори бях склонен да му простя, защото след обилното словоблудство ни предстоеше обявяването на годишните награди в това Голямо надбягване!

Всичко започна с това, че Некъор с изражение на страдалец за вярата и на същински мъченик за благо на КОМПАНИЯТА (да се свети името ѝ, да пребъде царството ѝ, да се увеличават капиталите ѝ веќе веќе, амин!) начена тъжното си повествование за това колко ужасно се е отразило на общото състояние на компанията неизпълнението на плана в Русия:

— Принудени сме да констатираме със съжаление, че въпреки увеличението на бюджетите (охо, с цели 2,5%, ама те направо са разточителни!), руският филиал на компанията не изпълни плана за продажбите. Това се отрази много негативно на международните ни показатели (аха, значи се е отразило на това, дърт малоумнико, че ще получиш малко по-малък бонус и неврастеничната ти жена ще изхарчи по-малко пари за „подмладяващи СПА-курорти“). Доста странно е, че при общия ръст на пазара нашите показатели в Русия се оказаха пониски от очакваните според плана (че какво странно има? Какво сте очаквали от една кантора, в която работят само ксероксите и то от време на време?).

Нашите доблестни служители — всички тези тъпи многостанници, седяха и търпеливо записваха в органайзерите си. Интересно какво записваха? „Ние сме идиоти, малоумници, безделници, не сме изпълнили плана заради собствената си професионална непригодност и неспособността си да мислим“. Мисля, че това беше единственото, което можеха да си запишат. Или имаше и други варианти? Погледнах крадешком през рамо какво пишеше директорът по логистиката, който седеше до мен. Аха, горе-долу това, което си мислех:

шпакловка — 5 чувала;
мазилка — 3 чувала;
боя — 8 литра;
мрежа — 5 метра.

Това сигурно бяха новите компоненти на плана за непрекъснатата логистика. Движение на паричните потоци по маршрута „бюджет на компанията — строителен пазар — вила“. Весело си живеехме и по

всичко личеше, че през тази година щяхме да напреднем по пътя към построяването на собственото си благополучие.

На всички тук до такава степен не им пукаше за речта на докладчика, че можеше да се измисли някаква нова процедура за обобщаване на изводите, но ние продължавахме да провеждаме тези дни на всеобщо покаяние и скубане на коси и бюджети от централния офис.

Монотонната реч на Некъор постепенно ме приспа. Недоспиването плюс мрачното настроение, което ме обземаше, и неговият скапан английски ми действаха по-добре от валиум. Ако се съдеше по физиономиите на колегите ми, преливащи от искрено покаяние и от някакъв пионерски порив моментално да се захванат с всичко и да го оправят, обвинителната реч приближаваше края си. Отдавна вече не слушах и се ориентирах само по изразенията на околните. Обикновено, когато директорът на питерския офис подпираше глава с ръка и в челото му се връзваха четири напречни бръчки, значи годишното заседание стигаше до най-интересната си част. До онази част, заради която всички бяха готови да се самобичуват, да покриват гърбовете си с белези от камшика, да носят телени ризи и изобщо да се нагърбят с всички страдания заради своя залък щастие, заради това ежегодно снизхождение на света във вид на паричен превод в личната ти сметка.

Точно така и стана, нещата бяха стигнали до обявяването на годишните бонуси по подразделения. Некъор седеше и четеше списъка. Докато обявяваше наименованията на отделите или филиалите, той вдигаше очи към човека, който представляваше въпросното подразделение и с пламенен патос назоваваше сумата. В този момент приличаше на генерала, който играеше Георгий Жженов. Спомняте ли си момента, когато той обикаля позициите, простреляни от дулата на танковете на Манщайн, открива една оцеляла група бойци и започва да им раздава награди от кутийките с думите: „Само това мога да направя. Това е всичко, което мога да направя лично“? Липсваха само разбитите танкове и оръдия и трупове на загиналите, иначе щеше да се получи истински „Горещ сняг–2“. С оръдията и танковете наистина имахме проблем, но загинали бойци имаше колкото си щеш. Представих си колко хора сме съсипали или уволнили заради изпълнението на тези прословути ПЛАНОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.

Колко секретарки, мениджъри по продажбите и оператори бяха изхвърлени по време на тази „царевично-грахова война“ без компенсация и възмездяване на неизползвания отпуск. А за снабдителите, хамалите и шофьорите дори няма да споменавам. Защото тази пехота просто никой не я брой. Предполагах, че просто са ги отписвали като бракувана стока. Или като мостри.

Бях свидетел (признавам си греха, че бях и изпълнител) на целия този Холокост в Москва, където всичко се вършеше горе-долу според Кодекса на труда. Но направо ме обземаше ужас, когато си помислех за нашите доблестни филиали. Също като воеводите от времената на Иван Грозни тамошните директори бяха получили почти доживотна „хранилка“ и бяха възродили феодалния строй. Дори бях убеден, че те най-вероятно си разменяха своите крепостни подчинени с конкурентите или с директорите на компаниите от сродни отрасли.

„Крепостни слуги на 47 и на 52 години. Боледуват рядко. Имат здрави зъби и добро зрение. Работят добре, имат стговорчив нрав. Сменям две крепостни (чистачки) за един кочияш (шофьор на джип)“. Сигурно рубриките за свободни работни места в местните вестници изглеждаха точно по този начин.

А най-отвратителното във всичко това бе, че всички бонуси за подразделенията се изчисляваха с оглед на броя на работещите от началото на годината и можете да сте сигурни, че уволнените служители не получаваха нищо. Дори парите, които можеха да им се дадат в съответствие с времето, през което бяха работили. Всичко, абсолютно всичко щяха да отмъкнат тези лешояди — техните началници. Седях и гледах как потропват по масата с корпоративните химикалки, предвкусвайки колко ще лапнат за сметка на тези „мъртви души“. И то освен онова, с което разполагаха във вид на лични годишни бонуси!

Да, да. Моля да не забравяте за това. Естествено, техните пари не се обсъждаха пред всички. В обратен случай годишните отчетни събрания щяха да заприличат на бой на гарвани върху бунище. Представях си с каква наслада щяха да се убиват един друг. Щяха да приковават ръцете си с телбода за бюрото и щяха да си пробиват взаимно главите с металните ръбове на корпоративните органайзери.

Аха-ха! Представих си как онази дебела пичка — директор на нашия филиал в Самара, която непрекъснато ми късаше нервите с

имейли с жалби срещу отдела по маркетинг и молби да се увеличи бюджетът ѝ за промоции, щеше да удуши колежката си от Новосибирск. Щеше да ѝ разкъса гърлото с осемсантиметровия си маникюр!

А пък ако всички тези хора разберяха какво парче от баницата се каня да откъсна аз, много от тях просто щяха да умрат. Например, ей-тази мазна девойка (мисля, че се казваше Наташа, макар че името Маша щеше да ѝ подхожда повече), която беше директор по продажбите в Ростов, щеше да получи апоплектичен удар. Два пъти в годината, когато ходех в командировка до Ростов, я чуках в корпоративната квартира. Тя беше патологично алчна и непрекъснато се опитваше да ме изнуди да ѝ купя нещо, а наум си мечтаеше как ще я изтегля в Москва. Да бе. Как ли пък не.

През цялото време аз ѝ разказвах за какви жълти копейки се бяхтим и ние в Москва, как се гаврят с нас и как смятам да напусна веднага след като се прибера. Направо си представих как щеше да тресне чело в масата, когато чуеше моя бонус. Същинска My Girlfriend in a Coma^[1]. Докато си мислех за това, кой знае защо обърнах глава към нея и ѝ смигнах.

Цялата тази пиеса с името „На бедняците от графа“, в която се разказваше за резултатите в Русия, започвайки от Далечния Изток, целият този ежегоден „Ден на благодарността“ бавно вървеше към края си. Ето, че вече поздравиха централните региони и влязоха в Северозападната част, ето, че директорът от Питер вече се облегна назад с малко кисела физиономия, а след това идваше и най-важната част за мен — Москва. Докато Некъор обявяваше наградата ми, пронизвайки ме с поглед, аз се опитвах да си придам благоговейно изражение на благодарност. Жалко, че тъй и не се бях научил да плача по поръчка. В такива моменти щеше да ми е от полза.

Седях и слушах боботенето му за това, че „въпреки че се надявахме, че резултатите в Москва ще бъдат много по-добри, оценявайки постигнатото от вас по следните показатели“ и т.н. По всичко личеше, че в този момент физиономията ми беше толкова тъпа с въпросната маска на благодарност, а пък самият аз бях толкова вдървен след събитията от началото на седмицата, че отстрани приличах на труп. Grateful Dead^[2].

Да, всъщност аз бях един благодарен мъртвец. Прочетете ми побързо надгробното слово, преведете ми полагаемата сума в картата и аз ще се оттегля в другия свят. В света, пълен с плътски удоволствия, проститутки, алкохол, наркотици и клубна музика. Няма спор, че той също е толкова празен както тази цитадела на корпоративните свине, но за сметка на това там човек поне може да се надрусва.

Докато съобщавах резултатите ми, околните ме гледаха крайно недружелюбно. Просто бяха готови да ме разкъсат на парчета, тъй като знаеха какъв бардак цареше при мен в Москва и въпреки това аз получавах бонуси (и то какви!). След като изслушах Некъор, се облегнах назад и плъзнах поглед по насъбралите се в залата за преговори. В погледа ми се четеше ясен месидж: „Ако ще да пукнете, свине, пак няма да станете като мен. Млади и успешни. Тъй и ще измрете в своето Горно нанадолнище с мечтата да се преместите в Москва. Ще измрете и на това отгоре ще повлечете със себе си десетина абсолютно невинни служители“, чиято вина се състои единствено в това, че не са свалили навреме бездарните си шефове, като напишат един донос до Москва.

Стори ми се, че в този момент в стаята увисна огромна кълбовидна мълния, изтъкана от всеобщата омраза. По количество произведена негативна енергия това събрание надминаваше Братската ВЕЦ. Ако не друго, ние умеехме да се мразим както никои друг. Дори можеше да се каже, че омразата беше основен двигател на нашия бизнес. Имах чувството, че след две секунди стаята щеше да се взриви и таванът да падне и да погребее двадесет и пет гнусни копелета.

Просто си мечтаех да стане така, но, разбира се, това нямаше да се случи. Гаднярите загиваха от куршумите на добрите момчета само в екшъните. Но в реалния живот гаднярите бяха най-жизнеустойчивите същества от всички млекопитаещи.

Обявиха почивка. Всички излязоха във фойето. Започнаха лицемерно да се прегръщат и да се поздравяват един друг, а покрай кафе-машината се скупчи тълпа. Всички се разделиха на групички (по регионален и полов признак). Мъжката част се кискаше на вицове с двадесетгодишна давност и чертаеше планове за вечерта. Някой за пореден път предложи да отидат в някакъв си клуб, да си наемат скъпи проститутки и да прекарат нощта в „Балчуг“. Всички дружно кимаха, макар да беше ясно, че всеки от тях щеше да умре за една рубла, а

перспективата да профука три стотачки за курва беше от областта на личния героизъм и морално-волевите качества. И в най-добрия случай щяха да си наемат момичета от съседните страни, които изпълняваха дипломатическата си мисия на Ленинградско шосе. И всичко щеше да свърши в хотел „Олимпиаец“ или в „Съюз“ сред море от водка, както обикновено постъпваха нашите регионални служители. Прилоша ми от тези смотани чудовища и отидох в кабинета си.

Седях и пуших цигара, когато вратата се отвори и влезе въпросната Наташа/Маша.

— Преча ли ти? — попита тя и ме погледна сладострастно.

— Не, какво говориш, welcome — казах й, стараяйки се да бъда колкото се може по-гостоприемен.

— Тук не дават да се пуши, а в твоя кабинет може и аз реших да дойда при теб.

— Да. Другия месец ще махнат и водата от фойето.

— Защо?

— Ами, защото плащаме много за ремонт и почистване на санитарната техника. Но всъщност ще го направят, защото служителите пият вода с литри, вместо да работят. А пък след като се напият с вода... абе, нали се сещаш...

— Ама, ти сериозно ли говориш? И как живеете тук?

— Наташа — казах и се обърнах към прозореца, — в никакъв случай не бива да се местиш в Москва. Твоят чар е в онази чистота и наивност, която в наше време е останала само у жените от романите на Тургенев. Не бива... не бива да идваш в Москва. Този град ще погълне девственото ти съзнание.

— Това шегичка ли е? Просто не можеш да живееш без вечния си сарказъм. Без тези дълги изречения и подигравки. Не можеш, нали?

— Наташа, за мен вече е късно да променям каквото и да било. Аз съм като капитан на потъващ кораб. Вече няма да мога да спася своя кораб, но поне мога да предупредя другите, че тук има скали.

— Да... — проточи с престорена обида тя. — Виж какво, с някои хора — с Вова от Питер, с Льоша от Краснодар и с момичетата се разбрахме довчера да отидем да поиграем на боулинг. Събрахме се около петнадесетина души. Ти ще дойдеш ли?

— Къде точно?

— В „Портокал“, знаеш ли го?

— Зная го, разбира се, много хубаво място. В колко?

— Към девет часа.

— Супер, разбира се, че ще дойда. Някъде към осем и половина.

— Нали не лъжеш! — попита тя, стана, докосна ме по ръката и продължи: — Непременно да дойдеш, ще те чакам.

„Разбира се, че не лъжа, Наташа. Разбира се, че ще се включа в това ваше развлечение за истински интелектуалци. Ще съблека сакото си и със запретнати ръкави, само по панталони и риза ще търкалям усърдно топката, ще подскачам и ще вдигам ръце нагоре както вероятно правят тези тиквеници — нашите колеги. След това ще се напоркаме и ще идем на караоке. Там ще пеем в хор всички онези идиотски песни от сорта на «Ти си ми една» или «Ех, студ, студ». А след това мъжете ще идат да си наемат курви, а пък ние с теб ще отидем у нас и аз окончателно ще си спечеля репутацията на плейбой за провинциалистки. Само това ми липсва“ — помислих си, докато тя затваряше вратата. След целия този гъзобрък ще имам нужда от една магистралка, но това няма да е магистралата на боулинга, honey.

Изобщо аз бях противник на всички тези корпоративни купони, които „спомогат за формирането на отборен дух и подобряването на взаимното разбирателство“. В действителност те изобщо не спомогаха за нищо. Какво взаимно разбирателство, да му еба майката, можеше да има между хамалина със заплата 500 евро на месец и мен, кретенясалия сноб, който прибира същата сума, но на ден. Към какво точно трябваше да прояви разбиране той? Как аз профуквам три негови месечни заплати за един ден, така ли? За какъв отборен дух би могло да става дума в този колектив от мошеници, идиоти и бездарни лентяи с наполеоновски комплекси? Ако става дума за това как да се обрънза поредния бюджет, по този въпрос отборният дух отдавна вече беше сформиран. Точно както в един хубав мач, всеки отговаряше за своите сектори на терена и не дай си боже да навлезеш в чужда територия. В това отношение цареше пълно взаимно разбирателство.

Лично аз непрекъснато изпадах в ужас от тези общи сборища. Не, само не си мислете, че бях притеснен да не накърня собствената си репутация. В този град вече стотици пъти ме бяха виждали в толкова шибано състояние, че според мен никой не хранеше никакви илюзии по този въпрос. Просто бях подвластен на двуличието, което цареше навсякъде. Много добре разбирах колко ме мразят моите подчинени,

но не исках да чувам това, казано от тях на пияна глава в очите ми. Знаете ли, че най-големият процент уволнения стават в дните след служебното честване на Нова година, Осми март и други празници? Разбирате ли накъде бия? Да, да, босовете, които жадуваха да поемат хвърлената ръкавица, имаха навика да правят такива новогодишни подаръци и да разпрацат такива лъскави валентинки.

Освен това лично аз се отвращавах от цялата тази показност с подскачането в чували, включването в игрите и слизането на корпоративните богове сред народа. С цялата онази фалшива фамилиарност като липсата на признаци на различия за един ден и други такива. Разказвали са ми, че в съветската армия имало някакъв номер, когато „старшите фуражки“ за един ден ставали „младши“ и изпълнявали всички ритуали на послушание, съответстващи на случая. А на другия ден младшите, които се впускали устремно в играта, съжалявали, че изобщо съществува такъв ден. И тук беше същото. Все още се намираха глупаци, които тупаха по рамото босовете си, и шофьори, които пощипваха гърдите на презрените директорки по маркетинг, с които никой не спеше още от 1995 година насам. И естествено, че още на другия ден подобен отборен дух щеше да бъде оценен по достойнство.

Толкова отвратително изглеждаше отстрани, когато някоя важна клечка поканеше на танц най-излишната служителка (като в същото време направо ставаше прекрасно, ако тя беше и най-грозната). И двамата се чувстваха много неудобно от този мезалианс, но им се налагаше да изпълняват докрай финалните „па“ на бала на лицемерието. Това беше квинтесенция на корпоративното нищожество... апотеоз на фалша... тържество на царството на чиновниците.

В този момент иззвъня телефонът, прекъсвайки язвителните ми разсъждения, и секретарката кой знае защо ме покани във фоайето.

Във фоайето вече се бяха събрали всички участници в заседанието, за да си направят групова снимка на фона на логото на компанията. В средата стояха Некьор, Кондратов, директорът на питерския ни филиал, главният счетоводител и Гаридо. Останалите служители се блъскаха, стараяйки се да заемат по-удобно според тях място в груповата снимка (като в същото време наистина вярвах, че тук има „по-удобни“ места). Държаха се като ученици по време на

фотографирането на общата снимка на класа в края на годината. Липсваше само старата, мъдра учителка, една такава Вера Ивановна с очила, гушнала книга на Горки. Мисля, че тази роля много би подходдала на Олга Евгениевна — бивш старши научен сътрудник в някакъв институт, която въпреки интелектуалния ѝ багаж и трудовия ѝ стаж беше разжалвана от тази курва руската история до чистачка на помещенията в офиса. Отидох до тях и заех мястото, което ми се полагаше в ареопага до Панкратов. Шефът на стопанския отдел Петрович, който днес играеше ролята на фотограф, каза: „Внимание!“ и всички ние направихме дружно сериозни физиономии с измъчени усмивки.

Миг преди фотоапаратът да щракне успях да забележа с периферното си зрение как една от секретарките мушна главата си в кадъра като малоумника от клипа на Darren Hayes „I wanna be popular“, който се опитва да участва в снимките на MTV. Представих си какво щеше да излезе на тази снимка. Застинали в неестествени пози, изопнати като струни хора с тържествени лица като на погребение и с очи, в които е изписана смесица от страх и раболепие. Остава само над главите им да се изпише слоганът:

ТЕ СЕ СРАЖАВАХА ЗА ПРОДАЖБИТЕ НА ДРЕБНО!

Втората част на заседанието беше посветена на отчета за международните успехи на компанията, перспективите на пазара и възловите моменти за дистрибуцията в Русия. По традиция планът на продажбите нямаше да бъде обявен и щеше да пристигне по-късно по пощата. Некъор не беше чак такъв идиот, че да запраща цифри, завишени с около тридесет процента, в очите на присъстващите, та моментално да бъде разкъсан от шефовете на отдели. Общо взето тази част от „Марлеозонския балет“ обещавахе да бъде още по-скупна. Нямаше да свалят ордена на никого, но по-важното бе, че на никого нямаше да му свалят и пагоните.

Некъор предложи на всички присъстващи да си поръчат кафе-чай-вода. Старият тарикат беше великодушен. Много добре разбираше, че бонусите вече са раздадени и че планът щеше да бъде изпратен в

негово отсъствие и по този начин бе решил да облекчи предстоящото мъчение със своето словоблудство. Бе решил да създаде, тъй да се каже, „демократична атмосфера в семейното предприятие, каквото беше навремето нашата фирма“ или каквото там пишеше в презентацията на компанията.

След известно време влезе секретарката с един поднос, отрупан с чаши за кафе. Служителите, които седяха най-близо до входа, вземаха един през друг чашките и ги предлагаха на Некьор. Той благодареше на всички и напомняше, че все пак е поискал чай. И всички дружно започнаха да съскат на секретарката като гъсоци в селски двор: „Не чухте ли какво поиска мистър Некьор?“

Двама души се възползваха от случая и настойчиво обявиха, че те „също са поискали чай, а не кафе“. Имах чувството, че след миг всички дружно щяха да се откажат от кафето в полза на чая, следвайки почина на ръководството.

Секретарката излезе, а всички започнаха да въртят разочаровано глава, огорчени от нейната разсеяност. А в този миг на мен ми се прииска да стана, да вдигна ръце към небето и да извикам с негодувание: „Сега разбирате ли защо имаме проблем с изпълнението на плана? Възможно ли е да постигнеш нещо с такъв секретариат?“ И бях сигурен, че всички присъстващи щяха да ме подкрепят. Защото най-важното в нашата работа бе да откриеш навреме пушечно месо. Да вземеш най-незначителния персонаж, от когото по принцип нищо не зависи, и да припишеш всичките си неуспехи на това, че той е разпечатал нужния документ с малък шрифт и ти не си успял да видиш нещо.

Секретарката отново се появи с изплашено лице и сложи пред Некьор вода, а чаят му даде на някой друг. Лицето му почервения и той вече беше готов да излее водата на главата на нещастната тъпа секретарка, срещу която всички наоколо съскаха, а тя се опитваше да размени местата на чая и водата, хващайки ту едната, ту другата чаша. А ропотът на присъстващите достигна апогея си и сякаш след миг адът щеше да се разтвори под краката на секретарката и тя да пропадне в корпоративните бездни.

Но ето, че размяната на напитките завърши успешно, изпъдиха секретарката от залата за преговори, а Некьор придоби изражение на добрия баща на семейството и заговори нещо от сорта на: „Е, днес

всички имахме тежък ден, всички се изморихме и не бива да бъдем чак толкова строги към колегите си“. Директорът на нашия филиал също закима добродушно, от което си направих извода, че все пак ще уволнят секретарката.

В това време докладът на Некъор започна. Той отиде до дъската и се зае да чертае диаграмата на цифрите на прираста през тази година, на перспективите за развитие на групите стоки през следващата година и така нататък. След това монотонно и подробно изложи изводите от изминалата финансова година във всяка страна, където компанията имаше дистрибуция. Започнах да си записвам бавно и точно...

На фразата „добри резултати бяха постигнати от нашите филиали в Югоизточна Азия“ вдигнах ръка, за да помоля да отида до тоалетната. Не беше по силите ми да седя и да си представям как плувналите в пот работници от водещите световни отрасли се давеха с генномодифицираната консервирана царевица, повишавайки резултатите на продажбите на нашата славна компания. В течение на пет минути на вдигнатата ми ръка не реагираха нито присъстващите, нито докладчикът. Тогавя просто излязох от залата за преговори. Тръгнах по коридора към кабинета си и по пътя срещнах същата секретарката, която пиеше чай или кафе.

— Какво става? Свършиха ли? — попита ме тя, премигвайки с очи като пластмасова кукла. — Ще има ли някакви промени?

— Да. За да спести пари от фонд „Работна заплата“, централният офис е решил да смени целия секретариат с работи — изтърсих аз.

— Олеле... Как така? А ние какво ще правим?

— Иди да си сложиш микрочип в главата. Имам едни познати, ще ти направят намаление.

Отидох до кабинета си, отключих вратата и се обърнах. Оная глупачка продължаваше да стои като препарирана. Сигурно мислеше къде да си сложи чипа. На тила си или на челото си (все пак на челото нямаше да е чак толкова естетично). Тръшнах се в креслото и запалих цигара. Проверих си пощата и отговорих в ICQ-то. Така изминаха около пет минути. Никой не ми се обади по вътрешния телефон. До какво състояние трябва да е стигнал човек и в какво зомби би трябвало да се е превърнал, за да не забележи, че съм излязъл?

Взех ключовете от колата си и тръгнах към асансьора. И когато вече бях долу, в колата, ме споходи мисълта, че моята шега за смяната на секретариата изобщо не беше смешна.

Отдавна вече работех сред работи...

Прибрах се вкъщи, взех си един душ, изпих един чай, прослушах телефонния секретар, после легнах на дивана и си помислих, че много ми се ще да се наспя. От друга страна, вкъщи ми беше много скучно. Взех мобилния си и започнах методично да звъня на всичките си достъпни познати, за да разбера къде се канят да прекарат вечерта. По време на този интелектуален разпит установих, че днес половината от тях щяха да бъдат на пърформанса, посветен на откриването на новия клуб-ресторант с названието „Basement“, а другата половина щяха да ходят на откриването на новия бутик някъде на Кузнецки мост. Тъй като имах покани и за двете места, дълго се чудех къде щеше да е поинтересно, но понеже навсякъде фактически щеше да е едно и също, се ориентирах към първото място. Там поне щяха да ни нахранят.

Започнах да се обличам. Отговорих на SMS-а на една позната. Изпих прав едно кафе. Зацраках безсмислено с дистанционното на телевизора. А на фона на всичко това свиреше „Ready to Go!“ на „Republica“.

Очертаваше се хубава вечер.

[1] Гаджето ми в кома (англ.). — Б.пр. ↑

[2] Благодарна смърт (англ.). — Б.пр. ↑

КУПОНЪТ

А освен това смятам, че много персони до такава степен са затънали в светския живот, че са готови да отидат на всякакво откриване, дори на откриването на клозет.

Александър Василиев

И ето, че отидох в онова заведение. Макар че още беше рано за пълния сбор — беше едва около девет часа вечерта, вътре имаше доста хора. Промуших се между тях, стисках нечии ръце, целувах се с някакви пички и се придвижвах към бара. Поръчах си две чаши уиски, гаврътнах първата наведнъж и отидох с втората в залата, та да видя какво става там.

Помещението беше направено така, че към централната зала водеха няколко коридора от другите зали. В две от тях бяха направени барове, а в другите три — нещо като lounge-зони или VIP-зони, както преиначиха това наименование по руски тертип московските промоутъри, които изпитваха влечение към всичко хипертрофирано. Там имаше маси, меки дивани и дълбоки кресла. Естествено, в тези зали нямаше никакви бляскави VIP-персони, а си седяха познатите собственици, готини мацки, приятелите на промоутърите или просто гости, които трябваше да се нашмъркат или да изчукат някоя девойка. Като се имаше предвид, че тоалетните винаги бяха претъпкани, това беше много удобно. В централната зала се вихреше един диджей и танцуваха или по-скоро се поклащаха сума хора, за които нямаше места във VIP-залата. Общо взето тъй наречените лъохмани или всъщност онези хора, които правеха основния оборот на заведението. Хората, които не бяха от средите на баровците, но много искаха да бъдат сред тях, за да разказват на своите познати, които бяха още по-големи лъохмани от тях, всички онези изумителни истории от вълшебния свят на нощния живот в Москва. И тази масовка плащаше

пари точно, за да бъде допусната сред баровците и за мига, в който щеше да се озове до всички тези Ксюши, Пети и Уляни.

Всяко московско заведение — разбира се, ако собствениците му не бяха пълни селяндури, пристигнали от някое си Уйново с идеята да открият ресторант, в който богатата публика ще ходи, за да опита кухнята от родния край на собственика — се градеше на следната схема.

Първо в заведението се събираха светските пичове с всички онези вечни нощни пътешественици, актуални диджеи и модни хомосексуалисти. Заедно със светските пичове идваха и съмнителни дами, които жадуваха да намерят нещо по-добро за тази нощ, или „изтребителките“, както аз ги наричах. Естествено, нито едните, нито другите не разполагаха с пари. Те можеха да изпият чаша шампанско или пет чашки кафе, но очевидно не можеха да направят собствениците на заведението милионери. За сметка на това щяха да създадат онази нужна медийна история, която щеше да премине като вълна през целия град с помощта на безжичното радио и щеше да се състои само от няколко думи: „Откриха едно място. Нашите са там“.

След това идваха богатите мъже, които хранеха въпросните мацки, спазващи вечно диета с висококалорични и високобюджетни вечери с вино и шампанско. Те правеха по-голямата част от оборота.

После идваха всички, които купуваха актуални списания и четяха или гледаха по телевизията предаванията за светския живот в града. Тези идиоти, които се стремяха да попаднат в кръга на „своите“, правеха другата част от оборота. А те бяха готови да платят страшно много пари, за да разкажат на близките си, че вчера са вечеряли „еди-къде си, в онова модерното заведение, нали го знаеш, и седяхме до еди-коя си, а пък тя, майчице, какви ги вършеше! И краката ѝ са криви!“ и да се сдобият със статута на най-открехнатите пичове в микрорайона през близката половин година.

Естествено, историята за новото място щеше да се изпразни от съдържание след два месеца или веднага, щом се откриеше още едно такова заведение-клонинг. Но и там всичко щеше да се развие по стандартната схема.

Озовах се в централната зала и се присъединих към група мъже с хубави костюми, които пиеха скъп алкохол, а някои пушеха пури и се правеха, че говорят „за бизнес“. А всъщност се оглеждаха какво да

забършат тази вечер. С някои от тях се поздравих повторно, представиха ме на други, завързах безсмислен разговор и с глупав вид изслушах нечии размисли за това дали през тази есен ще има криза или не, като вмъкнах няколко фрази за икономиката.

На стената срещу нас висеше голямо огледало, в което групата ни се оглеждаше. Погледнах го и си помислих, че ако всички се обърнем едновременно с гръб към него, няма да мога да открия себе си сред тези петима мъже. Толкова еднакви бяхме всички. С костюми на райета и с чаши в ръце. Дори и жестовете ни бяха едни и същи. Единственото, което ни различаваше от този ракурс, беше ръстът ни. Макар че дори и на ръст бяхме горе-долу еднакви. Дали от чувство за солидарност или от онези двеста грама уиски, които погълнах, но това мое наблюдение ми се стори много забавно. Макар че в действителност това беше пълна гадория и напомняше за света на клонингите.

Ние стояхме, продължавахме да преливаме от пусто в празно, периодично отговаряхме на обажданията по мобилните си и се озъртахме настрани като джебчии на гарата, които търсят кого да обрънзат. Към нас се присъедини още един младеж на около двадесет и седем години, напълнял равномерно, с очила и със свинска физиономия. Представи се като главен редактор или като някакъв си директор на някакво списание. И започна да пробутва на всички своите (изработени доста безвкусно) визитни картички. Моментално започна да досажда на всички с въпросите си кой къде работи и заедно с това да разказва за някакви свои нови проекти, вмъквайки в разказа си реплики от сорта на „това ще бъде бомба“, „ония там направо ще гръмнат“, „току-що ми се обадиха по този въпрос“ и други простотии. Всички стояха с каменни изражения на лицата и сигурно се чудеха кой е довел тук този грухльо.

В това време той изпи вече четвърта доза уиски, мутрата му се зачерви, а отвратителното му сако, каквито носеха само държавните служители от нисшите етажи на властта, непрекъснато се извърташе на една страна. Вече доста понаквасен, той стоеше до мен и плюеше в лицето ми, обяснявайки ми разгорещено новия си материал, и аз имах чувството, че се опитваше да се сприятели с мен. От време на време прекъсваше излиянията си, за да отговори на някое обаждане по мобилния. Като на това отгоре го правеше по следния начин:

— Да. Ало? Маша, ти ли си? Нали те помолих да не ми се обаждаш. В момента съм много зает. Шефът тръгна ли си? Да, това е, край. — И ми обясни, закривайки апарата с ръка: — Секретарката ми, пълна идиотка.

Естествено, аз се досещах, че тоя пич е мухльо и кръгла нула и че секретарката сигурно не е негова, а на шефа му. Но той продължаваше да надува бузи и да ми предлага някакви специални номера за колата и почти законен буркан. Общо взето вече започна да ме натоварва и аз се чудех как по-бързо да се откача от него. Изобщо много ме дразнеха хора, които неудържимо се опитват да се сприятелят с мен. Особено такива, които веднага ми предлагаха да спретнем нещо, да завъртим някаква далавера, да направим някакъв съвместен проект или нещо от този сорт. Бях съвсем наясно, че времената на чистата и свята дружба са свършили в пети клас, когато ставаш с някого „дупе и гащи“ още след първия мач. На нашата възраст такива неща вече не се случваха. И ако аз поддържах контакти с някого, това ставаше или по взаимен интерес и благоразположение, или заради личните ми планове по отношение на него. И това се случваше или заради моя цинизъм, или защото наближавах тридесетте, когато човек продължава да тича през времето с онези, с които се е събрал до този момент. Лично аз бях склонен да приписвам всичко на това, че много бързо се изморях от хората и вътрешно се подготвях за обстоятелството, че те ще започнат да ме ангажират с личните си интереси или просто ще ми станат скучни.

Секнах журналиста с фразата, че искам да отида до бара, за да си взема едно питие, а той, гаднярът, взе, че се лепна за мен. Отидохме там, аз взех две чаши уиски, озърнах се настрани, не видях никакви познати и, осъзнавайки, че ще прекарам поне още половин час в компанията на това говедо, си поръчах още две дози уиски. При всички случаи щеше да ми е много по-лесно да го слушам пийнал, пък и освен това пияният ми език можеше да му каже нещо грубиянско и той да ме остави намира. Докато в трезво състояние си оставах донякъде джентълмен.

И в този момент в централната зала започна ревю на колекцията на някакъв нашумял наскоро и напълно луд моделиер. Разбира се, това беше наречено с изкълчената дума „пърформанс“ или „инсталация“, или нещо такова — тези термини не бяха моята сила. От стената излезе

подиум, на него се появи някакъв малоумник, облечен с костюм на Мики Маус с дупка за лицето и каза, че сега уважаемата аудитория (която вече почти изцяло беше или пияна, или надрусана) ще види пърформанса на „вашия любим“ дизайнер Андрей Шарпеев. Целият купон започна да се стича към подиума, аз също тръгнах машинално натам, както и журналистът. Микимаусменът (уомънът) обяви появата на въпросния Андрей. И какво си мислите, че стана — иззад кулисите наистина се появи някакъв кльоцав запъртък със зелени очила и плешива глава, отиде до микрофона и започна да говори нещо с тъничко и престорено по женски гласче. Чух нещо от сорта на „Подготвих тази колекция мно-о-о-го дълго, почти половин година и сега искам всички вие да се почувствате като част от нея. Обичам ви.“ Той разтегляше думите мно-о-о-го сладострастно, като цупеше устни и правеше всички възможни педалски номера, които толкова мразех.

Уродливият пърформанс започна. Май че се казваше „Хоракифли“ или „Балет на трохичките“ — не разбрах много добре, но на поканите беше написано нещо такова. Пуснаха ужасна музика с бесен ритъм и от сцената в залата скочиха петнадесетина души, облечени в костюм с вид на франзели, които също имаха дупки за лицата, бяха белосани с брашно или с нещо друго и бяха обути с бели чорапогащници и несъразмерно големи обувки. Те тичаха насам-натам пред сцената и пицяха, после се хванаха за ръце и се вмъкнаха в тълпата, където започнаха да се придвижват като „влакче“, както си играехме в училище. Това продължи двадесетина минути. Пиццата група идиоти търчеше из залата, няколко хахавелници от зрителите се присъединиха към тях, а от тавана непрекъснато падаха конфети, трохи и други боклуци.

А най-смешното бе, че тълпата, която гледаше това безобразие, посипана с всички тези лайна, стоеше усмихната и ръкопляскаше като петнадесетгодишни бавноразвиващи се деца, пред които пускаха балони. А някои дори го обсъждаха, правейки следните коментари:

— Страхотно, нали? Да, Андрияша е много талантлив.

— Да, талантът си е талант. Разбира се, миналия път, когато поля всички от тавана с лепило, беше по-яко. Но и сега не е зле.

— Да, тогава наистина беше силно. После ми казаха, че чрез лепилото искал да покаже, че модата се движи по-бързо от човешката мисъл.

— А какво общо има с това лепилото?

— Ами, и аз не разбрах, но нещо от сорта на това, че всички трябвало да залепнат на пода и да застинат неподвижни. А пък между застиналите хора да обикалят манекенки, символизирайки бързото движение на модата.

— Абе, не зная кой е залепнал, но той съсипа костюмите на доста гости. Ти тогава близо ли беше?

— Аз изобщо не съм била там, Лена ми каза, че прочела в някакво списание. Но, мисля, че за такова нещо не бива да ти е жал за дрехите.

— Е, по принцип е така...

Стоях зад гърба на тази двойка и се пуках от смях. Ама, че тъпанарки. Достатъчно е човек да ви покаже някаква ерес, да ви полее отгоре с пикня и на това отгоре да ви вземе по сто долара за вход. И вие ще стоите със зяпнали уста и със съсипани вонящи дрехи и ще ръкопляскате. А след това ще разкажете на приятелите си колко гениално са ви напикали. А пък ако изсипят отгоре ви конски фъшкии и ви продадат билети по двеста долара (заради скъпата инсталация), това просто ще стане хит на сезона. Особено ако го кръстят така: „Близо до природата“ или „Близо до корените“. За фон трябва да свири група „Каста“, а на посетителите да обяснят, че сега е модерно всичко натурално, без примеси и химически добавки. Скъпо е, но си струва.

Без съмнение, интересът към подобен тип шоу се обясняваше с ниското културно ниво на аудиторията. Мисля, че ако се провереше средната степен на образование на присъстващите, щеше да се получи първи курс на професионално-техническо училище или „ниво на интелекта по-ниско от табуретка“. Имаше ли смисъл да разговаряш с тези хора за произведения на изкуството, след като в училищната програма на този въпрос бяха посветени две страници в края на учебника? Пък дори и те бяха безнадеждно забравени. Звучи смешно, но фактът си оставаше факт — в туристическите справочници за Русия, посветени на Париж или Милано, имаше по 50 страници с описания на хотели, магазини и клубове и подробности за ревютата и само няколко страници с описание на културните забележителности на въпросния град. И наистина, всеки руснак с лекота би ви простил, ако в пътеводителя липсва адреса на музея „Прадо“ и би ви осъдил на смърт чрез обесване, ако не му напишете на коя улица се намира

бутикът на „Prada“. Точно затова серящи художници, пикаещи поетеси и разливащи лепило моделиери влизаха под кожата на въпросните любители на пърформансите. Това се наричаше „ново руско изкуство“, а те не познаваха никакво друго изкуство, та затова поглъщаха с наслада целия този балет на психарите.

Някой ме потупа по рамото изотзад. Обърнах се. Там стоеше моят добър познат Саша, специалист по промоциите, отчаян женкар и купонджия. До него бяха застанали две симпатични момичета. Едното дори много си го биваше. Имаше хубави гърди и стройни крака. Тъй като вече бях доста пиян (докато траеше лайняното шоу, успях да излоча три дози уиски), можех да оценя само тези нейни атрибути. Сашка започна да ми говори нещо от сорта на „стига си гледал този педал“, пътъом ме запозна с приятелките си и ме помъкна към една от VIP-залите. Тръшнахме се на дивана и аз с удоволствие отбелязах, че най-после съм се отървал от дебелия представител на медийния пазар. Сервитьорът ни донесе шампанско и суши, пуснах в кожената му папка VIP-картата на заведението и кредитната си карта и изобщо много се зарадвах на създалата се ситуация.

Започнахме разговор за всички тези тъпи кретени, които изобщо не разбираха какво гледат, за хората, побъркани на тема хитови стоки и за други такива неща. Аз подхванах любимата си тема за това, че скоро ни очаква световна диктатура на мултинационалните корпорации. Саша с упоение ми разказа, че в момента четете книгата на Наоми Клайн „Без лого“ (с удоволствие отбелязах наум факта, че съм я прочел преди една година и продължих да го слушам с чувство на интелектуално превъзходство) и че перспективата да живеем в света на Барби е много реална заради тези добитъци, които са готови да се избият помежду си заради една нова вратовръзка. (Трябва ли да споменавам, че в този момент бях облечен с изумителен костюм Paul Smith, а той — с някакъв щур съдран дънков костюм и модни маратонки Dris Van Nooten).

Бъбрехме си много кефски, пиехме шампанско, Саша галеше по бедрата и двете пички, като от време на време целуваше ту едната, ту другата, при нас непрекъснато идваше някой, поздравявахме се и ето, че... най-ненадейно на масата се появи един сгънат на четири плик. Саша ми направи знак с очи по посока на тоалетната. Двамата станахме и излязохме.

По пътя към тоалетната ме обзеха известни съмнения, тъй като си спомнях неотдавнашното произшествие с ченгетата, с разпита и със свидетелите. Спрях като вкопан и казах на Саша:

— Брато, върви сам. Вчера прекалих, страх ме е, че вените ми ще се пръснат, пък и вече съм погълнал сума алкохол. О'кей?

Саша направи недоумяваща физиономия, сви рамене и ми каза:

— Е, както искаш. Ти си свободен човек в свободна страна, това си е твое право.

— Аха... Точно така — обобщих мрачно.

След пет минути Саша излезе от тоалетната, наплиска лицето си със студена вода, после се избърса със салфетка и ние тръгнахме обратно. Преди да стигнем до нашата зала, срещнахме още едни наши познати. Двама младежи и една девойка, които пиеха от малки бутилки нещо като шампанско, само че с ягодово червен цвят. Започнахме да си бърборим с тях, те ни попитаха дали „имаме нещо“, Саша кимна утвърдително и им даде плика.

Те отидоха в тоалетната, а ние ги изчакахме да излязат, за да ни върнат кокаина, и продължихме да си бърборим. Аз му казах, че сигурно е много смешно да се види как ще се поберат там, особено онази крава (момичето наистина беше много дебело). Саша също се разсмя, но се усещаше, че вече се вдървява. Мен пък започна да ме хваща алкохолът и ми беше много весело и похотливо. В това време Саша ми предложи да взема една от неговите пички, която ми харесва повече. Отбелязах наум, че макар според слуховете в момента той да печелеше добре, всъщност си оставаше същият готин пич, какъвто си беше, когато се запознахме.

И ето, че нашите познати се върнаха и ние тръгнахме към дивана. В наше отсъствие мадамите бяха излочили цялата бутилка шампанско и сега седяха и ни гледаха с плувнали очички. Седнах до онази, която ми хареса още в началото, и започнах да се целувам с нея. Известно време се отдадохме на натискането, тя ме галеше по ципа и разкопчаваше ризата ми, мушкайки под нея ръката си със страшно дълги нокти. Аз я пощипвах лекичко по циците и си мислех, че вечерта общо взето е хубава. Щеше ми се да пийна още нещо, преди да тръгна да се чукам с нея. Отдръпнах се от пичката и потърсих с очи сервитьора. Саша вече беше изчезнал с другото момиче.

Донесоха ни още шампанско. Чукнахме се и в този момент девойката подхвана разговор. Сигурно се чувстваше неудобно, че я нагрябих ей-така, без прелюдия. Мушна ръка в косата ми и започна да говори, че двамата със Саша, когото тя кой знае защо нарече Федя, сме били прави за всичко и колко е ужасно, че всичките ѝ приятелки са станали такива „вещоманки“ (така се изрази тя) и са се побъркали по „Gucci“, но тя изобщо не разбира това и че има и други ценности (например, секс, отбелязах наум) и че на нея „Gucci“ изобщо не ѝ харесва, освен може би часовник — има един модел — който би си купила, и това е.

Изслушах всичко това с усмивка, завъртях глава и макар тя отдавна да ми беше ясна, все пак малко се ядосах, докато слушах тези тъпотии.

И изведнъж тя рязко смени темата „Gucci“ и най-неочаквано ме цапардоса с друга тема:

— Виж какво, хайде вече да тръгваме, искаш ли? Пътъом можем да се отбием при една моя приятелка, дължа ѝ пари, а утре тя на всяка цена трябва да ги даде на някого за нещо. СИГУРНО ИМАШ ДВЕСТА ДОЛАРА?

Тази тема беше толкова гнила и несъвременна, че ми стана гадно. Това беше лайнрян подход от нейна страна, защото утре сутринта щях да ѝ дам тези пари под същия фалшив предлог. Но сега, особено след разговора за „другите ценности“, преходът към кинтите беше просто неуместен. И в мен изведнъж нещо рязко се прекърши, и аз не исках да ходя никъде с нея, и осъзнах, че макар да съм доста позагрял и възбуден, сега най-правилното решение беше да се отърва от нея. И то колкото се може по-бързо. Кимнах ѝ под предлог, че преди да си тръгна, трябва да се сбогувам със Саша, станах и излязох. Тя отвори чантата си и започна да рови в нея. Сигурно искаше да изглежда още по-секси, но на мен вече ми беше през оная работа.

Отидох в централната зала със сериозното намерение да се сбогувам със Саша, който се опита да направи вечерта ми толкова хубава. А освен това си помислих, че може би, преди да изляза на магистралата трябва да засмуча една магистралка. Нямаше го в залата, покрай тоалетната — също. И аз отидох в другите VIP-зали. Както предполагам, той наистина се бе настанил в онази, която беше до входа към централния бар. Саша лежеше възнак на дивана, в едната си ръка

държеше угаснала цигара, а с другата галеше по главата някаква остригана девойка, която му правеше минет. Аз се приближих, без дори да си помисля, че бих могъл да му попреча (вече бях много пиян) и зачаках да отвори очи.

Оглеждах отстрани девойката и... изведнъж проумях, че — да му еба майката! — това изобщо не беше девойка и дори тъкмо обратното. Това беше някакъв млад педал, който в момента осмукваше моя добър познат, като на това отгоре имаше страшно крадлива физиономия, а пък моят добър познат дори лекичко простенваше! Фак! Ама, че познати съм завъдил. В този момент Саша отвори очи, усмихна ми се, приближи два пръста до устата си и ми изпрати въздушна целувка. Самият аз често използвах този престорен жест, заимстван някъде от крайбрежието на Франция, когато поздравявах момичета. Но в този случай той просто взриви главата ми. Изхвърчах като тапа от випа, изтичах покрай бара към изхода и излязох навън.

Запалих цигара и си тръгнах от това ебано място. Когато се отдалечих на достатъчно разстояние, ми хрумна, че трябва да си хвана такси до вкъщи. Махнах с ръка и желаното такси дойде веднага. Помислих си, че сигурно ще налетя на някой алчен таксиджия и че щеше да е по-добре да спра частник, но все пак се качих. Казах адреса си и ние потеглихме.

Докато пътувахме, разглеждах нощния град и постепенно потъвах в алкохолната мъгла, пред очите ми притъмня и започнах да усещам, че слепоочията ми натежават. Опитах се да събера сили, загледах се през прозореца, запалих цигара и се замислих, че всъщност не се беше случило нищо особено. В края на краищата, аз не се бях отдал на педала. А освен това се улових да мисля, че обожавам да се возя из нощна Москва, да разглеждам неоните, колите и проститутките по улиците. След проститутките се сетих и за онази мацка в клуба, изплюх се през прозореца и си помислих, че хората са прави като казват, че честните московски госпожици са много по-скъпи от проститутките. Усещането ми беше доста противоречиво. Беше ми гадно и в същото време ми стана много тъжно.

И в този момент най-неочаквано се разплаках. Съвсем наистина, сълзите течаха по лицето ми, аз ги размазвах с ръкава на якето си както проститутка от гарата размазва евтиния си потекъл туш, хлипах и подсмърчах.

Странно, мислех си, че съм станал толкова циничен и че вече е страшно трудно да ме изненадаш. А това, че някой би могъл да ме разплаче, можеше само да ми се присъни.

Уж вече хиляди пъти бях виждал целия този град — този Содом. С неговите продажни мадами, готови да ти се отдадат за пет минути в тоалетната и за петнадесет минути в дома ти в зависимост от това какъв часовник носиш на ръката си в съответния момент. С неговите продажни партньори, готови да провалят всеки съвместен бизнес срещу един грам кокаин. С приятелите, които те продават за две минути между две чаши. С цялата негова морална и физическа педерастия. С хора, болни от гонорея на душата. Всеки път очаквах от околните нещо в този дух и всеки път, когато се случваше нещо такова, се чувствах пълен скапаняк. Вероятно такова чувство остава у хората, които проиграват големи суми пари на карти във влака със случайни спътници. Уж всички знаят, че ако играеш на карти във влака с непознати хора срещу пари, вероятността да те измамят, е 99%. Но кой знае защо хората не престават да играят с мошениците. А след като ги праметнат, дълго време ходят с усещането, че са пълни мухльовци.

Пътувах с таксито, пушех вече пета цигара, бършех сълзите си и мислех за всичко, което се бе случило. В един момент очите ми срещнаха очите на шофьора в огледалото за обратно виждане. Той любезно ме попита: „Какво се е случило? Имате ли нужда от помощ?“. Много добре разбирах, че въпросът му е куртоазен и отговорих, че всичко е наред. Той се опита още няколко пъти да прояви съчувствие към мен и най-после стигнахме до дома ми.

На излизане от колата му подадох 200 рубли (обикновено сумата от центъра до нас беше толкова), но той ми каза, че май „обикновено дават триста“. Опитах се да вложа в погледа си цялото презрение, което беше подходящо за този случай, и му подадох още една стотачка. Докато се приближавах към входа си, още веднъж аплодирах наум вулгарността и цинизма на този град и отбелязах цялата мръснишка хитрост на пролетария, който ме докара и който сигурно щеше да откара всеки, чиято кръв изтича, до най-далечната болница за петнадесет минути, през целия път щеше да го утешава и накрая щеше да измъкне от вкочанената му ръка таксата за своя труд по двойна тарифа.

С тези мисли се качих на етажата си, влязох в апартамента си, събух се и се стоварих с лице на възглавницата, както си бях с костюма.

Лека нощ, Москва!

ДУХLESS

Тук сме сами. И ние сме мъртъвци.

Хенри Милър. „Тропикът на
Рака“

На другата сутрин лежах във ваната с болна глава и превъртах наум всички събития от вчерашната вечер. В устата ми се мъдреше отвратителният вкус на мая, както ставаше винаги след нещата, които съм свършил предния ден. Изплюх се още веднъж при спомена за вчерашната пичка и най-вече за изпълнението на Саша. Чувствах се толкова гадно, че вече на два пъти се изтърках със сюнгера под душа. Защо ли нямаше сюнгер, който може да изстъргва цялата мръсотия от душата. И непрекъснато да бъдеш чист. Такъв, какъвто си бил преди двадесет години.

Лежах, пуших цигара и мислех как хора, които навремето са ти били близки, се превръщат в такива изроди? Какво ги променя? Какво променя лицата им, маниерите на поведението и съзнанието им? Колко бързо може да се измине пътя от първото падение по време на купон до пълната деградация?

Никога ли не сте се замисляли по въпроса защо денем много рядко срещате всички онези хора, които вечер виждате в ресторантите, бутиците и на презентациите? Или изобщо не ги виждате? Къде изчезва цялата тази весело шумяща тълпа, която си прилича една на друга като цигари от един пакет?

Аз, например, непрекъснато мислех за това. И като съпоставех много факти, които изглеждаха незабележими, а всъщност бяха на повърхността, стигах до извода, че такива хора просто не съществуват. Не, разбира се, моето предположение няма нищо общо с „града на мъртъвците“. Нещата не са чак толкова страшни. Те са много по-страшни...

Половината от този град просто не съществува. Според мен, пространството, заобиколено от „Садовое колцо“, вечер се превръща в

някакво подобие на компютърна игра, населена с празни хора. Навремето те са били нормални хора, имали са мечти, „прекрасни пориви на душата“, проблеми и житейски грижи. Но след това в един момент са разбрали, че е по-лесно да се превърнат в персонажи от глупавите списания, в герои и героини на дансинга, във феи на подиума и ресторантски рицари на ножа и чинията. Да наситят живота си с атмосфера на денонощен купон и да станат същите онези рекламирани по всички ъгли „нощни жители“. Постоянно запалената светлина на луминесцентните лампи е отучила очите им да възприемат дневната светлина, лампите на солариумите са направили невъзможно стоенето им на дневното слънце, тоновете парфюмерия и козметика заедно с наркотиците и диетите постепенно са изсушили телата им, а лайвстайл списанията и телевизията са направили същото с мозъците им. В крайна сметка те са се превърнали в сенки на хора, в някакво подобие на невидими същества, които могат да излизат от къщи само нощем, когато изкуственото осветление скрива факта, че под обвивката от грим, под роклята „Prada“, под дънките „Cavalli“ или под костюма „Vigoni“ се таи празнота. И точно затова никога няма да ги срещнете денем по улиците на Москва. Страхът, че някой може да види, че под тъмните очила „Chanel“ няма никакви очи, а лицата им са просто нарисувани, ги кара денем да си седят вкъщи. Денят е времето на хората, докато нощта е времето на мумиите.

Няма съмнение, че е много по-лесно да омотаеш вътрешната си празнота с модни марки и да седиш в някое кафене „Пирамида“ или в бар „Рамзес“, разглеждайки снимки на баровци, вместо да живееш живота на нормален човек с неговите проблеми, победи и поражения. Всеки човек си има цел в живота. В света на мумиите няма цел. Впрочем, както няма и в самия живот. Има само съществуване в атмосферата на празнотата.

Отначало те бяха единици. С течение на времето станаха все повече и повече. Те имаха нужда от място за общуване със себеподобните, за да въвличат други хора в своя кръг и за да увеличават армията си. Можете да сте сигурни, че един прекрасен ден те ще изпълнят целия град. И така, когато броят мумии на квадратен метър полезна площ в двата ресторанта и двата клуба стане критичен, в града като мухоморки след киселинен дъжд започват да се появяват

безбройни бутици, салони, клубове, ресторанти и кафенета. Всички онези места, в които сега можете да ги видите всяка вечер.

За да идентифицират своите събрата сред посетителите в изброените по-горе заведения (някои от които все още са хора), им трябваше собствена навигационна система, нещо като програмата „свой-чужд“, която се монтира на самолетите и корабите. И тогава на помощ на света на мумиите се притича светът на търговските хитове. Точно с това се обяснява фактът, че всички мумии са облечени почти еднакво, защото списъкът на модните марки в света на дрехите и автомобилостроенето изобщо не е голям. За да се разпознаят помежду си, вече не им трябва нищо друго, а не както преди, когато дълго опознаваха събеседника си и подхващаха безкрайни диалози за това „кой къде се облича и къде почива през лятото“, та накрая да разберат към кой свят принадлежи случайният им познат. Вече е достатъчно визуално да определиш марките на дрехите на седналите край съседната маса персони, за да си сигурен, че те също са мумии.

Да не си мислите, че всички тези примамливи слогани по витрините тип „Нова колекция. Лято'2006“ и фолиата на лъскавите списания с препоръки за актуалните през този сезон цветове на дрехите и дизайна наистина отразяват колко стремително се променя светът на модата? Какво говорите! Всъщност всеки сезон се променя въпросният код на марките, та да не би в техния свят да се вмъкне чужд човек.

Тук всичко е максимално опростено. Начините за общуване на мумиите трябва да са максимално прости. За да не извършват излишни и обременителни манипулации с мозъчните си гънки, съществува комплект от кодови фрази, при чието произнасяне другата мумия разбира целия смисъл на въпросния разговор.

Например, когато се срещат две момичета-мумии, а едното идва по-късно, то сяда край масата, целува приятелката си по бузата и казва на другото:

— Извинявай, закъснях. Виж — и слага чантата си на масата, — в Третяковка.

Приятелката ѝ веднага разбира, че закъснялата е посетила бутика „Mercury“ в „Третяковски пасаж“. Че си е купила оттам две чанти, сетне е отишла да пие кафе в „T.R.E.T.Y.A.K.O.V. Lounge“, а след това е разгледала обувките „Gucci“ и затова е закъсняла.

Ако мумията разговаря с някакъв човек и чуе нещо от сорта на: „Хайде. Отивам в «Третяковка» да разгледам картините“, мумията страшно ще се учуди. Ще започне да напряга мозъка си и да задава уточняващи въпроси от сорта на: „Какви са тези картини?“.

— Откриха изложба на италианците.

— Ама, да не би в „Prada“ да са дошли нови каталози?

Както става ясно, на мумията не ѝ е известно за съществуването на Третяковската галерия. И за нея не съществуват никакви други Третяковки, освен поредицата от бутици. Така след две години мумиите окончателно ще се отучат да говорят и само ще показват една на друга тоалетите си или новите си любовници, за да не напрягат чуждите уши със звуци, различни от фоновата музика, която диджеите пускат в ресторантите.

А да четат те най-вероятно вече са се отучили. Иначе как ще обясните факта, че повечето лъскави списания бяха пълни почти изцяло само със снимки от презентации, от откривания и закривания на летни веранди и от други празници за сърцето? А други приличаха просто на една перманентна фотосесия от безкрайно парти. А мумиите седят и разглеждат картинки. Когато виждат там себе си или свои познати, страшно се вълнуват, сочат с пръст снимките и издават звуците „Уау! Супер! Яко!“ и други такива. Мисля, че са заимствали тези условни сигнали от китовите или делфините, които раздират водните простори с ултразвуковите си викове в търсене на себеподобни.

Докато разглеждат всички тези гробници, докато обличат всички тези савани и докато съзерцават фото-некролозите на своите познати в списанията, мумията оглежда себе си и казва: „И аз съм като вас. Вие ме признавате за своя, а аз — вас. Ние много добре знаем къде се намираме. Всичко това е написано, заснето и построено за нас. Друг свят не съществува.“

Така се оформя обвивката на пространството, в което мумиите живеят. Компютърната игра в положението на реалния град с названието „NIGHT PEOPLE“.

Ако се озовете там, никога не бива да забравяте, че това не е вашият свят. Това не е вашето парти. Тук вие сте само един шпионин. Партизанин. И ако нямате за цел да извършите някаква диверсия, опитвайки се да върнете поне част от мумиите в човешкото племе, не

бива да оставате много дълго там. Защото рискувате да станете един от тях.

Страхотно, нали? Сигурно е супер в един прекрасен миг да се почувствате като герой на компютърна игра. Игра във формат 3D.

Тук няма друг формат. Целият живот на мумиите се състои от три „Д“-та: девойки, долари и дилъри.

Тук всичко се управлява от дилърите. Разбира се, те не приличат на демиурги от епоса на скандинавските страни. Те са нещо като регулировчици на движението. Същински катаджии по сумрачните кръстовища в този свят на мумиите. Тези дилъри нямат почти нищо общо с пласборите на наркотици (макар че тук рядко се случва нещо без тях). Основната работа на дилърите е да продават удоволствие чрез зомбиране по време на купоните на мумиите, в ресторантите, в бутиците, в клубовете, в радиото и в телевизията.

Всеки ден те втълпяват на мумиите, че всичко в техния мумиен живот е създадено, за да получават качествени удоволствия. Че всичко е много просто, а най-важното е да следват заветите на мумиите. Всички мумии трябва да носят онези неща, които през този сезон имат червена бродерия, защото това се смята за красиво. Да купуват онези списания, които са издадени във формата на актуалната днес дамска чанта (в списанието пишеше откъде да си я купят). Да ядат в ресторанти, чиито наименования се пишат с една дума (така се запомнят по-лесно). А най-важното е да не изостават от общия ритъм. Да бъдат в купона. Да са по-елементарни. И да оставят в главите си пространство, способно да побере нужната рекламна информация, която дилърите ще им покажат тази нощ по „Fashion TV“. Трябва да изхвърлите останалите глупости от нея. И тогава животът ви ще се превърне в едно перманентно ресторантско меню, от което можете да си изберете удоволствия по свой вкус. Менюто с удоволствията е дълго колкото живота и нима това не е земният рай? Можеш ли да се откажеш от него?

Такива дилъри са много по-страшни от цяла армия търговци на кокаин. Мумиите стават зависими от техните наркотици много по-бързо и повече не могат да отвикнат от тях. Дори и най-краткото излизане от тази система свършва за мумиите със страшна треска. Ако по някаква причина останат в къщи два дни поред, на третия ден мумиите хукват да изкупуват всички модни списания и чанти,

автомобили и къщи и да ядат на няколко модни места през една и съща нощ. Главното е да не загубиш ритъма. Докато си в купона, той ти изпива енергията. Смисълът на купона е в самия него. Той е единствената координатна система и компас, с които можеш да определиш собственото си местоположение.

И е напълно ясно, че за мумията всяка човешка катастрофа, независимо дали става дума за наводнение, земетресение или сблъсък на комети, е нищо в сравнение с възможността всички магазини, списания, салони и клубове изведнъж да изчезнат. За тях това вече щеше да е истински потоп. И никакъв Ной вече нямаше да им помогне. Те нямаше да знаят къде се намират. Светът им щеше да изчезне. Щеше да се разтвори отведнъж като заместителят на захарта, който слагат в чашата със сутрешното си еспreso. Щеше да изчезне системата, в която те бяха плът от плътта ѝ. Щеше да изчезне цялата простота и удобство на пространството, в което нямаше нужда да мислят. В което ти казваха къде да идеш и какво да мислиш.

Това наистина е много просто и удобно. Всяка нощ мъжете-мумии пристигат в заведенията, за да си тръгнат оттам с момичето-мумия, което им е харесало. Всяка нощ момичетата-мумии пристигат в заведението, за да си тръгнат оттам с мъжа-мумия, на който са се харесали. А свързващото звено между тях са парите.

Парите, които той ще изхарчи за дилъра, който му е продал в салона модерна кола, с която той ще пристигне, за да предизвика потресаващ ефект у момичетата-мумии, които са там. И той ще избере една или две-три от тях, за да украси вечерта си.

Парите, които тя ще вземе от него, за да ги изхарчи за друг дилър, който утре ще оправи външния ѝ вид в СПА-центъра или ще ѝ продаде нова модерна чанта.

Но парадоксът се състои в това, че още същата нощ тези пари ще се изнижат и от дилъра, за да се върнат при онези мъже, които ще им предадат разрешителното за откриването на нов автосалон. Или при онези момичета, които ще им предадат своето благоразположение днес.

Системата 3D представлява затворен кръг от парични потоци. Тя прилича на кръговрата на водата в природата. Само че за разлика от кръговрата на водата, която преследва основната си цел — борбата за живот, кръговратът на паричните потоци се бори с депресията.

Депресията е четвъртото „Д“, за което тук не се говори. От което всички се страхуват и от което бягат, тъй като не искат да си признаят нейното съществуване. Тук тя е навсякъде. В чашата с кафе, в чинията с карпачо, в онова момиче със сивкавото лице, в неоновия надпис над бара, в сервитьора, който ходи из залата като на пружини, в онзи мъж, който излиза от тоалетната и разтърква носа си. Тя просто витае във въздуха. Самият въздух е изграден от нея. Тя е основата на всичко.

Мумиите се стараят да я прогонят. Правят всички тези невероятни купони, купуват невероятни дрехи за невероятни пари (които, както се разбира от казаното по-горе, нямат покупателна способност, а имат по-скоро символичен характер), сменят еднаквите си любовници-мумии.

Тук всички толкова са си писнали, че наистина им се ще да избягат, но няма къде. Кръгът на движение е ограничен от зоната на мумиите. С всички тези салони, магазини, клубове и ресторанти, които си приличат. Затрупани с еднакви списания и еднакви посетители. Те дори много биха се радвали да си поговорят с хората, но хората не ги помнят, а онези, които ги помнят, също вече са станали почти мумии.

Това наистина беше затворническа зона. Срокът на присъдата ти в нея не е известен. Никой не те е вкарвал тук насила. Ти сам си избрал своя път. И за теб вече няма връщане назад. Остава ти да чакаш физическата ти обвивка да се изтощи и всичко да свърши. Единственият въпрос, който понякога те измъчва, е: кой е началникът на зоната, който ръководи всичко това? Кой движи процесите и избира героите, на които трябва да подражаваш?

Понякога стигаш до извода, че този началник си самият ти. Макар че би било по-правилно да се отговори по друг начин: тук всеки живее в гробница, която е построил собственоръчно. Всеки си избира сам героите и сам си е началник. А всички гробници и герои са еднакви за всички, защото при мумиите не може да бъде другояче. Мумиите са обединени от общ космос. От обща религия. И нейното име е БЕЗДУХОВНОСТ.

И наистина, тук всички ние сме БЕДНИ ДУХОМ.

Ти идваш на презентацията на новата колекция чанти „Tod’s“ и виждаш всички тези фурии, които с пламнали очи се щурат като по време на пожар, разблъсквайки продавачите с лакти, и помитат от полиците всичко, което е изложено на тях. А след това през нощта ги

срещаш в новия, открит току-що ресторант, който претендира да е на гребена на вълната през този месец. И виждаш всички тези дъвчещи и пиещи манекени с чувство за изпълнен дълг, изписано на лицата им. У теб остава осезаемото усещане, че за тях смисълът на живота е да профукат за един ден всичко, спечелено за храна, аксесоари и дрехи. И те май че са щастливи единствено в краткия миг, когато плащат покупката. През онези няколко минути, когато сменят парите срещу плътски удоволствия. А сега седят и мислят с какво да ангажират утрешния си ден. По какъв друг начин да прогонят скуката. В този момент приличат на нюйоркски бездомници, каквито показваха по телевизията преди, по време на съветската власт. Бездомниците седяха в обществените столови, без да свалят шапките си, ръкавиците си с изрязани пръсти и табелките на гърдите си с надпис: „HOMELESS. WILL WORK FOR FOOD“^[1].

Като гледах бездуховните лица на нашите московски мумии, направо ми се щеше да окача на гърдите им табелки със слогана: „ДУХLESS. ЩЕ РАБОТЯ ЗА ХРАНА (И ДРЕХИ)“. А отдолу да сложа логото Dolce&Gabbana.

Истинска катастрофа. До каква степен трябва да е деградирало обществото за някакви си стотина години. Ако преди хората са решавали глобалната задача дали са се състояли в този живот, сега техните пра-пра-правнуци решават задачата как да се озоват в еди-кой си клуб и да се състоят тази вечер. Ако в началото на миналия век героят на обществото е бил момчето, застанало до извора на революцията — Паша Корчагин, днес то е сменено от момчето, застанало до входа на нощния клуб — Паша от фейсконтрола. С него правят интервюта, той се надува, говори някакви глупости и дава съвети как да станеш пълен идиот. Той — Паша от фейсконтрола, е истинският властелин на мислите. Защото точно този нощен страж решава дали в крайна сметка ще попаднете в света на мумиите и дали сте се приближили достатъчно до него или не.

Но най-ужасното не е това, че той съществува. А че съществува онази аудитория, която е готова да чете дивотиите му, да ги възприема като ръководство за действие и доброволно да се превръща в мумии.

* * *

И ето, че аз лежах във вече изстиналата вода и си мислех колко много съм се приближил до тази гробница. Всъщност отдавна вече бях с единия крак в нея. Освобождавах все повече и повече време в личния си график, за да го ангажирам с празнотата на всички тези купони, презентации и откривания. Все по-голям брой от всички тези промоутъри, ресторантьори, дизайнери и дилъри се здрависваха с мен. Това ме засмукваше. Вече започвах да се превръщам в сянка. Отначало си мислех, че така модните неща ще ми стоят по-добре. Сега все по-често си мислех, че искам да стана един от тях. И всички тези гробници отнемаха все по-голяма част от живота ми. Че с какво се отличавах от цялото това бласто? Или не, не беше така. Какво щеше да ме измъкне от него? Щях ли да остана в този Вавилон или щях да намеря своя собствен град Китеж?

Излязох от ваната, омотах се с кърпата и започнах да мия зъбите си. Не изпитвах чак толкова студ, колкото страх. Някъде в стаята иззвъня мобилният ми телефон. Помъкнах се натам, намерих го във вътрешния джоб на сакото си и отговорих. От другата страна беше един мой познат, чиято физиономия не си спомнях и който ми каза:

— Здравсти? Как беше купонът вчера?

— Нормално — отвърнах му.

— Какво правиш?

— Вкъщи съм си.

— Има ли нещо? Ха-ха-ха.

В този момент метнах мобилния по стената с такава сила, че там май остана вдлъбнатина. Мобилният отскочи на пода под краката ми, дисплеят му изгасна, но той кой знае защо продължаваше да работи.

— Ало, там ли си? — попита абонатът от другия край. — Не те чувам, нещо се изгуби.

Стъпках остатъците от мобилния с крак и той най-последно замлъкна.

Замислих се, че наистина съм пропаднал...

[1] Бездомен. Ще работя за храна (англ.). — Б.пр. ↑

МРЕЖАТА

*Но в такъв случай зная как да ги наричам.
Това са фалшиви ИМС-и.*

КАСТА. „Фалшивите ИМС-и“

За мен неделята започна със сърфиране из уебстраниците. Отворих лаптопа си, влязох в интернет и набрах WWW.LITPROM.RU. Екранът на монитора се оцвети в червени и златни тонове като същински микс от СССР, пролетариите от всички страни и несбъднатите имперски претенции. Всичко онова, което още петдесетина години ще се появява в основните кампании на руските идеолози. Всички тези визуални фетиши, с които всеки завършил осми клас малоумен популист, който може що-годе да мели с езика си, само за петнадесетина минути ще омае петдесет бабички или бачкатори, реализирайки и следващата си цел да им събере по сто рубли за бутилка водка и пакет цигари.

На заглавната страница на този контракултурен (както е прието да го наричат) сайт беше изписан слоганът: „Последната крепост на Духовността в интернет“. Очевидно пичът, който бе създал този интернет-паноптикум, навремето е бил отдаден на търсенето на „руската национална идея“ или просто е решил да се ебава с хората.

Основните посетители бяха заблудени графомани, поети, които мъчително римуваха стиховете си в стил „горичка — водичка“ или „аз съм чернозем — не ме гледай в очите, серсем“, чиновници, които убиваха работното си време, наркомани, откачени националисти, безделници и прочее сган. Понякога сред писанията в този чат се срещаха наистина любопитни текстове — рожби на болната психика на тукашните обитатели, често можеха да се проследят словесни престрелки, демонстриращи grosмайсторско владееие на забранената лексика или разкази за тежкия живот на населението на Русия, подпрени с як селяндурски битов хумор. Изобщо ако в мрежата нямаше такъв сайт, той задължително трябваше да бъде измислен.

Тук от време на време се опитвах да отпусна съзнанието си. Не е тайна, че когато наблюдаваш чуждата депресия, подсилена от тежка алкохолна или наркотична зависимост, катастрофални битови проблеми и пълна липса на перспективи, собственото ти положение в живота, което ти се струва непоносимо, веднага се изпълва със смисъл, значимост и разбиране за факта, че има хора, на които им е по-зле.

Заредих челната страница на този сайт и видях един красиво измайсторен банер с текста: „Купон на Литпром. Читателите и писателите ще се съберат днес в 18.00 в бара «Халбата» на ул. «Курска»“. Следвах няколко мръсни шеги и категоричното „присъствието е задължително“. Кликнах върху банера и влязох в чата, изпълнен със стотици радостни комплименти, оставени от тукашните посетители в предвкушване на скорошната среща с приятелите по чашка. След като прочетох две страници, искрено завидях на тези хора, поддах се на общата им нагласа и усетих непоколебимо желание да се присъединя към тълпата.

Какво пък, когато съществуването ти е празно и безсмислено, самата съдба те отнася в лоното на още по-празни и безсмислени компании. След кратък размисъл реших, че перспективата да прекарам вечерта в компанията на алкохолици, които се мислят за литератори и бунтари, е много по-добра от вечерния диалог с чаша уиски в ръка. И след два часа, само след два часа вече се гмурнах в босяшкото братство. Кое се крепеше също като земята в представите на древните на три кита или костенурки: бирата, потните пиянски мъжки прегръдки и думата „камарад“...

Моята интимна връзка с интернет започна преди пет години. През това време изминах пътя на плах и непросветен потребител на програмата Outlook Express до заклет юзер на интернет. В началото за мен всяко писмо беше една малка любовна история. Как ли да го напиша по-любезно? Как ли да завърша писмото и т.н. В представите ми всички адресати бяха същите тъпанари като мен, за които да изпратят факс беше проста работа, но да напишат писмо по електронната поща беше същински „подвиг на разузнавача“. С течение на времето се убедих, че деловата етика не важи за електронната поща и че там всички говорят много по-просто, по-бързо и по-кратко. Без дълги предисловия и витиевати любезности.

Казвам всичко това, защото сега се дразнех от всички хора, които изпращаха разни факсове, а пък малоумниците, които казваха: „Ей-сега ще ви дам секретарката си, тя ще ви каже адреса, вие го изпратете, а тя после ще ми го прочете“, направо ме хвърляха в ужас. Личният имейл е нещо лично като мобилния телефон и да го споделяш с тъпата секретарка не е признак на висок статус, а по-скоро доказателство, че човекът живее в каменната ера и всичките ти бъдещи общи работи с него ще ти донесат само неприятности.

И ето, че аз влязох в интернет. В този изумителен вълшебен свят. Свят, който се състои от порнография, мръсотии, политически некоректни граждани и липса на каквато и да било цензура. Свят, създаден за безделие, за губене на време и за удовлетворяване на извратените ти фантазии. Хората влизат в мрежата точно заради тези неща. Затова са ми много смешни изказванията на отделни аутсайдери, които се представят като „създатели на руския интернет“ и „автори на еди-какви си и еди-какви си известни проекти (които отдавна вече са в базата данни)“, за това, че интернет „не е само средство за комуникация, но и прекрасен каталог за покупки от мрежата, за игри на борсата и за бързо търсене на полезна информация“.

Да бе, знаем я ние тази информация, когато наплюскалият се на обяд чиновник набира в търсачката „young virgin sock big monster's sock“. Или „проститутки по интернет“. И отиде, та се не видя. Знаете ли коя е първата дума, която набира в търсачката човек, влязъл за пръв път в интернет? Е, в никакъв случай не е „борса“ или „покупка на цветя“. Първата дума, началото на началото, отправната точка за всеки новак е думата FUCK. И е ясно, че първата страница, която ще се покаже на тази дума, няма да съдържа текст от сорта на „Fuck! How beautiful is Shakespeare's book“. В най-добрия случай там ще има страница на порносайт, където Роко Сифреди ще чука Чичолина в ролята на майката-кралица във филма „Четиридесет и шест сантиметровият Хамлет“.

Смятам, че пътят на 75 процента от новите интернет-потребители започва от тази дума. Другите 24,5 процента пишат нещо по-специално. Например: „Къде да си намеря дрога?“ или „Искам да се запозная с мацка без комплекси“. Останалите 0,5 процента може би купуват цветя, акции или нещо от този сорт.

Аз също не бях изключение от правилото. След като обиколих разни сайтове, където „двама съученика от по-горен клас отнемат девствеността на петнадесетгодишната Таня“ или „учителка по химия съблазнява десетокласник“ (който на вид беше на четиридесет години), след като изтеглих най-различна музика и се нагледах на гадни картинки, на които политици и звезди от шоубизнеса вършеха страховити неща, ми се прищя да обсъдя цялата тази гадория. Когато си изпратил най-гадните страници на всичките си близки и далечни познати, когато всичките ти познати за десети път ти отговарят едно и също, започваш да търсиш други събеседници. И най-страшното е, че много скоро ги намиращ.

И наистина мрежата е пълна с хора, които страдат от липса на общуване или внимание. Хора, които са готови да обсъждат с теб до три часа сутринта проблема на „парниковия ефект“ или да си разменят с теб цинични цитати от творчеството на Сорокин. Заради тези неща интернет е много привлекателно нещо. Освен че е прекрасен терен за общуване, той открива пред човека възможности от друго естество. От онова естество, за което сме чели във фантастичните романи. Възможността да се превъплъщаваш.

И наистина, пълната анонимност дава възможност на просяка да се превърне в олигарх, на изрода — в красавец, на затворения самотен алкохолик — в сърцето на компанията, на мъжа — в жена (случват се и такива неща) и обратното. Зная много случаи, когато студент, който се издържа само със стипендията си в Урал, години наред си пише с някоя московска красавица, като ѝ се представя за могъщ бизнесмен (естествено, неженен). А „двадесет и пет годишната“ красавица съответно се оказва пъпчива ученичка.

Твърдението, че мрежата е наводнена само с хора с психически отклонения е пълна глупост. Да, може би техният процент не е малък. Но в действителност няма никакви „психари от интернет“, „сексуални манияци от мрежата“ и „извратеняци от киберпространството“. Това не са никакви си митични мутанти. Потребителите на мрежата сме ние с вас. Да, да, ти си този, който пише по ICQ на момичето, с което си се запознал преди пет минути във форума: „Искам да те чукам на мръсната маса“. Твоят колега е този, който се киска гадно и оставя коментара си под грижливо изпратената от някого снимка „Момичето и конят“. Всички автори на ужасяващи рисунки с трупове, с разкъсани

хора и с порно с пришълци ходят на работа, срещат се с теб в метрото и седят на съседната маса в кафенето.

В реалния живот те са „водещи мениджъри по продажбите на офис техника“, а в мрежата живеят живота на Бил Ебача и Развратната Альона. И там пишат, рисуват и говорят такива неща, че ако ги чуеш от тях в реалния живот, моментално ще откачиш.

Анонимността разкрепостява до неприличие. Точно тя е онзи катализатор, която позволява да излязат навън всички дяволи, скрити до този момент в тъмните кътчета на съзнанието ти. Ха-ха, ще е много интересно да видим лицето ти, когато на работното си място отидеш при своята тлъста асистентка с крепнайлонови чорапи и видиш как тя трака бързо по клавиатурата, пишейки на своя интернет-принц нещо от сорта на „представи си краката ми в ажурни чорапи на раменете си“.

Това е. А сега си представи, че целият офис за един миг се е препълнил с олигарси, съблазнителни похотливи красавици, революционери и литератори, диджеи и печени гангстери. Яко, нали? Олеле, чии са тези крака на раменете ти?

Всички твои срамежливи и трудолюбиви колеги отведнъж са свалили маските си и са станали такива, каквито са. Или по-точно, такива, каквито искат да бъдат. Кретени, извратеняци, женкари. Недостъпни красавици, фатални жени и развратни курви.

Мрежата засмуква много бързо. В нея можеш да намериш най-различни познати. От сайта на феновете на „Спартак“ до напълно луди толкинисти, които спорят до прегракване как е най-добре да се направи „магически жезъл“ от обикновен чук. Геймъри, програмисти, хакери, еротомани, гейове, наркомани, графомани, рокери, пънкари, скинхедс, хиперционисти, фашисти, обикновени идиоти, любители на фут-фетишите, домакини, кулинари, автолюбители... Какви ли няма тук. За всеки вкус. Ти само си намери някакво увлечение и веднага ще откриеш съмишленици. Всички те комфортно са се настанили из безбройните чатове, форуми, страници за гост-посетители, домашни страници, сайтове и сайтчета, портали за „междугалактическо общуване“ и „затворени клубове в мрежата на елита“ (има и такава).

Всички, които обичат да говорят за политика, да философстват за съдбата на Русия, всички маргинали от контракултурата, толкинисти, бизнесмени от мрежата, които вдъхновено примамват недалновидните инвеститори да влагат милиони заради някакви митични перспективи

на „бързо развиващия се руски нет“ са обединени от едно. Това са комюнити отхвърлените. Общността на хората, изместени от реалния свят заради пълната си професионална непригодност или ненужност. Хора, които взаимно си придават значимост, държейки на повърхността целия този сапунен мехур, наречен руски нет. Едни го правят, за да измъкнат няколко хилядарки от будалата, който не е осведомен за безперспективността им и десетината провалени от тях проекти, пропити в кафене „ОГИ“, изпушени в кухните и изприказвани във форумите и личните дневници.

Други живеят в мрежата, защото нямат къде другаде да живеят. Не в смисъл на жилищна площ. Те са ментални клошари. Не са интересни на никого, в по-голямата си част са мизерни, подтиснати и бездарни хорица. В реалния живот работят като системни администратори, дребни чиновници, ниско поставени служители в рекламни агенции, уебдизайнери, които за десет години тъй и не са създали нито един шедьовър, журналисти-многостанници (по 50 долара на колонка) — изобщо все някакви затормозени синекури, озлобени срещу целия свят, който не им позволява да реализират стремежа си към лидерство. Техният наполеонов комплекс се излива в интернет, където те се правят на идейни вождове, разпръсквайки около себе си „идеологическата прогресивна мътилка“ в цели пасажии. В мегабайтове с кухи манифести, изпълнени с откраднати речеви обороти, гарнирани с цинизми, и заимствани лозунги от сорта на „Консумирай, работи, пукни“, „Големият брат вижда всичко“ и „Аз съм враг на държавата“. Естествено, че покрай тях моментално се сформират кръгове от също такива уебовци, които са готови до дълбока старост да си играят на антикомформизъм и контракултура с единствената цел всеки петък да имат компания на чашка. Хора, които „те разбират“.

С течение на времето това придобива клиничен характер. Смешно е да ги слушаш, как бравурно се величат един друг като „главни пиари на руския нет“, „безусловно най-талантливия журналист или литератор в мрежата“ или „най-успешния бизнесмен в интернет“, или (прости ми господи) „идеолог на мрежата“, когато се представят взаимно на хората, които не принадлежат към интернет-обществото. Сякаш тези персонажи с мазни дрехи са донесли със себе си венециански маски и разиграват пред теб карнавал, представяйки се

за някой друг. Цялата мрежа наистина е маска за излишни хора. Който няма нужда от маска, няма нужда и от мрежата.

Разбира се, сред тях се срещат разумни, талантливи и наистина оригинални хора. Сблъсквал съм се с много такива в интернет. Но изключението само потвърждава правилото. Когато сравниш броя на малоумниците, психопатите и глупаците с броя на нормалните интересни хора, можеш да се определиш като златотърсач, който е пресял един тон пясък, за да намери едно парченце самородно злато. Всъщност ще се повторя, но всичко това е точно както в реалния живот. Само една от хиляди човешки персони е способна да се съпротивлява срещу вулгарността и уродливостта на околния свят и да остава мислещ човек.

Единствената разлика на мрежата от реалния свят е в това, че тук тълпата се усеща много по-ясно. Ти виждаш как една личност се откроява от общия брой посетители в даден сайт и тамошните обитатели започват един след друг да я ритат с крака, за да я вкарат в стадото. За да не ѝ позволят да се открие. Ако в реалния живот изречената дума се разтваря в атмосферата, то тук написаните букви остават в мрежата. Четеш развитието на диалога, виждаш как в началото един по един, а после като лавина един след друг, копирайки се един другото, те се нахвърлят върху някого и му запущват устата, докато цялата територия на форума или страниците за гост-посетители не се изпълнят с техните абсолютно сходни изказвания. И всеки различен здравомислещ глас потъва в това море. Това много прилича на случаите, когато тълпата ученици рита с крака новака. Руската мрежа може да се нарече не интернет, а интернат. Интернатът на неудачниците.

Тъй като по това време бях увлечен от литература като тази на Сорокин, Пелевин, Болмант, Елизаров и други такива, някак много бързо се присъединих към нейните любители в мрежата, но след това се уморих да споря и да чета чужди спорове за това дали Сорокин наистина е лайно или не, дали Пелевин е наркоман или са му разказали какво е ЛСД и се задълбочих, озовавайки се в кръга на хората, които не само обсъждат, но и пишат в подобен стил. А тези пишешци често не бяха по-лоши, а дори и по-добри от посочените по-горе автори.

О, колко интересно и ново беше тогава за мен всичко това. Колко свежо ми звучеше. Спорове за съвременната руска литература, за

устройството на обществото, за борбата с транснационалните корпорации, за масовата култура, за пътищата на Нова Русия, за противопоставянето на Запада. Колко интересни и оригинални ми се струваха всички мои нови приятели от мрежата. Някои от тях дори пишеха много талантливо. Във всяка реплика имаше предизвикателство към обществото, във всеки абзац се четеше мъката и болката на преситения от живота човек. Текстове за хероиновата треска, в сравнение с които Бъроуз звучи като ученик (освен ако не са били копирани от Бъроуз), текстовете, изпълнени с адска безизходица (както се досещате, написани от сополанковци, които смятат за основен сатана на всички времена Антъни Шандор Ла Вея). Ами онези интересни момичета? Докато не видиш лицата им, всяка ти се струва като Блаватска или като новата Цветаева, или като новата Мата Хари, или в краен случай като агресивна сексуална хищница, схрускала десетки самци, която гледа на всеки новопристигнал с презрителна оценяваща гримаса.

В един момент бях обзет от абсолютната илюзия, че това е нещото, което се опитвах да намеря. Ето къде са ИСТИНСКИТЕ, проникнати с духовност хора. Оригинални, мислещи човеци, които всеки миг ще сплотят редиците си и ще пометат от лицето на земята цялата тази маса еснафи, които живеят заради новата колекция на Cavalli, заради новия нощен клуб или заради новата служебна кола и служебния безплатен телефон. Ето къде започва революцията. Тя чака единствено мен — последната, заблудена в света на фалша овца, която старателно е скрила духовното си пламъче в гънките на палтото си от Pal Zileri. Имах чувството, че само след една крачка ще свлека целия натрупан житейски багаж, ще захвърля в краката им всичките си материални и нематериални ценности и ще вляза гол в пламъците на бунта на проповедниците на контракултурата, за да стана една от неговите клонки.

Признавам, че живях много кратко в плен на тези миражи. Всичко свърши още по време на първата ми среща в реалния живот с онези бунтари от мрежата в бардака „Третият път“. Когато видях цялото това сборище, когато зърнах всички тези изглеждащи ужасно интернетчици, които искаха един от друг пари назаем за една бира, когато погледнах тези грозни момичета, които затрупваха пощата ти с примамливи и високоинтелектуални писма, и всички юноши, играещи

на кибер-игри, изгубих последната крепост на духовността в живота си. Когато се срещнах с тях, разбрах, че целите на всички тези революционери са също така примитивни, както на много други представители на социума. Да намерят пари назаем, да открият нови приятели по чашка (отхвърлени хора като тях), да се спасят от недоебаността си и на пияна глава да изчукат някоя пичка, независимо коя е тя, стига да е малко по-симпатична от свиня.

Ето ви моя отговор. Ако видите в интернет интересна общност от хора, които ви поразяват с дълбочината на философията си и с писмовното си майсторство, в никакъв случай не търсете срещи с тях в реалността. Наслаждавайте им се от разстояние, ако не искате нови разочарования.

След като видях всичко това, осъзнах, че, разбира се, в такива хора не живеят нови бързузовци, чегевари или оруеловци. Всичко беше прекалено плоско и примитивно. Щом разбрах това, започнах да оценявам по друг начин техните текстове и изказвания. И буквално след една седмица стигнах до извода, че всички техни разкази, „трудовете“, лозунги и манифести всъщност представляват тюрлюгювеч от компилации на проза и стихове на маргинални литератори от съвременността и на публицисти и политолози от телевизията, само че допълнени с цинизми. А всичките им изказвания не са нищо друго, освен преработени цитати от различни хора, които те представят за свои. От Гьобелс до Солжиницин. В зависимост от това на каква платформа е стъпил ораторът от мрежата. На фашизма или на панславизма.

Интересно е и това, че когато към заплатите на всички тези луискорвалановци добавеха още две стотачки, техният ъндърграунд свършваше точно толкова бързо, колкото е започнал. И като чиновници те ставаха точно толкова усърдни, колкото са били и като застъпници на контракултурата (антиглобалисти, маргинали — подчертайте подходящата дума) само преди два дни. Преди да им увеличат заплатите.

Същото се случва и с мадамите от контракултурата, които най-после се омъжват. А най-ужасното е, че всички тези новопокръстени в офисната вяра маргинали се превръщат в най-яростните ѝ защитници, защото много добре си спомнят как са пили бира „Балтика“ край метрото, поделяйки една бутилка между четирима души. И затова сега

вместо Кърт Кобейн или Че Гевара на техните хоругви се появява Лавандос — богът на парите. И те отслужват в негова чест още попищни литургии и извършват обилни жертвоприношения във вид на собствените си колеги, защото до смърт не им се ще да се върнат там, в света на „камарадите“, „биричката“ и „купоните в мазетата“. А в душите им вече са напъпили едрите цветове на храсталаците на толкова желаното (колкото и презирано преди време) еснафско щастие. И те са много по-лоши от мумиите в това свое мизерно офисно робство.

Тогава започнах да възприемам това сборище като един голям зверилник. Започнах да се подигравам с обитателите му и да ги унижавам, като разкривах тяхната несъстоятелност в реалността. Аз им откъщавах. Да, откъщавах им заради това, че тъй и не можах да се сдобия с оазиса на другия свят. Заради поредната си изгубена илюзия. Заради новото си разочарование. Заради целия техен фалш, в който почти бях повярвал и в който бях готов да се гмурна с главата надолу.

След това и този период отмина. И аз започнах да ходя често на техните сборища, за да слушам за техните дребнави проблеми, за да видя новите персонажи и новите им надути идеолози. Общо взето, за да се потопя в нова атмосфера. В живота на улицата и спалните райони с тяхната мизерия, пиянство, наркомания, разговори за несправедливостта на света, с техните пропили се интелегенти, скинхедс и други такива. За мен това се превърна в нещо като антипод на купоните. Със същата празнота, само че в друга обвивка. Празнотата в икономическата опаковка на дисководещия в „Жульобина“ почти не се различава от празнотата в ярката подаръчна кутия на бутик „Подиум“. Можете да ми вярвате.

И въпреки това продължавах от време на време да хлътвам в света на маргиналите, за да разбера дали съм се отдалечил достатъчно от неговата безперспективност и от евтината му бира, а освен това да усетя дали не съм изгубил окончателно онази простичка способност да се радвам на живота на онези, които все още са в него — в света на нещастниците.

И ето, че днес обух протритите си дънки, измъкнах от дъното на гардероба синия пуловер „Paul&Shark“, а от шкафа за обувки — старите, протрити на нечия вила мокасини. Общо взето изглеждах доста неутрално. За човек, който се кани да купонясва с маргинали, но

който в същото време не се кани да плаща за това — точно това се искаше.

Излязох много бързо навън (очевидно самата атмосфера искаше да се напия час по-скоро), хванах такси, казах адреса на бара и се тръшнах на предната седалка. Шофьорът на волгата, който приличаше на геолог — един брадат мъж на около четиридесет и пет години, караше колата, вкопчен здраво във волана и вторачил очи в пътното платно. Ако съдех по това, че той нито веднъж не обърна глава към мен, боейки се да не откъсне поглед от пътя, за него шофирането си беше истински стрес. Но тъй като очевидно беше основен източник на доходите му, той нямаше друг избор. Докато го наблюдавах, се сетих за един стар виц за някакъв мъж, който возел жена си, вторачен по същия начин напред и, боейки се да не се разсее от пътя, я попитал:

— Дуся, ще отвориш ли прозореца?

— Да.

А след това обърна рязко глава наляво и се изплюл през отворения прозорец.

Разсмях се. Шофьорът превъзмогна страха си и извърна глава към мен. Забелязах, че напрегнатите му очи са пълни с мъка и страх.

— Няма нищо — казах, успокоявайки го, — засмях се на това, което казаха по радиото.

Увисна кратка пауза. Раменете на шофьора малко се поотпуснаха и той продължи да гледа към пътя. След това в колата отново се нагнети напрежение.

— Ама... радиото не е пуснато. Аз изобщо нямам радио — каза най-после той.

Увисна още по-дълга пауза. Този път се напрегнах аз, чудейки се какво да му отговоря. Ситуацията беше страшно комична и дори идиотска.

— Ами, май че работеше — опитах се да се измъкна. — В смисъл, че ми се стори, че работи. Това е слухова халюцинация. Нали знаете, дори има една група с такова име. Пяят нещо от сорта на „аз съм вечно млад, аз съм вечно пиян“.

— Не — отвърна той изплашено и добави: — Аз изобщо не харесвам съвременната музика. Не ме интересува.

— Ами, общо взето и аз не я харесвам. Извинявайте.

Улових се да мисля, че в стремежа си да се отърва час по-скоро от хората, всеки ден говорех пълни глупости, без да се замислям особено над смисъла на казаното, а още по-малко — над това какво впечатление ще направят те на събеседника ми. Рядко попадах в такива напрегнати ситуации като сега. А като се вземе предвид фактът, че доста често се отървах от хората по този начин, можеше да се стигне до два извода: или всички отдавна вече ме смятаха за завършен идиот, или огромната част от моите събеседници бяха пълни кретени, на които им беше все едно какво ще слушат. И двата извода бяха скапани и не вселявах никакъв позитив в заобикалящата ме действителност.

Продължихме нататък мълчешком. Тишината е най-хубавата музика, нали? Разглеждах върховете на мокасините си и поклащах глава в такт с музиката, която свиреше в главата ми. (А в главата ми свиреше Moby — „We're all made of stars“, макар че геологът, естествено, не знаеше това.) Шофьорът гледаше светофарите, покрай които минавахме, без да мига, също като сова. А освен това непрекъснато почесваше брадата и шията си, вероятно от вълнение. Правеше това с резки и мълниеносни движения. Също като кучетата, които се чешат със задни лапи, когато имат бълхи. Това малко ме напрягаше. Също както и той се напрягаше от моето присъствие и от това, че поклащах глава.

Когато стигнахме и получи парите си, шофьорът светкавично потегли. Сигурно си мислеше, че съм някаква откачалка. А пък на мен ми се струваше, че той е стар наркоман или алкохолик. Макар че нещата стояха точно обратното.

Бар „Халбата“ беше доста отвратително място, където прекарвах свободното си време студенти, ученици от горните класове, служители от нисшите звена на малки търговски организации, бездарни рок музиканти, гнусните им мадами и друга подобна паплач. Тук сервираха гадна бира (аз не пиех бира, но съдех за нея по външния ѝ вид), разредени силни спиртни напитки и евтина водка. Гостите на това заведение ядяха предимно дюнери с пържени картофи (които се бяха превърнали в „национално руско ястие“ за хора от този сорт също както и сушието за по-заможните слоеве от населението. Дюнерът наистина беше суши за бедните. Бързо, засищащо и евтино.). Колкото по-ужасна беше тази дупка, толкова по-изгоден бе бизнесът за собствениците на заведението. Тук почти винаги беше претъпкано. На

бара имаше опашка, чашите не достигаха, насам-натам търчаха сервитьори, които не можеха да запомнят от три пъти една поръчка за сто грама водка. Вредом имаше пияни компании, купчини от смачкани и залети с напитки пари по масите и бармани, които не успяваха да измъкнат стотачките от потните юмруци. Изобщо всичко беше направено много точно. Ако искаш да си богат, работи за бедните.

Цялата компания от любители на интернет, наброяваща около двадесетина души, се бе настанила край две събрани дълги маси. По масите имаше много водка, бира и малко мезета, което беше крайно недалновидно, но в същото време се обясняваше с липсата на пари. Очевидно Пегасът не беше Вълшебният лопатар от анимационното филмче, който рие с копито, а наоколо хвърчи злато. Но това, че той също може да рита с копито и то доста силно, ставаше ясно, когато погледнеш смачканите физиономии на някои от хората, които отдавна присъстваха в този литературен ъндърграунд. Отидох до масата, здрависах се с онези, които познавах отдавна, те дръпнаха един стол за мен, а аз веднага си поръчах уиски и се загледах в насъбралите се.

Присъстващите на купона три момичета започнаха съсредоточено да ме оглеждат. Усмивах се на всички и най-вече на тях колкото се може по-добродушно. Едното от момичетата ме попита дали другата седмица ще отида на нечий концерт в Дома на културата „Горбунов“. Отвърнах ѝ, че не зная, но че не е изключено да го направя и ѝ предложих уиски. Това моментално предизвика негативната реакция на младежа, който седеше до девойката и който отдавна вече се беше напоркал и си правеше разни планове за нея. Приятелят му, който седеше до мен, също започна да се напруга и аз се почувствах като център на противоречия, център на привличане, ябълка на раздора или както там още се нарича това. Напрежението се подсилваше и от факта, че пиех уиски, което само по себе си вече беше провокация. Пък и момичето беше грозно и смотано, та затова аз му изглеждах направо като принц. А като се имаше предвид, че момчетата, които седяха до него, бяха пияни, неплатежоспособни и с морави физиономии, аз бях принц на квадрат и дори може би самият престолонаследник. И в сравнение с мен този псевдопролетариат нямаше никакъв шанс, въпреки, както и това момиче... Но общо взето ми беше много гот и ситуацията по-скоро ме забавляваше, отколкото да ме напруга. Стараейки се да разреда атмосферата и да отхвърля темите за

предстоящите разбори, предложих на всички присъстващи да се напием, което предизвика бурно одобрение.

Компанията се делеше на три лагера. Четирима спящи в края на масата пияни литератори, близо седем младежи, които засега не бяха чак толкова пияни, три девойки, които обсъждаха дейността на националните болшевики на Лимонов, и още шестима младежи, които се бяха скупчили около един пълен юноша с умно лице, обрамчено с кръгли очила и малка брадичка. В началото той говореше нещо, после наля на всички водка от гарафата, а след като свърши речта си, погледна внимателно всички в очите, явно, за да оцени ефекта от речта си. Тъй като седях в центъра на втория лагер, първо се опитах да вникна в онова, което обсъждаше тази група.

На масата имаше разпечатка от сайта на Национал-болшевишката партия. Това бяха текстове на Лимонов с крещящата „шапка“ „Словото на Вожда“ и някакви снимки. Единият от присъстващите — момък с бръсната глава, облечен целият в черно, който се казваше Иван (но се представяше единствено и само като Краставия), четеше на глас:

— „На онези, които смятат, че аз съм предводител на ордата на неразбраните млади варвари, искам да припомня, принуден съм да припомня, че аз съм руски интелегент от революционен тип и съм близък до редиците на Радищев, Херцен, Бакунин, Чернишевски... От историческа гледна точка аз не съм по-малък «интелигент» от предводителя на интелегентите Григорий Алексеевич Явлински и мисля, че като автор на тридесет и седем тома съм по-интелигентен от него. А ордата, която върви с мен, е младата интелигенция на Русия, «племе младо, непознато». Лимонов е единственото, което те все още не са прегазили. Партията расте, младежта идва при нас. Дори пресата вече не може да ни пренебрегне. Акциите на национал-болшевиките стресна цялото това бласто от журнала. Само погледнете как се втурнаха към нас! Разбират, мръсниците, че скоро ще върнем страната на народа. А по регионите направо цари същински кошмар. Безчинствата на местните чиновници и обедняването са толкова големи, че вече никой няма сили да търпи това. Русия е бремна с революция. Националните болшевики са страшно популярни. Още малко, още половин крачка и ще се започне. Ще пометем като фурии тези временни явления“ — обобщи Краставия.

Той произнасяше думите „Русия“ и „народ“, поемайки развълнувано въздух. И това жонглиране с думите като че ли му доставяше удоволствие близко до оргазма. Отбелязах наум, че един мой познат от светския елит произнасяше по същия начин „мултинешънъл“ и „глобализация“. Макар да беше ясно, че и Краставия, и онзи мой познат употребяваха въпросните думи, за да подчертаят принадлежността си към определени лидерски части на социума. Или ги използваха като форма за собствената си идентификация в очите на околните, но в никакъв случай не и заради това, че наистина се интересуваха от проблемите на народа или от бъдещата глобализация на бонусите за цялата планета.

Присъстващите многозначително мълчаха. Замислих се за това, че всички тези наши доморасли идеолози на революцията, всички тези левичарски части от интелигенцията винаги са изпитвали огромно влечение към такива префърцунени формулировки като „орди“, „варвари“, „Руски интелигент от революционен тип“ (последното звучеше като руска канонерка тип „Русич“), „Русия е бремна с революция“. Във всяка запетайка имаше ужасно позъорство, маска на свята мисия, величава значимост и други такива. А зад всичко това се криеше празнота, бездействие, липса на каквито и да било задачи, идеали и помисли всичко да се промени към по-добро. А най-важното, най-шибаното във всичко това беше дребнавостта на целите от сорта на банкет или кола, платена от спонсорите. И алчното желание на всяка цена да се вкопчиш, да влезеш в кохортата на властимащите, а после да се сетиш за народа едва в навечерието на следващите депутатски избори.

И направо те обземаше страх, като си представиш, какво би станало, ако тези хора по някакъв начин се озовяха във властта. В какъв бар „Халбата“ щяха да превърнат страната, прикривайки се зад желанието да я отърват от всичко гнусно, създадено от „предишния престъпен режим“. Само че проблемът бе в това, че те нямаше да я залаят с водка. Представям си с каква наслада щяха да ораторстват и да извеждат във вътрешните дворове на затворите нас — мениджърите от средните и висшите звена. По това време олигарсите вече щяха да са избягали оттук и на въпросната прословута средна класа щеше да ѝ се наложи да играе ролята на тиранина, създал благополучието си с кървавия труд на народа, който сега трябва да се изправи пред

свещения съд. Никой нямаше да си спомни имената на онези, които са изцеждали природните недра в своя полза, но за сметка на това винаги щяха да се намерят „народни отмъстители“, пламтящи от свещения огън да разчистят личните си сметки с притежателите на по-хубавите коли в квартала, на скъпи часовници и костюми. Много по-приятно е да унищожаваш онези, от които си изпросвал по една петдесетачка или стотачка, отколкото да се бориш с напусналите страната милионери. Да, в елитна Москва щяха да изчезнат хората, белязани с „тодс“, „прада“, „блясък“ и „галерия“. А след това всички тези отвратителни последователи на Краставия щяха да плъзнат из регионите, за чиято съдба в момента говореха с патос. И щяха да доизядат разлагащия се труп на Русия. Макар че, разбира се, всички тези фантазмагории и революции щяха да свършат преди още да са започнали, веднага щом се появише първата що-годе значителна вноска от спонсорите, изпратена за личните нужди на вождовете. Кинтите отново щяха да победят злото и други такива.

— Имам една приятелка Надя, която прибраха в кауша миналата неделя — намеси се в разговора една девойка на двадесетина години с мило и интелигентно лице, която беше добре облечена и добре поддържана. — Заедно с двама младежи от тяхната група тя се опитала да залепи на вратата на приемната на Федералната служба за сигурност плакат с Фантомас и надпис „Аз съм Фантомас, а ти си лайно!“ Веднага ги спипали, закарали ги в ареста и ги държали там осем часа, а после ги пуснали. И тя ми разказа какви ужасии стават там. Вярно, не са ги били, но методите им били гестаповски.

— Е, тя пък какво си е мислила? Че ще ѝ връчат орден „За заслуги към отечеството“? От какъв зор се е замъкнала там? — попитах аз. — По-добре да си беше седяла вкъщи и да беше чукала гаджето си. Да беше отишла на театър. Изобщо какви са тези глупости?

Момичето се притесни. От една страна, всичко вървеше по план. Тя флиртуваше с младите революционери, разговорът с тях винаги беше на една вълна и тя със сигурност знаеше какво щеше да ѝ отговори онзи младеж, към когото адресираше тази случка, с цел да завърже или да продължи отношенията си (защото смятах, че присъствието на момичето в подобни политизирани събирания е съсредоточено единствено и само върху ебането). Но в този момент аз

се намесих с общо взето логичната си забележка и съсипах цялата ѝ матрица. И нейните ментални везни започнаха да се колебаят между здравия разум, продиктувал реакцията ми, и стремежа ѝ да изглежда на компанията като „свое“ левичарско-бунтарско девойче (макар и от добро семейство).

— Това не са глупости — застъпи се Ваня за нея. — Трябва да се противопоставяме по всички възможни начини на този фашистки режим. На всяка крачка. Водата може да издълбае камъка. А след това критичната маса сама ще нарасне и ще помете всичко това на пичка му лелина.

— Ваня — попитах, — а лично на теб този престъпен режим с какво ти пречи? Ето, седиш си тук, философстваш за разни революции, за това, че народът няма възможност да живее добре и други такива. Ти си младо момче, здрав си, всичко е пред теб, имаш перспективи. Самият ти правиш ли нещо, за да се отървеш от тази маргиналщина? Малко да поработиш, да си хванеш гадже, да го заведеш на море. В крайна сметка, поне да си купиш един пуловер без дупка на ръкава. Защо ти са всички тези атрибути на изпадналия човек?

— На изпадналия човек ли? Ха-ха! — подсмихна се той накриво. — Знаеш ли, за един поет това е по-скоро комплимент, тъй че ако целиш да ме обидиш с това, просто не успя. Да работя ли? Че аз дори не мога да дишам тук, а ти ме питаш какво ми пречи. Ако ти и много други като теб не разсъждаваха толкова еснафски, а си отвореха очите, щяха да разберат накъде вървим.

— Ама ти на това отгоре си и поет, така ли? Издаваш ли книги? Или пишеш предимно за себе си? Или пък този престъпен режим не те издава? — продължих да го поднасям аз.

— Нямам за какво да разговарям с теб. Днес актовете на гражданско неподчинение, ръководени от патриотите, подриват основите на режима. Утре стотици хиляди младежи и девойки в един и същи ден ще излязат по улиците на градовете в Русия. Ние сме изправени на прага на гражданска война и по-нататък всичко е много лесно. Сега двамата с теб пием на една маса, но утре ще се озовем от различни страни на барикадата като класови врагове.

— Ваня, това за младежите го разбирам. Съмнявам се, че ще са стотици хиляди, но стотина-двеста души сигурно ще съберете. Ала откъде ще вземете толкова момичета, кажи де?

На това място в разговора се намеси същата онази интелигентна на вид мадама. Тя ми подаде няколко разпечатки от същия сайт, на които бяха заснети девойки на различна възраст, с различна привлекателност и с различни дрехи. Заглавието на листа гласеше „НАШИТЕ БОЙНИ ПРИЯТЕЛКИ“.

— Ето, погледни — каза ми тя. — Да не си мислиш, че всички млади момичета се въртят само в клубовете? Ние вече сме много. Много повече, отколкото си мислиш.

Краставия я възнагради с одобрителен поглед, а след това започна да ме пронизва с очи, гледайки ме изпод вежди. Момичето огледа тържествуващо присъстващите като кралицата на тази псевдолевичарска вечеринка. Присъстващите мълчаха, предвкушвайки как малкият идеолог и новоизпечената Клара Цеткин ще разкъсат на парчета идеологическия враг. Погледът ми спря на снимката, на която две девойки (едната от които приличаше на Наталия Медведева) се бяха прегърнали през бедрата. И двете носеха на ръцете си ленти със сърп и чук.

— Какво пък — казах, като едва успявах да сдържа смеха си, — когато бях на петнадесетина години, и мен също много ме привличаше нацистката символика и униформа, съчетана с хомосексуалната красота на щурмоваците от Съветската армия. Доколкото разбирам, на тези момичета им е все едно на какво ще си играят и къде ще излагат снимките си в стил „ню“. В сайта damochka.ru или във вашия сайт на национал-болшевиките. Надявам се, че момичетата все пак ще изпълнят функциите си.

— В какъв смисъл? — напрегна се тя.

— Ами, в смисъл, че... момчетата се дървят, като ги гледат. Ваня, ти например искаш ли да си с тях?

— Това не е смешно. Да не мислиш, че изглеждаш много умен с този твой цинизъм? — попита ме Ваня.

— Не бе, Ваня, мисля си какво би станало, ако ей-това мило момиче... между другото, тази на снимката вие ли сте? — Момичето сведе очи и каза: „Няма значение“. — Та, ако това мило момиче свърже съдбата си с такова мило момче като теб, което непрекъснато се люшка между проблема на самореализирането си, измамните поетични амбиции и играта на революция, веднага ще възникне въпросът за съдбата на Русия. С перспективите пред генофонда, с ранната

алкохолна зависимост, със социалната неадекватност, с битовите проблеми. Изобщо целият букет от толкова важни за младите хора с активна житейска позиция проблеми. Бъдещето на нашите деца е в самите нас... или как беше?

— Не бива да съдиш за всичко по себе си — отсече Ваня, — ние сме заедно, защото не се интересуваме от твоите еснафски проблеми, свързани с това да обикаляш ресторантите и как да си купуваш парцали и нови коли. Когато решаваеш политическите въпроси на страната, трябва да мислиш не за себе си, а за всички до един. Тогава личните позиции отстъпват пред гражданските, тогава духовният стремеж измества еснафското влечение да уредиш бита си. Обществото ще се обедини заради своето благо, а не заради малобройната измет, която временно е узурпирала властта и националните ресурси. На хората трябва да се гледа не само като на евентуални полови партньори, разбра ли? Макар че ти никога няма да разбереш нищо. Но това вече си е твой проблем. — Ваня гаврътна юнашката чашата си и тържествуващо се облегна на стола.

— Да, да, разбирам. Трябва да се отнасяш към хората така, както искаш те да се отнасят към теб. Да ги друсаш с наркотици до посиняване, да ги режеш с триони, да ги измъчваш с поялници, да ги пропиваш с алкохол и да ги принуждаваш да се сношават с кучета. Точно в това се състои позицията на гражданското обединение. Когато всички искат наоколо да цари бардак, бръснати женски гениталии и паралелно с това масови разстрели. Правилно ли съм разбрал?

Но не чух отговора. Тръгнах към тоалетната, оставяйки ги да празнуват победата над идеологическия си враг, който, между другото, беше лишен от каквато и да било идеология. И ето, че те си седяха всички заедно и обсъждаха тези налудничави програми на национал-болшевиките на Лимонов. Деца от заможни семейства и деца на пролетарии. И сякаш всички бяха братя, и сякаш всички тук се ръководеха от една обща идея за всеобщо равенство и справедливост за всички. Но тази шибана илюзия за единение много скоро щеше да изчезне. Когато първите, завършили институтите си, се влееха в кохортата на юристите, икономистите и банковите чиновници, а вторите, както се полага, станеха шофьори на джипове, работници в различни браншове и нископлатени системни администратори. И всичко щеше да си иде на мястото. А животът на тези довчерашни

„камаради“ щеше да продължи по паралелните посоки на различните социални лагери. И впоследствие едни щяха да си спомнят с усмивка смешния „вожд на руската революция“, който приличаше на доктор Охболи, а други да си спомнят за онова щастливо време, когато бъдещето им е изглеждало толкова бляскаво и многообещаващо и когато все още е имало шанс да променят нещо. Но всичко това щеше да стане по-късно, когато днешните деца навършеха тридесет-четиридесет години. Естествено, ако първите не се съсипеха, а вторите не се пропиеха по-рано.

Но тази вечер никой не беше готов да мисли за бъдещето. И всички бяха невероятно пияни и щастливи. И пак повтарям — всички седяха заедно.

Когато се върнах, седнах в отдалечения край на масата, където се бе настанила компанията на пълничкия юноша с ник Авдей. Погледнах към предишния идеологически хиподром и видях, че, както предполагах, теренът се бе превърнал в място за прегръдки с момичетата, пиянски фамилиарности и други такива. Разпечатките на Лимонов се търкаляха под масата в краката на революционерите. Някои от присъстващите вече спяха, положили глави на масата. На този етап за тях революцията беше свършила...

В това време Авдей приключи произнасянето на монументалната си реч и ме погледна съсредоточено.

— Ще изпиеш ли едно с нас? — попита ме той и стана, за да седне до мен.

— Разбира се, че ще изпия, старче, нали затова съм тук. Как вървят нещата в контракултурата? Кога ще събереш народа на барикадите?

В това време народът се отдръпна уважително от нас, тъй като разбираше, че разговорът на лидера на сайта с идващия от време на време единак може да бъде единствено и само сериозен.

— Ами, набираме сили полека-лека. Трепем противниците от ъндърграунда, мислим да минем на офлайн. Общо взето развиваме се. Мислим да издадем сборник с най-добрите автори. Проектът е сериозен. Да. Сериозен е.

Авдей говореше, наслаждавайки се на всяка дума с невероятно сериозно изражение. И беше ясно, че целият му речеви патос беше насочен единствено и само към неговите слушатели.

— Това е много хубаво. Трябва да се върви напред и тъй нататък — казах аз и налях водка на двама ни от гарафата на масата. — Бъдещето принадлежи на тази литература. Мисля, че ако си изградиш правилна стратегия, с твоя авторитет в мрежата ще започнеш да печелиш не по-зле от Хелман, които работи с художниците лайнописци. А иначе как вървят нещата? Например, в личния живот? Имаш ли проблеми?

— Отдавна исках да си поговоря с теб. Понеже ти се въртиш в други сфери. Бизнес-мизнес. Можеш ли да ми намериш работа? Еба ми се майката с тоя ай-ти-бизнес, пък и парите са малко.

— А какъв е този ай-ти-бизнес?

— Ами, работя в една малка кантора. Нали ги знаеш — пет компютъра, двама души. Правим сайтове. А пък, както ти е известно, сега конкуренцията е много голяма. Поръчките са малко. Между другото, вие нямате ли нужда от сайт? В твоята кантора?

— Май, че не, имаме си сайт.

— Нали ти казвам. Поръчките са малко. Та затова искам да се махна оттам.

— А какво можеш да правиш? Освен сайтове.

— Мога да пиша статии, копирайти, пресрелизи. Бива ме да върша работата на специалист по пиар. Това просто ми идва отвътре.

— Но нали казваш, че работиш малко. Един ден работиш, три дни пиеш. Как си представяш да работиш като пиар, който през две трети от работното си време е в запой.

— Ама, аз пия тук. Ако ми дадат пари, ще престана. Е, разбира се, не съвсем. Понякога може и да пийна. Пък и бих могъл да пиша вкъщи, когато се наложи. Нали имам интернет.

— Ами, ще попитам. Ако имаме нужда от такъв човек, ще ти се обадя или ще ти пратя мейл.

Щом видя, че предложението му не ме ентусиазира, но усети, че възможностите му все още не са изчерпани докрай, той също като бомбардировач подхвана втори кръг на обстрел.

— Хайде да си поприказваме, ще ти кажа още нещо за бизнеса.

— Хайде — съгласих се аз, тъй като разбрах, че вечерта постепенно върви към края си и е по-добре да прекарам остатъка от нея в разговори за поредния фантазмагоричен проект, отколкото в обсъждане на революционната ситуация.

— Имам страхотна идея. Искам да направя новинарски портал. Нещо като „Ленти ру“ или „Дни ру“, разбираш ли?

— Аха.

— Да. В момента интересът към интернет е невероятен. А продуктите за аудиторията не достигат. Ще съберем всички кретени от мрежата — посочи той с ръка цялата зала, — и те ще пишат за жълти копейки. Най-важното е да им внушим, че участват в сериозен проект. — Андрей направи важна физиономия и намести очилата си. — Да им очертаем такива мащаби, че да повярват, че нещо зависи от тях. Е, и да им подхвърлим малко кинта. Ще лапнат всичко.

Отбелязах, че Авдей имаше доста лошо мнение за собствената си аудитория. Кое то в бизнеса беше вредно. Трябва да обичаш служителите си, иначе те няма да ти донесат пари. Представях си какви висоти щеше да достигне самооценката на Авдей, ако му дадяха пост и малко повече пари.

— Общо взето аз ще се справя с контента. Ще съберем аудитория и рейтинг. Ще достигнем до тридесетина хиляди посещения в ден, а след това клиентите сами ще дойдат при нас. Реклами, банери, поръчкови статии. Нали знаеш колко се увеличава в момента рекламата в мрежата?

— Тъ-ъ — завъртях глава и допих кафето си.

— Ами, да. Честно казано, расте с ебани темпове. След това можем да поработим и с политиците. Да напишем нещо за разни партии. Или да не напишем. Зависи от това кой ще си плати. Имам връзки в тази посока. Схващаш ли? А? Казвам ти, че перспективите са много сериозни. Само трябва да ме разбереш. Човек трябва да общува в мрежата, но не с тази паплач, а със сериозни хора. Правил съм разни проекти, които в момента са водещи. Познавам тази работа издъно. Усецам, че в момента има нужда от такъв проект.

Той ме тупаше по рамото, гледаше ме съсредоточено в очите, а най-важните неща произнасяше шепнешком. Изобщо използваше целия арсенал от средства, с които разполагаше и с които вземаше акъла на тукашните тиквеници. Тъй като разбирах, че е безполезно да възразявам на човек, който оценява темповете на увеличаване на рекламата като „ебани“, само повтарях като папагал:

— Интересно, брато, много интересно. А колко пари ти трябва?

— Парите са нищо работа. В началото само колкото да наемем офис, да купим компютри и да плащаме заплати. Вече имам и бизнесплан, ако ти е интересно, другата седмица ще се видим и ще го обсъдим. В края на годината печалбата ще е огромна.

— Питам те колко пари ти трябва, пич? Може да нямам толкова.

— Пари ли... Ами към двадесет хиляди. — Авдей отново ме погледна в очите, за да провери реакцията ми. — Е, на първия етап можем да се справим и с петнадесет. За сметка на това после печалбата ще е към стотина хиляди. Не си спомням точно, но мисля, че толкова я изчислих. Направо си е ебало майката, нали?

— Да. Яко. — Вече дори не се опитвах да скрия безразличието си към изгодния бизнеспроект, но тъй като осъзнавах, че трябва да компенсирам някак очакванията на Авдей за моето бизнес участие, предложих: — Авдей, ще си помисля малко и ще ти се обадя. Искаш ли да поръчам водка? Ще изпиеш ли едно с мен?

— Помисли си — въздъхна Авдей, който също не се опитваше да скрие разочарованието си, — ще изпия една водка. Хайде. Само ще ида до тоалетната, а ти поръчай и за мен, чу ли?

— Ще поръчам, разбира се. Четиристотин грама, нали? Аз черпя, старче. Отдавна не сме се виждали и тъй нататък, нали разбираш?

— Черпиш ли? — В очите на Авдей проблеснаха пламъчетата на Валхала. — Добре тогава. Като ще прием, тъй да бъде. Вярно, утре съм на работа, но какво да се прави? Все пак не се срещаме всеки ден. Дай ми една цигара, че моите свършиха.

Двамата дълго се смяхме, първоначалното ни взаимно благоразположение се възвърна и ние вече се канехме да продължим вечерта в обстановката на пълно взаимно доверие и взаимно разбирателство. Донесоха ни водката. По време на разговора за интернет и разните номера от живота на представителите на контракултурата постепенно се напих. Поръчахме си още петстотин грама и аз осъзнах, че трябва моментално да изчезна оттук. В това време Авдей подхвана поредния си разказ за някакъв свой познат, който бил собственик на голям портал и търгувал с компютри и офис техника в мрежата.

— При тях работел един шофьор, който също се казвал Саша...

В този момент потънах в догадки кой ли друг наоколо се казваше Саша. Напрягайки най-трезвите остатъци от мозъка си, стигнах до

извода, че Саша е моят събеседник, тъй като аз със сигурност не бяха Саша. Но събеседникът ми можеше да има и друго име и тъй като не помнеше моето, може би допускаше, че аз се казвам Саша. В крайна сметка окончателно се обърках. Беше доста обременително да решаваши подобни главоблъсканици на пияна глава. Затова просто кимнах. Още повече, че съдбата на шофьора Саша изобщо не ме ебеше.

Авдей също вече се контролираше доста зле, говореше, подпрял глава с ръка, а лакътят му непрекъснато се хлъзгаше по масата под тежестта на туловището му. На няколко пъти събори чашата си, напълни я отново, пак я събори, а накрая стана, боботейки, че скоро ще се върне и тръгна несигурно на зигзаг към тоалетната. Аз се възползвах от случая, извиках сервитьора, дадох му парите, които дължах за пиенето, и станах иззад масата. Долу, на входа, ме догони Краставия.

— Виж какво... такова, исках да ти кажа. — Краставия вече беше нашморкан до козирката (ако се съдеше по състоянието му, в този момент в помещението вече не беше останал нито един трезвен), гледаше някъде покрай мен и мъчително се опитваше да произнася думите и да съставя изречения. — Дай две стотачки, че не ни стигат парите да си платим сметката... Като се видим другия път или през седмицата, ще ти ги върна.

— Ваня, аз да не съм Сава Морозов?

— В какъв смисъл? — изтъпя Краставия.

— В смисъл, че аз не помагам на болшевиките. Нали само преди един час ми се дърлеше, че съм твоят класов враг. Или вие не се гнусите да вземате пари за водка от класовия си враг?

— Виж к'во, к'ви ги дрънкаш, нали ти казах, че ще ти ги върна.

— Ваня, извинявай, но имам точно двеста рубли за такси. И долари. Престъпният режим не ми е отпуснал повече за днес.

— Мамка му... — почеса се по тила Краставия. — Добре де, дай ми долари, ще ида да ги обменя и ще ти дам рестото.

— Не, Ваня, не мога. Ами, ако след време наистина станеш Че Гевара? Тогава ще разказвам на всички как съм пил водка с теб. Много яко ще бъде. Но изобщо няма да е яко, ако разказвам, че преди да станеш вожд си вземал от мен пари назаем за водка и си тичал в

чейнджа да ги обменяш. Просто няма да ме разберат. Че Гевара не е обикалял чейндж-бюрата, разбираш ли?

— Ама, че си скръндза, да ти го начукам! — Краставия се изплю в краката си. — Свиди ти се, нали?

— Не, Ваня, не ми се свиди. Просто се грижа за теб. Та в бъдеще да не ти се налага да си измисляш прекалено много от нещата в биографията си. Още отсега я пречиствам от неприятни подробности, които компрометират чистотата на вожда. Бъди жив и здрав, старче. — Потупах го по рамото и излязох от „Халбата“.

Когато се прибрах вкъщи, открих на телефонния секретар пет съобщения от един от заместниците ми — Володя, който отговаряше за регионалната политика. Никак не ми се щеше да му се обаждам в това състояние, но като имах предвид колко на брой бяха съобщенията, осъзнавах, че Вова имаше някакъв сериозен, според него, проблем.

Набрах номера му и след втория сигнал слушалката се взриви от задъхания глас на Вова:

— Ало, здрасти. Как си?

— Добре съм.

— Знаеш ли какво, много добре, че ми се обади. Звънях ти заради събранието. В петък хубавичко им наби канчетата на тия от Питер.

— Какво?

— Ами... когато в края на събранието говори за проблемите на питерския филиал...

— Аз ли? Аз не съм говорил нищо за Питер. И изобщо на това събрание казах само два пъти думата „благодаря“. А пък за Питер... сигурно нещо бъркаш.

— Стига де. Какво ти става, да не си пиян? Мозъкът ти е подгизнал по тия клубове. Когато Некъор предложи на всички да се изкажат, ти наруга директора на филиала за нерационалното използване на бюджета и други такива.

— Вова...

— Какво?

— Вова... С кого говориш в момента? А?

— Как с кого... С теб, разбира се... С кого друг?

— Вова, а аз кой съм? Като какъв работя в компанията?

— Като търговски директор, защо?

— Вова, Вовочка, моля те, размърдай остатъка от мозъка си, ако нещо от него е оцеляло, след като си ходил семейно да гледаш анимационното филмче „Шрек“. Вова, да ти го начукам, в края на събранието мен ме нямаше. Тръгнах си десет минути, след като започна втората част. Разбираш ли? Отебах се, дезертирах, избягах или как да ти го обясня — абе, изобщо изчезнах. И не съм говорил нищо нито за Питер, нито за Волгоград, нито за който и да било друг град. Разбираш ли? АЗ ИЗОБЩО НЕ БЯХ ТАМ!

От другата страна се възцари неловка пауза. Вова дишаше напрегнато в слушалката.

Досещах се, че в момента той вземаше някакво вътрешно важно решение. И събираше сили, за да ми каже нещо много-много съществено.

— Виж какво... — подхвана той, — няма да споря... Е, разбира се, може да си излязъл. Може някой друг да е говорил за Питер, аз също не си спомням много добре. Но шефът помоли да ти предадем, че в сряда трябва да заминеш за Питер. „За да претвориш казаното в живота“. Точно така каза. Просто цитирам.

Този път източник на паузата бях аз. Често казано, дори не знаех как да реагирам. От една страна, разбира се, всички тези хора бяха пълни нещастници. Но... беше някак неразумно утре да кажа в лицето на генералния директор на представителството, че е объркал всичко.

— Вова — започвах аз, — да не би в момента да си пиан? Всичко ми е ясно — почивни дни, приятели, това-онова.

— Какви ги дрънкаш, трезв съм. Семейството ми си е вкъщи.

— А да не би да си взел наркотици? А? Вова, кажи ми, нашмърка ли се с кока, кажи де? Бръкнал си в нощното шкафче да оставиш часовника си или нещо друго, а пък там какво да видиш — едно пликче, нали? Случайно си го забелязал, нали? А най-важното е, че дори не знаеш кой го е сложил там, нали? Шмръкнал си малко, нали? Коката беше хубава, нали? Нали? Ха-ха, дърт купонджия такъв. Нашмъркал си се и си решил да ми се обадиш. Прихванало те е, нали? Омъглил си се, Вова-а-а. Какво толкова, няма проблеми. Разбирам те. Решил си, тъй да се каже, да ускориш хода на времето, нали така?

— Аз... аз... никога не съм шмъркал. В смисъл... че веднъж май пробвах, но това беше отдавна. Помня, че веднага ме заболя главата. А сега не съм пил дори бира. Семейството ми си е вкъщи. Жена ми е тук... Нали разбираш?

На това място започнах да озверявам. Вова вече просто ме дразнеше. С удоволствие бих му забил един. По тъпата мутра с позачервения му от битов алкохолизъм нос.

— Виж какво, тъп бургер такъв! През хуя ми е твоята бира и твоите семейни работи. Я ми кажи, вие там съвсем ли сте се побъркали? Вече не виждате ли кой какво говори? **НЯМАШЕ МЕ ПОЧТИ ПРЕЗ ЦЯЛАТА ВТОРА ЧАСТ НА СЪБРАНИЕТО, ОТИДОХ СИ, РАЗБРА ЛИ?**

— ... Разбрах... защо да не разбера... само че шефът помоли да ти предам... че в сряда заминаваш за Питер. Вече ми дадоха и командировъчното ти. Запазих ти стая в хотела. Защо ми се караш? Добре де — нямало те е... Само че аз какво общо имам с това? Не ти се ходи в Питер, така ли? Кажи де, не ти се ходи, нали? Няма да заминеш и ще натресеш мен, така ли? А пък вчера аз цял ден обяснявах в службата, че проверяваш клиенти. Че контролираш работата на търговските представители. Аз какво съм виновен?

— Разбрах, Вован. Всичко разбрах. Ще замина за Питер. Не се притеснявай. Това е. Доскоро. Целуни жена си от мен.

Седнах на пода и закрих лицето си с ръце. Останах така пет, десет, двадесет минути. И в този миг ме изби на смях. Паднах по гръб и се разкисках с цяло гърло. Смеех се така, че чак ми потекоха сълзи. Грабнах телефона и с див кикот го запратих по огледалото. Отворих гардероба и започнах да изхвърлям оттам сака, ризи и вратовръзки. Докато вършех това, продължавах да се давя от смях и да си тананикам „Влак за Ленинград“. Влязох в банята и нахвърлях на купчина на пода самобръсначката си, пяната за бръснене, дезодоранта, пастата и четката за зъби и одеколона (който улучи шкафа и се счупи). Така измина още половин час. Грабнах дистанционното на уредбата и натиснах бутона Power On.

„Непременно ще се видим, чуваш ли, прости ми. Там, където отивам, е пролет“ — пееше от тонколоните Делфин.

В понеделник в офиса нямаше много хора. Когато отидох в единадесет часа, се оказах един от малкото оцелели след почивните дни. Трябва да отбележа, че все пак работният ден започваше в десет часа сутринта. Вероятно след бурно прекараните почивни дни служителите от търговските организации се бореха с махмурлука си, с недоспиването или с последствията от поглъщането на стимуланти.

Самият аз пребивавах в състояние на ужасен махмурлук. Изпусках алкохолни пари, очите ми бяха червени, мъчеше ме жажда и главоболие и имах киселини. Вчера наистина не биваше да пия водка. Още от времето, когато бях студент, при мен тази напитка не беше свързана с нищо приятно. Всъщност след като завърших института, по принцип престанах да пия водка и изневерявах на това правило само в такива маргинални сборища.

Седях, вторачен в монитора, опитвах се да пия кафе, което предизвикваше спазми в гърлото ми, и се насилвах да включа компютъра. Бутонът за пускането първо хлътваше, а после мониторът угасваше. На третия опит компютърът заработи. Дори не се опитах да прегледам пощата си и веднага отидох на новинарските портали. Прочетох нещо за Ирак, за политическите скандали в Украйна, за инициативите на Грузия, свързани с премахването на нашите военни бази. След това погледът ми се натъкна на банера, който информираше, че „Лимонов се съмнява в режима на Путин и говори за възможността за гражданска война“. От съчетанието на думите „Лимонов“ и „гражданска“ започна страшно да ми се повдига. Отидох в тоалетната и дори без да си помисля, че шансовете изригванията ми да бъдат чути в почти празния офис са по-големи от всякога, започнах да повръщам. Имах чувството, че първо избълвах водката, а после — стомашен сок. Спазмите ме връхлитаха един след друг, стомахът ми вече нямаше какво да повръща и ми се струваше, че просто изпускам въздух. А когато вече започнах да се задъхвам, всичко утихна и се украти и, плувнал в пот, облегнах гръб на стената на тоалетната и развързах вратовръзката си.

След това дълго плакнах устата си със студена вода, после разтворих малко сапун в една чаша, изплакнах с отвратителния разтвор устната си кухина, после измих лицето си, погледнах се в огледалото, постоях малко така и излязох в коридора.

В офиса беше много тихо. Не се чуваха разговори на бойците за продажбите на дребно, никой не се щуреше с чаша в ръка, дори и телефонът не звънеше. Продължих да вървя към кабинета си, но за миг се спрях и се заслушах. Наистина беше много тихо. Дори странно тихо. Поех дълбоко въздух и извиках с цяло гърло: „О-о-о!“ Отначало никой не откликна на вика ми, а след това откъм рецепцията дойде секретарката и попита: „Какво има?“ Казах ѝ, че няма нищо страшно.

— Вие ли извикахте?

— Не съм извикал, а концентрирах енергията си. Гърлено у-шу, чувала ли си за този метод?

— Честно казано, не съм.

Влязох отново в кабинета си и този път моята секретарка ме попита кой вика в коридора. Отговорих ѝ, че в съседната стая приемат новите служители за членове на Задружния отбор на мениджърите по продажбите.

— Това някакъв тренинг ли е?

— Аха, нещо такова.

След това тя ми даде една камара служебни документи за подпис, аз казах, че трябва да ги прегледам, излязох от кабинета и слязох на долния етаж в кабинета по логистика. Знаех, че останалият персонал рядко ходеше в тези затънтени катакомби и че там имаше диван, на който в пълна тишина и под тихото шумолене на листовите на данъчните декларации щях да поспя поне половин час.

Когато отворих вратата на кабинета, видях, че нашите доблестни логисти Коля и Витя спешно скриват бутилката под масата, крайно изненадани, че някой влиза, и още по-изненадани, че го прави толкова рано.

— Здравсти — каза ми Витя, стана и прикри бюрото си с гръб, — има ли нещо?

— Аха. Момчета, имам страшен махмурлук. Оставете ме да поспя един час на дивана.

— А... — въздъхна той с облекчение, — и ние тук се борим с това. Искаш ли малко?

— Не, не, няма нужда, момчета. Благодаря, но не мога да поема повече. Може ли да легна?

— Лягай. Ако искаш, можем да заключим кабинета от вътрешната страна. Май че няма кой друг да дойде... Шефът е в

командировка в Ростов. И французинът е с него.

— Че кога са успели да изчезнат? — поинтересувах се аз.

— Доколкото чух, в петък — каза Коля.

— Тогава, заключете, разбира се. А пък аз ще подремна малко.

Спах на кожения диван като комисарите от гражданската война, които нощували в кабинетите си. Не сънувах нищо и дори редките телефонни обаждания и разговори за някакви фургони и терминали изобщо не ме тревожеха. Изпитвах рядко усещане за уют...

След един час доста посмачкан се качих в кабинета си и заварих там нашия регионален директор Сергей Уваров. Той седеше, пиеше чай, говореше по мобилния си телефон и едновременно с това играеше в „Lines“ на „Palm‘e“. Уваров ме погледна със съчувствие и се поинтересува:

— Много ли се натряска вчера?

— Който обича, не брой — магнах с ръка аз. — Мене ли чакаш?

— Аха. Имам една работа за много пари.

— Супер. Даде ли малко на секретарката?

— Още не съм, седя и събирам сили. Знаеш ли, никога не е лесно да се разделяш с парите.

— Тук ли ще говорим, Серьога, или ще идем някъде?

— Искаш ли да идем да обядваме? Долу. В столовата.

— Хайде. Само да изпия един сок.

Слязохме в столовата с асансьора. Отидохме до стойката със салатите, ястията и разни други неща. Аз си взех супа, минерална вода и поисках два домати сока.

— Доматеният сок свърши — каза ми касиерката, — вземете си сок от грейпфрут.

— Ще ми помогне ли?

— Помага на всички — засмя се тя. Да, значи не само аз преживях трагедия в понеделник.

Седнахме край масата, започнахме да ядем и да пием сок мълчешком, после си взехме по едно кафе и аз казах на Уваров:

— Хайде, казвай. Какво е станало? Пак ли има заговор? Русия ще се разширява регионално? Имам предвид в бюджетно отношение.

— Нещо такова — кимна той, — днес ли заминаваш за Питер?

— Да, с влака.

— А знаеш ли защо отиваш там?

— Ъ-ъ. Исках да попитам боговете, но те заминали спешно в командировка. Сигурно за да направят Рагнарок^[1] в Ростов. И сега аз седя и гадая, чак главата ми ще се пръсне — засмях се.

— Ти си тръгна от втората част на събранието — започна отдалеч Серьога, — а, както си спомняш, с теб седяхме един до друг.

— Аха. Дезертирах. Какво, да не би служителите на нашата служба за сигурност да се успели да заснемат бягството ми?

— Не. Можеш да си сигурен, че почти никой не е забелязал това.

— Сигурен съм, разбира се. Вчера моят заместник ми проглуши ушите да ми разказва как съм се нахвърлил на питерския филиал. Чак и на мен ми се прищя да чуя какво съм казал.

— Ами, чуй. Някъде към края директорът на филиала — гражданинът Гулякин, прескочи мен и теб и се обърна към Некьор и Кондратов с молба да обърнат внимание на перспективите на Северозападния регион. Поиска помощ за прокарване на новите продукти, за увеличаване на бройката на служителите и за отпускане на допълнителни бюджети. Много уверено се дървеше. Излезе с някакви хартийки, раздаде ги на всички. Графики, диаграми. Плещеше на френски. Абе, изобщо беше се подготвил добитъкът. След него всички регионални шефове взеха да вдигат врява. И на това място аз се изказах и ги наричах. В стил: в момент, когато компанията в режим на строги икономии на бюджетните средства и намаляване на персонала и т.н., вие — най-гнусните от всички простосмъртни, се опитвате... Общо взето нашльоках им репите. Споменах провала на Северозападния регион миналата есен, проблема с дистрибуторите и други гадории. Завърза се много шибана полемика. След това всичко се укроти и французинът предложи на Кондратов да провери ситуацията в региона със собствени сили. Отговарящите за регионалната политика да направят посещение там, за да проверят нещата и други такива.

— Много хубаво. Само че аз какво общо имам с тези отговорни лица?

— Това е най-големият ми въпрос. Сигурно или Кондратов е обезумял, или секретарката е объркала нещо, но в събота получих указание от секретариата да дойда в понеделник и да получа билетите за Ростов. А, както разбрах, ти — за Питер. Мисля, че гафът е станал заради това, че ние седяхме един до друг и Некьор, който не се е

ориентирал много добре, е посочил към нас, Кондратов не се е впуснал да уточнява, а секретариатът се е втурнал да изпълни задачата.

— Ама, че шибана работа — едва успях да промълвя. — Също като вързани кучета са... изобщо не мислят, само лаят. А аз какво да правя сега? Бау-бау, така ли?

— Бау-бау! — засмя се Сергей.

И в този момент до нашата маса се появи Гоша от отдела по маркетинг.

— Здравейте, мъжаги! — Гоша винаги беше жизнерадостен и прям. Той бе един от малкото стари служители на компанията, които бяха успели да оцелеят след всички чистки, без да полагат кой знае какви усилия, и да запазят оптимистичната си нагласа, каквото и да се случи. — Какво става, провалихте годишния план и сега псувате смешните премиални. Така ли, мъжаги?

— Мъжагите са в тайгата и секат дървета — отвърна му мрачно Уваров.

— А теб в Сибир ли те местят, пич? Да не искат да накарат катериците в тайгата да ядат френска царевича?

— Мене направо вече ме обявиха за катерица. Понеже в Сибир има ниска покупателна активност на нашата стока. И сега седя и се уча да лая, та да разпъждам вълците.

— Между другото, като стана дума за кучета. Вие имате ли кучета?

— Не — отговорихме едновременно.

— Все едно, чуй ме. — Този път Гоша се обърна към мен: — Искаш ли куче? Много модерна порода?

— Какво куче? — попитах съсипан, тъй като знаех, че е по-добре да изслушам Гоша, иначе той никога нямаше да си тръгне.

— Кучето е да си ебеш майката, кану корсо, чувал ли си за тази порода?

— Да не е онази, за която всички модни списания писаха, че е „кучето на мафията“?

— Точно така. Едни познати го дават без пари.

— Заеби тая работа. Кой ще го разхожда, аз никога не съм си вкъщи. Между другото, колко струва едно такова куче?

— Хиляда и петстотин. Но го дават без пари.

— Хубаво куче. А защо го дават без пари?

— Ами, разбираш ли... то струва хиляда и петстотин, но вече е изяло разни неща за осем хиляди.

— Хи-хи-хи, а какво яде?

— Ами яде, песът му неден, само маркови неща. Чанти и обувки от „Tod’s“ и „Prada“, изгризало някакъв модерен диван. И на това отгоре не яде обувките на прислужницата, а успява по някакъв начин да докопа чантите на господарката си, които са скрити на най-горните полици на гардеробите. Толкова е подло, че не искат нищо за него.

— Това е някакво шантаво куче.

— Ами да... Нямах ли някой познат, на когото да го дадат? Защото хората са много свестни, жал ми е за тях.

— В този случай не ти трябват познати, а врагове. Трябва да помисля.

— Ако измислиш нещо, свирни ми, о’кей?

— Добре.

— Е, аз ще вървя. Внимавайте да не задълбавате много с псувните, мъжаги.

Допихме кафето си и аз се опитах да си спомня докъде бяхме стигнали. Върнах лентата на разговора назад, хванах нишката и попита Серьога:

— Серьога, разбрах за какво става дума. Само че ми кажи какво ще правя там? Нищо не вдявам от тая работа. Не ми е ясна целта на посещението.

— Ще ти обясня каква е работата. Навремето с Гулякин се бяхме разбрали, че зная всичките му номера и че само го моля да не проваля нищо и да не се увлича много-много. И през цялото това време между нас имаше сключен своеобразен пакт. А пък сега стана така, че аз, без да искам спипах главния му дистрибутор, но той много ловко замете далаверата, спря платежните му по бюджета за последните месеци на миналата финансова година, хвърли прах в очите на Гаридо и покри нещата. А пък проблемът е в това, че там има двама дистрибутори с еднакви обороти, но единият получава по-голям маркетингов фонд от другия (и аз разбирам защо), а вторият е много недоволен. Иначе момчетата са свестни. И аз усещам, че той просто накисва втория дистрибутор. А освен това се появи нова дистрибуторска фирма, която моментално получи бюджет за развитие съгласно правилата на компанията, но не мога да разбера кои са и какви са, тъй като по време

на всичките ми последни пътувания до Питер Гаридо идваше с мен. А, както ти е известно, оборотите не растат. И, доколкото разбирам, вторият дистрибутор вече знае за всички далавери на Гулякин и в един прекрасен миг просто ще ни го начука. Общо взето ситуацията е като с кучето на Гоша. Струва хиляда и петстотин, а нанася вреди за осем хиляди. Само че тоя нанася много по-големи вреди.

— Серьога, схемите ви май че са по-яки отколкото на мошениците, които фалшифицират кредитни карти. А аз с какво мога да ти помогна?

— Ами можеш. Гаридо е в Ростов и аз също ще бъда там. За Гулякин твоето посещение е просто една разходка. Ти не беше в тази част на събранието и не чу нищо. Е, пратили те да провериш и ти ще провериш. Той ще ти спретне софра, ще ти доведе момичета и всичко, каквото трябва. Още повече, че е чул за похожденията ти в Москва и си мисли, че в Питер ще се отдадеш на гуляи. А пък сега аз просто те ориентирам. Той не може да ти попречи, защото не очаква, че си информиран. Общо взето вече знаеш посоката, в която да търсиш. Ако не успееш да го спипаш, просто го убеди, че регионите не бива да мътят водата с провокациите си. Защото вече започнаха да ми се дръвчат. И ако откънат допълнителен бюджет от Москва, в кантората ще започне такава война, че мамата си трака!

— Благодаря ти, приятелю. Само че в момента това посещение изобщо не влизаше в плановете ми. Имам сума работа в Москва. Направо пълен кошмар. А сега и твоите хора ми се стоварват на главата с проблемите.

— Засега те са мои. Проблемите. А след това ще станат и твои. Той е много хитър човек. Нали го знаеш — като онези напористи крепостни селяни, които после са ставали фермери...

— Аха. Зная ги. Добре де. Благодаря ти за информацията. Ще се опитам да му покажа трудностите при зараждането на капитализма в крепостна Русия. Още повече, че имам диплома на историк.

— Постарай се, моля те.

— Вече се старая, swear — сложих ръка на гърдите си аз, — нашата професия е да вършим гадости!

Качих се в кабинета си и намерих на бюрото си един дебел плик. Видях на него логото на цигарената компания, разкъсах с удоволствие хартията и от плика на бюрото ми изпаднаха листовите с копията на

учредителните документи на „ДЖЕТ ЛАУНДЖ“ ООД. Прегледах списъка на учредителите, видях в него Миша Зеленов, приятеля му Саша, своя приятел Вадим и СЕБЕ СИ. С посочените скромни шест процента. Усмихнах се и набрах номера на Вадим:

— Партнер?

— Партнер, партнер. Видя ли документите, които ти изпратих?

Сам преснех копията от оригиналите.

— Чевръсто момче си ти.

— Бързо момче съм, брато, бързо. Тази вечер ще го полеем ли?

— Тази вечер заминавам за Питер.

— Виж ти! И аз заминавам в Питер за една седмица. А ти за колко време отиваш?

— Почти за три дни.

— Е, значи ще се видим, ако не стане нещо.

— Да. Още днес ще ти дам парите. Всъщност ти вече преведе ли им сумата?

— Още в петък, да не мислиш, че иначе щяха да оправят документите.

— О'кей. Тогава аз си отивам вкъщи, ела у нас към шест часа... Ще можеш ли?

— Винаги мога да дойда за пари, брато, за пари съм готов да дойда винаги.

— Вадим, а ти доволен ли си?

— Да. През нощта дори не можах да спя от вълнение. А ти?

— Аз също не можах да спя, но по друга причина. И също съм доволен.

— Значи, ще се видим.

— Доскоро.

Прекъснах връзката, изтегнах се в креслото и погледнах града през прозореца. И той вече изобщо не ми изглеждаше чак толкова мрачен...

В шест без петнадесет вече бях вкъщи, опаковах последния си багаж за командировката и проверих билетите, парите и картите си. След това запалих една цигара и отидох в спалнята да взема парите. Отворих гардероба и започнах да опипвам пространството зад старите

дрехи, мислейки си, че вече е време да се обзаведа с нормален сейф. Макар че ако тази работа се издънеше, вече нямаше да имам нужда от никакъв сейф, подсказа ми съвсем справедливо подсъзнанието ми. Но аз сметнах това предположение за вредно и упадъчно и го пропъдих. И ето, че извадих на белия свят една след друга пет пачки по десет хиляди американски долара. Хвърлих ги на леглото, запалих цигара, погледнах ги така, сякаш си купувах дял от нефтена компания в наше време — т.е., сякаш това не беше съвсем правилна крачка и дори намерението ми беше политически късогледо, и реших, че всичко това би трябвало да ми изглежда като покупка на акции от „Майкрософт“.

Докато се чудех в какво да ги дам на Вадим, не открих нищо по-добро от това да откъсна от списание „Vogue“, което се търкаляше на масата, няколко страници и да ги пристегна с ластик. Събрах пачките, увих ги в страниците от списанието и превъртях ластика. На едната страница от списанието беше изобразено куче в някакъв умопомрачителен интериор. Спомних си сцената в столовата, усмихна се и каза: „Бау-бау!“

До влака ми оставаха шест часа. Вадим позвъни на вратата. За всеки случай погледнах през шпионката и отворих. Вадим ме видя да стоя на прага с пакета, увит в страници от списанието, в ръце и ми каза:

— С това ли се каниш да заминеш за Питер? Няма ли да ти е много?

— В какъв смисъл? — не го разбрах аз.

— Какво държиш в този пакет?

— Пари, Вадим, пари.

— А-а-а... А пък аз си помислих, че са наркотици.

— Това удря в главата по-яко от който и да било наркотик, брато...

[1] Рагнарок (от старoisландски *ragnarok*) — в скандинавската митология гибелта на боговете и на целия свят, последвала след последната битка на боговете и хтоническите чудовища. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ

INSOMNIA ^[1]

*Drive boy dog boy
Dirty numb angel boy
In the doorway boy
She was a lipstick boy
She was a beautiful boy
And tear boy
And all in your inner space boy
You had
hands girl boy
and steel boy
You had chemicals boy
I've grown so close to you
Boy and you just groan boy
She said come over come over
She smiled at you boy*

Underworld. „Born
Slippy“

ВЛАКЪТ

*Runaway train, never going back
Wrong way on a on-way track
Seems like I should be getting somewhere
Somehow I'm neither here nor there.*

Soul Asylum.
„Runaway Train“

И ето, че пътувах за Питер. Именно пътувах, а не летях в бизнескласата на самолета. Макар че корпоративните самураи винаги трябваше да се придвижват по този начин. Самолетите пораждаха в мен панически ужас, особено ако бяха от вътрешните руски авиолинии. Когато трябваше да ходя в Париж, Милано или някой друг европейски град, страстта ми към пазаруване и каране на джет ски в чужбина надвишаваше страха ми от самолетите. Но тъй като летенето до руския град не ми обещаваше никакви такива чужбински радости, ми оставаше само голият ужас, хъндрид, зе фак, пърсент пюр. И направо си представях как лежа сред пластмасовите парчета от креслата и куфари „Delsey“ и „Samsonite“ и остатъци от човешки тела, пропити с миризма на алкохол и екскременти. И всичко щеше да стане, само защото някакъв пияндурник от проверяващия екип, вместо да завинти разхлабените болтове на крилата просто ги е набил с чук. И е отишъл да си допива, оставяйки в бордовия дневник бележката „няма нарушения“. Бррр!... Естествено, нямаше да видя никакъв пейзаж, а още по-малко щях да усетя никакви миризми. Но много често, особено когато бях в нетрезво състояние, обичах да описвам на приятелите си тези ужасни картини.

Тъй че в момента пътувах за Питер с влак. В спалния вагон на тъй наречения Николаевски експрес. „Ултрамодерен и комфортен“, както гласеше рекламната брошура. Но в действителност влакът,

разбира се, беше пълно лайно. Вероятно пичовете от Министерството на транспорта бяха решили, че са най-хитрите хора в тази страна. И че ако сложат на крадливите и тромави стюарди и стюардеси шапки от изкуствена кожа и униформени палта с метални копчета (копирани от филма „Сибирският бръснар“), ако боядисат тук-там родния съветски влак и ако окачат на прозорците на покритите платформи калиграфски изписаната буква „Н“, ще се получи еби му майката какъв страхотен истински европейски влак. Но колкото и да повтаряш „хвала, хвала“, лайното си остава лайно и вкусът в устата ти не става по-различен. Когато влязох във вагона, си помислих колко ли са изцицали за тази „модернизация“ тарикатите от министерството и как сигурно се смеят на идиотите, които дават интервюта в стил „вече пътувам само с Николаевския експрес!“

В спалното купе вече имаше някакъв дърт пръдльо (fuck! Направо си мечтаех да пътувам сам). Въпреки че влакът още стоеше на перона, пичът вече беше застлал леглото си, беше опънал грижливо чаршафа и калъфката на одеялото, беше нагласил възглавницата си и беше легнал да чете книга. Щом ме видя, дръпна одеялото до брадичката си, но въпреки това успях да забележа, че е облечен с изгладена бяла фланелка.

Такива дърти пръдльовци ходеха в командировка много рядко. По принцип ги изпращаха в най-далечното Горно нанадолнище по някаква шибана причина от сорта на това да проведат семинар, посветен на запознаването на младите касиери с новите правила за използване на касовите апарати. Те се подготвиха за това събитие като за възкачване на трона. Събираха багажа си три дни и по няколко пъти слагаха и вадеха от куфара или чантата си своя любим исторически роман. Но след това, боейки се, че могат да се сторят прекалено умни на спътниците си и да си изкарат боя от тях на пияна глава, те изваждаха романа и го сменяха с някоя стара кримка на Маринина или на Дашкова. Жената на дъртия пръдльо по десет пъти на ден го питаше дали не е забравил да си вземе пантофите, а той започваше да се изнервя, да вдига кръвно и тъй нататък. После поемаше към гарата два часа преди тръгването на влака (понеже всичко можеше да се случи), прегръщаше и целуваше по три пъти жена си и децата си, на сбогуване получаваше от жена си наставлението „и да внимаваш там“ (макар че, честно казано, той вече нямаше причини да внимава, защото ако му се

прищеше да направи нещо палаво, за целта можеше да използва само метлата) и излизаше от къщи.

Този мъж беше извадил голям късмет, защото не отиваше в Горно нанадолнище, а в Питер и то в спален вагон. Сигурно семинарът щеше да е за старшите касиери или нещо такова. Нямахме никакво съмнение, че по пътя към гарата дъртият пръдльо си бе мислил, че късметът ще му подхвърли още един бонус във вид на млада спътничка. На която през целия път ще пили мозъка, ще ѝ досажда с въпроси за живота и на това отгоре ще изтърси нещо от сорта на „ще се обърна, не се притеснявайте“, за да не излезе от спалното купе, когато тя поиска да се преоблече. А пък всъщност, изродът му с изрод, щеше тайничко да надзърта, за да види женските прелести.

Но този път тъпата съдба му бе изпратила не млада едрогърда мадама, а един доста напоркан пръч — т.е. мен.

Между другото, успех здравата да се наквася преди тръгване в италианското заведение „Тратория“, което се намираше на улица „Садово-Черногрязска“ заедно с моята приятелка Юля, за която вече споменах. С нея се срещнахме по един прекрасно измислен от мен повод: бях ѝ купил две книги (аха, и на мен ми е много смешно), но всъщност просто ми се щеше да я видя още веднъж. Тъй че двамата с нея седяхме в тази кръчма и водехме умни разговори, а в същото време аз си мислех колко хубаво би било, ако правехме секс. До тръгването на влака имаше още два часа и, общо взето, ако не бях чак такъв тъпанар, можех да наема стая в някой хотел. Но тук отново влязоха в сила друг вид обстоятелства. Проблемът беше в това, че аз отдавна се бях отучил да общувам с нормални мацки. Умеех доста добре да въртя номера пред изстребителките, да поддържам тъпите им разговори за бутици и СПА-центрове, да правя всевъзможен секс в тоалетните между две магистралки кока и други такива гадории. Но просто не можех да сваля едно момиче, което ми харесва, извън купоните, да му подаря цветя, да насоча ресторантския разговор към кревата или нещо друго от този сорт, както правят нормалните хора. Моментално ме обземаше див ужас, а пък ако изпитвах към въпросния обект и нещо повече от банално полово влечение, положението направо ставаше неудържимо. Изпадах в такъв шок, че заприличвах на Железния дървар. Очевидно цялото това киснене в компанията на себеподобни

мумии окончателно беше унищожило способността ми да общувам с нормални хора.

За да прикрия вълнението си, започвах да поркам бързо, да говоря много (предимно глупости), да се кискам и изобщо да се държа като абсолютен лъохман (защо „като“, при положение, че все по-често си мислех, че съм точно такъв). Така стана и този път. Придържайки се към високия стил, някак много бързо се спихнах, притесних се и — моля да проявите снизхождение — само след четиридесет минути се нашморках. Тя беше толкова любезна, че ми припомни кога тръгва влакът ми, закара ме на гарата и си отиде.

И ето че аз влязох в купето с натежала глава, пиан и ядосан на себе си. С едничката мисъл да се стоваря на леглото и да заспя, спасявайки се от каквито и да било разговори. Но ето ти изненада:

— Добър вечер!

Аха! Добър вечер, да ти го начукам. Дъртият пръдльо лежеше и ме гледаше толкова въпросително над очилата си, като че ли му дължах сто долара. Като възпитан човек, избоботих в отговор „добър вечер“ и започнах да слагам своята прекрасна, купена съвсем наскоро чанта „Fila for Ferrari“ на полицата за багажа, като на това отгоре се опитвах да преценя с пианския си поглед дали мястото не е много прашно.

Седнах на леглото. В това време дъртият пръдльо започна да ме обстрелва с уводни изречения, които нямаха никакъв смисъл и значение, от сорта на: „скоро ли ще тръгнем“, „ако искате да четете или пък ако искате да хапнете, можете да не гасите лампата“. Да бе, дори и да исках, щях да те видя как щеше да го направиш, ако беше на мое място. Като на всичкото отгоре той изричаше всичко това с много муден глас и премесваше речта си с най-различни паразити от сорта на: „тъй да се каже“, „може би“ и други. И беше абсолютно ясно, че този скапан мръсник нямаше за какво да си говори с мен, а по този начин просто се опитваше да ме проучи, понеже току-виж по време на разговора изтърся нещо важно, което ще му позволи да разпознае в мен коронован крадец, качил се в този спален вагон, с цел да открадне нещастните хиляда рубли командировъчни ТОЧНО ОТ НЕГО.

Най-после влакът тръгна. Поддържах с нежелание разговора за това „дали ще ни донесат чай или да отидем да си го вземем сами“ и

други такива глупости. Мъжът видимо се поотпусна и в един момент ми каза:

— Значи вие също отивате в Ленинград?

— Не, аз отивам във Владивосток — отвърнах му съвсем сериозно, усещайки, че направо ще откача от тъпотията на този въпрос.

— Аха. — Мъжът се опита да пресметне нещо в кухнята си кратуна. — Но през Ленинград, така ли?

— Ами, да — потвърдих още веднъж, осъзнавайки, че няма нужда да споря с този топографски кретен, който на стари години смяташе, че Владивосток и Питер са в една и съща посока. — Има ли друг начин?

Дъртият пръдльо започна да обмисля получената информация. Взе да бърчи съсредоточено чело и дори остави книгата си. В това време аз отворих малката бутилчица коняк „Московски“ с отвратителната миризма на каменарка, която ми се полагаше като пътник в спалния вагон. Отворих я и отпих една голяма глътка от гърлото ѝ. Спътникът ми продължаваше да ме обстрелва с идиотските си въпроси защо пътувам, по работа ли отивам или просто така и кога ще се върна. Огледах го и стигнах до извода, че преди петнадесет години този мръсник е седял и е събирал слухове и клюки за колегите си, драскал е анонимни писма и доноси за колеги и съседи, че слушат „Гласът на Америка“, че имат вкъщи видеомагнетофони и че правят орален секс с любовниците си. Разговорът плавно преминава към времената на неговата младост. И той започна разказ за студентското си пътуване до Олгино край Питер, за огньовете, за китарите, за водката, за комсомолките и „абе, нали разбирате“. Опитвах се да хипнотизирам приказливия турист, повтаряйки си наум нещо като мантра: „Млъкни, изрод такъв, млъкни, изрод такъв, млъкни, изрод такъв“.

Любителите на туристически удоволствия и разните бардове предизвикваха нечовешката ми омраза още от дете. Според мен, в това имаше нещо уродливо и извратено. Във всички тези палатки, груби пуловери (разбира се, не „Paul&Shark“), мъже с бради тип „Хемингуей“ и дебелогъзи женоря с шушлякови якета, които съпровождаха мъжете туристи. В цялата тази гнусна идиотщина, когато няколко души седяха прегърнати край огъня, някакъв

малоумник дрънкаше на китара и грачеше със скапания си пресипнал глас като Володя Висоцки, а останалите трепереха от студ, поклащаха се в такт и виеха нещо от сорта на „Ах, Арбат, мой Арбат“ или „плллатното, плллатното, плллатното“ и т.н. За секс под течашото платно дори и дума не можеше да става. Но въпреки това все още се намираха редки тъпанари, готови да тръгнат „на поход“ след първия зов. Дори ако мястото за този поход беше близкото дере.

Любителят на Олгина и комсомолките седна. Отметна одеялото и започна да си маже сандвич с червен хайвер, нареждайки: „А сега ще хапнем хайверче, ще хапнем. Много добре“. Както се досещате, хайверът беше отвратителен, сух и с най-ниското качество. Отношението на Министерството на транспорта към пътниците от спалните вагони беше очевидно, щом ги хранеха с такива лайна. (Макар да допусках, че Министерството на транспорта беше отпуснало пари за хубав хайвер, а просто местните доставчици бяха купили най-лошия на най-добрата цена и бяха цунали разликата). И сега тази безсънна гадина си мажеше сандвич с него. И най-неочаквано ми изтърси следното:

— Вашето спортно костюмче ми припомни още нещо. Раздаваха ни точно такива в строителния отряд, на БАМ.

Разбрахте ли сега? Въпреки че бях много пиан, аз си седях тук като истинско олицетворение на модата с червен анцуг „Адидас“ от серията „Vintage“ а-ла „Beastie Boys“ от 80-те години и с червени маратонки „Fila for Ferrari“ и дори донякъде се кефех на вътрешния дисонанс между днешната мода на този тип тоалет и спомена за идентичния външен вид на бандитите от началото на 90-те години. Т.е., чувствах се като някакъв изнудвач, който събира пари от лавките край „Текстилници“ и баровец от „Ибиса“, а този мърльо ми говореше за някакъв си строителен отряд. Ако това ставаше през тридесетте години, просто щях да го убия, а пред извънредния съд да кажа, че той е враг на народа, че е пътувал за Питер, за да убие другаря Киров и че ми е пречел да спя. Въздъгнах, промърморих, че отивам в тоалетната, взех една цигара и отидох на закритата платформа.

Там духаше и смърдеше отвратително на някаква смесица от цигарен дим, храчки и урина. Ако се съдеше по концентрацията на миризмата, закритата платформа наистина не беше мита още от времената на цар Николай. Запалих цигарата и се загледах в

преминаващите покрай прозореца редки дървета, постройки и пустеещи поля помежду им. Заедно с тях през ума ми преминаха и стиховете на Саша Блок: „О, Русийо моя! Жено моя!“ Макар че, ако ставаше дума за царящата наоколо тъма и селцата с килнати къщурки, би било по-правилно да си помисля: „за някои и магаричката е жена“. Алкохолът започна полека-лека да ме пуска и ме налегнаха умора и мисли за предстоящата ми среща с дистрибутора. Всички тези финансови сблъсъци, борбата между силите на доброто и разума, местните тарикатлъци, предстоящата подялба на пазара и други такива.

В един момент на закритата платформа се появиха още две персони. Мъже на около четиридесет години. Единият беше облечен с дънки и пуловер за сметка на другия, който носеше костюм и бели маратонки. Като същинско застинало в осемдесетте години конте от времето на брейка. Веднага го кръстих наум брейкаджията. Те си стояха, пушеха си и бърбеха с леко подпийнали гласове. Аз също пушех цигара от цигара, в главата ми се стелеше мъгла и изобщо не се кефех на перспективата да се върна в спалния вагон при безсънния дърт пръдльо. От калейдоскопа фрази като „пазар“, „скъпо“, „направо се ебават“ и „няма да ги бъде“ разбрах, че както винаги, когато в Русия изпият един литър, разговорът преминава на икономически теми. (Следващата тема е външната политика и националният или еврейският въпрос, но по принцип вече е опасно да си близо до спореците на такива теми.)

В този момент до ушите ми достигна следната тирада на брейкаджията:

— Знаеш ли кое е интересното. Роднините ми живеят в Нижни Новгород. Там местната бира струва тринадесет рубли. А в Москва вече е двадесет и пет.

— Е — отвърна му другият, — ясно е защо става така. Разни доставки, тинтири-минтири и в Москва вече е по-скъпа.

— Ха! — извика радостно брейкаджията. — А тогава защо саламът от Клинск струва еднакво и в Москва, и в Новгород? Него да не би да не го доставят? А?

Лицето на събеседника му, осветявано в тъмнината от крайпътните лампи, се покри с бръчки, предизвикани от трескавата

дейност на мозъка му, който търсеше решението на този икономически проблем.

— Да... — каза той, — иди ги разбери...

— Точно така. И аз не ги разбирам. Просто там всички са серсеми. Или не могат да броят, или са тъпи. И на децата е ясно, че колкото и да струва нещо (е, в рамките на нормалното), всичко ще се изкупи.

— Да... — отвърна другият с интонация, която издаваше окончателното му объркване. — Така е.

Ще ви кажа честно, че *vox populum* е страшна сила. В нея има нещо от хуните. Тя е конница, която помита по пътя си всички ажурни замъци на социалните, икономическите и философските схеми, които учените мъже изграждат всекидневно (и срещу доста пари). Гениите на маркетинга и мениджмънта. Само ако знаеха тези местни Бийвъс и Бътхед какви катастрофално огромни суми получаваха всички тези отдели по маркетинг, логистика, регионална дистрибуция и планиране. Колко време се губеше за изчисляване на цените за далечните региони, за да се намалят загубите, за да се съкратят маржовете и тъй нататък, и тъй нататък. За да може там, в отдалечения от Москва регион, някакъв си брейкър да има възможност да си купи хем салам за мезе на водката, хем това да не удари олекналия му от покупката на водка джоб. И за да може да си купува все по-често и все повече. И срещу приемлива сума.

Само че — на ти сега. Ето го пронизващият като нож на бандюга аргумент: „Просто там всички са серсеми. Или не могат да броят, или са тъпи“.

В такива моменти най-силно усещаш колко си отдалечен от народа. Осъзнаваш колко излишни са усилията и трудът ти. Твоите, а следователно и на цялата армия мениджъри от всички звена на икономическата верига. Веригата, която те удря с другия си край по главата, макар да ти се струва, че я държиш здраво в ръцете си и я управляваш. Но в действителност тя е тази, която държи теб.

Върнах се в спалното купе в мрачно настроение. От основата на моята житейска платформа току-що беше извадена още една тухла. Още малко и цялата ми философия за живота щеше да рухне като

Родоския колос. И едва ли някакви условни арабски търговци щяха да отмъкнат останките ми с камилите си. В мен нямаше мед. И нямаше как да ме претопят...

В спалния вагон всичко беше умряло. Надявах се, че ще бъде така до сутринта. Дъртият пръдльо хъркаше, сумтеше и сънуваше пети сън. Часовникът показваше два през нощта. Легнах и се опитах да заспя. По традиция спях много лошо във влака, който пътуваше от Москва за Питер. Виж, по обратния път спях добре. Очевидно това беше подсъзнателният страх в очакване на ЧУЖДИЯ ГРАД. Или може би превръщането на пиянството в махмурлук? Все едно, от каквото и да бе предизвикано това, спях отвратително. И се въртях. Непрекъснато преобръщах възглавницата си. Дърпах вълненото одеяло. Махах го. Отново се завивах с него. Борех се ту със студа, ту с жегата. Задрямвах, отварях очи, а след известно време отново се събуждах. Общо взето прекарах в това състояние известен брой часове и отворих натежалите си като олово клепачи в шест часа сутринта.

Моят съсед като една същинска чучулига вече седеше и си приготвяше чай. На това място започнах да осъзнавам, че той вероятно е изпратен тук, за да отрови пътуването ми с глупостите си, като ми разказва за туристическите си подвизи и младостта си. Седнах, отворих една кутия сок и започнах да поглъщам жадно съдържанието му. В това време пичът настрои сутрешната латерна на словоблудството си. Загръвяше, мръсникът. Обстрелът започна с „как спяхте?“ (нямам думи, земляк), „скоро ще пристигнем“, „трябва да си вземем чай“. Аз се съгласявах едносрично и се правех, че искам да извадя нещо от чантата си. Пребърквах методично джобовете си, готвех се да изляза на закритата платформа и други такива. В този момент пръстите ми се натъкнаха на нещо, увито в целофан. Извадих го бавно и крадешком го погледнах. В целофана имаше бяла субстанция.

„Какво има в пакетчето?“ — пита зрителят от Тюмен от клуба на знаещите.

Може би сол? Защо да е сол? Какво ще соля? Храна за из път? Да не би да съм донесъл варена кокошка във влака? А може би съм турист, а? Догадката прерязва мозъка ми като бръснач. Беше ясно какво е това. Прах. Мозъкоубиец. „Тайд“ за мозъчните гънки. Или, казано с една дума: кока.

Вирнах пръст нагоре и казах на туриста:

— Един момент. Ей-сега ще се върна.

Грабнах тясната брошура, която рекламираше вагон-ресторанта, и едно списание и се стрелнах като куршум към тоалетната. За щастие, в този ранен час за махмурлии тя беше свободна. Отворих вратата, разгърнах списанието, сложих го на мивката и изсипах съдържанието. Разделих го внимателно на две магистралки и засмуках бързо дозата.

„Приятен път!“ — пожела ми рекламата на Министерството на транспорта на двадесет и четвърта страница.

— Благодаря — отвърнах на глас.

Излязох на закритата платформа. Около пет минути гледах тъпо през прозореца. Събудих се окончателно. Подвижността на ставите ми се възвърна и изпитах известно благоразположение. Върнах се в спалното купе.

Последният час преди да стигнем до Питер прекарах в добро настроение. Смеех се на шегите на дъртия пръдльо и слушах внимателно разказите му за Олгино. Казах му, че обичам да свиря на китара (да бе, само ми дайте инструмента и веднага ще засвирия). Смеех се от сърце и тъй нататък.

Най-после влакът пристигна в Питер. Взех чантата си, сбогувах се дълго със съседа си, пожелах му приятна командировка и казах нещо от сорта на това, че „няма да е зле да пътуваме заедно и по обратния път“. Задавих се от смях и слязох на перона. Минах покрай влака, после през сградата на гарата и се обадох на питерския служител Льоша, който трябваше да ме посрещне. Излязох навън и запалих цигара, макар че не ми се пушеше. Дръпнах два пъти и я запратих по Питер. Питер моментално ме замери с шепа дъжд в лицето. Днес времето беше такова.

Льоша дойде. Беше младо момче на около двадесет и пет години, което винаги, когато го виждах — денем и нощем, ходеше с тъмни очила. Съдбата бе отредила да носят тъмни очила през нощта на дилърите, на студентите, на юнаците от дискотеките и на заклетите наркомани. Т.е., когато си слагаш тъмни очила, ти или искаш да изглеждаш като един от изброените по-горе субекти, или си пълен лъохман. И като че ли не би трябвало да носиш тъмни очила и сутрин, когато вали дъжд. Но Льоша не разбираше това. Ако го разбираше,

нямаше да кара тази странна лада и щеше да живее в Москва. „Сигурно е наркоман“ — помислих си аз и отново ме напуши на смях.

Двамата се качихме в колата. По радиото свиреше някаква идиотска бърза музика. Дънеше много високо.

— Пречи ли ви музиката? — изкрещя ми Льоша. — Много обичам да слушам бърза музика високо. Ободрява ме.

— Няма проблеми — отвърнах. Всъщност тази музика ми идваше много добре.

Облегнах се назад и го помолих да ме закара в хотела.

— Ядохте ли вече? — попита ме Льоша.

— Аха — кимнах. И добавих, но наум: „Най-вече през носа“.

Потеглихме. Движихме се по булевард „Николаевски“. На ъгъла, на стенда за реклами имаше плакат за гастрола или за концертите на някакъв оперен певец. „Изпълнител на арията на Ленски или някой друг“, гласеше рекламата.

Аха. Точно така. Какво ми готви бъдещият ден? Само въпроси.

И наистина, пътят с кокаин от сутринта беше крачка към неизвестността...

Затворих очи. Бях в Питер.

[1] Безсъница (англ.). — Б.а. ↑

ПИТЕР

*Селцето, гдето вехнеше Евгений,
бе кътче най-прекрасно...*

А. С. Пушкин. „Евгений
Онегин“

Отношенията ми с Питер приличаха на браковете между различни династии. Сигурно точно така младите принцове-престолонаследници, които са се женили за по-възрастни жени по политически причини или заради синята им кръв, са успявали да ги заобичат въпреки това. Защото щат–не щат, но им се е налагало да живеят с тях. Да живеят, да се чукаат и да раждат нови престолонаследници. Затова са били принудени да ги обичат, откривайки някакви интересни черти в характера им, в маниерите им на поведение и във външния им вид. Иначе как биха могли да правят престолонаследници? Понякога от такива чувства тип „въпреки това“ са се раждали не съвсем нормални деца. Деца, заченати без любов.

И при мен беше същото. Тъй като идвах доста често в този град по работа, бях принуден да свикна с неговото сиво небе, променливо време, влажен климат и жълта вода от крана. А какви деца щяха да излязат от моята връзка без любов с Питер можех да си представя само в най-страшните си сънища.

Когато дойдох за пръв път в Питер, стигнах до извода, че заради депресивната атмосфера тук могат да се правят само следните неща: да се събудиш сутрин, да се надрусаш и да тъпееш; като се свестиш, да се удавиш във водка и да плачеш; да ридаш от безизходицата и от сивото небе, да се провесиш през прозореца и да смесиш сълзите си с непрестанния дъжд. И да се чукаш. Да се ебеш отчаяно, тъй като разбираш, че заради тези уклони всеки твой секс може да се окаже последен.

По-късно, след като изминаха три години, постепенно започнах да свиквам с Питер. През това време вече идвах по четири-пет пъти в

годината и се обзаведох с няколко познанства, няколко безсмислени любовни авантюри и още повече скандални истории с хулиганстване в клуба, сбиване по време на домашни купони и други такива. В онези години се опитвах да вляза под кожата на града. Да се впиша в елита и да възприема някои питерски навици, та най-накрая да престана да изпитвам тук такава мъчителна скука и депресия, от която ми беше страшно трудно да изляза дори и след като се върнех в Москва. Когато ми се струваше, че донасях в пътната си чанта камъни, откъртени от питерската мъка. Този период на флирта ми с Питер не доведе до нищо особено. Както ми бяха казвали преди това зрелите хора, които бяха живели и бяха родени в Питер, за да свикнеш с него, трябва да се научиш да разбираш тукашните жители. Които не бяха такива надуты еснафи като в Москва, а бяха много по-културни и много по-необременени от онези плътски удоволствия, на които се отдаваха московчани. Безусловно питерци бяха много по-интелигентни, по-образовани и по-човечни от останалите жители на Русия. Неслучайно Питер се смяташе за културната столица. За своеобразен бастион на духовността.

Сега вече много по-добре разбирах града и неговите настроения. Не бих могъл да кажа, че пътят към това познание беше лесен и приятен, а по-скоро обратното. А пък истините, които ми се разкриха, не бяха достойни за количеството време, което човек изгубваше за тяхното постигане. Тук беше много по-добре да бъдеш безгрижен командирован и да не се обременяваш с тези изкилиферчени знания. Още повече, че тяхното постигане няма да ви помогне с нищо.

Основната тема на извисените духовно жители на Питер беше манията им за собствената им значимост и особеност. Всичките им разговори с московчани в крайна сметка се свеждаха до две теми: „Европейският Питер и московската Рязан“ и „Дай една стотачка до утре“. Сякаш над целия град тегнеше проклятието на „бившата столица“. Дори хората, които бяха пристигнали в Питер от губернията, веднага се заразяваха с този вирус. И също започваха да водят тези глупави разговори за културната столица: „По вашите улици има тълпи“, „Всички пари отиват в Москва“ и т.н. Те моментално научаваха историята на Питер и всички негови исторически паметници и знакови места (което само по себе си беше прекрасно), но понякога в

желанието си да изглеждат като „истински питербургчани“ изпадаха в доста комични ситуации.

Веднъж се разхождах по улиците на града с един мой питерски познат, който вдъхновено ми доказваше колко хубаво е тук, „а пък при вас, в Москва, е същински ужас“. За това колко комфортно се чувства тук и как не ми завижда. Пътьом ми разказа историята на някои паметници на културата, а когато стигнахме до края на улицата, каза, че „тук е била една от най-опасните зони по време на артилерийския обстрел през войната“. След това ми сподели още нещо за ужасиите от блокадата на Ленинград, аз го изслушах с огромно уважение и се поинтересувах дали някой негов роднина не е загинал по време на блокадата. А той някак между другото най-цинично отбеляза:

— Не, какво говориш! Аз пристигнах тук от околностите на Мурманск преди три години — и продължи увлекателното си повествование за тегобите от блокадните времена.

С което ми даде храна за размисъл и за този сатиричен очерк.

Естествено, корените на цялата тази „значимост“ се криеха в малкия мащаб на всичко, което се случваше в града. На всяко събитие, което излизаше от ритъма на града само на милиметър, се придаваше колосално значение. Независимо дали ставаше дума за ревю на колекцията на някой бутик (за пети път) или за посещение на питерски диджей в Ибиса. В последния случай всички водещи питерски журналисти (двама на брой) гърмяха със заглавия като „Нашите са в Ибиса!“ или „Питер дава тон“ (като че ли този диджей не се е притискал сиротно до стената, а наистина е бил хедлайнът на всички шоупрограми през сезона на острова).

Общо взето в града не се случваше нищо. Всички се варяха в собствения си сос, изсмукваха от пръстите си поводи, за да се съберат още веднъж и да обсъдят за четиридесет и осми път същите клюки, да злословят срещу Москва и след като се напият на вересия с уиски на някоя презентация, да разкажат за пореден път на познатите си, че тези дни заминават за Москва. Завинаги. С вече подготвен и много доходен бизнес. И как ще се върнат след една година, а пък те „ще си тънат тук в блатото си“. Но е ясно, че никой няма да замине наникъде и че всички тези истории ще се повторят през следващата седмица.

А по този начин ставаше ясно и цялото презрение на нашата европейска столица към Москва. Първо, заради затвореността на

собствения ѝ свят и заради липсата на събития от европейски мащаб в този европейски град. Второ, заради подражателството. Целият питерски елит, всички събития, клубове и ресторанти напомняха за Москва в умалени размери от преди пет-шест години. Всичко се свеждаше до противопоставянето на двата града. Ето, при нас са интеллигентите хора, а при вас са търгащите, при нас казват правилно „парапет“, а при вас, тиквеници такива, кой знае защо казват „перила“. Тук ние сме заобиколени от паметници на културата (които толкова много обичаме, че ще се съпротивляваме до преграждане да ги дадем на частния бизнес, докато не се разпаднат окончателно), а вие сте заобиколени от клубове и т.н. Както е известно, ние най-много мразим онова, към което се стремим, което толкова старателно копираме, на което завиждаме и което искаме да притежаваме. Казано накратко, „обекта на желанието ни“. А завистта почти винаги се маскира със снизходително презрение.

Друг питерски проблем беше липсата на пари. В общоградски мащаб. Не, тук, разбира се, имаше богати и много богати хора. Но в по-голямата си част хората тук бяха бедни. С по-ниски заплати и по-малки възможности, но най-важното бе липсата на желание да работят. Да блъскат, да се гърбят или както там още се нарича. И този техен вроден мързел, мудност и страх да не се напънат не можеше да се компенсира с никакви „там, при вас, в Москва, са всички пари, при вас е правителството и банките, при вас е нашият Путин“. Предполагам, че онези московчани, които са вкарали бизнеса си и в Питер, ще ме подкрепят.

Затова в Питер можеше да се живее на заем. Тук ти можеш да дължиш две стотачки на приятеля си, този твой приятел да дължи две стотачки на своя приятел, а той на свой ред ти дължи две стотачки на теб. И тази кръгова зависимост беше в основата на много отношения. В един момент всички опрощаваха дружно всичко на всички, а след две седмици възстановяваха въпросния статут на квотата от дългове.

Тази бедност на аудиторията и то на най-активната ѝ част от млади хора между двадесет и тридесет години удряше много силно по бизнеса. Съгласете се, че е много трудно да издържаш ресторант, ако всеки петък имаш по двадесет и двама посетители, от които двама плащат за четирима, а още осем души идват с онези, за които плащат, и довеждат и приятелките си.

Когато навлезеш в тукашния стил на живот, ти става абсолютно ясно, че жителите на северна Палмира изобщо не се различават от жителите на Москва. Те са същите еснафи, купонджии, чиновници и просто безделници, каквито има в Москва. Просто в града има по-малко пари, а оттам — и повече проблеми. И над града като гира, като тежка гира надвисва комплексът на бившата столица, която не се е окопитила през изминалите десетилетия. Той витае във въздуха и удря по мозъците на жителите като прибор по крайбрежните улици на Нева. И с всеки следващ удар става все по-ясно, че въпреки всичките си опити да бъде столица, Питер все повече и повече става провинция.

Изобщо не мога да разбера защо този комплекс не беше изчезнал, но с него всички, които живееха тук, се чувстваха по-зле. Това напомняше разореното дворянство с вечните му амбиции и пълната му невъзможност да ги постигне. И заради това хората се мразеха и още повече мразеха града, в който живееха. А градът им отвръщаше със същото. Отмъщаваше им заради това, че са го построили върху кости, заради омразата и заради стремежа им да избягат оттук.

Градът, построен от други хора. За да могат в него да живеят други хора. Хора, които да поддържат в нужното състояние тази красота и това великолепие. Всичките му дворци и изумителни сгради. Всичките му канали и крайбрежни улици. Паркове и градини. Които да излизат сред природата, а вечер да изпълват театрите, оперите и ресторантите. И с достойнство да влизат през парадните входи и през разкошните дървени портали, високи по пет метра, и които днес са сменени с тези уродливи железни врати с ръждясали бутони на кодовото устройство за бравите. И тогава градът щеше да блести, изпълнен с чувство за собствено достойнство.

А след това онези хора бяха измрели, а градът бил заселен с тези свине и хлебарки от всички възможни Горно и Долно Уйново, на които цялото това великолепие им беше през хуя. Те искаха да имат ниски тавани, за да бъде тъмно и влажно. Та никой да не вижда как нощем изяждат остатъците от чуждия за тях град, как се оригват, как пият бира и бавно превръщат околното пространство в село с атмосферата на Средна Русия. Което не стъписваше погледа с мрамора на сградите си и в които те се чувстваха толкова автентично. Естествено, такива хора нямаха нужда от тавани, високи пет метра, с гипсови орнаменти

по тях. Защото свинете не гледат нагоре — там, където е небето. Те просто нямат вратове...

И ето, че аз отново бях в Питер. Лежах на леглото в стаята на хотел „Невски палас“ и се опитвах да стана, да си взема един душ и да се преоблека. Минах през всички канали на телевизора по четири пъти, прегледах минигида за ресторантите на хотела, „този рай за човеоугодници“, в който, между другото, беше невъзможно да се яде, станах и тръгнах към банята с походка на натирено към мелницата магаре. Преди да се съблека, набрах номера на мобилния телефон на директора на представителството Володя (който беше станал толкова нагъл, докопвайки питерската си „хранилка“, че дори не си бе направил труда да ме посрещне и просто бе изпратил своя служител) и го помолих след четири-пет часа да събере всички наши питерски дистрибутори, за да обсъдим положението ни на пазара и съвместната ни работа. Прекъснах връзката и му пожелах наум да прекара остатъка от времето до моето пристигане там в адски мъки.

След това отворих двата крана и ваната бавно започна да се пълни с вода, чиито цвят беше като на повечето фасади в Питер. Т.е., казано по-просто, ръждива. Паметта ми моментално и великодушно ми подсказва редове от хотелската брошура: „Невски палас“ — хотел висша категория, място, което, без съмнение, се препоръчва на гостите на Северната столица“. Взех от поличката над мивката всички тубички с шампоан, гел и течен сапун и излях съдържанието им във ваната. Появилият се покров от пяна постепенно покри ръждивата вода. Свалих дрехите си и влязох вътре. Хрумна ми да направя паралел между пяната и тържествата по случай тристагодишнината на Питер. И, наистина, погледнато издълбоко, се получаваше едно и също. Ремонтираните фасади на сградите по булевард „Невски“ скриваха олющената мизерия на вътрешността им, срутвачите се входове и апартаменти с тръби, които непрекъснато се пукаха. Точно като тази пяна. След като можеш да ремонтираш две сгради и да боядисаш няколко дворци, като продадеш всичко това на федералния бюджет за 700 милиона долара, какво ти пречи да сложиш нова санитарна техника на ръждясалите тръби и после да продаваш на „гостите на Северната столица“ една стая за 15 хиляди и 35 рубли за една нощ?

Въпреки това топлата вода ми помогна да релаксирам и да пречистя мозъка си от последствията от сутрешното „ускорение“.

Прекарах във ваната около един час, избърснах се старателно, след това отидох в стаята, извадих багажа си от чантата и започнах да си обличам костюм. Общо взето настроението ми се пооправи. След още половин час допих кафето си във фойето на хотела, обадих се на любителя на силната денс музика Льоша и излязох от хотела.

Нашият питерски офис се намираше в една симпатична къща, построена в средата на деветнадесети век. Макар щатът му да беше повече от скромнен — само осем души, той заемаше пространство от сто квадратни метра, което се обясняваше със съображения за икономии или нещо такова. Винаги съм бил много далеч от тарикатлъците по стойността на заплащането на арендите.

Щатът на представителството ни в Питер се състоеше от директора Володя Гулякин, неговата секретарка, мениджъра по маркетинга, шофьора, тримата пласъори на продукцията (Даша, Маша и мисля, че беше Наташа) и момичето Полина, което изпълняваше неизвестни функции, но носеше гордата титла офис мениджър (когато я погледнах за пръв път, в мен се породих подозрението, че тя изпълнява предимно интимни функции). Представителството не се занимаваше с директни продажби, а само контролираше работата на нашите дистрибутори, маркетинговите бюджети и промоциите. Колективът приличаше на колхоз от новото време, в което цялата мъжка работа се вършеше от жени на заминалите на фронта мъже под диригентството на хитрия председател, когото не вземаха в армията по болест. Офисното пространство беше хитро преправено на килийки с различен обем, в които бяха настанени въпросните жени с цялото им огромно имущество. Те по цели дни пиеха чай и кафе и понякога прекъсваха това занимание, за да отговарят на обаждания от Москва или на клиенти. Освен асоциацията с колхоз, питерското представителство ми приличаше на околийска болница. Заради рутинната си и спокойна работа дори жените тук изглеждаха като болногледачки, чиято възраст не можеше да се определи. Бяха или на тридесет и две, или на петдесет и четири години. Всъщност всичко това напомняше болница за леки случаи, в която мирише на чистота, старост, бинтове и кражби. Да, да, кражбите също си имат миризма. Усещаш я, когато се озоваваш в колектив от дребни мошеници. Вероятно порите на телата им отделят някакъв специфичен хормон, който мирише на притеснителен срам, на мошеничество и страх. В

светлината на последните идеи за преминаване към директни продажби настроението на директора на нашия питерски приют съвсем обяснимо не беше много добро. От една страна, той щеше да получи увеличение на щата и бюджета за маркетинг, но от друга страна, щеше да се нагърби с неминуемата лична отговорност за плана по продажбите, която вече не можеше да се прехвърли на неорганизираността на дистрибуторите.

Прекрачих прага на офиса, обзет от жажда да действам. Странно, но тукашната атмосфера на мудро безделие винаги предизвикваше в мен обратното желание. Вероятно от чувство за конфронтация. Поздравих персонала, който днес беше представен в пълен състав и се тълпеше във фойето. Съгласно американските корпоративни правила стиснах ръката на всяко от момичетата, макар че бих могъл да ги целуна и по бузките, както бе прието при сладникавите французи и вечно похотливите италианци. Но, честно казано, перспективата да целуна тези жаби изобщо не ме въодушевяваше и затова избрах подчертано деловия англосаксонски стил.

И всички бяха много радостни, и всяка ми каза нещо от сорта на „Добре дошли!“, или „Как пътувахте?“, или „Хареса ли ви Питер?“, или някакви други подобни глупотевини, които съответстваха на момента. А по лицата им бяха изписани различни реплики или коментари на тази сцена от сорта на „Бива си го, симпатичен мъж“, или „Столичен малоумник“, или „Дали да не го попитам ще ми платят ли майчинството, ако стане нещо?“ И по челата на всички, сякаш изписан с червен маркер, пулсираше единственият въпрос, който ги обединяваше: „ЗАЩО?“

Греейки от гостоприемство, Володя се появи, тръгна към мен и дълго ми стиска ръката. Тук се появи един много деликатен момент. Ако той ме беше посрещнал заедно с всички във фойето, щеше да покаже на служителите си, че също е много развълнуван от появата на московския посетител и бърза пръв да му даде клетва за вярност. Подобно блюдолизничество би могло да разклати статута му на местен болярин в очите на челядта и би означавало пълното му преминаване под моя юрисдикция по време на посещението ми. От друга страна, ако беше останал в кабинета си, би демонстрирал пълно неуважение към мен, което нямаше да остане безнаказано. А когато ме посрещна наред пътя, като господар на къщата, Вова изцяло спази кодекса на

честта на корпоративния самурай. В чието имение цари пълен ред и пълно разбиране за процедурите на демонстрация на делови респект.

— Добре дошли в града-герой Санкт Петербург — усмихна се Вова.

— Благодаря. Как сте? Конкуренцията още ли не ви е победила?

— Мисля, че не е, засега всичко е тип-топ! — Това беше още една от англосаксонските фрази, които заедно с „оки-доки“ предизвикваха у мен позиви за повръщане. — Ще прием ли кафе?

— Разбира се, че ще прием, Вова, разбира се. За колко часа насрочи срещата с дистрибуторите?

— За два часа след обед. Вече ми спускаха телефона да звънят, питат какво са намислили московчани.

— Я стига — настроих се на шеговитата вълна, която той подхвана, — какво можем да намислим за вас? Просто ще си поговорим два часа за природата и времето и ще се разотидем.

— Е, искаш ли да изпием по едно кафе и да отидем да обядваме?

— Не, Вова, ще обядваме утре. По-добре кажи на секретаря си да ми подготви данните за оборотите на клиентите, задълженията по дебитите, рекламните бюджети и изобщо — ти си знаеш. И помоли персонала да не се пръска.

— Вече сме подготвили всичко — отвърна Вова обидено. — Още вчера го направихме.

— Да, виждам, че при теб дисциплината е направо като в казарма. Е, тогава ми дай един час да прегледам документите, после ще поговоря със служителите, а след това ще започнем да разпитваме и дистрибуторите.

Дори и да бе очаквал от мен някакво усърдие, Гулякин очевидно не предполагаше чак толкова нещо. Според информацията, с която разполагаше, го очакваше посещение на отявлен безделник и любител на веселбите и нощния живот. Какво пък, по-добре да видиш веднъж и тъй нататък. Картинките понякога наистина са лъжовни.

Прекарах още един час с документите, преписах си годишните обороти от клиентите, сравних ги с броя на обслужваните и с бюджетите, записах си някои неща в бележника и прегледах пощата си. След това извиках един по един мениджърите по продажбите, осведомих се за постиженията им и поисках мнението им за откриването на собствени, директни продажби. Всички до един

твърдяха, че разходите за този преход са несъпоставими с резултатите, разказаха ми за неподготвеността на пазара за големи обеми и склонността на клиентите да не си плащат, с която в момента се занимаваха дистрибуторите. Отбелязах, че Гулякин прекрасно беше провел подготвителната работа. Тук почитаха и се страхуваха от господаря, който бе успял да убеди персонала, че нещата биха тръгнали на зло.

От време на време в залата за преговори, която временно се бе превърнала в мой кабинет, надничаше Гулякин, информираше се дали всичко е наред и изпращаше секретарката си да ми донесе кафе.

В един момент мобилният ми иззвъня и заговори с гласа на питерския ми приятел от интернет Миша:

— Зиг хайл! — Миша беше откачен на тема историята на Третия райх, дори наскоро ми пробутваше легендата, че неговият дядо бил германец, пленен по време на блокадата на Ленинград, а след това останал тук, създал деца и предал по наследство на Миша арийската строгост и един щик от времената на Втората световна война. Тъй като не разполагах с данни, които да опровергават това, не ми оставаше нищо друго, освен да вярвам на твърденията му.

— Воистина зиг хайл — отвърнах.

— Още ли си в Рязан или вече си при нас, в столицата?

— В столицата съм, в столицата съм. В Питер.

— Е, и какви са плановете ти?

— Плановете ми са по плана, Миша. А ти готов ли си? Уговорката ни важи?

— При мен всичко е като в подводница „кригсмарин“ — имам цел, имам дистанция, а останалото са подробности.

— В колко ще торпедираме?

— Ами, ела към девет часа, ще успееш ли?

— Да!

— Добре тогава, до скоро, че нямам излишни пари за телефони.

Това означаваше, че днешната вечер щеше да бъде посветена на духовността. И това ме зареждаше с оптимизъм, чиято липса усещах толкова силно тази сутрин.

След това допих кафето си, разбрах се с мениджъра по продажбите Маша след обед да обиколим заедно търговските пунктове, след това проведох няколко телефонни разговора, влязох в

тоалетната, където се опитах да измия сънливото си състояние със студена вода, а след това в течение на още двадесет минути се разхождах из офиса, прозявайки се.

В стаята, където седеше секретарката на Гулякин, имаше радио, от което звучеше „Hunting High and Low“ — една от любимите ми песни на „А-НА“. И аз седнах на стола за посетители, усмихвайки се глупаво, и дори започнах тихичко да си тананикам. Обзе ме някаква изумителна премала и ми се прииска да положа глава на нечие рамо и може би дори да заплача. И за известно време ми стана хубаво и спокойно. И изобщо не ми се щеше да помръдна и ми се струваше, че всичко наоколо е застинало. И известно време пребивавах в това прекрасно състояние на безтегловност на разсъдъка си, докато реалността не ми съобщи с гласа на Гулякин, че дистрибуторите вече са в залата за преговори. И аз скочих, сякаш някой е натиснал на гърба ми бутон с надписа „омраза“.

Дистрибуторите бяха най-отвратителните от всички звена във веригата на покупко-продажбите. Нито един дистрибутор в Русия, който отговаряше за продажбите в собствения си регион, не се грижеше за утвърждаването на нашата търговска марка. По принцип асортиментът му беше изпълнен с всевъзможни продукти от дадена група стоки, които често се конкурираха помежду си. Дистрибуторът винаги обясняваше това изобилие с потребностите на пазара, който избира доставчика в зависимост от обема на предлагания асортимент. Каквито и тренинги да провеждате, каквито и рекламни бюджети да предлагате (естествено, не става дума за гиганти като „Бакарди Мартини“ или „Филип Морис“), нищо не може да накара дистрибутора да свърне от пътя на брутните продажби към малкия акцент на вашата марка. Нито един дистрибутор не може да бъде заразен с философията на вашия продукт и делото, което вие страстно обичате. Цялата идеология на дистрибутора е в това да извлича моментални печалби и да си присвоява малка част от получения бюджет за кратък период от време. Очевидно всички дългосрочни проекти, свързани с дистрибуторите, за изграждане на „здраво партньорство с опции в бъдещето“ и съвместно усвояване на пазара са пълна утопия. Вашето бъдеще може да свърши с появата на по-изгоден продукт, който е аналогичен на вашата група (пък макар и много по-лош по качество). Или ако дистрибуторът приключи с дейността си, като построи вила на

испанското крайбрежие и след това продаде или закрие компанията си. Един от малкото начини за успех е да имаш малък собствен щат в региона, който да контактува с клиентите директно, пришпорвайки дистрибуторите да доставят по-бързо стоката и да извършваш вместо тях работата по увеличаване на продажбите на конкретен пункт. Може също така да корумпирате няколко служители на дистрибутора, за да увеличи вашите продажби, но няма никакви гаранции, че тези служители, както и техните господари не работят по същата схема с всички доставчици.

Дистрибуторите са като скакалци, които изяждат отгледаната на полето и наторена с бюджетите ти реколта и винаги са готови да размахат криле и да излетят на друга поляна, бръмчейки за промените на пазара. Те много приличат на курвите по пътищата, с които никога не знаеш дали срещу мангизите си ще получиш удоволствие или ще пипнеш някаква неизвестна венерическа болест. В първите редове на инструкциите, посветени на работата с дистрибуторите, трябва да бъде записано следното: „Когато навлизате в нов пазар чрез дистрибутор, никога не бива да забравяте, че вашите действия имат временен характер. Те са свързани с разходи и риск да изгубите всичко заради проститутската политика на вашия дистрибутор. Когато започвате работа с дистрибутор, вие трябва да сте съвсем наясно докога ще трае тя, за да откриете собствени продажби“. Общо взето цялата схема и от двете посоки беше изградена на прецакването. Всичко зависеше от това кой щеше да се окаже по-хитър и по-чевръст. И дали ще успееш бързо да заработиш самостоятелно, преди дистрибуторът да е изсмукал всичките ти бюджети и бонуси. И дали ще заработиш самостоятелно, без да изгубиш клиентите си и огромно количество време.

И ето, че тези десет души — по двама от всяка компания, седяха в залата за преговори. Разменихме си визитки, а Вова между другото обсъждаше някакви въпроси с някои от тях. Трябва да отбележа, че атмосферата беше доста напрегната. Тук спокойни изглеждаха само трима души: търговският директор на компания „Импулс“, неговият началник на отдел „Маркетинг“ и аз. За мен всичко беше ясно, но тези двамата бяха представители на нашия най-голям дистрибутор. Представители на такъв дистрибутор можеха да се видят във всяка зала за преговори. Те бяха самодоволни и уверени в себе си кретени с

евтини костюми и вратовръзки със задължителна игла, които с целия си вид показваха колко много си зависим от тях.

На края на масата сиротно се бяха сгушили представителите на двете най-малки фирми. Те нервно пиеха кафе и поглеждаха със завист към колегите си от конкуренцията. И осъзнаваха, че всичко, което щеше да се каже тук, в най-малка степен се отнасяше за тях. И никакви нови блага нямаше да се изсипят на главите им (дай боже, поне да не ги лишаха от досегашните). И че ги бяха поканили по-скоро от любезност, за да направят морален жест към онези, които събират трохите от земята. Очите им бяха много тъжни. И четиримата седяха един до друг, обсъждайки малките си проблемчета шепнешком, докато едрите риби боботеха самоуверено и се смееха високо. Но, естествено, не предизвикваха никакво съжаление в мен. Подлизурските погледи, с които ме стрелкаха в желанието си да докажат с какво усърдие работят с нашите продукти, още повече ме убеждаваха, че ако някога всичко това се промени и те си разменят местата с онези, които в момента свиреха първа цигулка в този оркестър, щяха да се държат още по-нагло и да се надуват още повече, жадувайки да отмъстят за времената, които са прекарвали като врабчета на масата на улично кафене.

Повтарям, че не изпитвах абсолютно никакво съжаление към тях и им желяех час по-скоро да фалират, както и всички останали.

Така или иначе подхванах разговора за резултатите от изминалата финансова година, като ги гледах в очите и описвах работата в целия регион така, сякаш тя беше само тяхна заслуга. В най-високата точка на тази моя хвалебствена ода, когато раменете им почти се изправиха и изпълнените с недоумение погледи на присъстващите ги накараха да се почувстват почти значими, аз завърших емоционалната част и обърнах глава към Големите партньори на масата, повечето от които вече потропваха с пръсти по плота ѝ. Заговорих за предстоящите битки с конкуренцията, открих ролята на двама от най-големите ни партньори и не забравих да спомена перспективите пред нашия нов дистрибутор, чиито представители кимаха и си записваха нещо в бележниците.

След това Гулякин разказа за концепцията за работата с новите групи продукти, начерта на дъската графиката на ръста на потребителското търсене, каза за конкурентноспособните предимства

на новия продукт и изобщо направи всичко възможно повечето от присъстващите (включително и аз) да започнем да се прозяваме.

Накрая на заседанието предложих на присъстващите да зададат въпроси. Естествено, най-животрептящият въпрос беше отпускането на допълнителни бюджети за новите ни продукти. Един от представителите на малките фирми се опита да намекне за проблемите на логистиката и дебитните задължения на малките магазини, но останалите моментално му запушиха устата. Тук никой не се интересуваше от проблемите на аутсайдерите, както и от характеристиките на новия продукт.

Когато чуха от мен, че, разбира се, ще има допълнителни бюджети и че те ще бъдат разпределяни от нашето питерско представителство, търговският директор на „Импулс“ се успокои, изтърси, смеейки се, нещо от сорта на „с това трябваше да започнете“, Гулякин се опита да подсили хумористичната вълна с тъпата фраза „оставихме го накрая за десерт“ и срещата на трудещите се от търговията на едро вече пое към приключване. Представителите на „Импулс“ се оправдаха с преговорите си с някаква търговска верига и се сбогуваха, малко по-късно дребосъците станаха от масата с физиономии на обречени, а пък аз излязох в коридора, като преди това помолих пратениците на втория по големина дистрибутор, които по време на цялата среща седяха с недовлетворени и малко зловни лица, да останат.

Отидох в тоалетната, в течение на пет минути плисках лицето си със студена вода, за да разсея умората, подтиснатостта и желанието да се наспя, които ме налегнаха. Когато на връщане минах през фойето, ме пресрещна един делегат от групата на дребосъците, който любезно ме спря, каза ми някакви вълнуващи думи за съвместната ни работа и ме покани на „партньорска вечеря“. Оправдах се, че съм ангажиран и отказах, оставяйки в пълна самота човека, който ме изпрати с поглед на пребито куче.

След това прекарах още тридесетина минути с представителите на компанията (тя се казваше „Тръст-М“ и аз се сетих за разказа на О’Хенри с названието „Тръстът, който фалира“), разпитах ги за трудностите в работата им, за очакванията им от новата група продукти, за маркетинговата политика на тяхната славна фирма и за проблемите на дистрибуцията. Изключително доволни един от друг

(особено след моето обещание да преразгледаме бюджетите, които им отпускаме от Москва), си стиснахме ръцете, разменихме си номерата на мобилните и най-после се разделихме. На сбогуване единият от тях ми даде сгънат на две лист и каза: „Това е за вас като резюме на разговора ни“. Аз го погледнах изненадано, а после мушнах листа във вътрешния си джоб.

Преди да си тръгна, се видяхме бегло с Гулякин, който се поинтересува какви са впечатленията ми и ми предложи да вечеряме заедно. Но предвкусвайки вече уговорената вечер, посветена на младостта, отложих срещата ни с него (тъй като по сценарий нямаше да я избегна) за утре на обед и тръгнах „на терен“.

Прекарах остатъка от деня, обикаляйки различни търговски пунктове. Заедно с онези „Ленти“, „Метро“ и „Рамстор“, които ми приличаха на източни робовладелски базари или опустошени от чергари градове на Римската империя. Там цареше същото хаотично движение на хора, които с безизразни лица тикаха колички пред себе си, пълни догоре с най-различни боклуци. Носеха се всеобщо боботене, оглушителна музика по радиото, която често се прекъсваше от лаещите обяви по високоговорителя, семейства, които бяха отишли в хипермаркета като на посещение в музей за изящни изкуства, опашки на касите и масово побъркване.

А вместо с крепости стени с окачени по тях безжизнени градски знамена, цялото това варварско безумие беше заобиколено от бетонните стени на супермаркета с лентите на рекламните постери:

НАЙ-ДОБРИТЕ ЦЕНИ В ГРАДА...

След като ми показа три капища, посветени на боговете на глобалната търговия, мениджърът Маша, която по време на четиричасовия ни разговор каза не повече от хиляда и двеста думи (при предишния ни разговор те бяха шестстотин петдесет и пет, с изключение на „резултати“, „супервайзинг“ и „по-точно“), ме заведе обратно в „Невски палас“, където навих на руло влажния чаршаф от днешния ден.

СИЛНИТЕ ДУХОМ

Опитай морфина — днес той е прекрасен!

*Е, мозъкът на пича е просто такъв — направен за
някакви сложни неща, каквито са разните му науки.*

*Е, или ще брои кутите бира, или ще експериментира
на четири крака и други такива.*

Из репликите на героите от
анимационния филм „БийвЪс и
Бътхед“

Седяхме у Миша в ергенската му кухня. Пердетата на прозореца бяха дръпнати плътно, зеленият абажур в средата на кухнята разпръскваше мъждиви лъчи светлина, на печката къкреше чайник и изобщо обстановката беше много комфортна и уютна. Миша нарязва лимон, изсипа го несръчно в една малка чинийка, изруга и отиде в стаята. Върна се с едно квадратно парче от вестник в ръце, седна срещу мен и започна бавно да го разгръща.

— Миша — казах му, — приличаш на сапър, който се бои да не сгреша.

— Да, а пък ти приличаш на гриф, който чака плячка — каза той сумтейки, разгърна внимателно пакетчето и добави: — Не бой се, няма да сгреша.

Взе от масата една папираса „Беломор“, смеси в ръката си тютюна и тревата и, без да поглежда към дланта си, със сръчни движения започна да приготвя първия коз.

Пушенето на марихуана заедно с Миша се превърна в прекрасна моя питерска традиция. С него се запознахме в просторите на руския интернет преди три години, виждахме се по веднъж на половин година и почти не разговаряхме по телефона, тъй като предпочитавме да си пишем по електронната поща. Миша работеше в някаква кантора, която се занимаваше с комуникации, тестваше телефонните линии, сървърите и други такива смахнати дивотии, от които аз нищо не

разбирах. Той като че ли беше единственият ми познат, с когото общувах, без да обсъждам пари, жени, купони и бизнес, а отношенията ни се градяха само на плоскостта на духовните диалози. Харесвах нашите редки срещи, разговорите за глобалните проблеми на човечеството, за историческите уроци, за съдбата на родината и народа и за най-различни други неща, за които можеш да разговаряш само с хора, които не стоят на живот и смърт на барикадите на материалното си благополучие. След такива вечери няколко дни поред ходех с бистър ум. Сякаш върховният системен администратор беше почистил харддиска в главата ми от натрупаните в него спамове. От глупави текстове, бележки, порнокартинки и МРЗ-файлове с попмузика. И тази метаморфоза се извършваше с мен винаги, след като прекарвах известно време с Миша. Когато пуших марихуана с други мои познати, на другата сутрин в съзнанието ми не оставаше нищо, освен мъгла и тъпотия. Може би тревата отваряше духовните тунели в мозъка ми само в присъствието на правилните хора, може би виновна за това беше питерската атмосфера, но фактът си оставаше факт: беше ми много приятно да общувам с Миша в такова състояние.

— Е, Миша, как върви животът ти в Блатата на комарите?

— Добре си върви. Като водата на Нева. Не е по-зле, отколкото при теб в Рязан.

Миша разпали коза и пламъчето на тръбичката на папиросата пръсна весели отблясъци по стъклата на очилата му.

— Миша, защо наричаш Москва Рязан? Не обичаш ли столицата на нашата родина?

— Ъ-ъ, не я обичам. — И след като всмукна първата доза, той ми подаде папиросата. — И тя си е Рязан. Деветдесет процента от населението ѝ е дошло от колхозите и се е смесило с остатъците от вашите еснафи. И се е получил един Голям Рязан. Вместо крави по улиците ви има стада от джипове с бизони в тях, а ресторантите са като пасбища за палави кози. В главите ви има само пари и кариера. И странно, че още не сте превърнали църквите в клубове. Там има толкова добра акустика.

— Миша, защо си толкова зъл, да не би да ти се е случило нещо? Леле, колко е хубава тревата ти. Направо страхотна!

— От градината на дядо ми. Как беше в онази реклама? Виждал ли си някога, внуче, да поливам тревата си с някаква гадория? Ха-ха-

ха. Днес нещо се поизморих. Шефът ме накара да отида на един обект. В една фирма, където не знаят дори как да си включат телефона в контакта. Цял ден им тествах мрежата. Мъка!

— Да, не си за завиждане, блъскаш като катър — засмях се аз, дръпнах от коза и му го подадох.

— Ами да, това да не е като твоята работа. — Миша оправи разгорялото се накриво огънче с ловко и тренирано през годините движение. — Само купони и клубове. Дори е странно, че в Москва още не плащат за тази работа.

— Миша, можеш да ми вярваш, че в Москва плащат само за това...

Вече се чувствах добре и първата вълна на удоволствието започна да разхлажда лицето ми.

— Виж какво, да не би да объркаме нещо тази вечер, утре какъв ти е графикът?

— Нямам нищо особено. Само ще отметна една халтура. — Миша откъсна пълното с тютюн парче от папиросата и сгъна крайчето ѝ като кози крак. — Утре ще дойдат матросите. Ония, от Нихимовски, казвам им така за по-лесно. — Той си дръпна, издуха пепелта и ми подаде коза. — Ще им поправам сървъра. Цял ден ще се занимавам с тях, ще си взема паричките и ще се прибера вкъщи при книжките си — каза Миша.

— А какво ще правиш цял ден с тях? — Допуших остатъка от коза. Вече ми беше много хубаво, негата се разля по цялото ми тяло, опънах се и се Излегнах в дълбокото кресло... — Защо не, ще поправиш още два сървъра и ще вземеш още пари, какъв е проблемът?

— Ами, проблемът е само един — махна той безнадеждно с ръка. — Никъде не плащат. Отиваш на работа и се гърбиш абсолютно безсмислено, понеже и без това няма да ти платят. А пък те (има предвид началниците) също разбират, че колкото и да ти плащат, ти пак ще работиш през куп за грош. И затова ти дават жълти копейки.

Миша очевидно вече също бе яхнал първата вълна, дори очите му някак странно заблестяха и той се наведе малко напред.

— Но парадоксът е в това, че те не знаят, че аз зная, че няма да ми платят. Те си мислят, че аз просто съм мързелив. Но ако знаеха, че аз зная онова, което знаят и те, може би щяха да ми платят. — Очите му зад очилата заблестяха. — И щяха да ми кажат: Михаил, ние ви

разбираме, не сме такива хора, готови сме да ви оценим както трябва, вие само работете. И тогава аз щях да си помисля. Схващаш ли?

Или тревата си беше казала думата, или по време на срещите ни с Миша се бях научил да откроявам основната идея от словесната му какофония, но просветлението мигновено озари съзнанието ми като светкавица:

— Аха. Разбрах, Миша. Всички тук имате един стандартен проблем. Пъпки, защото не ви ебат. А не ви ебат, защото имате пъпки. Това просто е затворен кръг. Нали така?

— Ами, нещо такова — кимна в знак на съгласие Миша, но веднага вдигна очи: — Е, от първата до втората почивката е кратка, какво ще кажеш?!

— Изобщо не трябва да има никаква почивка. — С доста усилия се измъкнах от дълбините на креслото. — Миша, между другото, защо не се преместиш в Москва?

— При вас цари бездуховност — каза той, докато издихваше тютюна от тръбичката на папиросата. — При нас си имаме Васильовски остров, Нева, духовност. А какво има в Москва? Само бутици и кръчми. И храмът на Христос Спасител, който прилича на силиконов имплант, построен от дъртите милионерки с надеждата, че това ще им помогне да изглеждат по-добре. Но то не им помага.

— Нещо не те разбирам. Наистина ли мислиш, че всичко е толкова лошо? — Представих си девойка с червен сукман, с висока корона върху златистите коси и два храма на Спасителя вместо гърди. Красавицата Москва постоя малко, погледа ме някак оценяващо, след това се извърна с укор и се вторачи във витрината на някакъв моден магазин. — Да не би тук да си нямате бутици? Или кръчми?

— Е... — въздъхна Миша и пусна няколко кълбета дим, който кой знае защо ми се стори зелен. — При нас мястото е малко — продължи той мисълта си, — при нас на всяка сграда има мемориална плоча и тя крепи нечия висша духовност. — Той всмукна още веднъж от коза, задържа дима, вдигна ръката си с папиросата нагоре и тържествено каза: — Тук е живял Чайковски, тук Мусоргски е написал „Хованщина“! — След това изпусна още по-зелено кълбо дим, предаде ми щафетата и продължи мисълта си: — И следователно, когато си седя вкъщи, където на първия етаж има бутик, аз не мисля за парцалаците, които са модерни тази година, а за нея — за

духовността... — Той направи многозначителна пауза и рече: — Която предишните обитатели на тази сграда са й оставили в наследство.

— Да бе, зная ги тия номера. — Реших да възприема подигравателния тон на Миша. — Вашите брокери на недвижими имоти много добре се възползват от тях. Например, когато искат да ти продадат за триста хиляди долара някакъв апартамент с ръждясали тръби и течачи тавани. Само че тези гадове не пишат нищо такова в обявата. Но за сметка на това с дебели букви подчертават, че в този апартамент е живял Блок. И подлъгват простоватите московчани. Това, Михаил, се нарича лов на щука с жива стръв във вид на исторически персонаж. За това ли говориш? Това ли наричате духовност?

Димът гъделичкаше приятно гърлото ми, в полумрака на стаята всичко ми се струваше някак ефирно и вече нямаше нужда да полагам усилия, та линията на разговора да не лъкатуши и да не се отвлеча към паралелни теми.

— Нищо не вдяваш, братле. Но не се разстройвай, така е устроен световният ред на това равнище. — Той ми смигна хитро и добави: — По-лесно е да прекараш камила през иглено ухо, отколкото московчанин през духовността.

И двамата се разсмяхме. Този път аз изтръсках пепелта и оправих огънчето, после си дръпнах и предадох щафетата на събеседника си.

— Виж какво, защо непрекъснато ми опяваш за тази духовност? Можеш ли поне да ми обясниш разумно какво според теб представлява тя? Довърши го, че аз нещо едва си фокусирам погледа...

Подадох коза на Миша и той го довърши с две дръпвания. Лицето му просветна още повече, той стана, наля чай на себе си и на мен, намести очилата си, погледна ме като човек, който обяснява на туземец, че книгите са създадени не за да си палиш огъня с тях, и каза:

— Това не може да се обясни, това може само да се усети на нивото на възвишените материи. Това или го има, или го няма...

— А според мен, Миша, това е просто някакъв словесен паразит на питерската интелигенция. Нали знаеш, както кварталните алкохолици употребяват паразита „да го еба“. Аз, да го еба, отидох, да го еба, в магазина, да го еба, а пък там, да го еба, имаше, да го еба, такава опашка, да го еба, че направо, да го еба, свят да ти се завие, да го еба. А пък вие вместо „да го еба“ употребявате „духовност“, което

всъщност е едно и също в контекста на изречението... И всъщност това вече е паразитна дума. Вместо нея можете да използвате украинската дума „незалежност“. И тя не означава нищо на руски, но звучи красиво.

— Ей-ей, мери си приказките, не можеш да слагаш всичко в един кюп, нещата не са чак толкова елементарни. Всъщност ти чел ли си нещо друго, освен твоите книжки за рекламата? Например руската класика? И поне веднъж посрещал ли си изгрева??? Поне на балкона... Поне веднъж чел ли си стихове??? Прочети, може и да разбереш нещо.

— Тези препратки към класиката и лириката направо звучат страхотно. За когото и да се сетиш, всеки от „героите на нашето време“ — Чацки, Онегин, Печорин — всички тези персонажи са водили абсолютно безцелен живот, търсили са смисъла му, духовните устои и т.н. Дори човек да чуе само теб, ще разбере, че търсенето на „духовността“ продължава вече три века. До ден-днешен, Миша.

— Трудно се говори с теб. Ти просто не искаш да разбереш, така ти е по-лесно, а всъщност руската обществена мисъл се е шлифовала точно в тези търсения. — Този път Михаил вече изглеждаше съвсем сериозен. — И затова те са били хора, а не хомо брэндикус. Разбери, когато хората прекарват живота си в търсене на смисъла на човешкото съществуване и в търсене на начини да пречистят душата си от материалната гадост, животът им се озарява от невидима за обикновеното човешко око духовна светлина. А пък на вас, ако ще да ви пуснем цялото осветление на стадион „Петровски“ над главите, пак ще ходите като слепи котета, ще се блъскате един в друг, ще удряте челата си и ще питате: „Олеле, какво е това? А ти какво имаш?“ — Миша седеше изправен като разобличаващ съдия и ме пронизваше с поглед изпод очилата си...

— Ох-х, Миша, нещо не ми се ще да затъвам отново в тези дебри. Хайде да си поговорим за по-приятни неща, искаш ли? И без това не вдявам нищо от тази твоя шибанящина и пак ще стане като миналия път. Драhme си гърлата чак до сутринта.

— А ти защо затъна в оная японистика? Не стига, че не знаеш други думи, освен „тойота“ и „Мураками“, ами на това отгоре ме обвини, че имам шаячно мислене на европейски бургер.

— Аз ли...? Добре де, Миша, да го забравим. Е? Хайде да забием по още една и да обсъдим политиката. Тая духовност да върви на

майната си...

— Хайде.

Докато аз приготвях третия коз, Миша нарязва телешки салам и черен хляб. Отбелязах наум, че всеки път, когато се напушеше, в него се пробуждаше домакинска страст в стил „готов съм да се омъжа за всяка, стига да се съгласи“. След като разпалих коза, взех от перваза на прозореца един вестник, в който вниманието ми привлече заглавието „В каква страна ще живеят децата ни?“, а до него беше портретът на Михаил Ходорковски зад решетките.

— Чуй какво са написали — казах на Миша. — „Нашата страна прилича на разтурено комунално жилище, в което са се нанесли нови собственици и се опитват да го благоустроят. Във всяка стая цари отделен бардак със собствени правила. Докато новодомците сменят печката, тръбите в банята се пукат...“ как ти звучи този пасаж?

— Пълна тъпотия. На мен лично нашата страна ми прилича на петстаен апартамент в центъра на Москва, който някакъв млад нехранимайко, страдащ от безделие и алкохолизъм, е получил съвсем случайно по наследство от някаква далечна леля. Апартаментът е огромен и натъпкан с разни антикварни предмети, които този пич разпродава и прахосва парите по кръчми и жени.

— А после какво ще стане?

— Кога „после“?

— Ами, когато антикварните предмети свършат?

— Обикновено в живота се случва следното. Когато антикварните предмети свършат, продават жилището. — Той заби ножа в дървената дъска, върху която току-що бе нарязал салама. — Или по-лошо. Пристигат няколко претенденти за наследството на лелята и става ясно, че тя изобщо е живяла там незаконно и че ако въпросът се проучи по-внимателно, излиза, че изобщо не е имало такава леля и т.н.

— Миша, теорията ти е много страшна, същински ужас.

— Ужасът не е в това, приятелю, ужасът е в това, че започваме да си измисляме този идиотски смешен модел на новото жилище, който се състои от американска казармена демокрация плюс традиционно европейско влечение към левичарството, умножено по руското разсипничество. Според мен, следващият президент ще изглежда като някаква смесица от Лимонов и Буш с физиономията на батко Махно.

Един такъв пич, който заплашва буржоазията с ракети, носи сако на щандартенфюрер от СС, пола и дантелени чорапи, но в същото време има огромна чорлава брада. И пък, ако се съди по това как изкореняваме столетните дъбове на нашата история и щедро торим новите лехи в очакване там да пораснат нови либерални тикви, ще стане точно така.

— Не, Миша, не съм съгласен с теб. Ние не отглеждаме нищо сами. Не отглеждаме никакви либерални тикви. Всичко е много по-просто. Просто ни прецакаха в тъмното.

— Как така?

— Ами ей-така. Имам един познат Едик. — Миша се настани удобно в креслото си. — И този Едик правеше кинта от това, че продаваше на разни лъохмани фалшиви часовници от известни марки. Но копията бяха много качествени и дори работеха добре. И веднъж този Едик се запознал с някакъв полковник от службите. Полковникът доскоро бил майор, но решил, че заедно с пагоните трябва да смени и имиджа си. И Едик му сменил имиджа. — Миша посегна да вземе запалката. — Продал му два часовника „Патек Филип“ и „Франк Мюлер“, няма да си играе на дребно, я. С обичайната за такива случаи легенда: че са конфискувани на митницата, че са специална пратка и че тя е била предназначена специално за топмениджърите на ЮКОС. Изобщо класическа брэндлегенда в духа на времето. Естествено, полковникът се хванал. Само си представи как се е кефил, че часовникът ще го промени. Сигурно докато си е слагал „Патек“, си е мислил, че лично е изтрепал целия тоя ЮКОС и затова сега е станал полковник — защитник на страната от олигарсите и топмениджър на ЮКОС. Всичко наведнъж. Яко, нали?

— Яко. И какво от това? Добре де, Едик го е прецакал, но какво общо има това с политиката?

Споменаването на часовниците завря Миша в задънена улица. Очевидно не му се щеше да играе на този терен. Той усети клопката и се обърна към прозореца.

— Ти чуй какво станало по-нататък. Тоя полковник се разхождал с часовниците, без да се досеща за измамата, но след това изведнъж решил да се отбие в „Меркюри“ и да провери дали са оригинални. Но аз си мисля, че всъщност е искал да провери себе си. Дали е станал и

едното, и другото наведнъж или само така му се е струвало? Там веднага му обяснили, че часовниците са менте.

— И какво отношение има това към сегашното ни положение?

— Ами, най-пряко. Всички онези тъй наречени либерални ценности, които ние купихме от Запада срещу луди пари, нефт и други такива, се оказаха пълно менте. Дрънкулки за вождовете на индиански племена. Демокрацията, либерализмът, пазарът, конституцията, свободните избори и прочее. А когато ние се накичихме с тези ментета, разни лъохмани като нас — Полша, Украйна, Грузия, взеха да ламтят за тях и да ни завиждат по всички точки. А пък янките да ни казват в очите: „О, какви невероятни ценности имате, също като нашите. Трябва да си купите още малко и ще станете същите като нас. И всички ще започнат да ви уважават още повече“. А пък всъщност мръсниците ни се смеят зад гърба. И има защо, нали те са ни ги продали. И искат да ни продадат още. А когато ние започнем да заемаме сериозна позиция и в ООН удряме по масата с фалшивия си часовник „Картие“, основните играчи там веднага ни казват: „Момчета, какво ви става, да не идвате от село? Защо удряте с този фалшив часовник по скъпата маса? Ще я одраскате и после цял живот няма да можете да я платите“. Това ни изкарва от обувките и ние започваме да дармоним американците, от които сме купили фалшификата. И тогава те ни казват нещо от сорта на това: пичове, relax, take it easy, boys. Добре де, съгласни сме, прецакахме ви. Само че — един момент, това го знаем само ние и още две сериозни държави. Ако вие не рипате, ние ще ви ръкопляскаме пред всички, ще се умиляваме от новите ви дрънкулки и ще се правим, че те са истински. И другите, които са същите лъохмани като вас, страшно ще ви завиждат и вие ще имате известен авторитет пред тях. Само недейте да забравяте кой тук е старшият. А с течение на времето, когато си стъпите на краката, вие също ще можете да си купите истински ценности и да продадете на лъохманите вашите дрънкулки. А сега всичко, което се иска от вас, е да не се дървите срещу нас — старите пичове, по основните въпроси. И тогава при вас всичко ще е направо да си ебеш майката.

— Интересно... — промълви Миша.

В кухнята се възцари мълчание. Тревата ни хвана доста силно и ако някой погледнеше лицата ни отстрани, веднага щеше да разбере, че

в главите ни се носи мощен поток от най-различни мисли. Те се разклоняваха на безбройни ручейчета, а след това отново се сливаха. Някои от ручейчетата пресъхваха, преди да са се върнали обратно в лоното на потока, който ги е родил. Това приличаше на пролетно топене на снега, когато мътните талази вода се носят покрай бордюра към канализационните шахти. От време на време лицата ни се озаряваха от проблясъци на просветление, когато на човек му се струва, че ей-сега ще каже нещо много важно, но после искрата угасваше, защото в това състояние мислите се появяват и изчезват много бързо. Толкова бързо, че дори не успяваш да ги хванеш за опашката. Нямах представа колко време прекарахме в това състояние. Половин час? Един час? Но пръв се окопоти Миша:

— И аз това казвам. Разбираш ли, сега имаме огромна нужда от национална идея. Като „самодържавие — православие — народност“ или по-късното „Сталин — Берия — Гулаг“. Изобщо някаква консервативна идея, която да е ясна на всички. От олигарсите във вашата Москва до еленовъдите в далечния Север.

Но за мен си остана загадка по какъв начин той успя да подхване края на предишната тема. Аз се изпълних с още по-голямо уважение към Миша и също се свестих.

— Не знам как може да се роди такава идея. Социалните прослойки са много различни. Да, съгласен съм. Ако тази идея е добра за олигарсите, ясно, че ще е добра и за чукчата, който пасе елените си из безкрайните нефтени полета на далечния Север. Защото ще означава работа и английски футбол по телевизията като бонус. Но има и други прослойки от населението. Или ти пак искаш да сведеш всичко до нефта?

— Далечният... Близкият... май че съвсем ме обърка. — Миша измъкна от ръцете ми пакета „Беломор-канал“. — Казах ти да не прекаляваш. Ама, че сте се научили във вашата рязанска Москва да шмъркате тая гадория! Бум-бум, тряс по мозъка, вържеш кънките и няма нужда да мислиш дали си Миша или си Маша. Отучи се от това. Ти си в Питер на гости на инженер. Тук няма мадами, за светските купони съм чувал само по радиото, така че закъде бързаш?

— Добре де, добре. Извинявай, извинявай. Нали знаеш, при нас, в мегаполиса, всичко става бързо. Кой превари, той завари. И изяжда всичко.

— Изяжда ли го? И таз добра, старче? Да не си почнал да ядеш тази гадост? Винаги съм ти казвал, че трябва да употребяваш само продукти, върху които има знак „екологично чисти“. Екологията е важно нещо. Затова продуктите трябва да са натурални.

— Ти да не полудя?! Просто допълних поговорката. Нищо такова не ям. Както и да е, докъде стигнахме? Да, точно така. До нефта. Общо взето нефтът не е идея. Идея има, когато хора с различно материално положение се чувстват умиротворени и няма социално напрежение, това е. Мога да ти изброя на пръсти как всеки би могъл да си избира нещата според материалното си положение. Дали да иде в ресторант „Марио“, където ще направи сметка по двеста долара на човек, или да иде в бар „Марик“, където сметката му ще е по двадесет долара на човек. Като в същото време няма да се чувства ощетен. Или, казано поясно, това е правото на избор, подкрепено от чувството за обществена справедливост. Разбра ли?

— Да. Разбрах. Само че имай предвид, че при вас в Москва хората избират между „Марик“ и... как го нарече?

— „Марио“.

— Да, точно така. Избират между кръчма и по-яка кръчма или избират между Маша веднъж или Петя два пъти, но в провинцията нещата са по-трудни. Някои избират между „Балтика“ номер шест и „Балтика“ номер девет, а други между млякото и хляба. Разбра ли?

— Това нищо не променя. Нали и аз казвам, че трябва да се даде възможност на всеки да постигне социалните блага, които са популярни или поне са достъпни за неговата среда... И да се направи така, че почивката в Сочи да изглежда също толкова престижна, колкото е покупката на „Майбах“. Просто трябва да се промени посоката на пиара. Всички трябва да се настанят да живеят на места, които ще съответстват на материалното им положение, така че никой да не занича в джоба на другия. И тогава социалното напрежение ще спадне. Както е в Америка. Има райони за бели, има райони за черни и т.н. Разбираш ли? Това е то справедливостта...

Миша се замисли.

— Видя ли, ти отново сведе всичко до материалните ценности — каза той този път сериозно. — И не можеш да разбереш, че Русия преди всичко има нужда от духовност. Така че да не се живее „само за

единия хляб“, но в същото време „всички като един да са в единен строй“ и други такива.

— И как ще стане това?

— Ами така. Както през Средновековието. Цялата страна ходи в дрипи и парцали, но в неделя в църквата всички са гиздави и на юбилеите на царското семейство всички носят бели ризи още от заранта. А освен да излъчва имперски патос, ръководството на страната трябва да изглежда в очите на народа като единствената инстанция, която знае в името на какво се движим. Не е важно накъде се движим, целта от поколение на поколение може да се отдалечава все повече и повече. Най-важното е в името на какво го правим.

— И в името на какво ще го правим?

— В ИМЕТО НА ВИСШАТА СПРАВЕДЛИВОСТ. — Миша направи развълнувана физиономия, распали поредния коз и ми го подаде.

— И как да разбирам това?

— Ами, така. Например, образът на президента да изразява вселенската Доброта, Милосърдие и Близост до теб. Като един всеобхватен персонаж, който винаги се бори със злото. Като Батман в Щатите. Та всеки отделен алкохолик да е убеден, че ако не му приемат бутилките или го обидят по някакъв начин, Батман ще долети и ще накаже всички злодеи. И този Батман трябва да е абсолютно народен персонаж. Да ходи в банята, да пуши козове с любовниците си, без проблеми да сядат и да пие с мъжагите. Изобщо да е като Батич от съседния двор, който изведнъж е станал шеф на голямо предприятие. Но най-важното е, че въпреки цялото му народнячество, всички трябва да знаят, че не бива да закачат Батич за щяло и нещяло. Че той има много сериозна работа и ако слиза при всеки от небесата (като в същото време се набляга, че по принцип той не се гнуса да слиза), ще настане пълна и необратима шибанящина. Както по време на криза, само че по-лошо. Ако зависеше от мен, аз никога нямаше да показвам президента по телевизията без маската на Батман, щях да отменя всички избори и щях да сменям президентите заради напреднала възраст с по-млади, без народа да знае това. И тогава обществото ще повярва, че някъде има Сила, която винаги върши Добро, която се грижи за всеобщото Благо и е готова да се притече на помощ на всеки. Ето от каква гледна точка трябва да се прави пиарът на националната

идея. И тогава ще се появи онова, заради което си струва да се живее и да се раждат деца. И ще престанат да пишат в интернет и да показват по вестниците как олигарсите разграбват страната. Ще има само Батемисии с новини и хубави правилни филми за войната. Където нашите винаги побеждават. И тогава всеки еленовъд, колхозник и инженер ще разбере, че в страната няма хора, които НЕ СА НАШИ, и че всички са НАШИ. А тази духовност ще навлезе здраво в сърцата на хората и „Балтика“, „Марио“, Петя, Маша и млякото плавно ще се изтеглят на втори план.

— Милосърдие, доброта... това ми прилича на някакъв си Буда.

— Ти си Буда... Е, може би имаш право, за калмицката телевизия трябва да се направи визуален образ на Будамен.

— Не, там е Кирсан, там това няма да мине.

— Слушай, моля те, само недей да закачаш Кирсан. Там той е направил образованието и медицинското обслужване безплатно, всеки си има по една камила и никой не се дразни от това, че той обикаля степта с ролс-ройс. Дори напротив, всички си мислят колко му е неудобно с тази кола по такива пътища. И всичко е заради това, че той раздаде всички камили на населението. И сега страда за народа си. А освен това разви шахмата. Ти не играеш шах, но аз много уважавам тази игра. И при него няма никакви нефтени крале, а само крале на шахмата. А журналистите, които пишеха за крадливите олигарси, вече не пишат за тях. И никой не краде. И всичко това е така, защото народът вярва в своя президент! За тях той е Батич!

— Искаш да кажеш, че ако престанат да показват олигарсите по телевизията, те автоматично ще престанат да крадат? Чуваш ли се какво говориш? Какво ще промени това?

— Разбира се, че няма да промени нищо. Тук винаги ще бъде така. И през далечния седемнадесети век челядта е седяла и е одумвала тогавашните новобогаташи: „Така е, остават още петдесетина години. Ще продадат конопа, ще продадат гората и в Русия няма да остане нищичко. И как ще живеят децата ни?“ След това се оказало, че тук има огромни залежи от нефт, от които в момента живеем всички. И се тухкаме също като нашите прадеди какъв ужас ще настане, когато той свърши. Но в действителност нищо няма да се случи. Като свърши нефтът, ще се намерят други полезни изкопаеми. Да речем, че ще се намери някакъв си „енергиум“, който ще бъде по-як от който и да било

нефт. И Русия без много шум и врясък ще изкара с него още триста години. Тоест, исторически е предопределено, че предназначението на тази територия е в откриването на природни ресурси с цел след това те да бъдат продавани на други страни. Чрез хитри манипулации, които подпомагат забогатяването на тесен кръг от властовата върхушка. И точно затова имаме нужда от ясна национална идея, та народът да е наясно, че всичко, което става във върхушката, е за благото... „за благото на Франция и с разрешението на кардинала“, както е написал Дюма-баща.

— Общо взето това би могло да реши доста неща. Територията наистина е огромна. Представяш ли си какво щеше да стане, ако цялото население тук живееше ДОБРЕ? Че ние щяхме да се наплодим по-неудържимо и от китайците, а с вечното ни търсене на външни врагове щяхме да водим перманентни войни, в които винаги щяхме да побеждаваме заради постоянното попълване на човешките ресурси. И по този начин Русия в крайна сметка щеше да завладее целия свят.

— Ох, моля те, само недей да ми говориш за войната. Сега пак ще стигнем до Втората световна война, а аз вече имам алергия от тази тема. Който и канал да включиш, навсякъде показват само Сталин, Чърчил и Хитлер. Героите от онова време. Писнаха ми.

— Ами понеже днешните герои са много дребни. И затова не им остава нищо друго, освен да измъкват малки подробности от живота на титаните на миналото. Добре де, майната им. Михаил, я по-добре ми кажи, само че без твоите „батмани“, не може ли тук да се създаде такава идея, при която върхушката да живее в съгласие с обикновения народ и с известен респект от него? Също като в твоя любим деветнадесети век. Например, селяните да чакат лятото, когато в имението ще се върне „добрият господар“, питерското простолудие да замеря с камъни царските войски по време на въстанието на декабристите, декабристите да мечтаят за свободен народ. И всички да са обединени от любовта към родината и от мисълта за бъдещето...

— За какво говориш? Какво обединение и какви декабристи, по дяволите? Те са научавали за живота на обикновения народ от френската белетристика от онова време. Декабристът Бестужев е учил руски език в затвора, за да може да разговаря със следователя. За съжаление, тук не е имало никакво единство и никога няма да има. И народът никога не е променял нищо, дори и през 1917 година. Просто

понякога е бил наблюдател на събитията, а понякога е участвал в тях. Всичко е много просто.

— Миша, а какво трябва да направи човек, за да попадне в тази върхушка? Разбираш ли, мен промените не ме измъчват особено, аз не съм декабрист и съм готов, ако ми падне удобен случай, да те направя главен гуру по духовността. Само ми кажи дали има историческа рецепта как да попаднеш във върхушката. В случай, че не си роден от правилните родители. Много ми се ще, разбираш ли, да се закача за военния ешелон и да се уредя в склада за топли дрехи...

Изведнъж си представих, че съм защитен от всичко на света, че съм облечен с топла шуба и държа чаша горещ чай в ръка като владетел на склада и от тази мисъл се почувствах много добре. Миша сякаш прочете всичко това на лицето ми и каза:

— Това е възможно. Най-важното е да разбереш системата. Онези невидими за човешкото око маршрути, по които хората вървят към успеха.

— Какво имаш предвид? — Престанах да мечтая и се съсредоточих върху онова, което можех да измъкна от мъдростта на Миша...

— Добре. — Миша запали вече угасналия коз и ми го подаде. — Например, да речем... Обажда ти се един приятел и ти казва: „Ей, тука сме се събрали с мадами, имаме водка и т.н. Ела при нас, ще прием, ще ядем и ще танцуваме“. Ти отиваш до блока му, а апартаментът, към който си тръгнал, се намира, да речем, на четиридесет и петия етаж. Но не знаеш, че в блока има асансьор, който хората използват, за да се качат по-бързо до високите етажи, защото си прекарал целия си живот в блок, висок само пет етажа. И ето, че пуфтиш, изкачваш се по стълбите, след един час стигаш до апартамента, а там над празните чаши летят само мухи. Всички са отишли на дискотека. Но ако знаеше как да използваш асансьора, отдавна вече щеше да купонясваш заедно с тях. Това означава, че най-важното нещо в живота е да знаеш къде се намира асансьорът и да се научиш да го използваш. Това е простата формула на успеха, братле.

— Чакай малко, чакай малко. Май нещо не се връзва. Да вземем, например, Ходорковски. Той много бързо надуши, че има асансьор. Научи се да натиска правилните бутони и да отива бързо до нужните му етажи. И как свърши всичко това?

— Правилно. Той се научи да натиска бутоните. И също така да отива на нужните му етажи. Но тук проблемът е друг. Той не се возеше сам. Той, мръсникът, започна да вози и други хора със себе си. А най-важното е, че в един момент дори си въобрази, че той е човекът, който управлява асансьора. А това беше фундаментална грешка. Защото онзи, който управлява асансьора, може да бъде само един. Всички останали са или само обслужващ персонал, или само пътници. Общо взето Ходорковски си натискаше бутоните с усмивка, радостните пътници в кабинката свиреха „Хава нагила“ и всичко цъфтеше и вържеше. Но в един не много хубав за него момент асансьорът го закара не на етажа, на който той искаше да иде, а на друг. А на етажа, където го закара асансьорът, стоеше човекът, който го управлява, с охраната си. И най-човешки го попита: „Другарю Ходорковски, защо хулиганствате в държавния асансьор, многоуважаеми? И пътниците, които са ваши приятели, са одимили цялата cabina. Това не е хубаво...“ И край, Миша вече не се вози с асансьора, макар че асансьорът си е същият и работи много добре...

— Да...

Отново се възцари пауза. Седях и гледах как Миша се люлееше насам-натам на стола. Гледката на този човек-метроном ме приспа. Замислих се за Ходорковски, Бестужев и руския народ. А часовникът показваше три и половина през нощта и някъде в задните дворове на съзнанието ми започна да свири дискът на „The Cure“ — „Disintegration“. И аз тъпо наблюдавах как Миша се опитваше да намали или да увеличи звука на уредбата и не улучваше бутоните и клавишите. И видях как закачи с тялото си чашата с чая и тя бавно падна от масата, счупи се и оцвети с кафеникави цветове вестника, който се търкаляше на пода. Докато течността попиваше бавно в хартията, успях да забележа, че чаят бе превърнал Ходорковски в негър и той страшно заприлича на Нелсън Мандела — бореца с апартейда в ЮАР. И мозъкът ми се пръскаше от осъзнаването на факта, че трябва да го пуснат колкото се може по-бързо от затвора, иначе хитрите олигарси щяха да го превърнат в борец срещу режима, щяха да събират от негово име подписки и пари във фонда за освобождаване на страната от престъпния режим на апартейда, който угнетява руските предприемачи. А освен това си мислех, че те бяха подготвили всичко това предварително, за да имат в пълнителя си лидер с репутацията на

„политически затворник“, който да се цели в новите избори. На това място логическата пирамида в съзнанието ми стигна до момента, в който тази „партия на затворниците на съвестта“ щеше да дойде на власт и щеше да започне да се настанява в новото си жилище, без изобщо да се съобразява с интересите на предишните му обитатели. И яркото осъзнаване на целия този хитър замисъл ме доведе до шоково състояние. Вдигнах вестника от пода, забих пръст в Ходорковски и понечих да разкажа всичко това на Миша, но от пресъхналото ми гърло се изтръгна само едно нечленоразделно: „ЪЪЪЪЪ, Мандела!“

Миша вдигна към мен присвитите си от страх очи и прошепна: „Комунални жилища... хитро, да им го напукам...“ И ние се гледахме един друг, ужасени от това, че четем взаимно мислите си от разстояние, което означаваше, че напушването беше влязло във финалната си фаза. И аз осъзнах, че Миша се страхува, защото изобщо нямаше смисъл да разбираме нещата, които разбирахме. Ужасът подгони Миша към стаята, където той светкавично застла двете легла, върна се обратно и ми каза, заеквайки:

— Така... такава... лягаме веднага. Майната ѝ на тази политика, утре сме на работа, пет часа сутринта е. Чак негри започнаха да ни се привиждат, пълни идиоти сме. Край, доскоро, лека нощ.

Миша угаси лампата в кухнята и в коридора и аз се дотъртрих в пълния мрак до стаята в дъното и се стоварих на леглото. Лежах и гледах как светлината на фаровете на колата, която излизаше от двора, рисуваше причудливи плетеници по тавана на стаята. Не можех да си намеря място и исках да продължа разговора.

— Миша, Миша — казах тихичко.

— Какво искаш, успокой се най-после.

— Каж ми, а тук някога ще бъде ли хубаво? — Попитах го и зачаках някакво топло и мъдро напътствие, преди да заспя...

— Да — чух приглушения му глас. — Утре ще дойдат матросите и всичко ще бъде наред.

— Миша, знаеш ли защо те обичам — заради точните ти формулировки!

Лежах и мислех: При тази шибанящина матросите наистина щяха да дойдат скоро и всичко щеше да е наред. Със сигурност щяха да дойдат. Не се знаеше дали щяха да носят препасани портупей с дървените кутии на „парабелите“, но със сигурност щяха да са

взоръжени. Те щяха да дойдат и да ни донесат жизнеутвърждаващата система на координатите: земя — селяни, фабрики — работници, затворнически лагери — интелигенция... Те щяха да донесат и правилния принцип, че няма наказание без вина. Всъщност в това нямаше нищо страшно, пък и стомашните киселини от преяждане в скъпите ресторанти повече нямаше да ни мъчат. Кашата от булгур още не е навредила на никого. Както и работата на чист въздух...

— Нали, Миша? — успях само да промълвя.

Но Миша вече хъркаше и не чу моя почти ням въпрос. А на мен толкова ми се щеше да споделя с него размислите си за утрешния ден на страната. Лежах и пронизвах гъстия мрак в стаята с безапелационните избистрени формулировки на ясни си и добре поставен глас. Макар, от друга страна, да ми беше ясно, че под въздействието на марихуаната от мен се изтръгваха само звуци, които приличаха на развалена магнетофонна лента с всички присъщи на това състояние „храоууууу ъееее ффсзззз“. И най-вероятно аз вече също спях и сънувах всичко това. Потъвах все по-дълбоко между възглавниците на дивана и чувството за ужасна недоизказаност ме теглеше като камък надолу. Последното и най-силно нещо, което ми хрумна, бе това, че матросите вече бяха идвали през 1917 година и от това на никой не му бе станало по-добре. И толкова ми се щеше да кажа това на Миша и ми беше толкова интересно какво щеше да ми отговори той (а той непременно щеше да измисли нещо). Но аз тъй и не успях да му кажа нищо повече и заспах окончателно. Сигурно щях да получа отговора на този въпрос някой друг път...

... Спах и сънувах президента Владимир Владимирович Путин, който летеше над страната и я прикриваше със своите неестествено големи каучукови люспести криле, защитаваше я от всички беди, несгоди, от интригите на изпадналите в немилост олигарси, от световния тероризъм и от падането на цените на нефта. Летеше високо в небето, изправил кръглата си глава с маска на прилеп срещу изпепеляващите лъчи на слънцето, което изгрываше някъде далеч над Япония. Крилете му се простираха над цяла Русия, от Мурманск до Владивосток. Разперени на десетки хиляди километра, те приличаха на мантия, която се спускаше покрай държавните граници. Аз стоях на

балкона на Миша, един такъв съвсем мъничък в сравнение с президента, и, вирнал глава, наблюдавах възхитено полета му. И стана така, че в този предутринен час аз и единствено аз видях как президентът охранява нашата родина. В това утро ние бяхме само двама. Аз и президентът Путин.

И аз изпитвах такава съпричастност към това тайнство, че цялата ми душа се изпълни с тръпчивия дим на духовността. С последния замах на крилото си той прикри Курилските острови и аз се почувствах изумително спокойно и уютно. И неудържимо ми се прииска да помогна на президента с нещо, макар и съвсем малко. И аз се разкрещях от балкона към небето:

— Господин президент! Владимир Владимирович! Чувате ли ме? Много искам да ви помогна във вашата работа. Как да го направя?

Путин спря в небето и бавно се обърна. Въпреки огромното разстояние помежду ни лицето му се виждаше до най-малките подробности. На него беше изписано изумление. Президентът беше страшно изненадан, че някой не спи, докато той работи и охранява страната.

— Да ми помогнеш ли? — сви рамене той. — Че с какво можеш да ми помогнеш?

— Ами, не зная... Например, да навредя по някакъв начин на враговете ви. Искате ли... Искате ли да хвърля по Лимонов една бутилка кетчуп? Не, три бутилки!... Или ако искате... ще изхвърля портрета му през прозореца на Държавната дума?

— Аз, разбира се, съм ти благодарен. Само че не бива да хабиш храната, моментът не е подходящ. Виж, когато удвоим вътрешния брутен продукт...

— Така ли... Жалко... А пък аз исках...

— Знаеш ли какво — свъси вежди Путин, — престани да пушиш трева. Разбра ли? И то в Санкт Петербург. Вместо да идеш в Ермитажа или може би в Кунсткамерата. Та това е най-красивият град. Това направо е покъртителен град. Ремонтирахме го за тристагодишнината му, та да могат такива като теб да идват тук и да се любуват на красотите му. А вместо това ти идваш тук и се самоубиваш като малуомен. Поне знаеш ли какво правиш, когато пушиш трева?

— Не, не зная, че какво чак толкова правя? — казах аз изплашено.

— Когато пушиш трева, помагаш на световните терористи, които я отглеждат специално, за да могат със спечелените от нея пари да извършват всевъзможни терористични актове. Да подпалват нефта ни или, например, да атакуват кулата в Останкино... пу-пу, исках да кажа да атакуват сградите на Международния търговски център в Ню Йорк. А ти я купуваш, даваш им тази възможност, а после ходиш със замъглен мозък и притъпена бдителност и говориш глупости.

— Олеле... дори не знаех, че всичко е толкова сложно. Аз не разбирам нищо от политика, Владимир Владимирович. Обещавам, че повече няма да пуша трева. Никога в живота си. Честна дума. Преди не разбирах за какво става дума, но сега разбирам. Повече няма да правя така, Владимир Владимирович, моля ви да ми повярвате! — Дори бях готов да се разплача, че занимавах президента с такива глупости, докато той работеше.

— Добре, добре. Вярвам ти.

— Благодаря ви, Владимир Владимирович.

— Няма за какво. Мой дълг е да се грижа за гражданите. Да, и още нещо. Повече недей да оставяш колата си така на сред двора, защото, ако стане нещо, „Бърза помощ“ няма да може да стигне до входа, разбра ли?

— Да. Разбрах.

— Е, бъди жив и здрав — каза Путин и полетя нататък. А на сбогуване ми махна с крило. Или пък така ми се стори? Във всеки случай много ми се щеше да ми махне с крило на сбогуване...

СССР

Работниците от съветската търговия се отличават с кристална честност и висока култура при обслужването на населението.

Цитат от миналото

В единадесет часа на другия ден мобилният ми направи последен опит да ме събуди с нечие обаждане и батерията му окончателно падна. Въпреки това по някакъв изумителен начин аз долових жуженето му на нощното шкафче и отлепих очи. Естествено, че когато човек се събужда в чуждо жилище, това донякъде уврежда пространствено-времевата му ориентация. Особено ако вчера е изпушил доста трева в нечия компания. Затова изгубих първите няколко минути, за да се самоидентифицирам в пространството.

Станах от леглото, завлякох се в кухнята, където се стелеше най-отвратителната миризма на света — миризмата на застоял тютюнев дим, включих чайника и отидох в банята. Въпреки че вчера бях употребил опиати, общо взето се чувствах добре. Ако оставех настрана това, че отново не се бях наспал и изглежда това състояние се превръщаше в хронично, дори можех да се усмихна на себе си в огледалото. Както всъщност и направих. Измих се, върнах се в кухнята, налях си вряла вода в една голяма чаша, пузнах вътре пакетче чай, разреших съдържанието с малко студена вода от гарафата на масата и отпих две глътки. Изобщо не ми се искаше да пия тази гадост, затова просто изплакнах устата си с чая, изплюх всичко в мивката, оставих чашата вътре и се приготвих да тръгна. Когато се огледах и забелязах изсъхналия на масата хляб, двете чинии в мивката, посипания по пода тютюн и останалите атрибути от погрома в кухнята на Миша, взех чашата от мивката, измих я старателно, избърсах я с хартиената кърпа и я върнах обратно в шкафа. Изсумтях доволно с чувството на служител от зондеротряд, който старателно стъпква фаса

в пръстта наред горящото село в полето, отидох в стаята и започнах да се обличам.

На света има малко неща, чиято гадост може да се сравни с усещането за носени вчера дрехи върху тялото ти, целите вмирисани на дим от тютюн и марихуана и на пот от среднощния диспут, които на това отгоре са измачкани и безформени. Облякох с отвращение измачканата риза и панталоните си, смотях вратовръзката и я мушнах във вътрешния джоб на сакото си, огледах се в огледалото и отворих външната врата. Изпитвах неудържимо желание да хукна на чист въздух.

Докато излизах от апартамента, се чувствах като Одисей, който се е завързал за корема на овена в пещерата на Полифем. Вероятно той е усещал същата миризма и отвращението му е било същото. Стараейки се да си мисля колко бързо ще стигна до хотела и как ваната в стаята ще ме приеме в обятията на ръждивата си пяна, слязох на първия етаж, пунах ключовете от апартамента (които Миша предвидливо беше сложил в обувката ми) в пощенската кутия и излязох навън.

Хванах такси много бързо и ето, че след петнадесет минути омърлушеният шофьор от кавказки произход и неговата раздрънкана „Волга“, чието купе бе изпълнено с мюсюлманска музика, ме закараха до хотела. Подадох му една банкнота от петдесет рубли, той я сложи върху таблото и ми каза, без да вади цигарата от устата си:

— Да си жиф и сдраф!

Аз му благодарих, в отговор той допря четирите си пръста до слепоочието, поздрави ме и тръгна, възнаграждавайки ме с кълбо от лютив сивкав дим. Докато се качвах към хотелската си стая, ме занимаваше мисълта за разликата между родния и европейския бензин, миризмата по улиците и проблемите на екологията. Не, че ме вълнуваха проблемите на международното движение на „зелените“, а просто главоболието ми започна да напират към слепоочията. И, честно казано, този проблем беше далеч по-сериозен от световния парников ефект.

От стаята си се обадох на Володя, разбрах се с него да се видим в три часа след обед, след това включих мобилния си да се зарежда и веднага отидох в банята. Докато лежах във ваната, пълнех устата си с вода и я плюех по отсрещната стена, след това разглеждах краката си,

после се вторачих в хотелския хавлиен халат, който висеше на една кукичка, а след това си помислих, че само идиот може да открадне хавлиен халат от хотела. Първо, защото дори и да си го купил, всички пак ще си мислят, че си го отмъкнал и, второ, беше пълна простотия да се разхождаш вкъщи с халат с емблемата на „Невски палас“ или на „Хилтън“. Не си спомням докъде ме докараха тези размисли, защото заспах, отпуснат от топлата вода.

В два часа след обед скочих от изстиналата вода и хукнах към мобилния си в стаята:

— Ало?

— Брато... — Беше Вадим.

— Кажу ми, брато.

— В Питер ли си?

— Да.

— Какво правиш?

— Искам да спя.

— А какво ще направиш, за да не искаш да спиш?

— Направил съм си среща в три часа след обед с директора на нашия филиал.

— Брато, това е пълна простотия, брато.

— Зная, брато, но нямам друг избор, брато. Просто изпълнявам заповеди и тъй нататък. Не съм изтръгвал златните коронки на евреите и не съм им отнемал имуществото. Само изпълнявам заповеди, брато.

— Чувай ме. Аз също съм в Питер.

— Ха-ха-ха. И никога не ще се разделим, така ли? Да не ме следиш? Я си кажи честно, пич, харесвам ли ти?

— Направо съм луд по теб и други такива — казва гласът на БийвЪс.

— А ти какво правиш в Питер?

— Седя на някакъв шибан семинар за търговията на дребно. С дърти журналистки, изсъхнали сандвичи и гадно кафе. Това направо не е живот, а приказка!

— И какво ще правим довечера?

— Нямам представа. Ермитажът в колко затваря? Ха-ха-ха.

И двамата се смяхме доста продължително, а на мен ми стана много весело и сънливостта ми се изпари и ми се стори, че изобщо не съм напускал Москва.

- Вадим, къде си отседнал?
- В „Невски“, а ти?
- И аз.
- Ех, какъв късмет.
- Да. Виж какво, хайде да се видим в осем часа в хотела?
- Нека да е в девет. Имам малко работа.
- Ами, ще я свършиш в хотела, ха-ха-ха.
- Кретен. Значи, в девет, о'кей?
- О'кей. Желязно.
- Какви са тези шибани шегички тип „грънч“. От питерци ли ги научи?
- Много лесно се вписвам в околната среда. А защо да са грънч?
- По-добре да беше попитал защо са шибани?
- Не те разбрах, но мисля, че имаш предвид нещо много смешно. Хайде, бързам. Доскоро.
- Хайде.

Вече в съвсем друго настроение се преоблякох, слязох долу с асансьора, излязох от хотела, хванах си такси и прочетох двата есемеса на Вадим с въпросите „Какво ще ядем?“ и „Колко бира да поръчам?“. Отговорих: „Вземи две“ и пристигнах на мястото на срещата.

Кафене „СССР“ на булевард „Невски“ беше продължение на традицията, започната от московския ресторант „Жигули“, само че пречупена през призмата на идиотизма. Ако „Жигули“ беше създаден за хора на тридесет, четиридесет и така нататък години, които ходеха там, за да се отдават на носталгия под звуците на вокално-инструменталните групи от 70-те и 80-те години, да си спомнят бирарията „Жигули“ и да се умиляват от снимката на Брежнев по време на лов, „СССР“ беше създаден за техните деца. За онези, които не помнеха 80-те години, но знаеха, че стилът от онова време, като носенето на якета и маратонки „Адидас“ и слушането на дискомузика, е моден и си мислеха, че през 1982 година всичко е изглеждало точно така. Такъв бар би изглеждал много „съветски“ в Ню Йорк или в Лондон. С червените неоновы букви, с червените пола на сервитьорите, с червените рисунки от комикси по стените, с vodka

„Smirnoff“ и „Absolut“ и с привлекателността на названията „USSR“, „K.G.B.“ или „Red Army“. Ей-така изглеждаше тази съветска идиотия с персонал, облечен като служители на КГБ.

Тук имаше мили сервитьорки, хубава музика с диджей, скапана кухня (но кой знае защо тукашните пелмени и домашни кюфтета ми харесваха — много ти здраве „Vogue Cafe“) и много симпатични момичета. Последните се появяваха вечер или през уикенда. Единственото, което разваляше пейзажа, беше висящата до бара почетна дъска със снимки от разни вечеринки. След като бяха решили да правят имитация на съветската действителност, почетната дъска задължително трябваше да е стъклена. Посетителите на обед бяха малко. Имах чувството, че питерци изобщо не обядваха.

Или обядваха вкъщи. Или в безбройните закусвални срещу средна цена от сто и петдесет рубли на човек. Но при всички случаи не го правеха тук, което лично на мен ми беше през оная работа. Аз живеях в друг град.

Гулякин вече седеше край масата до прозореца. Пред него имаше бутилка коняк „Hennessy VSOP“ (отбелязах наум днешната му щедрост), две чаши за уиски и неизменния лимон в чинийка (освен това отбелязах и лошия му вкус).

— Здравсти — казах, опитвайки се да изглеждам искрено весел. Кое то общо взето не беше трудно, като се имаше предвид, че вече предвкусах предстоящата вечер.

— Здравсти!

— Отдавна ли си тук?

— Ами, от петнадесет минути — отвърна Вова с извинителен тон, като в същото време ми даде да разбере, че днешната среща е важна за него и че е дошъл по-рано.

— Забавих се малко в хотела, а после не се ориентирах веднага в коя посока на „Невски“ да тръгна.

— Е, няма нищо. Нали си гост.

Донесоха ни менюто и аз си поръчах зеленчукова салата, гъбена супа и домашни кюфтета. Володя си поръча салата с пилешко месо, борш и някакво печено. Седяхме, гледахме се, пушихме и не знаехме откъде да подхванем разговора. Или по-точно аз нямах с какво да го подхвана, а Володя трябваше да го подхване колкото се може по-

естествено, за да може след това плавно да премине към темата за моята оценка на неговата работа.

— О! — започна най-неочаквано Вова. — Погледни! Виждаш ли онзи мъж, с него бяхме състуденти в института. А неговият баща е работил в Германия заедно с Путин.

Всъщност откакто Владимир Путин стана президент на Русия, Питер беше обзет от синдрома на „магнита“, както го наричах аз. Почти всеки жител на Питер се опитваше да се отърка (пряко или косвено, чрез града) в Путин. На практика това означаваше, че всеки жител на Питер носеше в джоба си по една „история за московчанина“. Докато разговаряше с теб, жителят на Питер я стискаше в джоба си като бокс. Например, подхващате разговор за спорта. Започвате да обсъждате футбола, после хокея, а после „Формула 1“. Жителят на Питер с готовата история дори не чакаше разговорът да стигне до борбата. В един момент просто изваждаше историята си — бокс и захващаше: „Между другото, като стана дума за футбол. Аз ходих в спортната зала на еди-коя си улица, където Путин е тренирал борба като малък...“

С чуждите езици беше още по-лесно. Всеки интелигентен жител на Питер винаги можеше да ти каже, че е ходил на курсове по английски в същата школа, която е посещавал и Владимир Владимирович.

Имаше и много нещастни жители на Питер, които не бяха живели срещу детската градина, където ТОЙ е ходил, не бяха тренирали борба, не бяха учили английски и бяха завършили училище някъде край Питер. Но те също намираха начин да се прикачат за него. Когато вървиш с такъв жител на Питер из града, той ти казваше:

— Виждаш ли онзи вход? През 1984 година там поркахме портвайн с един пич, който имаше сестра, а пък сестра му имаше едно гадже. Та тъй. И това гадже беше приятел с един друг пич, който беше съученик с едно момче, което после влезе в института и беше в една група с едно друго момче, което в пионерския лагер е играло шах с Путин.

А когато този жител на Питер беше много пиан, пропускаше средата на тази сложна поредица и просто казваше: „В онзи вход съм играл шах с Путин“.

Толкова по въпроса. Фантазъори, точка, Съюз на писателите болшевики, точка, ру.

— Страхотно — отвърнах, — ама, наистина ли е работил с Путин?

— Да. Само че малко. Мисля, че беше само два месеца. Не си спомням точно.

— Ами защо не го поздравяш?

— Няма смисъл, сигурно няма да си спомни кой съм, не бяхме много близки.

— Но нали ти си спомни кой е.

— Аз просто имам добра памет. Мама казва, че ми е по наследство.

— Да не би родителите ти да са работили в разузнаването? Заедно с Путин?

— Защо да са работили в разузнаването? — учуди се искрено Вова.

— Ами, нали всички разузнавачи имат добра памет. Ти каза, че ти била по наследство. Да продължавам ли?

— А... Ха-ха-ха — засмя се Вова, — недей. Родителите ми работеха в търговията. Татко — в един мебелен магазин, а мама — в магазин за хранителни продукти.

— Значи, за теб търговията на дребно е тъй да се каже продължение на родителския път, професионална наследственост и тъй нататък, така ли?

— В известен смисъл е така. Просто не бях се замислял за това. Ха! Ама ти си прав. Трябва да си направя някаква шега в къщи на тази тема.

— Сигурно още от дете са те учили на разни номера. Как да разговаряш по-добре с клиентите. Как да продаваш повече стоки. Нещо като тренинг вкъщи, нали? — засмях се мило. — Предаване на опита на подрастващото поколение.

В това време ни донесоха салатите. Володя се нахвърли гладнишки на своята, а пък аз тъпеех и ръсех салатата си с много черен пипер, вместо със сол. Докато наблюдавах как Вова плюскаше, та чак ушите му плюскаха, си помислих, че ако се вярва на народната мъдрост, за него можеше да се каже: „Сигурно работи добре“.

— Да, понякога ме учеха. Татко наскоро ми разказа как един млад служител от оперативното бюро за борба със стопанските престъпления започнал да го посещава.

„Страхотно изказване — отбелязах аз. — И докъде ли ще стигнем с такова начало?“

— И какво, арестувал ли го е?

— Пепел ти на езика. — Вова заряза за малко салатата си и започна да говори с пълна уста, от което някои букви звучаха доста по-различно.

— Стига де, Вова, шегувам се. И какво станало с онзи млад служител?

— Ами, нищо. Ходил, ходил. Следил го. Правил му най-различни провокации. А след една година отишъл в кабинета му, прибрал малко пари и всичко се оправило. И до ден-днешен поддържат контакти.

„Леле, че интересно — помислих си аз, — значи, прибрал малко пари след една година! А пък ти се каниш да се справиш с мен за три часа. И, естествено, след това да отидем на сауна.“

— Интересен живот са водили хората. Изпълнен с възвишени отношения — обобщих аз, облегнах се назад и погледнах през прозореца.

Володя очевидно осъзна, че е направил не много сполучлив и най-вече твърде преждевременен паралел и рязко смени темата.

— И какво ще кажеш за нашите дистрибутори? — подхвана той отдалеч и наля коняк. — Успя ли да си съставиш общо впечатление?

— Дистрибутори като дистрибутори. Най-обикновени плъхове, които се опитват да отхапят колкото се може по-голямо парче сланина от стръвта, докато компанията не им счупи гръбнака с директните си продажби. Трябва да се държим с тях по-твърдо. По-твърдо. Та да знаят цената на всичко.

— По-твърдо... По-твърдо. Така е. Старая се. Но, разбираш ли, липсва ми твоята московска школа. Много хубаво стана, че дойде тук... Тоест, че те изпратиха. За нас преговори като днешните са подобри от всеки тренинг. Ако идвахте по-често, щяхме да направим страхотни неща тук.

„Не се ебавай, Володя, нищо нямаше да направим тук. Само щяхме да профукаме корпоративни пари. Тук ти си имаш всичко. И дял от положението на най-облагодетелствана фирма за някои

дистрибутори, и рекламен бюджет, и раболепието на малкото щатни безделници, на които си внушил, че дължат своето мързелашко съществуване на теб, а не на компанията. И за теб стартирането на директни продажби в града ще е по-лошо от Хирошима и Нагасаки. Целият този уютен и грижливо изграден с потните ти ръчички свят в един миг ще се взриви. Би трябвало да те изхвърлим на пичка ти майчина. И тогава ще имаме шанс“ — помислих си аз, но на глас казах нещо съвсем различно:

— Прав си, Вова. Но не мога да идвам по-често. В Москва съм затънал до гуша в работа. Въртиш се като муха без глава, но въпреки това работата не намалява. Трябва да си поговоря с генералния директор да назначи специален човек от Москва, който да помага на твоя филиал. Нещо като консултант или външен одитор... — Стори ми се, че когато чу тези думи, кутрето на лявата ръка на Вова потрепна. — А пък моята работа каква е? Дойдох, видях и просто ще напиша един отчет. Но вие имате нужда от постоянна помощ.

Щом чу вълшебната дума „отчет“ Вова целият се стегна. Най-после разговорът бе навлязъл в руслото на въпроса, който го вълнуваше най-много.

— Между другото, като стана дума за отчета. — Вова отново надигна бутилката и моята чаша се сдоби с малко повече питие. — Огледа ли търговските пунктове? Какво ще кажеш за резултатите? Струва ми се, че нашите мърчандайзери нямат много добри резултати в големите формати. Имам предвид в „Метро“ или в „Лента“. Харесаха ли ти резултатите в средните супермаркети? Мисля, че сме представени с достоен брой стоки на щандовете. А как е при теб, в Москва? Сигурно е много по-добре? Спомням си, че видях два търговски пункта и там вие просто държите монопол на щандовете. Да, разбира се, направо сте страхотни!

— Зарежи тая работа, Вова. Да не мислиш, че в търговските пунктове имаме по-малко проблеми от вас? На щандовете има дупки и мърчандайзерите не си вършат работата. Продавачите ни правят сечено. Всичко това е обичайна рутинна работа. В големите формати май е по-добре, но там сме пуснали истински зондеротряд.

— А при вас колко служители се занимават с реализацията на продукцията?

— Чакай да помисля... Във всеки хипермаркет си имаме наш мърчандайзер, той е контролиран от служителя по преките продажби, а служителят по преките продажби е контролиран от началника на сектора. А пък последния на свой ред го шиба началникът на оф-трейда.

— Леле, с колко много хора разполагате. А пък аз пиша ли пиша до Москва да увеличат бройката на мърчандайзерите, но какво от това. Защо не се застъпиш за нас? — Конякът отново напълни чашите и този път дозите бяха направо конски.

— Вован! — Изпих коняка на един дъх по хусарски и ме обзе отчаяно веселие. — Сега ми надуваш главата да ти увеличим щата на мърчандайзерите. Но нека да се върнем към онова, с което започнахме. Каж ми за какво използваш дистрибуторите? Те заинтересовани ли са пряко от нашите продажби или не? Нали печелят от това, разпределят си рекламните бюджети, защо не ги ангажираш? Ти им правиш отстъпки, даваш им годишни бонуси за изпълнението на плана по продажбите, доколкото зная, този лост за натиск не е съвсем скапан?

— Ами... така е, разбира се. — Вова започна да се върти на стола. — Но нали разбираш, че тези дистрибутори са пълни добитъци. Като проститутки са. Днес продават нас, утре — конкурентите. Пък и нали знаеш, че отстъпките невинаги са добър инструмент за натиск. В по-голямата си част с тях се формират заплатите им. Не мога да лиша някои от тях от отстъпки заради лошата им работа, защото тогава изобщо ще престанат да продават. Например, да вземем...

— Да, Вова, например да вземем компания „Тръст-М“. По време на преговорите с нейния търговски директор ми съобщиха, че рекламните бюджети, отпуснати за тази компания, са в размер на петдесет хиляди долара...

— Точно така. В съответствие с броя на клиентите, които обслужват.

— Съгласен съм. Но фирмите „Левко“ и „Сонар“ миналата година не са получили абсолютно нищо.

— Ами те... те работят с гастрономи и минимаркети. Ръководството на филиала не е предвидило рекламни акции за такива формати. Смятам, че те работиха лошо и...

— Да, да, Вова, точно така е. И двадесет и петте хиляди, които им се полагат, са отишли във фирма „Вектор“...

— За стимулиране на новия дистрибутор — подсказа ми радостно Вова и ми се усмихна, намеквайки, че аз май съм пропуснал тази подробност.

— И на това място в мен се поражда един въпрос. Защо нашият дистрибутор „Импулс“, чиито обороти са само с десет процента по-високи от тези на „Тръст-М“, който провежда рекламни акции в търговски пунктове със същия формат, получава за миналата година бюджет от седемдесет и пет хиляди и още десет хиляди за тази година съгласно „промоушън-плана за новите продукти“, както е написано в твоя отчет? Само той ли промоцира нови продукти? Другите дистрибутори не работят ли с новите партии? А в Москва пристигна един документ, който гласи, че бюджетът за популяризирането на новите продукти се разпределя равномерно между играчите на пазара. И как се получи тази шибанящина, а, Володя?

Този път аз налях коняк.

— Ами, първо, „Импулс“ е най-добрият ни дистрибутор, а второ... — Вова старателно подбираше думите си, — второ...

— Второ, Вова, „Вектор“ е негова дъщерна фирма. — Информацията за това милостиво ми подхвърлиха представителите на „Тръст“, докато си говорехме насаме. — И по този начин се получават още петдесет хиляди, които са отишли в същата кошница. Вземам под внимание и факта, че отстъпката за твоите пиленца от „Импулс“ е с пет процента по-голяма отколкото на другите и шибанящината вече става много грозна. Я ми кажи, ти по равно ли си подели петдесетте хиляди с тях или като честен човек се ограничи само с десет процента? Пий, Вова, пий, изветрява — обобщих аз по ленински и го погледнах с присвити очи.

Най-интересното в тази ситуация беше реакцията на Вова на моите думи. Очаквах, че след като получи този шут в гъза, този здраво споен (няма как се нарече другояче) стопанин, който си мислеше, че е преобал всички със селяндурската си хитрост, ще започне да се разпада още на масата. Но не, не стана нищо подобно. Той не кършеше ръце, не мачкаше книжната салфетка, не се изчерви и не пребледня. Може би само юнашката руменина на бузите му леко избледня. Вероятно дългогодишният опит от общуването на родителите на Вова с органите на Оперативното бюро за борба със стопанските престъпления в съветското минало се предаваше с майчиното мляко.

Самообладанието му беше почти желязно, на което можеше само да му се завижда. Цялата тази сцена започваше да ми става все по-интересна. Аз наистина се чувствах като ревизора от Москва в невероятния филм „Кодекс на безчестието“ в изпълнението на Вячеслав Тихонов, който пристига да проверява провинциалистите Куралъов и Шчербаков. В мен се породи ловджийски хъс (всъщност въпросните триста грама коняк си казаха думата), желание да задавам най-парливите въпроси (заради вродената си жлъчност) и алчно очакване на развързката, в която аз би трябвало (както се полага) да изрека с добре поставен глас: „Не пия, не пуша, не се интересувам от жени. И не страдам от прекаран инфаркт“. Само че за съжаление не бяхме в Цюрих. Пък и мащабите на разхищението (а следователно и размерът на предполагаемия рушвет) бяха твърде дребни.

В това време Володя изпи старателно коняка си, замези си с лимон и извади пакет цигари. Цялата красота на тази драматична пауза и на излизането от нея малко се наруши от опита му да си запали цигарата. Той завъртя няколко пъти колелцето на запалката „Крикет“ (в този момент си помислих, че дори ако беше партиен banker в Цюрих, пак нямаше да си купи „Дюпон“), изруга и помоли сервитьора да му донесе кибрит. След като запали цигарата си, ме погледна проникновено, наклони леко глава встрани и отвърна:

— Виж какво. Общо взето получи се пълна тъпотия... Веднага разбрах, че си се сетил. Пък и, честно казано, няхах никакво желание да потулвам тая работа. — Аха, значи още не си се научил, помислих си аз. — Просто си казах, че ти ще дойдеш, двамата ще седнем, ще изпием по една чаша и аз ще ти обясня всичко. А пък ти още от вратата подхвана тези срещи с дистрибуторите. Общо взето получи се конфуз...

— Направо ужасен конфуз, Вова. Дори не зная как стана така — зевзечех се аз.

— Ето какво искам да ти кажа... Всички сме в един кюп. И вършим една и съща работа, нали? Свестните хора трябва да си помагат взаимно, нали така? Днес един има проблеми, утре — друг, нали разбираш. Който няма грях, нека пръв ме замери с чаша! — На това място Вова се изкиска гадничко. — В нашата работа не може по друг начин, съгласи се, че тук нормалните хора са много малко?!

— Да, Вова, съгласен съм. Това не е обкръжение, а направо някакво сборище от мошеници и изроди. И всеки напират да те наебе, нали, Вова?

— Точно така, точно така. — Вова закива в знак на съгласие, усещайки, че разговорът върви по неговия сценарий. — Общо взето трябва да ти кажа следното... Искаш ли да изпием по още едно? Най-важното е на всички да им е интересно. И всички да се чувстват добре. А нормалните и разумни мъже да не се изгубват в живота, съгласен ли си? — Усещах, че Володя най-после ще пусне в действие основните си козове. — Е, хайде да пием за нас. За нормалните мъже.

С тези думи Вова вдигна от масата кожената папка с менюто и под нея се разкри спретнат бял плик с логото на нашата компания. Интересно кога ли го беше сложил там? Когато ми разказваше за родителите си или по време на моята реч за дистрибуторите? Вова гледа плика в течение на няколко секунди и го премести към средата на масата така, че все пак по-голямата част от него да е в моята половина. Известно време ние стояхме с чаши в ръце и гледахме плика. Върху лицето на Вова се изписа цялата седемдесетгодишна печал на тежките трудови делници на работниците от съветската търговия. Сигурно точно така беше седял и бащата или майката на Вова пред светлия поглед на бореца с разхищенията на социалистическата собственост. Когато страхът пулсираше в долната част на стомаха, от лявата или от дясната страна на слабините. Като на това отгоре от лявата страна беше премесен с очакването за щастлив финал, когато можеше още известно време (до преминаването на корумпирания служител на икономическата милиция на друга длъжност) да продължи прекрасното си съществуване. И в лявата част на слабините кръвта пулсираше с думите: „Берьозка“, „Розенлев“, месомелачка „Мулинекс“, кожено палто, килим на стената и тухли на вилата. А от дясната страна удряше като с олово: „свидетели“, „рушвет“, „разхищение на социалистическата собственост“, „конфискация“, „съдът осъжда“ — звуци, които постепенно отстъпваха място на тракането на колелата на влака, устремен към северните райони на необятната ни родина.

Изпих тази тягостна за Володя пауза до последната капка, след което взех плика от масата. Вова моментално гаврътна коняка си. Тогава аз оставих чашата си на масата и започнах да разглеждам

съдържанието на плика. В него имаше три хиляди долара. Вдигнах очи към Вова и прочетох по лицето му: „Малко ли са?“ Оставих плика на масата и попитах:

— А днес ще идем ли на сауна? С водка и с местни момичета, както се полага. А?

— Обиждаш ме, шефе, всичко е готово. Дори може да се каже, че момичетата вече рият с копита. — Най-после Вова навлезе в обичайното за себе си фамилиарно русло.

— Като гледам, май знаеш как да посрещаш гости в Северната столица, а, Вова?

— Е, имам известен опит. — Той разпери самодоволно ръце и по бузите му отново изби юнашка руменина.

— Имам само един въпрос, уважаеми. Как изчисли моята лепта от три хиляди долара? Трябва ли да разбирам, че ти си отмъкнал тридесет хиляди и ми даваш десет процента?

— Ама, малко ли са? — Вова присви очи и заприлича на монголец. Все пак у този човек алчността доминираше над страха, отбелязах аз.

— Вова, не се ебавай. И не се самозабравяй. Не разговаряш с катаджия или с ортаците си дистрибутори. Пликът е на масата, а не в джоба ми. Или вече си толкова пиян, че не виждаш?

Най-после в очите на Вова се появи уплаха. Той гледаше ту към мен, ту към плика. И не можеше да разбере какво ще стане по-нататък.

— Тези три хиляди не ми стигат дори за нов костюм. Освен да отида петнадесетина пъти на ресторант. Или си мислиш, че по веднъж месечно ще седя в ресторанта и ще си спомням на кого дължа днешното си ризото? Естествено, бих могъл да отскоча до Париж и да профукам всичко наведнъж, само че ще ми се наложи да добавя нещо и от моя джоб. Това е положението, Вова.

— Кажы колко искаш? — Вова преглътна. — Кажы си направо.

— Искам... — Въртях замислено цигара в ръцете си и гледах сервитьорката, която беше застанала до бара. Беше облечена с плътно прилепнало по тялото ѝ поло, което подчертаваше големите ѝ гърди. Червеното петно ми изглеждаше като своеобразен център на заведението, около който в центробежен поток се въртяха подноси, гости, касови бележки, ние с Вова, белият плик и прочее. Мислех си, че нямаше да е зле да се запозная с нея. А освен това си мислех, че

беше време да сложа край на този цирк. — Искам петнадесет, Вова. Петнадесет хиляди долара. Според мен, ти си отмъкнал тридесет хиляди. И ще ми заделиш половината. Това е справедливо. Така си мисля.

Вова дълго ме пронизва със свинските си очички, а след това, без да отваря уста, процеди на срички:

— Не можеш да докажеш нищо.

— Аз ли? Веднага ще го докажа! — Щракнах с пръсти и се разсмях с цяло гърло.

— Това е пълна тъпня. Най-много да ме лишат от премия. Защото не съм знаел, че „Вектор“ е тяхна дъщерна фирма. А пък разпределението на бюджетите е неравномерно, защото е станало недоразумение и не сме преценили правилно пазарната ситуация.

От злоба и от коняка очите на събеседника ми лека-полека кръвясваха. А освен това ми се струваше, че рие с обувка паркета под масата. При всички случаи това напълно съответстваше на ситуацията.

— Вова, недей да се дръвчиш. — Щом чу познатия и популярен до ден-днешен в този град бандитски израз, Вова леко се спихна. — Няма нужда да доказвам нищо. Ако дам нужния импулс на тази информация, твоят „Импулс“ веднага ще те предаде. Хубав каламбур се получи, нали Вова?

— Аха. Смешен е. — Вова продължаваше да се перчи, но се усещаше, че не разбира напълно накъде бия.

— Това е положението, скъпи мой. След като в замяна на известна информация им потвърдят сумите от миналогодишните бюджети за тази година, те много бързо ще те изпортят. Ще открият при себе си някой служител, който е отмъквал пари в комбина с теб, и фиктивно ще го уволнят. А дори може и да не е фиктивно. Ще кажат, че те не са били в течение и че не са виждали нищо друго, освен парите, които им се полагат. И ще те предадат, миличък. Въпреки съвместните ви гуляи, ебане, фамилиарничене и дори може би содомия. За това не съм много сигурен. И толкова по въпроса. Служба за вътрешна сигурност. Чувал ли си за такова нещо? Доказателствата са налице, „Стани, съдът влиза!“ и пристъп на наследствените страхове на предците ти. Схващаш ли?

— Схващам...

Вова мислеше. И доста дълго изчисляваше моите и своите възможности. Целият процес на размисъл се отразяваше в бръчките на челото му и потрепването на скулите му. На Вова никак не му се щеше да даде петнадесет хиляди. А още по-малко му се искаше да изхвърчи от коженото кресло на директорския филиал и да седне върху кожения член на нашата икономическа полиция. Вова мисли толкова дълго, че успя да изпуши една цигара, да доизяде кюфтетата си и да поръча кафе. И най-после процеди:

— В момента нямам петнадесет хиляди. Имам тези три и още пет. Е, все ще намеря още две назаем... — Вова започна да върти очи, чудейки се откъде да намери пари. И най-после беше осъзнал, че се е накиснал. — Значи ще ти дължа още пет. Нямам други варианти. — Гласът му звучеше изненадващо твърдо.

И аз разбрах, че това е краят. Не чак толкова трагичен, колкото очаквах, но все пак това беше краят. И някъде дълбоко в душата ми трептеше пълната яснота, че Гулякин не се прекърши, не се разсополиви и не започна да нарежда през плач. Не си спомни за бременната си жена или за болната си майка. И просто прие условията ми. А освен това разбрах, че вече наистина трябваше да престана с тази гавра. И аз му казах:

— Добре, Вова, да забравим това.

— В какъв... смисъл?

— В смисъл, че не искам нищо от теб. Никакви пари. Сега просто ще знаеш, че има един човек, на когото си длъжник. Но не дължиш пари, а отношение, разбираш ли? Е, или с известна сума пари, която по-късно може да бъде трансформирана в еквивалентна услуга или отношения, ако така ти е по-ясно. Тъй че край на тази тема.

Вова мълчеше и гледаше с недоумение някъде в точката на третото ми око.

— Само че, мръснико, ако още веднъж по време на годишното събрание сравниш бонусите или бюджетите на московския филиал с тези на питерския или например започнеш да намекваш в кулоарите на ръководството от кого какво и в полза на кого може да се отреже... — Вова гледаше въпросително. — Да, да, Вова, Наташа от Ростов още преди една година те наклепа пред мен. Преди спях с нея и тъй нататък. И тя ми разказа как на пияна глава си се фукал, че ще лишиш московчани от бюджет в полза на регионите чрез Гаридо. Ти говориш

добър френски, нали, Вова? Тъй че не бива да правиш всички тези неща, за които си споменал, о'кей? Тогава ще те накусна за пет секунди.

— Не разбрах. Значи искаш да кажеш, че сега няма да вземеш никакви пари от мен, така ли?

— Вова, носиш ли си диктофона? Искаш да ме спипаш с рушвет ли? Познавам тези ченгесарски номера.

— Не, не, какво говориш, просто... седим тук вече два часа, а пък ти сега...

Гулякин изпадна в пълен шок. Умът му не можеше да побере как един човек, който го беше стиснал за гърлото и говореше за такива астрономически, според него, суми, сега не иска НИЩО. А освен това не му беше ясно как ще действам по-нататък. Дали щях да го предам? И не разбираше защо изведнъж се отказах от парите. И много се страхуваше. А най-важното бе, че Вова беше много ядосан. Беше ядосан, защото случилото се изобщо не се вписваше в неговата обичайна схема за човешките отношения. Бяха го спипали — той бе предложил пари — парите не бяха достатъчно — другата страна беше настояла на своето — и накрая не беше взела нищо. Той изпитваше ужас от неизвестността и злоба от невъзможността да влияе на хода на събитията и да прогнозира развитието им. А пък аз на свой ред седях и си мислех, че съм пълен идиот. Че от магаре не може да стане кон, че крушата не пада по-далеч от дървото и т.н. И че никой вече не можеше да се промени. И че Вова нямаше да си направи никакъв извод, че трябва да печели парите си с труд, а не да ги краде. Той щеше да продължи да краде, само че много по-внимателно и може би в по-малки размери. И единственото, което постигнах с този свой спектакъл, беше страхът. И аз се успокоявах с това, че с него не можеше да се действа по друг начин. Такива хора не можеха да бъдат предани и да се чувстват задължени. Те можеха да бъдат задължени и унижени единствено чрез страха. А освен това те бяха много злопаметни и щяха да ти точат ножа си чак до смъртта ти. И в този случай най-важното бе да не стоиш с гръб към вратата...

— Вова, предлагам с това да завършим нашето събрание на работниците от съветската търговия, да приключим сметките и, както се казва, да се разделим до нови срещи. А пък остатъка да го допием.

Вова наля остатъците от коняка, опразни чашата си, без да ме изчака, и каза с малко дрезгав глас:

— Ти си гад. Или си мръсник. Не те разбирам. Не можем ли да се разберем по човешки, по руски? Само че ти първо искаш да изпиеш всичката ми кръвчица и да се погавриш с мен? Обичаш да се гавриш с хората, нали? А пък твоята Наташа...

— Тя не е моя.

— Няма значение. Тя каза за теб, че си бил пластмасов. Че не си от тоя свят. Че си странен, разбираш ли? Че май си ненормален. — Вова завъртя пръст до слепоочието си. — Но тук е прието да бъде така. Схващаш ли? Поколения хора живеят по този начин: ти на мен — аз на теб. И недей да правиш физиономии. Тук винаги е било така. Мойте родители са живели така, техните родители са живели така.

— Моите, Вова, не моите. В руския език няма такава дума.

— Ето, виждаш ли. Ти просто не можеш да се държиш нормално.

— А какво значи да се държа нормално? — Разговорът започваше да ме напруга все повече и повече.

— С хората трябва да се държиш по човешки. Това е. И да не се правиш на интересен. Аз цял живот съм се държал с всички нормално. И когато си имах собствена сергия. И с бандитите, и с икономическата полиция, и с инспекцията по търговията. И никога не съм имал проблеми. И никога не съм се ебавал с никого. Но ти не можеш да се държиш като всички, нали? Задължително трябва да обидиш човека, да му го начукаш... — Представих си как го начуквам на Вова и започна да ми се повдига. — Честно казано, не съм очаквал друго. Още когато те видях първия път, веднага разбрах какъв си. Моля те, кажи ми, ти просто не искаш да живееш нормално или не можеш? Не искаш, нали? А защо?

Най-после не издържах:

— Защо ли? Ами защото, докато ти през деветдесет и пета година си продавал бира в павилиона, аз вече съм опознавал полулегалното движение на стоки през руската митница. Защото, когато ти всеки петък си хвърчал от работа на вилата, за да се натряскаш с татенцето си на чист въздух и други такива, аз съм ял деликатеси в „Птюч“ и съм се обличал като „Born Slippy“ от Underworld. Защото аз не мога да си позволя на задната седалка на колата ми да се търкаля книга с името „Командирът на батальона

атакува“ или „Боецът от специалните части установява връзка“. С теб сме много различни, разбираш ли? Аз не гледам „Бригада“, не обичам руския рок и нямам компактдиска на Серьога от „Бавареца“. Аз чета Уелбек и Елис, гледам стари филми с Марлен Дитрих и пощурявам от италианските дизайнери. И похарчих първите пари, които спечелих, не за някое БМВ на четири години, както правят пичовете, а за да отида до Париж. И ти никога няма да разбереш това, защото живееш така, както са живели родителите ти и родителите на твоите родители. Най-важното е да имаш жена, да имаш деца и всичко да ти е като при хората. В неделя да ходиш на гости при съседите си, в понеделник да си гасиш махмурлука в службата, в събота да отиваш в някой голям магазин с цялото семейство и за цял ден все едно си в Лувъра. При ВАС е прието така. И аз никога няма да разбера и да приема това, както и шегите от предаването „Аншлаг“. А за да ме разбереш по-добре, ще ти го кажа направо: всичко това дори е извън границите на моите разбирания, както за теб е неразбираемо, че късите мъжки чорапи са смъртен грях.

— В такъв случай какво правиш тук? — изсъска той озлобено. — В тази страна половината народ е такъв. И НИЕ, както казваш ти, сме повече от ВАС.

— Аз ли какво правя тук? Аз живея тук, работя тук, любя жени тук, забавлявам се тук. А най-важното е, че много искам всичко тук да се промени. Да няма нужда да даваш пари на катаджията, да има хубави пътища, митничарите да не изсипват куфарите на пристигащите от Милано, чиновниците да не се асоциират с крадците, идването на пожарникаря в офиса да не означава „бутилка коняк и една стотачка в зелено“. Лицето на руската мода да бъде Том Форд, а не Зайцев, нашата музика да се асоциира не с Пугачова, а с „U2“, всички да се смеят в захлас не на шегите на Галкин и Коклюшкин, а на хумора на Монти Пайтън. И можеш да ми повярваш, че така всички ще се чувстват по-добре. Но на този етап си прекарвам времето с такива мошеници като теб, давам рушвети на доставчиците на търговската мрежа, каня на обед чиновници, ходя в „Галерия“, въпреки че искам да седя в „Costes“, гледам мача „Спартак“ — „Терек“, макар че с удоволствие бих гледал дербито „Интер“ — „Милан“. И не искам да заминавам никъде, искам всичко това да бъде тук, в Русия. Разбираш ли? Зная, че на по-голямата част от населението всичко това му е през

кура и че си живее съвсем комфортно с онези персонажи, с онези явления и социални фактори, които аз не бих искал да виждам по никое време и на никаква географска ширина. Аз не ВИ викам да дойдете в моя свят, стойте си във вашия, само че не бива да примамвате там мен и хората като мен, а още по-малко да твърдите, че това е единствено вярната и създадена през вековете система на жизнено устройство. Аз не искам да живея в свят, където всичко се случва, „защото така е прието“. И не искам да бъда като теб. Или пък децата ми да бъдат като теб.

— Значи, изобщо не ти харесвам, така ли? Значи, нещо не ми е наред? Между другото, аз не съм най-лошият вариант. Някои вирват петалата от наркотици още преди да са чукнали тридесетте. Тъй че аз съм си съвсем наред.

— И се чувстваш стабилно и сигурно като в хладилник „ЗИЛ“. Седиш тук и по всички възможни начини демонстрираш, че си „солиден мъж“, така ли? Че животът ти е успешен? И какво му е успешното, да ти го начукам? Това, че си купил „Форд фокус“? Че си станал директор? Че чукаш домакинката на офиса, че получаваш заплата, че имаш осигуровки и че откъкваш по тридесет хиляди годишно? Че си направил сауна на вилата си и си натрупал сто и двадесет кило тлъстини? Или това, че когато си бил на тридесет и четири години, са ти обяснили, че сексът между трима души наистина съществува в реалния живот, а не само в немските порнофилми, за които са ти разказвали, когато си бил в осми клас? Или това, че когато си бил хлапак, са те хванали да крадеш пепси-кола от магазина? Ти не можеш да се промениш. По обем твоето съзнание е като този плик с три хиляди долара, които се опита да ми пробута. ВНЕ не можете да бъдете променени, ВНЕ можете да бъдете само сменени или да бъдете държани в страх, за да работите под ръководството на по-умни хора, а не да крадете. Общо взето, Вова, нашият разговор влезе в задънена улица. Изяж един „Сникърс“ или един „Туикс“. Няма никакъв смисъл да ръся бисери пред теб.

— Много хубаво, че ВНЕ сте малко, това е страшно хубаво — стана Вова иззад масата.

— Никога не е страшно хубаво, Вован, за страшно хубавото след това се налага да плащаш страшно много. Между другото, къде си тръгнал? Плати сметката. Започвай да отработваш тези петнадесет

хиляди. Можеш да приспаднеш сметката от тях. Да, всъщност... Вземи като бонус тази бележка от „Тръст-М“ с описанието на ситуацията около „Вектор“ и бюджетите на „Импулс“. Можеш да смяташ това за жест на добра воля от моя страна. — Подадох му копие от бележката, която хората от „Тръст“ ми дадоха в офиса.

— Това пък какво е?

— Това, Вован, е „такова“. Същото онова нещо. Това означава, че играта с „Вектор“ свърши, а бюджетът за тази година ще трябва да се раздели не „по човешки“ и не „по руски“ и дори не „нормално“. А по равно. Тоест по шестдесет хиляди. А освен това да не забравиш да им изпратиш и по пет хиляди за работата с новите продукти.

Вова отново седна и започна да гледа тъпо ту към мен, ту към бележката.

— Това е, Вован, обади ми се, когато дойдеш в Москва. А в петък ми изпрати едно копие от бюджетния план, о'кей? А, и още нещо, Вован. Както се досещаш, бележката е копие. Просто така, за всеки случай.

Излязох от „СССР“ и страшно ми се прииска да си измия ръцете. Или да си сложа ръкавици и да вървя, без да докосвам земята. Всъщност последното естествено беше от алкохола.

ОНЕГИН

I suggested to Oksana something a better idea for Friday's: she, Dima and I go to „Cabaret“, have some E, dance and the night back at my Zhukovka sauna.^[1]

Вестник „The Exile“, колонката
на Денис Салников

Двамата с Вадим влязохме в клуба, отидохме на бара и всички момичета наоколо започнаха да гледат към нас. Не, да не си помислите, че имахме някакви особени първични полови белези, които издуваха панталоните ни. Не бяхме някакви си суперкрасиви Аполоновци. Но за сметка на това имахме едно друго неоспоримо предимство. Ние бяхме московчани, притежавахме корпоративни кредитни карти, което означаваше, че тук можехме да напоим и да нашмъркаме момичетата, които ни харесват. Можете да ми повярвате, че в Питер е далеч по-добре да бъдеш богат московчанин, отколкото Аполон.

Поръчахме си по едно двойно „Chivas Regal“ с лед, запалихме цигари и се обърнахме към залата. Имаше доста хора, но подборът беше стандартен. Това бяха около двадесетина клиента, които се лигавеха пред момичетата. Чиновниците бяха заредени с много повече похотливост, отколкото с пари и излизаха от кожата си, за да доказват на околните, че са млади олигарси. Двамата олигарси, които имаха повече пари, отколкото похотливост, се опитваха да изглеждат като бохеми и купонджии (носеха протрити дънки, тишъртки и всичко необходимо за случая). Имаше и десетина бохеми от светския елит с модерен вид, които обаче нямаха нито пари, нито похотливост. Златната младеж беше представена от десетина души, които имаха повече пари, отколкото купонджиите, но по-малко, отколкото чиновниците (вероятно двамата олигарси бяха техни родители). Навъртаха се и десетина московчани с момичетата си и много, много педераста. Трябва да отбележим, че и момичетата бяха почти толкова.

— Доста унил терен — констатира Вадим, — всичките изглеждат много смотано и смешно. И музиката е скапана.

— Е, старче, какво искаш? Не всеки има възможност да ходи до Милано за сметка на фирмата си и там да се облича от разпродажбите на миналогодишни модели.

— Не ме обиждай, please. Аз пазарувам изключително и само от Via Montenapoleone — засмя се той.

— Виждаш ли онези момичета? След малко ще им го разкажеш — отвърнах му. — Хайде да се поразходим, модист такъв?

Наистина изглеждахме маниашки. Вадим беше облечен с протрити дънки и избеляла тениска, а на краката си носеше дънкови мокасини „Patric Cox“. Моите съответно бяха червени с марката „Tod’s“, а аз носех драни дънки и червена тениска „Mochino“. Така приличахме или на двама педали, или на диджеи, или и на едното, и на другото, взети заедно. Озъртахме се настрани и подхвърляхме гадни подмятания по адрес на околните:

— Гледай, гледай, оная мацка, ама че селянка, пуши цигара с мундщук, а не знае как да го държи.

— Погледни онези двама малоумници на онзи диван — наливат си „Съветско шампанско“, а миришат чашите като че ли е „Crystal Roederer“.

— Май че все пак лочат истински „Crystal Roederer“. Искаш ли и ние да си поръчаме? Хем ще се направим на велики.

— Да не би да имаш излишни двеста долара? Тогава ми ги дай, ще им намеря по-добро приложение.

— Хайде да идем пак на бара и да си вземем уиски.

Отидохме на бара. Вече бях доста развеселен, оставих чашата на плота и казах на бармана:

— А жаждата поиска още чаши горещото кюфте да угаси.

— Какво казахте, моля?

— Нищо. Трябва да прочетеш класиката. Нали това заведение се казва „Онегин“, или беше „Печорин“?

— „Онегин“... — Барманът не разбираше нищо. — Още уиски ли искате?

— Не се коси, друже — намеси се Вадим. — Спомняш ли си Пушкин? Има един роман в стихове? Казва се „Евгений Онегин“. Става дума за един пич и за купоните му...

— ... За мацките му, за клубовете — подсказах аз, давейки се от смях.

— А-а... спомням си, разбира се — каза барманът, — защо не казахте веднага.

Известно време стояхме с чаши в ръце и пушихме. Извадих плика и го подадох на Вадим. Двамата отидохме един след друг в тоалетната.

А след това, вече много доволни от себе си, пристъпвайки от крак на крак, продължихме да се подиграваме с околните. Моят любознателен поглед се вторачи в дъното на залата. Там на дивана седеше една доста странна за това заведение двойка. Той беше облечен с тъмен костюм, носеше лачени обувки, риза, вратовръзка и очила и приличаше на актьора, който играеше ролята на Клим Самгин. Тя беше с пола, с евтини ботуши и с нещо неразлично отгоре. Имаше тъмни коси и много правилни черти на лицето. Той я прегръщаше срамежливо, шепнеше ѝ нещо в ухото и пиеше кафе. Тя го слушаше, пиеше (според мен — вино) и гледаше околните с очи на изплашена сърна (или както там се казва в такива случаи).

— Охо! — казах аз. — Я виж какви екземпляри. Как са се озовали тук? Той сигурно е профсъюзен лидер в някой институт. Цунал е стипендиите на групата и е решил да забие пичката в модния клуб, нали?

— Защо опорочаваш всичко, това е любов! — отсече Вадим. — Сигурно е получил премия като млад специалист за някаква разработка в областта на химията. И е извел момичето си в обществото. Така великите слизат сред народа.

— Това е любов, парам-пампам, но не за мен си ти, па-а-а-пам. Това е любов, парам-пампам, не скривай вратата с гърди — запях аз. — Гърдите ѝ не са лоши, хич не са лоши. Казваш, че е химик. Интересно, какво ли е синтезирал? Та чак да му стигнат парите за „Онегин“?

— Не зная. Щом пие кафе, със сигурност не е някакъв нов стимулатор.

— Не, сигурно родителите им са ги довели тук след училище да се позабавляват. А пък те се друсат в кенефа.

В този момент момичето забеляза, че ги гледаме, изчерви се притеснено и каза нещо на младежа. Ние се разсмяхме и започнахме

да се държим крайно неприлично.

— Тя сигурно му каза, че те иска. „Ми-и-ша, виж какво симпатично момче“ — каза с отвратителен глас Вадим.

— Много добре. Защото като го гледам, той има доста затормозен вид.

— Хайде да му развалим кефа, може да стане по-чевръст! — продължи да се киска Вадим.

В този момент юношата повика сервитьора и той светкавично (сумата беше толкова малка, че сервитьорът бързаше да сложи на мястото им някой по-платежоспособен) им занесе сметката. Двойката стана и тръгна към изхода. Момчето ни хвърли скръбен и доста презрителен поглед, а момичето изчезна бързо от салона. Кой знае защо нещо в гърдите ми моментално се сви. Започнах да си мисля, че всъщност нямаше нищо по-отвратително от това да се подиграваш с чуждите чувства. Ние вършехме това толкова вострачено, защото не изпитвахме нищо подобно. И ако се съдеше по начина ни на живот, нямаше и да имаме. И затова гадняхме и ги осмивахме, макар че ако ни се случеше нещо такова, моментално щяхме да проточим розови сополи и да станем гнусно сантиментални. И тогава щяхме да се превърнем в прекрасен обект за насмешките на приятелите си. При мисълта за розовите сополи в мен се породих устойчива поредица от асоциации и аз отново отидох в тоалетната.

След поредната доза в тоалетната ми стана толкова гадно, тъжно и самотно, че без да погледна часовника, набрах номера на Юля. Прозвуча един сигнал, след това втори, трети и четвърти... Юля, Юлечка, миличка, сети се, че имаш мобилен, по който ти звъни един самотен психопат, който окончателно е изгубил равновесие и загива от отровата на собствената си вулгарност, цинизъм и равнодушие. Просто натисни бутона и ми кажи, че спиш и това ще ме убеди, че на този свят все още живеят ХОРА.

— Ало, здравей — разнесе се от другата страна на слушалката.

— Здравсти — казах с подтиснат глас, — събудих ли те?

— Не, не, на рожден ден на една приятелка съм. Защо говориш с такъв глас?

— Налегнала ме е мъка, разбираш ли, мъка. Този град съвсем ме смаза, макар че на мен не ми трябва много.

— В Питер ли си? Пак ли не спиш?

— Не... Исках да се поразсея малко, срещнах един мой приятел от Москва и дойдохме в един клуб. По-добре да бях си легнал да се наспя, а утре да отида в зоологическата градина. Ефектът щеше да е същият.

— Ей, момченце, да не си решил да се самоунищожиш?

— Глупости... Как е на рождения ден? Веселите ли се с приятелките ти?

— Ами, общо взето както винаги. Какво ти става, кажи какво се е случило? Нарочно ли се навиваш?

— Добре, повеселете се и заради мен, о'кей! Понеже на мен ми е много кофти. Ще ида да спя.

— Върви да спиш, моля те, чу ли? Наспи се. Не бива да се държиш така. Отивай. Много те моля.

— Юля... знаеш ли, в момента се чувствам като малко момченце. Искам да ида в хотела и да заспя, прегърнал мобилния. С твоите есемеси, с твоя глас... Юленка... Липсваш ми...

— Миличкият ми! Трябва да се наспиш. Легни си да спиш, а утре аз ще ти се обадя и всичко ще бъде съвсем друго. Слънчице. Искаш ли слънчице? Ти толкова го обичаш...

Слушах гласа ѝ и почти не разбирах думите ѝ. След като ми каза тези прекрасни неща, изпитах топлота и умиротворение. И разбрах, че не съм сам и други такива.

— Юля, аз наистина ще ида да спя. Благодаря ти, че си поговори с мен.

— Ей, какви ги плещиш?

Чувах, че покрай нея звучат някакви гласове и за миг ми се стори, че някои от тези гласове са мъжки. И нещо в гърдите ми се стегна. И единственото, което исках, бе да не чуя наистина ясен мъжки глас. И аз ѝ казах: „Лека нощ!“ Сбогувахме се нежно. И аз наистина се опитах да се успокоя. Но фитилът на ревността ми вече беше запален и от разсъждаването на тема с КАКВИ ли приятелки купонясва всъщност в гърлото ми заседна гореща буца. И аз осъзнах, че в момента най-много от всичко на света исках да съм ТАМ, до нея. Километрите са най-добрият афродизиак, нали?

Умиращата нощ си каза думата. Остатъците от питерските клубаджии се мотаеха из заведението, от време на време се шумугваха в кенефа, с надеждата да заварят вътре някой познат, който случайно има

от „онова“, но бързо излизаха с разочаровани лица. Музиката свиреше по-тихо, дансингът пустееше. Момичетата, които не бяха успели да си намерят партньори за през нощта, се бяха насъбрали в ъглите като нощни светулки, готови да посрещнат първите лъчи на слънцето. Лицата им вече бяха доста състарени. Под очите им постепенно избиваха тъмни кръгове, а умело гримираните им до този момент скули се очертаваха под опънатите кожи. И в този миг ме осени:

— Я виж, красавиците изчезват пред очите ни и постепенно се превръщат в работнички от метрото след нощна смяна. След още половин час ще се превърнат от принцеси в пепеляшки, а може и изобщо да изчезнат. Представи си, че след един час от тях остане само една купчина парцаливи и смачкани дрехи. Страхотно, нали?

— Аха. А пък мерцедесите на паркинга пред клуба ще се превърнат в тикви. Супер!

— Не, стига бе, тук и без това половината град се вози в тикви. По-скоро мерцедесите като с вълшебна пръчица ще се превърнат в улични платна, в боядисани сгради, в нови отоплителни тръби и в ремонтирани дворци. А може би част от тях ще останат на пътя във вид на пачки долари с грижливи надписи: „пенсии“ или „субсидии“.

— Пак почна с твоите вечни социални тежнения. Старче, нещата са много по-прости. Някои мерцедеси ще се превърнат в камара кокаин или хероин, а други — в големи пратки оръжие. А пък две-три купчини ще станат на зелени гори. Например, за кораби. И ще настъпи всемирната справедливост, и последните ще станат първи, и други такива.

— Виж какво, докато ние тук си чешем остроумието, нашите прекрасни непознати се стапят върху възглавниците на диваните. Хайде да вървим при тях, може би ще успеем да ги спасим.

Направих решително крачка, отидох при момичетата и им казах следното:

— Здравейте, момичета. Вие от Питер ли сте?

— Да... — отвърна плахо една от тях. — А защо питате?

— Не се плашете. Работата е там, че аз и моят приятел (онзи, дето виси ей-там, просто е много срамежлив) не сме оттук. От Москва сме. И, разбирате ли, просто се изгубихме и не знаем как да стигнем до хотела.

Щом чуха думата „Москва“, момичетата се оживиха и по бузите им неизвестно откъде изби руменина. Очите им блеснаха. Но другото момиче предпочете да уточни нещата, та да няма никакво съмнение:

— А как се казва хотелът ви, момчета?

— Ами, онзи — направих се на пълен идиот, започнах да бъркам по джобовете си и извадих магнитната карта за вратата на хотелската стая, — как беше? Ей-тук пише — „Невски палас“. Това на булевард „Невски“ ли е?

— Да, на булевард „Невски“ е — казаха те една през друга, усещайки, че са пипнали шараните (т.е. нас).

— Е, момчета, ние не сме екскурзоводи, но ще ви заведем дотам — подхвана по-бойката от тях. — Няма да допуснем столичани да се затрият, нали, Оля?

— Аха — кимна Оля. — А вие имате ли нещо ободрително в хотела, момчета?

— Имаме кафе — пошегува се неуместно приятелят ми.

— Кафе ли? — уточни тя и присви очи.

— Колумбийско, на прах. Не се притеснявайте, момичета — коригирах ситуацията, — толкова силно ще ви го направя, че изобщо няма да заспите.

— Ха-ха-ха-ха! — разсмяха се завистливо те, предизвиквайки приятна похотлива вълна в областта на корема ми. — Тогава, хайде да тръгваме. Само трябва да си платим шампанското.

— Няма проблеми, момичета. — Вадим извади сръчно кредитната си карта от портфейла. — Вие вървете с този гражданин към изхода, а пък аз ще оправя нещата!... — В този момент той приличаше на илюзиониста Кио, само че очите му подозрително блестяха и аз бях убеден, че това е единственият фокус, който можеше да прави.

Навън спряхме едно такси, което ни закара в хотела. Вадим седна между момичетата, прегърна ги през раменете и започна да им говори нещо за арабските шейхове, за харемите и за други атрибути на нефтения Изток. А пък аз си мислех, че ние, разбира се, не бяхме никакви шейхове, а халифи за един час. Е, или за три, зависи колко време щеше да ни държи. И момичетата също разбираха това много добре и се стараеха максимално да съответстват на образа на Шехерезада за една нощ. Смееха се на шегите ни, позволяваха на

Вадим да мачка и двете, бъркаха под тениската му, целуваха го и, изобщо, стараеха се да не отстъпват по нищо на порнозвездите.

Стигнахме до „Невски палас“, слязохме от таксито и спряхме пред входа на хотела. На тротоара имаше малък рекламен билборд със снимката на двойка младоженци. Той беше облечен с костюм, а тя — с умопомрачителна бяла рокля. Вадим хвана под ръка едното момиче — Татяна, и застана заедно с нея с гръб към билборда.

— Приличаме ли на младоженци? А? Кажете де? Според мен, сме едно към едно. Как му викаха: „Till death do us Apart“^[2] — каза Вадим тържествуващо.

Макар че би било по-правилно да каже: „Till morning do us Apart...“^[3]. Но в момента цинизмът беше излишен, тъй като ни предстоеше романтиката на случайните връзки.

В хотела Вадим покани с широк жест всички ни в стаята си. Когато се качихме там, се озовахме в двустаен апартамент, който подсказваше, че продажбите на цигарените магнати в Русия са умопомрачителни. Щом директорите по маркетинга отсядаха в такива хотелски стаи, какво ли правеха техните босове? Сигурно си купуваха целия град, в който отиваха в командировка.

Вадим донесе шампанско, наля на всички ни, аз изсипах на малката масичка остатъците от праха, хвърлих отгоре му една навита на фунийка банкнота и кредитната си карта, момичетата започнаха да шмъркат предвзето, а Татяна прошепна:

— Супер. Московски ли е?

— Аха.

— Веднага се усеща, не е като нашия аспириин.

— В смисъл, че го купихме на Московската гара — разсмях се аз.

— Какво значение има, момичета — намеси се Вадим, — дали е московски или е ленинградски?... Най-важното е компанията да е хубава, нали?

Всички дружно се разсмяха, чукнаха чашите си и настъпи моментът, когато прелюдията пред набиращия скорост свалчески грях трябваше да се запълни. Всички много добре знаеха по-нататъшния сценарий, но наистина нямаше как да се съблечем още от вратата и да се хвърлим в леглото? Все пак ние бяхме интелектуални хора,

пристигнали на гастрол в културната столица. И затова следващите двадесет минути щяхме да запълним с вакуума на баналностите си.

— Вадим, какви интересни мокасини имаш — започна да кокетничи Лена.

— О, да, заради тях цяла година се гърбих по строежите на капитализма — правеше се на интересен Вадим.

— Да бе, истината е, че стотици работници от предприятията с тежък физически труд са се гърбили цяла година за заплатата си от осемнадесет долара, та сега да можеш да обираш оваците — отбелязах аз.

— От какви предприятия? — уточни Таня.

В този момент получих пристъп на словоохотливост. И започнах да разказвам за формирането на цените на луксозните изделия на пазара, за нечовешките условия във фабриките за производство на такива боклуци в Югоизточна Азия (правех го толкова живописно, все едно, че съм бил някога там) и за това, че цялата тази глобална шибанящина и нова робовладелска система се формира и процъфтява с нашето мълчаливо съгласие. За тълпите идиоти, които смятат за основна цел в живота си получаването на всички възможни клубни карти или всички най-големи отстъпки в бутиците на двете столици. Предложих на всички да се замислят върху това, че днешните бизнессистеми отдавна вече са надминали нацистките и ако стигнем до края на този път, нашите деца ще ни прокълнат, ако изобщо успеят да се родят. Докато разсъждавах за пътищата, които избираме през двадесет и първи век, Вадим засмука поредната магистралка от масата. Опитах се да заинтригувам моите не много внимателни слушатели с това, че днешните демократични режими почти не се отличават от комунистическите, а в това време Вадим вече поведе Татяна към съседната стая. Бях изпаднал в състояние на шамански транс и мисълта ми изпреварваше речевия ми апарат. Опитвах се да говоря за любовта, за простите и също така важни човешки чувства, за геополитиката, за брандинга на живота и смъртта...

И говорих всичко това доста дълго с актьорски паузи, отчаяни жестикулации и правилни смислови интонации. И завърших монолога си с фразата:

— Осъзнавате ли накъде отиваме всички?

А мига след като произнесох тази еба си майката колко страхотна реч, тази направо разтърсваща реч, реч, пълна с гениални паралели и отговори на загадки от световен мащаб, тази контракултурна реч, тази реч от речите, които се произнасят само веднъж в състояние на алкохолно или друго опиянение някъде към четири часа сутринта... В същия този fuckin' момент Лена (тая Лена беше много тъпа кучка) вдигна към мен свинските си очички и (блажени са нисшите духом) много тихичко се поинтересува:

— ИМА ЛИ ОЩЕ КОКАИН???

Съблякох мълчешком тениската си и затворих вратата, която разделяше стаите...

* * *

В шест часа сутринта влязох в банята. Моята днешна приятелка все още спеше. Подържах десетина минути главата си под студената вода и избърсах лицето си с меката хавлиена кърпа от ония, които все още се срещаха в руските хотели. След това видях дънките си на пода, извадих мобилния си от тях и видях един непрочетен есемес. Запалих цигара и прочетох текста на дисплея: „Миличък — пишеше ми Юля, — толкова ми се иска да те погалья по безумната глава. Да заровя пръсти в косата ти. Спи спокойно. До утре.“

И въпреки че главата ми беше размътена, в мен се събуди срамът. Заради това, че толкова гадно й хленчих по телефона, заради начина, по който прекарах тази нощ и най-вече заради това, че дори за част от секундата бях допуснал, че тя е пропита с цялото това лицемерие и лъжовност, с каквито съм пропит и аз. И й изпратих още по-трогателен есемес, като я сравних с ангел и й написах още сто и шестдесет знака за собствените си чувства. И направо се пръсках от нежността и романтиката на ситуацията, и ми беше хубаво както през детството ми, когато мама ме завиваше с одеялото, докато спях. И ми се стори, че везните се наклониха. И онази част от тях, която беше пълна с мъничко доброта, с парченцата, които се таяха някъде дълбоко в мен, тръгна надолу, надмогвайки всичките ми гадости, които до тази нощ смятах, че доминират в мен. Или всичко това просто така ми се струваше?

В десет часа сутринта на другия ден вече седях в бара на „Невски палас“, пиех шампанско, въртях в ръцете си мобилния и препрочитах среднощната ни размяна на есемеси с Юля. А по радиото звучеше гласът на Dido от песента „Stan“ на Eminem:

My tea's gone cold, I'm wondering why I go out of bed
at all
The morning rain clouds up my window and I can't see
at all
And even if I could it'd all be grey, but your picture on
my wall
It reminds me that it's not so bad
It's not so bad

И си мислех, че тази сутрин тя като нищо можеше да е получила моя есемес, събуждайки се на гърдите на друг мъж, и че го целува нежно по брадичката, а той примижава в просъница и я гали по косите, двамата се усмихват, протягат се сладко и се готвят да навлязат в този ден, като се изкъпват един друг.

И може би вчера тя беше разговаряла с мен, усамотявайки се в кухнята, а зад стената се бе веселила компанията ѝ и приятелките ѝ периодично бяха излизали от стаята, за да я повикат при себе си, а той беше гледал към нея, подпрян на рамката на вратата, а тя му беше правила знак с ръка, че скоро ще дойде — след пет секунди, и му беше размахвала пръсти, а в това време бе успокоявала по телефона един смахнат психопат — т.е. мен.

В гърлото ми заседна буца, а очите ми се напълниха със сълзи, макар съвсем ясно да разбирах, че ревността е крайно деструктивно нещо. Дори нещо повече — в нашия случай тя беше просто необоснована. Но параноята вече се бе промъкнала в кръвта ми като мехурчета в шампанско. И ми се прииска да избягам и да се скрия от всички. Не вярвах на никого, страхувах се от всички и до сълзи ми беше обидно и мъчно за себе си.

След като изпих четвъртата чаша шампанско в десет часа сутринта, избистрих още една формула на нашето житие. Аз лъжех

всички и всички лъжеха мен. Никой не вярваше на никого. Всички ние бяхме заложници на собствените си лъжи. И живеехме под девиза „Лъжа за благо“ и нашето благо наистина беше лъжата. Стараехме се да не нараним никого с истината, като ранявахме единствено себе си с парчетата от бутилката на собствената си лъжа. И всичко това се вършеше, за да може всички да се чувстват комфортно и да си мислят, че някой има нужда от тях. И всички се утешаваха един друг и се обясняваха един на друг в любов от чувство за „човечност“. А след това гордо се понасяха, преизпълнени с чувството, че са „помогнали на нуждаещите се“.

И ние разговаряхме по телефона с нашите жени, докато любовниците ни правеха минет. А след като ни направеха минет, любовниците ни тичаха в банята, за да изпратят есемеси на своите съсипани от мъка любими. А любимите им кършеха пръсти в очакване на това съобщение. А след като го получеха, отиваха в домовете на нашите жени, за да се отдадат на блудство, докато ние блудствахме с нашите любовници, които се оказваха приятелки на любовниците на нашите жени. И вече не беше ясно кой кого обича и като че ли всички страдаха едновременно. И всеки се стараеше да утеша другия, като в същото време му причиняваше още по-голяма болка и едновременно с това се ревнувахме взаимно до сълзи и до стиснати болезнено юмруци.

И на всички ни беше толкова хубаво, че се смеехме на жените си в компанията на техните любовници, докато нашите любовници показваха трогателните ни есемеси на приятелите си, които се ужасяваха от вулгарността и цинизма на приятелките си, осъзнавайки, че изпращат почти същите есемеси на нашите жени. А след това спектаклите подхващаха увертюрите, където нашите нежни чувства се оказваха окаляни. Където най-любящите приятелки се оказваха най-мръсни курви, а най-циничните подлещи — раними принцове с очи на елени. А най-добрите ни приятели се оказваха наши най-зли врагове. И когато всичко ставаше явно, всички изпивахме дружно коктейла от страст, похот, нежност, ревност, кръв и измама. И ние разбирахме, че всички наоколо до един сме излъгани и че ни остава само един изход — просто да се обесим.

Но ние избирахме живота, защото това е по-лесно. И отчаяно се опитвахме да вярваме, че може би точно нас не са ни излъгали. И че у

нас всичко е истинско. (Трябва ли да споменавам, че в крайна сметка точно ние се оказвахме най-излъганите от всички?...)

И всеки се чувстваше като победител в краткия отрязък от време, без да разбира, че може да спечели една битка, но ще изгуби цялата война.

В крайна сметка всички оставахме сами и заспивахме, прегърнали нашите страдания и сълзи като плюшено мече.

След като задръстих мозъка си с тези мисли, осъзнах, че съм се натряскал до козирката. Станах иззад масата и тръгнах към изхода, кривейки муцуни на околните и плезейки се на домакините. Персоналът и малобройните гости ме стрелкаха с погледи изпод вежди. На излизане от бара взех от масичката до входа празната кофичка за шампанското и я сложих на главата си.

След това се обърнах към залата и казах високо: „ХОРА, НЕ ВЯРВАЙТЕ НА НИКОГО! ВНИМАВАЙТЕ, НЕ Е ИЗКЛЮЧЕНО ДА ВИ ИЗЛЪЖАТ!“

И отстрани приличах на магистъра от Ливонския орден от филма „Александър Невски“, който извиква на дуел главния герой с глас изпод шлема си от консервена кутия. И самият аз се чувствах като консервирана съомга в сос от собствените си сантиментални сополи. Свалих кофичката за лед от главата си и излязох от бара. Някъде в дъното се разнесоха аплодисментите на някакъв поразен в сърцето циник, който беше същият като мен. Господи, и защо дори не допускахме факта, че съществуват НОРМАЛНИ хора? Защо ни беше толкова трудно да повярваме на някого?

Вървах по коридора към асансьора пиан, сънен и напълно разбит. И навсякъде се носеше песента „Stan“ на Eminem и аз не знаех какво искам повече — да се хвърля на леглото или да се хвърля в Нева?

В дванадесет часа на обяд някой почука на вратата. Отворих и видях, че на прага стои камериерката.

— Трябва ли да почистя? — попита тихичко тя.

— Не... — отвърнах и се обърнах. Зад мен се виждаше страшният погром в стаята, куп смачкани дрехи в ъгъла, катурнатото кресло, две празни бутилки и нечия увиснала безжизнено ръка с

червен маникюр. — Не... няма нужда, тук и без това всичко вече е очистено...

[1] Предложих на Оксана най-добрия вариант за петък: тя, Дима и аз да отидем в „Кабаре“, да вземем екстази, да потанцуваме и призори да идем у нас, в сауната в Жуковка. — Б.пр. ↑

[2] Докато смъртта ни раздели (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Докато сутринта ни раздели (англ.). — Б.пр. ↑

ВКЪЩИ

*I'm back in the U.S.S.R.
You don't know how lucky you are boys
Back in the U.S.S.R.*

The Beatles. Back in
USSR

*I'm a human and I need to be loved,
just, like everybody else, does.*

The Smiths. „How
soon is now?“

Два часа след описаните събития седях жив-живиничък в ресторант „Москва“, от чиито прозорец се виждаше един от най-изумителните изгледи на Питер. Той се намираше на шестия етаж на някакъв бизнесцентър, което според московските нрави беше категоричен поветон, но в Питер такъв ресторант можеше да се открие дори на минус шестия етаж за подземно паркиране и пак щеше да бъде успешен. Ресторантът наистина беше много московски както от гледна точка на прелестния минималистки дизайн, така и от гледна точка на музиката, обслужването и кухнята. Нарочно посочвам тези критерии, защото „Москва“ беше много моден ресторант, а в модните ресторанти се ходи заради какво ли не. И на последно място се ходи, за да се яде.

Седях, блещех се през панорамните стъкла към застаналия в далечината крайцер „Аврора“ и пиех вече второ кафе. Прекарвах оставащите до тръгването на влака ми два часа в компанията на моя

далечен питерски роднина Андрей и неговото гадже. Имах много въпроси около роднинската ни връзка, но ми беше по-лесно да я приема, отколкото да уточнявам нещо.

Андрей беше младо момче на двадесет и две години, което следваше в историческия факултет на Санктпетербургския университет, а през свободното си време просто се шляеше. Деловите му интереси в областта на светския елит се простираха в различни сфери на дейност — от клубни промоции до търговия със скъп алкохол и от създаването на сайта на университета до журналистиката. Общо взето младото образовано момче с креативно мислене имаше блестящи перспективи. Той с еднакъв успех можеше да стане най-търсеният промоутър в града и да се съсипе с кокаин. Да замине при майка си в Америка, надмогвайки собствения си мързел, и да реализира някакъв покъртителен проект в издателския бизнес. Казано накратко, пътят пред младежа беше открит. В добрия смисъл на думата.

С него се виждахме по няколко пъти в годината ту в Москва, ту в Питер и аз — предимно с раздражение и много рядко с удоволствие — слушах за живота му, за похожденията му и за увлеченията му. С раздражение, защото си спомнях за себе си на двадесет и две години, за възторга си от кухите проекти, за увлеченията си по неправилни момичета, за запознанството си с наркотиците и за клубния живот. И с удоволствие, защото разликата във възрастта ни беше осем години, а онези неща, които той вече разбираше, аз бях осъзнал много по-късно. Следователно имаше гаранция, че той щеше да направи много повече и много по-добри неща много по-рано от мен. А освен това се дразнех, защото изпитвах необяснимо, несвойствено и абсолютно безпричинно чувство на отговорност към него като към по-малък брат. Може би защото винаги бях искал да имам брат, а може би заради потребността ми да посявам своята добродетел в неблагодарната юношеска почва. Да се опиянявам от менторските си наставления, знаейки предварително, че никой няма да се възползва от тях, и да изпитвам малоумен старчески кеф от това.

Гаджето на Андрей беше една много смешна персона. „Да не си помислиш нещо, тя само на пръв поглед изглежда толкова куха, но всъщност е много одухотворено момиче — представи я той, когато тя отиде в тоалетната. — Дватама следваме в един факултет, тя е

завършила театралното училище и танцува в един от нощните клубове. А освен това я сваля един местен олигарх. Това е.“

— А в какъв смисъл е одухотворена? В смисъл, че животът е театър и други такива, така ли? — попитах. — Надявам се, че поне е примата на клуба.

— Не, защо?

— Запомни, Дрон, най-важното нещо в живота са големите буфери на мадамите, както казва Бийвс, и няма нищо по-хубаво от това.

— Стига де. Тя наистина е хубава, защо се подиграваш с нея? — обиди се той, въпреки че докато седяхме в „Москва“ непрекъснато се дърляше с нея.

И ето, че тя се върна. Заради възрастта си и интересите си към клубните купони, несъмнено искаше да изглежда по-голяма. И да прилича на истинска жена-вамп в карикатурното изпълнение на Рената Литвинова.

— Андрюша, поръча ли ми десерт? — каза тя с демонстративно капризен глас.

— Първо си изяж салатата.

— Не искам, не ми се яде повече.

— Хайде, изяж зелето — засмя се той, — московчаните го плащат, значи трябва да го ядеш.

— И какво ще стане, ако го изям?

— Ще ти пораснат циците. Или ще се преместиш в Москва — кискаше се Андрей.

— Идиот — обиди се тя престорено. — Че аз съм си в „Москва“.

— Това е погрешно заблуждение — обобщих аз.

Поръчахме десерт, запалихме цигари и започнахме да си разменяме нищо незначещи фрази. Аз се дразнех от това, че Дрон беше повлякъл със себе си тази мадама, но по принцип ми беше все едно.

— Как е десертът? — попитах, за да продължа някак разговора.

— Страхотен! — Тя обърна длани, за да покаже разтърсващите качества на десерта.

— Ти си още по-страхотна — отвърна ѝ Андрей като истински представител на светския елит и джентълмен. Тя го прегърна и го

целуна демонстративно, стрелкайки ме с очи, без да вади езика си от устата му.

Общо взето това изглеждаше доста комично. Тези младежи ми демонстрираха любовта на двама преситени баровци. Като на това отгоре тя говореше много маниерно, проточваше думите и вмъкваше разни лафове от сорта на „направо да пукнеш“, „потрес“ и „пълнен кикот“. Има едни телевизионни водещи, които в хумористичните си предавания копираха смешно речта, маниерите, жестовете и лафовете на известни светски личности като Ксения Собчак или Филип Киркоров. И сега в мен се създаваше впечатлението, че тя, стараяйки се да изглежда колкото се може по-печена, копираше тези телевизионни водещи, които копираха светския елит. И ще повторя, че това изглеждаше много комично, макар че тя си мислеше точно обратното.

Загледана в червения ми анцуг „Адидас“, девойката каза:

— Много готин анцуг имаш.

— Аха. Още от осемдесетте години е.

— Андрей — продължи тя, — през осемдесетте години май че е било супер. Жалко, че ни е нямало тогава, нали? Такава маниашка мода, направо да пукнеш, и всички тия купони. Синтипоп, електронна музика, диско, „Модърн токинг“. Ох, ама толкова ми харесват тия неща.

— Да, да. Портвайн, комсомол, КГБ, арест, ако носиш долари. Весело си живеехме.

— Е, за сметка на това имате какво да си спомните — намеси се Андрей, — а сега всичко е просто и ясно. И, естествено, никога няма да има такъв хъс и такива празници всеки ден.

— А, не се заричай. Можем да се нахъсаме по-яко дори и отколкото през 1982-ра — казах ѝ мрачно.

— Жалко — възрази ми момичето, — струва ми се, че това е страхотно. Представяш ли си, Андрей, аз щях да съм облечена със синя поличка, бяла блузка с комсомолска значка и мрежест чорапогащник. Мисля, че това е много сексапилно. Щеше ли да ти хареса, миличък? — И тя отново го целуна предвзето.

Поисках сметката и отново се вторачих през прозореца, за да убия минутите, които оставаха до тръгването на влака. Те продължиха да си чуруликат нещо за отминалата комунистическа епоха. До ушите

ми достигнаха думите „Олимпиада“, „пълен кикот“, „Симачов“, отново „пълен кикот“ и „диджеи, които танцуват диско“. В сравнение с нашия разговор крайцерът „Аврора“ вече не ми изглеждаше толкова архаичен.

Сервитърът ми съобщи, че таксито ми е пристигнало. Събрахме си нещата, слязохме долу с асансьора, а в асансьора те продължиха да се целуват. Докато излизах, закачих момичето с чантата си и то изписка. Качихме се в таксито.

В таксито свиреше най-досадният от всички досадни музиканти — Крис Риа. Винаги ми се струваше, че която и негова мелодия да пускат по радиото, тя е ремикс. Всяко парче от лайнотворчеството му си приличаше с другото като яйца от инкубатор. Макар че има хора, на които им харесва. Допусках, че има и фенове. Въпреки че не можех да си ги представя. Возех се на предната седалка и си мислех, че постъпвам много добре, като си тръгвам с дневния влак в четири часа. Ако останех още един ден в Питер, просто нямаше да устискам.

Вече окончателно изнервен от града, недоспал и уморен, на перона си мечтаех час по-скоро да се тръшна на седалката и да заспя.

— Е, хайде, брато — каза ми Андрей, — помни хората от блокадите и тъй нататък.

— Да, хайде, Андрей. Дръж се прилично. Не ядосвай майка си, защото тя се притеснява за теб.

Обърнах се към момичето и му казах: „Всичко хубаво“. След това замълчах, опитах се да я назова по име, но не можах да си го спомня и затова просто ѝ казах:

— Много приятно ми беше да се запознаем, благодаря за компанията, пак ще се видим — и се качих във вагона.

Влакът потегли и ето, че аз седях на седалката в бизнескласата, както я наричаха тук, пиех коняк и гледах телевизия. Току-що бях поговорил по мобилния с Юля, предлагайки ѝ да вечеряме заедно, тя известно време се оправдаваше, че е заета и има някаква работа, с което ме ядоса, но след това се съгласи да се видим в десет часа в „Шатрата“ на „Чистите езера“. Конякът приятно ме замая, приспа ми се, аз се замислих за предстоящата среща и се загледах в телевизора. Даваха родния филм „Кавказка пленница“. Не бих казал, че ми се повдигаше от такива филми, но със сигурност не бях техен фен. Бяхме ги гледали стотици пъти, бяхме ги накъсали на изтъркани цитати и

тяхната трогателност изобщо не ме трогваше. Огледах се наоколо и видях, че почти всичките ми съседи със слушалки на ушите се звереха срещу телевизора и се смееха едновременно на едни и същи моменти.

А освен това видях, че всички тези хора от бизнеса (защото други не биха се качили в този вагон) бяха мои връстници. Или бяха почти мои връстници. И всички те седяха, пиеха съветски коняк, почти всички си бяха поръчали за обяд котлет по киевски и сега се наслаждаваха на магията на съветското кино. И аз се улових да мисля, че ако махнех лаптопите, които почти всички държаха на коленете си, и мобилните и ако вагонът беше малко по-неугледен, а хората бяха облечени малко по-различно (макар че половината от тях и без това носеха сиви костюми с отвратителна кройка), нямаше как да определя коя година сме сега. Може би 2005-а, а може би 1985-а. Толкова много си приличаше всичко. За това ли бях мечтал, докато гледах американските екшъни на видеото? Такива спътници ли си бях представял, когато купувах първите долари от чужденците на „Арбат“ през 1989 година? Можех ли да си представя, че цялата тази сива маса, която тогава вървеше по улиците, в един прекрасен миг ще се върне назад и то по собствена воля? Допусках ли, че нещата ще се обърнат така? А те допускали ли са това? Нима наистина вече нищо не можеше да се промени? Или не беше така? Нима наистина не бяхме променили нищо?

Нещастни мои момчета и момичета, родени през 1970–1976 година! Толкова надежди ни бяха възложили! Родителите ни с умиление гледаха в количките, в които лежахме, увити с пелени като какавиди на пеперуди, превързани с еднакви светлосини или розови панделки (одобрени от наредбата на Министерството на леката промишленост). Ето ги нашите мили дечица, спят и дори не предполагат какъв късмет са извадили. Те ще получат с лихвите всичко, което на нас не ни достигаше. През 70-те години — сити и пиянски, когато всичко беше толкова рутинно и предопределено. Тогава беше абсолютно ясно, че ако не стремглаво, то поне криво-ляво и със скърцане ще влезем в бъдещето на победилия социализъм. Защото дори такива напасти като поглъщащият всичко военен бюджет, глупавата и аморфна икономическа политика и всеобщото разсипничество са НИЩО в сравнение с гигантските залежи във вид на нефт, въглища и газ. Които като спасителни пояси ни позволяваха не

само да се задържим на повърхността още поне стотина години, но дори и да достигнем до необятните простори на океана, наречен „всеобщо благоденствие“. И тези безгрижно спинкащи дечица ще бъдат първото щастливо поколение. Поколението, което ще пожъне всички най-хубави плодове, израснали от наторената почва на лишенията, на войните, на глада и на другите ужаси на изтичащия двадесети век. Естествено, след тях щяха да дойдат техните деца и децата на техните деца, и внуците, и правнуците им, чийто живот ще е още по-прекрасен. Сит, благополучен и малко западен. Като в Югославия. Не, дори по-добър.

Но тези — родените през 70-те години, са истинските пионери. Хората, които първи ще познаят щастието да живееш в Русия. Родителите ни люлееха в количките, радваха се на нашето бъдещо щастие и добронамерено ни завиждаха. На първото поколение, чието бъдеще наистина беше предопределено толкова добре.

Изминаха още две десетилетия, през които ние успяхме да израснем, да получим добро съветско образование (по малко от всичко и нищо, вместо да станем професионалисти само в една област), да прочетем куп полезни и безполезни книги, да се научим да пием водка, да я замезваме с портвайн, да се научим да пушим марихуана, да страдаме от тежък махмурлук, да дискутираме (включително и с махмурлука си) за духовните извори и пътищата на руската нация. Успяхме да опознаем и научим и много други неща (абсолютно излишни, както стана ясно по-късно).

И ето, че на нашите облицовани с изкуствена кожа врати на панелните жилища, на комуналните жилища и на жилищата с подобро планиране почука шеметното десетилетие на 90-те години. Започнаха всички онези движения във вид на „депутатски групи“, „права на нациите на самоопределение“, „парадът на суверенитета“ и други такива. Както никога досега във въздуха наистина замириса на СВОБОДА. Нашите вече малко поостарели родители още веднъж страшно ни завидяха. Сега ние не само щяхме да живеем в щастливо, но и в наистина свободно общество. Където такива преди изумителни социални бонуси като хладилник „Rosenlew“, финландски салам и югославски мебели щяха да се сринат пред правото да не говориш шепнешком, да слушаш и да четеш не онова, което ти препоръчват, а

онова, което ти харесва, да спиш, с когото ти падне и най-после да отхвърлиш тази ужасна преса под названието „Обществена позиция“.

Надеждите на родителите ни се превръщаха в реалност. Ето, невъзможното до този момент в Русия словосъчетание СВОБОДА и БЛАГОДЕНСТВИЕ се реализира.

И ето, че ние навлязохме в новата за Русия ЕРА. Вървахме едни такива млади, красиви, пълни с устрем и перспективи. Новите господари на тази страна. Старите идоли на миналите поколения се търкаляха на земята и се трошаха под краката ни, а нови още не бяхме успели да си измислим. Оплювахме предишните идеали, осмивахме моралните устои на житейските позиции на нашите родители, трошахме иконите с брадви, пърформансът сменяше религията, а порокът сменяше морала. Ние разрушихме всички предишни храмове, разчиствайки място за новите светилища, където щяхме да се кланяме на СВОИТЕ богове. Нашите родители едва сдържаха сълзите си и гледаха как срутваме тухла по тухла всичко, което им е било толкова скъпо. Замираха с ужас и благоговение на прозорците на стаите, в които се бяхме появили на бял свят, и гледаха онова, което вършехме навън. „Колко жалко — мислеха си те, — колко жалко, че от всички възможни пътища те избраха пътя на разрушението. Дай боже, да построят нещо свое. Ново по форма и безупречно правилно по съдържание. Няма да бъдем прекалено строги с тях. Та това са нашите деца. Първото поколение със златно бъдеще“.

А в това време ние се биехме до кръв помежду си, отстоявайки собствените си възгледи за преустройството на страната. Много от нас падаха, давейки се в кръв и в собствената си жлъч и тогава нашите нещастни родители дотичваха при нас, за да ни помогнат да станем. А ние ги отблъсквахме и се изплювахме в лицето им с думите: „Проклети да сте! Най-глупавото нещо, което сте направили, е това, че сте ни родили! А сега не ни се сърдете!“ Това беше поколението на Франкенщайновците, които изяждаха своите създатели.

Бяхме образовани, имахме духовни интереси, бяхме прекарвали всички тези години в спорове за съдбата на нацията, за уроците на историята и изграждането на бъдещето на страната. Спорехме в кухните, в ресторантите, в офисите, в кафенетата, в хотелите, в клубовете. В леглата, в спортните зали, в самолетите и във вагоните на влаковете TGV. Спорехме в общностите си, в Москва, в Питер, в

Париж, в Лондон, в Ню Йорк, а с повсеместното разпространение на интернет започнахме да спорим всички едновременно, сякаш разстоянията не ни деляха. А изграждането на кариерата ни, на семейния ни живот и на другите материални ценности беше като някакъв фон. Но, боже мой, колко второстепенно изглеждаше всичко това в сравнение с чувството за всеобща свобода и анархия, които внезапно ни сполетяха преди петнадесет години.

Да, пич, така е! Докато ти се наслаждаваше на потоците на нахлуващата при нас Европа, докато киснеше по клубовете и кръчмите, докато пиеше водка и се тъпчеше с МДМА, докато се забъркваше в случайни връзки, принуждавайки приятелките си да правят аборти и ратуваше за легализация, вече изминаха петнадесет години. И тази толкова близка 1990 година се превърна в история, която неомъжилите се за теб вчерашни твои приятелки и днешни баби разказват на внуците си.

Изминаха петнадесет години и настъпи време, когато природата на човешката същност я принуждава да се изправи и да се огледа спокойно настрани. Да оцени всичко, което е направила за себе си, и всичко, което ще остане за потомците ѝ. А най-интересното е, че всъщност няма какво да оценим. Докато ние вървахме от пепелище към пепелище, страната бе успяла да се промени. Да-да, докато ние се лутахме, страната се бе сдобила с нови господари, които бяха написали нови закони. Някак странно и малко обидно бе това, че в начертаната от тях схема на държавното устройство и разпределението на богатата нямаше място за нас. Представи си, че докато ти си се изцеждал между алкохолни истерии и наркотични трансове, някой е успял да промени всички настройки за началото. И то толкова хитро, че самият той се е превърнал в главния настройващ. Приказката е свършила и твоето време да промениш нещо е отминало безвъзвратно.

А когато отворихме очи след петнадесетгодишния анархистичен запой, пуснахме телевизора, за да разберем какво точно се е променило в страната ни през това време, което ние толкова безцелно бяхме пропилели. Натиснахме бутона на дистанционното и видяхме по първи канал тричасова смешка с Петросян, премесена с новинарски емисии и репортажи за успехите на родните жътвари, а по втори канал — концерт, посветен на празника на някаква си федерална служба. По трети канал вървеше някакво военно-патриотично предаване, по шести

— спорт, а по пети — „Лебедово езеро“. И всичко си беше като през славната и стабилна 1985 година. И така продължаваше вече десетки почивни дни. Пък и ние приличахме на лебеди, на които тъй и не им е съдено да полетят. Ние, от поколението „Wasted“^[1]...

И не беше изключено всичката тази развивана от Семачьови символика на Олимпиада'80, гербовете на СССР и олимпийските мечета, всички тези наименования „Дискотека от 80-те“, радио „Ретро“, кръчма „Жигули“ и други псевдокичовщини да са някакви измислени от политолозите пиар-кампании на проекта „Back in USSR“. И какво, готино ли ти е отново да подскачаш от радост, подгрят от мелодиите и ритмите на чуждестранните естради в изпълнение на Сандра и Си Си Кеч? Искаш ли отново да усетиш комсомолската си младост? Тогава не се учудвай, ако утре те накарат да си платиш членския внос (включително за изминалите 15 години). Колко е прекрасно да се върнеш отново в страната, в която е преминало детството си, нали? Старче, нас просто и най-банално ни изпързляха с носталгията ни като същински лъохмани... Луску Лъохман... Ако нашето поколение изобщо бъде удостоено с някакъв надпис на гроба си, там най-вероятно ще бъде написано следното:

„На поколението, родено през 1970–1976 година, което беше толкова многообещаващо и толкова перспективно. Чийто старт беше толкова ярък и чийто живот беше толкова бездарно пропилян. Да почиват в мир нашите мечти за щастливото бъдеще, в което всичко би трябвало да е другояче... R.I.P.“

И когато цялото ми съзнание се изпълни с образа на надгробната плоча, най-последно заспах, за да се събудя в друг град и в друго настроение...

Седях в „Шатрата“ — лятното кафене, което се намираше във водата на „Чистите езера“, и пиех вече втора чаша уиски „Jameson“. Окачените под тавана телевизори показваха римейк на видеоклипове от осемдесетте години. По екрана подскачаха негри с бели маратонки

„Адидас“, разни пички с окраска на лосове, младежи с гримирани очи и начервени устни, на чиито жилетки бяха окачени по два реда значки. Артисти, чиито имена помнеха само видеоархивите. Кадрите на клиповете показваха тебеширено бели лица, нелепи прически с тонове лак за коса, ланци, обеци, огромни дрънкулки на ушите, неоновы надписи и грамадни луксозни открити розови автомобили. И липсваха само думите, изписани със светещи букви между кадрите: „лукс“, „шик“, „кокаин“, „безразборни полови връзки“, „хомосексуализъм“, „социална нетърпимост“ и „рейгъномика“. Спомних си отново разговора си в Питер с Андрей и се улових да мисля, че в момента на мен също ми е готино да изпадам в носталгия, докато гледам парчетата живот, които не бяхме видели.

Юля закъсняваше вече с двадесет минути, което, естествено, не спомагаше за доброто ми настроение. Дори нещо повече — изпитвах нарастващо раздражение, злоба и желание да избухна. Реших да почакам още десет минути, да платя и да си тръгна.

Тъкмо когато вече се канех да вдигна ръка и да повикам сервитьора, Юля влезе в кафенето, седна с абсолютно спокойна физиономия срещу мен и ми каза:

— Здравсти.

— Здравсти. Да не би да имаш слънчев часовник? И като се стъмни сигурно да изостава?

— Не, просто се отбих при една приятелка. А ти отдавна ли ме чакаш?

— Точно откакто в нашия часови пояс стана десет часа.

— Добре ли пътува?

— Прекрасно. С киевски котлети, коняк „Московски“ и „Кавказка пленница“ по телевизията. Направо същински ресторант „Прага“ от 1988 година.

— Добре ли прекара в Питер?

— Страхотно. А ти как си? Добре ли прекара вчерашната нощ в Москва?

— Какво имаш предвид?

— Ами, рождения ден на приятелката ти и други такива? — казах с колкото се може по-ехиден тон.

— Пак ли те хвана параноята? Разкажи ми какво прави в Питер?

— Опитвах се да разнообразя свободното си време. Напорках се с алкохол и се натрясках с наркотици, осъществих безразборни полови връзки, спях отвратително и след това се напих още по-гадно. Общо взето починах си добре.

— Не чувстваш ли, че прекаляваш?

— Виж каква готина чанта има оная мацка. „Гучи“. Струва хиляда и петстотин. Интересно кой ли плаща истинските ѝ ценности?

— Хиляда и петстотин рубли ли?

— Долара, душицо, долара. Ти си изумително непорочна. Какво искаше да кажеш с това, че прекалявам?

— Нищо особено. И все пак защо вършиш всичко това? Мислиш ли, че ще издържиш дълго по този начин? Не разбираш ли, че един прекрасен ден нещата могат да свършат много тъжно? Винаги ли си бил такъв или просто в момента се опитваш да покажеш на всички, че си такъв?

— Не зная... дали съм бил друг? Чакай малко да си помисля.

И докато мислех какъв съм бил преди десет години, ме връхлетя първата вълна от агресия. И аз вече почти я мразех заради опита ѝ да участва в собствената ми съдба, заради всички тези нейни правилни въпроси и заради равномерния ѝ, абсолютно спокоен глас. А плазмените екрани показваха отдавна забравения клип на Лайза Минели „I’m losing my mind“^[2]. Спомних си, че музиката за тази песен бяха написали „Pet Shop Boys“. Странно, защо ли паметта ми пазеше цялата тази излишна информация? Поклацах крак и се опитвах да припявам на Лайза, докато Юля седеше напрегнато и пушеше цигара, а сервитьорът вече втори път ни предлагаше одеяло, а двадесетгодишните момичета край масата в центъра пиеха шампанско и пушеха цигари, профуквайки парите на родителите си, които им бяха дали, за да си купят закуска, и супата ми се струваше възкисела заради сметаната, и в течение на още известно време размишлявах какво да кажа по-нататък, сякаш проследявах накъде ще се наклонят вътрешните везни на настроението ми. Посегнах към запалката, която беше близо до Юля, закачих с лакът чашата си с уиски, която падна толкова хитро, че цялото ѝ съдържание се разля на масата, потече по сгъвката на покривката и покапа по панталоните ми. А Юля ми подаде една хартиена салфетка, опитвайки се да запази спокойствие. А пък аз

гледах зелените ѝ очи и осъзнавах, че вече няма да успея да се сдържа. Аз наистина losing my mind...

— Защо ми се обаждаш? — подхванах нетрезвия си монолог. — Каж ми де? Защо ме питаш как се чувствам? И дали съм много притеснен? Защо ти е всичко това? Не, ама, наистина, защо ти е? Измъкваш ме от цялото това морално блато, почти плачеш по телефона, когато се надрусах с ЛСД, говориш часове наред с мен за някакви шибанящини по телефона? Защо го правиш?

Защо ходиш с мен по всички тези кръчми? Защо слушаш всички мои еднообразни монолози за това какви педали са всички наоколо и какъв възвишен Д'Артанян съм аз? Ти нямаш нужда от пари, от разни вулгарни както по форма, така и по съдържание подаръци, от всички тези безкрайни cartier-tiffany-alainsiberschtain. Нали нямаш нужда от тях? Нямаш нужда от статута на моя официална любовница, ти не си от светския елит и никой не гледа завистливо подире ти, когато те срещне.

Тогава защо го правиш? Да не си болна? Да не си някое преждевременно пораснало момиче, което не се е наиграло на майка Тереза? Да не би да изпитваш чувство на вселенска жалост? На всички тук ли искаш да помогнеш? Да не си някоя грижовна милосърдна сестра, която е избрала този приют за психопати, наречен МОСКВА, като обект на своето състрадание? Само че не си достатъчна за всички тукашни обитатели, душицо моя, не си достатъчна дори за мен и направо ще се затриеш, докато се опитваш да ме измъкнеш от огнената геена, от непрогледния ад, какъвто всъщност е моят живот. Не си ти тази, която ще ме измъкнеш оттам, а аз съм този, който ще измъкне от отслабващите ти ръце лъжичката с успокоителното, ще го допълня със собствената си отровна слюнка, ще го вкарам във вената си и ще продължа нататък. А ти тъй и ще повехнеш от невъзможността да спасиш града.

Не познах ли? Нима ти не си някоя новоизпечена майка Тереза? Тогава коя си? Може би си общуваш с мен от желание да се наебеш? Да не би да си вавилонската блудница? Някоя робиня на страстта?

Имаш проблеми с обикновените селски момчета, така ли? И искаш маниерен естет? Значи вече си намерила такъв невиджан любовник? Принца, излязъл от телевизора и окичен с интелектуален багаж, гарниран с огромни топки? Мислиш ли, че има такива хора?

Хиперсексуални като актьори от шведски филм и романтични като лорд Байрон? Няма такива хора, миличка. На тридесет години хората могат или едното, или другото. А пък, ако демонстрират с еднакъв успех и физика, и интелект, значи или имитират, че са от сой, за да съблазняват простовати девойки, или са се надрусали със стимулатори. Ха-ха-ха. Наистина ли си мислиш, че съм чак толкова успешен и готин? Умен естет с маниери на недоучил аристократ и с вечно надървен член? Е? Хайде да идем в някой хотел. Ще си купим цветя и шампанско. А ти ще извадиш едно томче на Цветаева. Готов съм за това, дори усещам, че страстта вече ме изгаря и тъй нататък!

Защото аз винаги се срещам с теб или пиян като талпа, или напушен, или надрусан. А често и едното, и другото (и третото) наведнъж. В такова състояние без проблеми мога да изчукам дори кобила, камо ли някоя дългокрака любителка на разговори за съвременната проза и публицистика. Да не мислиш, че е лесно да си герой на рокендрола на тридесет години?

Отдавна съм оставил по бойните полета здравето си, всичките си нерви, чувствата и мечтите си. Ето ги, погледни ги — търкалят се между столовете и масите, в празните чинии и в съборените чаши. Пък и самите бойни полета вече са обрасли с трева. Знаеш ли колко неща са минали през ръцете ми през това време? Джаз-кафенета, „Цикрус“, „Джусто“, не издържа дори старчето „Цепелин“. Единствено на Наполеон са му трябвали четири години, за да измине пътя от Маренго през пирамидите и Москва до Ватерло. На хората тук и една година им е достатъчна, изобщо няма нужда да посещават нито едно от изброените по-горе места, стига им само Москва. Всичко зависи от това дали имаш добър дилър.

Наистина ли не усещаш, че аз съм маргинал. Завършен мухльо в позата на провинциален актьор. Аз съм евтин шут, който е готов да се ебава с всички, включително и със себе си. Още като дете се изморях бързо от играчките и винаги имах нужда от нещо ново. И пропилях целия си живот с този всекидневен стремеж към развлечения. Аз бягам от самия себе си, на мен ми е скучно, гадно и отвратително да съм със себе си. А в редките мигове, когато се веселя, нямам търпение час по-скоро при мен да се върне единствената ми любов — ДЕПРЕСИЯТА. Страшно се изнервям, когато тя се бави, с радост се хвърлям в прегръдките ѝ, когато се завръща и в същия миг започвам да се боря с

нея. Някой ден просто ще умра в тази въртележка. Вече ми се вие свят и главата ми направо се отвинтва на пичка си лелина. Вече съм се отучил да запомням кога ми е било весело и кога ми е било тъжно. Това не е живот, а някаква мътилка.

И ти ли искаш да влезеш в това? Имаш ли нужда от него? Не бих могъл да си обясня по друг начин влечението ти към мен. За какъв дявол си губиш времето? Да не би като малка майка ти да те е хванала да мастурбираш с някаква пластмасова кукла-момченце и сега да те влече към този порочен целулоиден младеж, какъвто съм аз? Да не би да се опитваш да наваксаш времето, което си изгубила, живеейки с праволинейни хора? Не е ли късно да тръгваш по този път? Макар че за какво говоря, та ти дори не си опитвала никакви пътища. Най-ужасната сцена от младостта ти сигурно се изчерпва с един литър водка и с „ллл-леле, какви ги вършихме“ с приятелките ти състудентки.

Да, магистралките наистина са моят прерогатив. В момента седя, а носът ми смъди, а освен това ме смъди и пикочният канал все едно, че имам гонорея. Мръщиш се, като че ли не знаеш какво е да имаш гонорея. Макар че може би наистина не знаеш. Нали ти си богиня, а богините нямат гонорея. Това е pleasure само за развратните момичета. Нали така? Но ако си богиня, тогава какво правиш тук? Защо седиш с такава физиономия, като че ли се страхуваш да не се изцапаш? Ангелите нямат място в калта. Размахай криле (крилца, ха-ха-ха) и излети оттук.

Трябва да се върнеш обратно. Не виждаш ли как те засмуквам в цялата тази шибанящина? В целия този свят, прекопиран от платната на Гоя? Искаш ли да станеш същия изрод като мен? Не искаш, нали? Тогава си върви, стани и си върви, и внимавай нокътчето ти да не хлътне в десерта като на онази птичка.

И тя стана иззад масата, смачка салфетката с дългите си пръсти и наистина си тръгна. Разбирате ли какво ви казвам? Тя **НАИСТИНА СИ ТРЪГНА**. Не ми врътна номер като всички онези кукли, които пет минути след раздялата щяха да ти спукат мобилния от звънене и щяха да изплачат цяло Мъртво море от сълзи, за да измъкнат нов подарък от теб. Не, тя наистина тръгна към изхода и преди окончателно да се

скрие от погледа ми, се обърна към мен. А когато я погледнах в очите, разбрах, че тя никога повече нямаше да ми се обади, нямаше да ми изпрати мейл и нямаше да ми пусне есемес. Нямаше да направи нищо подобно. Тя просто взе решение. А аз, вместо да хукна след нея, за да я хвана за ръката, да целувам пръстите ѝ, да плача на рамото ѝ и изобщо да спася тази гадна ситуация, седях и престорено се усмихвах. И в този момент си мислех, че съм много страхотен. Само че не знаех защо. Пичът, който бе пропуснал единствения шанс да бъде измъкнат за ушите от цялото това бунище, седеше до ушите в лайна, пускаше мехури и се хилеше. Не сте ли виждали такова нещо?

Изминаха десетина минути и аз като че ли започнах да осъзнавам целия ужас на онова, което се случи. Закрих лицето си с ръце и след като осмислих собственото си положение, ме втресе. Защо направих цялата тази клоунада? Защо я излъгах, че съм правил секс надрусан, защо се подигравах с нея, защо ѝ наговорих всички тези гадости? В името на какво се правих на измъчено и апатично момче-андрожен? Защо трябваше да говоря лошо за онова, което беше хубаво? Защо трябваше да преобръщам всичко с главата надолу, за да изиграя още веднъж пред публиката ролята на Печорин със спукани кръвоносни съдове в носа? Боже мой, какво животно бях...

Искаше ми се цялата „Шатра“ да потъне под водата и, естествено, аз да потъна заедно с нея. Ама, че съм глупак. Защо трябваше да се страхувам толкова много от собствените си чувства? Да съм готов да нараня себе си и да нанесе рана на човека, който се опитваше ДА МЕ ИЗСЛУША и чиято единствена вина бе в това, че, без да иска, е пробудил в мен нещо, което през годините временно е било затрупано от пласт мръсотия. О, да, ти си свикнал да се смееш на глас над глупаците, които приличат на герои от сапунени опери и да се подпичкваш с куките си приятели, които прегръщат ресторантските курви с лафове от сорта на: „Е, как сте, влюбени студенти на «Патриаршеските езера», не искате ли водка и пластмасови чаши?“ Тогава за какъв дявол спираш времето и наблюдаваш с часове влюбените двойки покрай езерата? Нали това са любимите персонажи на твоите гаври! Желаете това, така ли? Само че се боиш да си го признаеш и бягаш, завираш се в тълпата в клуба, за да се гмурнеш в тези толкова познати за теб вълни от фалшива страст и похотливост. Там се чувстваш като риба във вода. Това е твоята стихия. Морска

бездна, отровена от алкохол и химикали. А когато се озоваваш в непознатата за теб чиста вода, дори и там се опитваш да намериш отровни вещества, чворове и капани. Но когато не намираш, страшно се притесняваш и хукваш обратно. Внимавай, някой ден вълнението така ще те изхвърли на брега, че нито една вълна на прилива няма да може да те върне обратно. А твоите приятели и приятелки, естествено, не са делфини, които да те набутат с муцуни обратно във водата. Както ти е известно, техните носове са създадени за друго. И ти тъй и ще си умреш, задушавайки се от собствената си силно токсична воня.

— Добре ли сте? — изтръгна ме от мислите ми сервитьорът.

— Да, благодаря — рипнах като дяволче от табакера, — донесете ми сметката, моля.

Платих сметката си и излязох от „Шатрата“. Навън валеше. Заврях глава в раменете си като щраус и започнах трмаво да прескачам локвите. Нямах цигари и мъчително търсех решение — дали да се върна в ресторанта или да тръгна към метрото? Помислих си, че ще е по-добре да проветря главата си, макар и под дъжда, и поех надолу по булевард „Чисти езера“ към ъгъла с „Лубянка“. Изпитвах такъв срам и си бях толкова противен и гнусен заради тази истерия, че бях готов да се удавя в езерото, само че се страхувах, че тинята нямаше да ми позволи да потъна.

Огледах редицката от светещите кутийки на будките и спрях избора си на една от тях. Влязох вътре, поисках пакет „Кент“, помислих малко и помолих за бутилка водка „Гжелка“. Продавачката уточни няколко пъти какво точно желая, а после ми предложи „Руски стандарт“, тъй като очевидно се стъписа от дисонанса между външния ми вид и желанието ми да си купя евтина водка. Но аз настоях за „Гжелка“.

Взех водката и цигарите и излязох. Запалих една цигара и погледнах някак неуверено бутилката водка, без да разбирам защо всъщност я купих, но въпреки това я прибрах във вътрешния джоб на якето си.

А навън, след като запалих цигара, отворих водката и отпих от гърлото ѝ. Тъй като бях забравил вкуса ѝ (не пиех водка вече пет години), се намръщих, закашлях се, а гърлото ми се стегна от спазъм.

В стомаха ми се разля топлина и нещо празнично. Кой знае защо ми хрумна точно тази дума.

Продължих пътя си по „Булевардно колцо“, пиех водка вървешком и постепенно ме обземаше някакво палаво настроение. Заедно с мен по „Булевардно колцо“ вървеше и хубавото московско утро. И ми се прииска свежест, душ, чиста риза и одеколон. А освен това ми се прииска да извърша нещо невъобразимо хубаво. Дори за някой абсолютно непознат човек. Испитах такъв душевен подем, че направо ми се прищя да строя заводи и фабрики.

Изведнъж видях на една пейка двама клошари на около петдесет години. Тя седяха, подредили закуската си на един вестник, и ровичкаха из нея. Единият пушеше. Приближих се, заставах до тях и най-неочаквано изстрелях:

— Пичове, ще прием ли водка?

— Ти пък да не би да имаш водка, бе говедо? — отвърна ми онзи, който пушеше, вдигна очи към мен и изведнъж рязко ме удари в слабините.

Превих се надве и тутакси получих силен удар на коляно в главата. А в следващия момент паднах по очи с разперени ръце. Последното, което запомних, беше работническата обувка на единия от клошарите и фразата:

— Колян, ще разлее водката, вземи бутилката...

Дойдох в съзнание в необичайната за мен обстановка на милиционерската кола. Лежах, отметнал глава на облегалката на предната седалка, до мен седеше шофьор с униформа, а от дясната ми страна, до колата, стояха още две ченгета и си говореха нещо.

— Виж, клиентът май че се свести — каза единият от тях, а аз вече си възвърнах способността да мисля и се опитах да си спомня къде точно и заради какво са ме спипали.

Прехвърляйки наум събитията от последните часове, си спомних ясно, че напуснах „Шатрата“ и стигнах до булевард „Чисти езера“ съвсем спокойно. Но гърбът ми си спомни скорошните преживявания и плувна в пот. Опитах се да размърдам ръце и открих, че този път не ми бяха сложили никакви белезници. След това извърнах глава и видях на

задната седалка онези двама клошари. Паметта ми се възвърна. И гърбът ми постепенно изсъхна.

— Добре ли си? — попита ме същото ченге. — Можеш ли да излезеш от колата?

— Мога — казах и излязох с облекчение от колата. На това му се казваше да ти върви като на бясно куче — тояга. Поговорката се отнасяше за мен.

— Значи, положението е следното — продължи той, — ще пишете ли жалба?

— А трябва ли? — попитах.

— Ами, проверете какво ви е изчезнало и какви щети са ви нанесени. На пръв поглед не виждам нищо такова. Така че си проверете джобовете.

Първо опипах часовника си. След като се убедих, че „Breitling for Bentley“ е на китката ми, разбрах, че другото няма значение, бръкнах в портфейла си, открих кредитните си карти и парите си — около две хиляди долара в рубли (естествено, не помнех точния им брой) на мястото им и казах, че нищо не ми е изчезнало. След това опипах лицето си, прокарах ръка под носа си и я погледнах. Нямаше кръв.

— Е, в такъв случай какво ще правим? Може би няма нужда да пишете жалба? — попита ме с надежда в гласа ченгето.

— Момчета, имах и една бутилка водка — казах кой знае защо.

— Ама и ти ги дрънкаш едни, шефе — намеси се в разговора другото ченге, което до този момент не се обаждаше.

— Не, нямам претенции, казах го ей-така. Просто много ми се иска да пийна нещо.

Второто ченге запали цигара и в мига, в който пламъчето на запалката освети лицето му, познах същия онзи Паша. Един от тримата, който миналата седмица ме спипаха с кокаина.

— Оп-па-ля — изрекох, — значи вече са успели да те преместят на нова работа? Вече не работиш ли в отдела за борба с наркотиците?

— Май че нещо бъркаш, пич! — каза ми злобно той. — Познаваме ли се?

Но нямаше как да греша. Бях много добър физиономист. Пък и той очевидно си спомни кой съм. Само че се успокоих и казах:

— Май че греша. Извинявайте.

— Е, можем ли да смятаме инцидента за приключил? — попита ме първото ченге. — Ще си ходим ли?

— Да, всичко е о'кей. Само че ми се ще да цапардосам един път онзи там — казах, усещайки пристъп на агресия.

— Това вече е самоуправство. И хулиганство — каза ми назидателно той.

— Така ли? Жалко. Момчета, ще ме закарате ли до вкъщи? — проявих крайна наглост.

— Ние да не сме ти такси? — попита Паша.

— Че какво толкова? Живея наблизо, в края на булевард „Мир“, ще ви платя.

— Гражданино, прекалявате — продължи той.

— Добре де — съгласих се покорно, — тогава може ли да си ходя?

— Да, свободен сте — каза първото ченге.

Обърнах се и си тръгнах. После нещо ми прошепна, че не постъпвам съвсем правилно. Измъкнах портфейла си, отделих петстотин рубли за такси, извадих останалите пари и се върнах при ченгетата.

— Какво има? — попита ме през отворения прозорец шофьорът, който вече се канеше да потегли.

— Искам да си поговоря с началника ви — казах.

Първото ченге излезе от колата. Отидох при него и му подадох парите. Той погледна с недоумение ту към мен, ту към парите.

— Вземете, това е за вас — казах.

Той някак много предпазливо взе парите и бързо ги скри в джоба си.

— Благодаря ви, пичове — казах.

И сигурно за пръв път в живота си не вложих в думата „пичове“ нищо лошо.

[1] Изгубено, непотребно (англ.). — Б.пр. ↑

[2] Губя ума си (англ.). — Б.пр. ↑

КЛУБЪТ

*It makes no difference if you're black or white
If you're a boy or a girl
If the music's pumping it will give you new life
You're a superstar
Yes that's what you are you know it*

*Come on Vogue
Let your body groove to the music
Hey hey hey
Come on Vogue
Let your body go with the flow
You know you can do it*

Madonna. „Vogue“

Когато се събудих в осем и половина сутринта с цепеща се от болка глава и с отвратителен вкус в носоглътката, първо се обадох в службата си и казах, че съм болен. Тръшнах се обратно в леглото и се опитах да заспя, но мобилният периодично ме връщаше към реалността с гласовете на момичета, колеги и дори на някакви клиенти.

Прекарах в този режим два часа, като ту заспивах, ту се събуждах. В единадесет без десет ми се обади Вадим:

— Здравсти, партнер!

— Здравсти.

— Да не спиш?

— Опитвам се, но не ми дават.

— Спи, брато, спи. Трябва да се напиш добре преди откриването.

— Аха, ще се опитам. Ти върна ли се?

— Да. Току-що. Ще идем ли в клуба към два часа? Вчера през деня се обадох на Миша и се разбрахме на обяд да се срещнем там.

— О'кей. Ще идем, разбира се.

— Я ми кажи, вълнуваш ли се?

— Ами, малко... спи ми се. Имах трудна вечер.

— Като се видим, аз пък ще ти разкажа каква вечер имах. Добре де, спи, ще се видим в два часа. Отивам вкъщи да се преоблека.

— Добре, доскоро.

А по гласа му се усещаше колко е запален и колко му се ще час по-скоро да се озове в СВОЯ клуб. Честно казано, беше ми трудно да нарека клуба, който днес се откриваше и който за един миг щеше да ни направи прочути, свой. Потъркалях се още четиридесетина минути в леглото и огледах внимателно лицето си в огледалото, опитвайки се да намеря следи от вчерашния си сблъсък с клошарите, но не открих нищо. Имах страшно издръжливо лице. Защо ли нямах и такова здраве?

В дванадесет и половина седях в кухнята си, пиех кафе, пушех цигара и кой знае защо изобщо не ми се ходеше никъде. Изпитвах пълна апатия към случващото се. А освен това страшно ми се спеше. Въпреки това допих кафето си и се заставих да отида и да се облека.

* * *

Пристигнахме на улица „Мясницка“ почти едновременно. Вадим излезе от колата с посивяло лице, стисна ръката ми в движение и ми посочи някъде нагоре, над главата ми.

— Какво има, старче?

— Табелата. Къде е табелата? Те не са окачили табелата. Знаеш ли, звъня им вече четири пъти от сутринта, но няма връзка с тях. Там има ли обхват? Помниш ли? Мисля, че там нямаше обхват. Да, да, спомням си, че не можах да избира един номер, това е мазе. — Вадим нервничеше, а аз се поддадох на порива му и също започнах да нервнича.

— Виж какво — каза, — защо трябва да гадаем? Сега ще влезем вътре и ще разберем какво става. Сигурно в момента лъскат всичко и

оглеждат подробностите. Сигурно са под пара. Или батериите им са паднали, или наистина няма връзка.

— Да, да. Няма връзка — повтори Вадим като сомнамбул и тръгна към входа. — Знаеш ли — спря рязко той, — това не е добре за бизнеса. Когато няма връзка. Гостите ще се изнервят. Сигурно трябва да сложим допълнителна клетка, как мислиш?

— Да, сигурно ще трябва. Когато няма връзка, направо си е ебало майката.

— А защо не са окачили табелата? До довечера остава малко време. Какви ги вършат?

— Ами, ще направят всичко в последния момент. Не знаеш ли как постъпват всички промоутъри? Клубът е отворен, но още няма чаши. Така че пийте от чинийките. И всички ще кажат, че това е страхотно, не се съмнявай. Може пък да са решили клубът изобщо да няма табела. Нещо от сорта на „който го знае, ще го намери“ и тъй нататък.

— Да... може би — усмихна се някак неуверено Вадим.

Отидохме до вратата, която стоеше все така увита с найлон, натиснахме дръжката и се уверихме, че е заключена.

— Мамка му... — каза Вадим, — каква е тази шибанящина? И не чувам никакъв шум от работа... Тихо е, разбираш ли? — каза Вадим и допря ухо до вратата.

— Заради дълбочината е. Миша каза, че съседите няма да чуват музиката, защото е дълбоко.

— Какви съседни? Това е административна сграда, за какво говориш? — ядоса се Вадим.

— Ами, значи няма да се чува в административната сграда — свих рамене.

— А тук има ли черен вход? Или някакъв резервен вход?

— Би трябвало. Сигурно има. Хайде да минем през арката и да влезем в двора. Там ще видим.

Тръгнахме към арката. Вадим непрекъснато натискаше бутоните на мобилния си, вдигаше го до ухото си и тихичко повтаряше:

— Не разбирам. Нищо не разбирам. Обадох им се от Питер. Говорихме къде да поместят рекламните материали.

Той непрекъснато плюеше в краката си и му личеше, че е ужасно нервен. Аз също страшно се изнервих. И двамата вървахме, надявайки

се, че ей-сега ще открием тази дяволска задна врата, ще я отворим и ще чуем бръмчене на бормашины или удари на чук или настройването на музикалната уредба. И ще срещнем Саша и Миша и ще им кажем: „Ей, малоумници, защо още не сте окачили шибаната табела и не си вдигате мобилните?“ И Саша и Миша отново ще ни погледнат, като че ли сме болни деца, и ще кажат нещо от сорта на „не ни пречете да работим, да ви го начукаме“. Или ще се окаже, че и двамата са сменили номерата на мобилните си. И че тези ебани промоутъри просто са забравили да ни кажат това. Понеже вятър ги вее на бяла кобила. А пък ние толкова ги обичаме. Но колкото повече се приближавахме към арката, толкова по-осезаемо ставаше чувството ми, че нищо от онова, което си мислех, няма да се случи. И че всичко е много по-лошо, отколкото си мислим. Макар че какво по-лошо би могло да има?

Минахме под арката, влязохме в двора и видяхме, че в стената има три врати. Едната от тях беше входна. Втората беше желязна и подсказваше, че зад нея очевидно се намира електрическото табло: „не влизай, опасно за живота“, а третата като че ли беше направена съвсем наскоро. Вадим натисна дръжката ѝ. Първо с една, а после с две ръце. След това започна да я удря с ръка и да я рита с крак, после отново натисна дръжката и най-после я остави. На двора двама работници с оранжеви жилетки търкаляха една макара с кабел. Вадим изтича при тях и им каза:

— Здравейте! Отдавна ли работите тук? Бихте ли ни казали дали в онова мазе, в което се влиза откъм улицата, се извършват някакви работи? Дали там има работници и дали вкарват строителни материали? Забелязали ли сте нещо такова?

Работниците се спогледаха, а после единият от тях каза тихо, проточвайки думите:

— Нищо не сме видели.

— Нищо не сте видели — повтори Вадим шепнешком, — ама, че слепи селяндури, да ви еба майката.

В същия миг изпод арката се появи една лелка с пазарска чанта, която бе чула гласа на Вадим и се обърна към нас:

— Младежо, за мазето ли питате?

Вадим се втурна към лелката с обезумял поглед:

— Да, да, за мазето.

— Вчера цяла нощ трополяха, целият блок не можа да заспи. Хвърляха шперплат и някакви мебели. А пък днес всичко утихна. Сигурно са се преместили или в понеделник ще дойдат пак. Но вчера със сигурност бяха тук.

— Благодаря... — каза смутено Вадим и се върна под арката.

Натиснах още веднъж дръжката, убедих се, че вратата е здраво заключена, извадих от джоба си една кутия кола, отворих я, отпих две глътки и запалих цигара. Нямах повече въпроси за клубния бизнес. Не влизай, опасно за живота!

На улицата Вадим започна да думка по вратата с ръце и крака, като от време на време спираше, за да се свърже със Саша и Миша по мобилния. След това продължаваше да прави опити да получи отговор от небитието, после отпусна ръце, запали цигара и клекна до вратата. Нещо изтрака. Видях един пикап с емблемата на една бирена компания, спрял близо до входа. Шофьорът ѝ затръшна вратата и тръгна към нас. Беше на около четиридесет години и въртеше в ръката си незапалена цигара. Когато се приближи, поздрави и любезно се осведоми:

— Момчета, в клуба ли отивате?

— Аха.

— Момчета, а не знаете ли кога ще отворят?

— И ние това се чудим.

— А-а-а-а... Защото съм докарал рекламни материали и машина за наливна бира. Вече цял час вися тук и не зная какво да правя. Днес е петък, трябва да ходя и на вилата, а пък не мога да мръдна оттук. Ако чакам до довечера, после ще вляза в задръстването на „Ярославск“ и ще пътувам до сутринта.

— Пич, заминавай на вилата си, днес те няма да дойдат повече.

— Мислиш ли?

— Сигурен съм, пич, абсолютно съм сигурен.

— Е, щом казваш. Тоест, благодаря ти, че ми каза.

Шофьорът прибра с грижовен жест цигарата си в пакета, обърна се и извади мобилния си, вероятно за да се свърже с шефа си. До ушите ми достигна част от фразата: „Мамка им и педали, в тоя офис никога не могат да направят така, че нещата да вървят по план“. „Точно така, пич, точно така — помислих си аз, — само да знаеш какви планове имаха в този офис...“

Вадим беше изпаднал в пълен шок. Стоеше прав, подпрян на стената и гледаше през нас. Цигарата в отпуснатата му надолу лява ръка беше изтляла почти до филтъра и всеки момент щеше да изгори пръстите му. Когато шофьорът се отдалечи от нас, Вадим се съживи за миг и тихичко попита:

— Кой беше този?

— Представителят на другите миноритарни акционери?

— Кой-кой?

— Ами, шофьорът на някакви бираджии. Доколкото разбирам, онези не са взели само нас за партньори. Тъй че забрави.

— Мръсници... — Вадим отново клекна и подпря брадичка на скръстените си ръце. Цигарата му падна на асфалта.

— Престани, старче. Сега трябва да разберем кога са изчезнали и кой ги е видял за последен път. Може би все още са в града и ще успеем някак да се оправим. Може би наистина нещо се е прецакало заради лицензите или заради чиновниците, или заради нещо друго. Макар че това едва ли е така. Сигурен съм, че просто са ни преметнали.

— Не знам какво да правим...

— Старче, не се втелясвай, чуваш ли? Животът не свършва с това, нали така? Сега ще се опитаме да се обадим на общите ни познати, да набараме някаква информация и може би ще разберем нещо. Ще измисля нещо, старче, няма начин да не измисля нещо. А пък ако не успеем да направим нищо, просто ще идем и ще се напием. Или ще свалим някакви мацки. Като в Питер, хайде, чуваш ли? Или не. Хайде по-добре да си поръчаме проститутки. Ама, наистина, ще си вземем най-скъпите курви, ще пием шампанско и ще развратничим с тях, искаш ли? Пир по време на чума и други такива. Кога за последен път си наемал проститутка?

Клекнах до него, прегърнах го през раменете и се опитах по някакъв начин да го върна в реалността. Говорех му весело всички тези откровени глупости, макар че изобщо не ми беше смешно, дори нещо повече — в гърлото ми беше заседнала буца и ми се щеше да се разплача от обида. Но осъзнавах, че един от нас трябваше да бъде позитивно настроен, за да не изпадне окончателно в депресия. Нали някой трябваше да включи главите ни и да ни върне обратно в мрежата?

— Нищо няма да измислиш — каза Вадим, отблъсна ръката ми и стана. — НИЩО НЯМА ДА ИЗМИСЛИШ, РАЗБРА ЛИ?

— Че защо да не измисля? — Стараех се да говоря колкото се може по-спокойно и жизнерадостно. — Сега двамата ще седнем и ще измислим нещо ЗАЕДНО.

— Сега двамата с теб няма да седнем — започна да ми крещи Вадим, — никъде няма да седнем с теб, разбра ли?! Защото ни измамиха, преметнаха ни, изпързалиха ни като лъохмани, разбираш ли това?! И никой няма да измисли нищо. Тези твои познати са измислили всичко преди нас. Тези твои ебани познати са измислили цялата схема, по която да ни забъркат в тази измама.

— Те са мои познати точно толкова, колкото и твои, Вадим. Нали ти се разхожда с Миша из строежа? Нали ти показваха дизайна? Или ти изобщо не си идвал тук?

— Идвал съм. Идвал съм. За съжаление. За много голямо съжаление, да му еба майката. Заедно с теб. И тогава с теб измислихме всичко това заедно, а сега и двамата сме в лайната. И не можем да направим нищо.

— Защо си толкова сигурен, Вадим? Не искаш ли да опиташ? Да седнеш, да се успокоиш, да изпиеш една минерална вода, да изядеш една бисквита и хубавичко да помислиш заедно с мен?

— Не искам да опитвам нищо. Знам какво ще стане. Наистина ли си толкова спокоен? Да не би да ти е през кура? Зная, че сега ще седнем, ти много бързо ще се напиеш, след един час ще забравиш какво е станало и ще хукнеш да сваляш разни мадами. Защото ти е през кура, нали? На теб никога и за нищо не ти пука. Това твоето не е живот, а перманентна дискотека, нали така? Ти продължаваш да си на седемнадесет години и да си мислиш, че си млад и перспективен студент. Ти нямаш чувство за отговорност. На теб парите ти трябват само за да... Как му викаше? „За да получаваш качествени удоволствия“, нали така? На теб ти е все едно колко ще профукаш — петдесет долара или петдесет хиляди долара. И не ти пука какво ще стане утре. Ти нямаш семейство и дете. Ти изобщо знаеш ли какво е чувство за отговорност? Аз, например, зная. И на мен не ми е през кура какво ще стане утре с мен и с тях.

— Да не си искал да уредиш жена си тук? — Отпих с невинна физиономия от кутията и направих последен опит да се пошегувам. —

Или пък детето?

— Какво? — Вадим стисна зъби. — Какво каза? Еби си майката, идиот такъв! Ти си пълен малоумник, разбираш ли?! Пълен кретен, да ти еба майката!!! Изобщо не ми е до смях, шибан мухльо такъв!!! — Вадим викаше толкова силно, че сигурно го чуваха на „Лубянка“.

В крайна сметка нервите ми не издържаха. Моите нещастни, изтормозени от стимулатори, от безсъние и от общуване с тъпанари нерви най-после не издържаха. Макар че до вчера бях готов да сложа върху тях печат „железни“. И аз наистина превъртях, превъртях до такава степен, че бях готов моментално да му забия един в главата. Но очевидно някаква блокираща програма ми даде указание, че това е моят приятел и аз се сдържах. Приблжих се плътно до него, направо лице в лице, както правят негрите в гангстерските филми, така че разстоянието между устните ни беше не повече от десет сантиметра и изкрещях в лицето му:

— Не ти ли е смешно?! Ами, тогава недей да се смееш! Ти си еби майката, гадино!!! Не може да обичаш кинтите до такава степен, разбираш ли?! Отвори си очите, тъпако! Какво толкова се е случило? Това са само пари, разбираш ли, всичко на всичко едни ДЯВОЛСКИ ПАРИ, схващаш ли?! Следи устните ми: ТОВА СА САМО ПАРИ! Хайде! Хайде да се хвърлим на земята, да се гърчим в истерия, хайде да си прережем вените и да напишем с кръв на вратата на този шибан клуб: „Господи, защо ни наказваш така?“ И тогава ТОЙ наистина ще ни накаже. Както виждам, теб вече те е наказал, като ти е отнел разума. Ти си мухльо, а не аз. Ти си алчен тъпанар, а нали знаеш, че тъпанарите винаги ги прецакват? Вместо да направиш нещо, вместо поне да се опиташ да се усмихнеш, ти изпадаш в параноя. Държиш се като последния добитък и си скубеш косите от главата, вместо да си размърдаш мозъка в нея. А пък на мен ми е смешно, да, смешно ми е! Наистина ми е смешно! По-добре да отида да се напия и да се ебавам със себе си и с другите, вместо да стоя до теб и да слушам женското ти хленчене. Аз се смея, наистина се смея ей-така: ХА-ХА-ХА! Яко, нали? Кажи, не е ли яко?

Продължавах да крещя в лицето му, а слюнките ми пръскаха брадичката му. Вадим ги изтри с ръкав, отблъсна ме с две ръце в гърдите и хукна на бегом към колата си. Качи се вътре, запали мотора, даде на заден, изравни се с мен и свали стъклото, за да ми извика:

— Ти си ненормален изрод! — Вадим завъртя пръст на слепоочието си. — Ти си пълен идиот и трябва веднага да идеш на лекар. Върви на лекар, чуваш ли?

Той вдигна стъклото и се понесе напред.

— Тръгна ли вече? Чакай малко, и аз идвам, къде си се разбързал? — извиках му и хвърлих по него недопитата кутия кока-кола.

Кутията улучи задното му стъкло, част от течността шумно се изплиска и се разпени по него. Колата на Вадим се лашна леко встрани и изчезна от полезрението ми. А аз останах още известно време на пътя като персонаж от италианска мелодрама на Фелини и изкрещях подире му, свивайки длани на фуния:

— Поздрави жена си и детето си, малоумнико! Кажи им как от алчност си профукал всички семейни спестявания! Кажи й, че онази пола „Missoni“, с която беше на рождения ти ден, е страхотна! Целувки!

След това отидох до вратата на клуба и с всички сила я ритнах с крак. А после я треснах още веднъж. Нещо изпраця. Беше или вратата, или обувката ми. Поуспокоих се малко и запалих цигара. В далечината се появи милиционерски патрул и нещо ми подсказа: „По-добре да изчезнеш, пич. По-добре да изчезнеш...“

Към дванадесет часа през нощта отидох във „Fabrique“. Огледах тълпата, състояща се от млади момичета, които се стремяха колкото се може по-бързо да станат старици, и млади момчета, половината от които нямаха нищо против да станат момичета. И момичетата се опитваха да си поговорят с младежа от фейсконтрола, обръщайки се към него по име, кискаха се и флиртуваха по всевъзможни начини с него. За разлика от момчетата, които стояха с мрачни физиономии, говореха делово по мобилните си и непрекъснато отиваха при него и му подхвърляха някакви важни, според тях, имена. А той стоеше като кремълски караул с отсъстващо изражение и блуждаеща усмивка. Страшно непристъпен и затова още по-привлекателен за тях. От време на време казваше на момчетата нещо от сорта на: „Обадете се на едикой си“ или „Имате ли карта за клуба?“ И когато поредното истерично момче избухваше с крясъка: „Ние сме приятели на едикой си, не

разбра ли?“, той им казваше „Лека ноц“ и се обръщаше усмихнат към момичетата. И главата му сякаш излъчваше сияние, макар да бе ясно, че този ефект се създаваше от табелата на входа.

От време на време пускаше в клуба момичетата, които му харесваха, заради което останалите страдалци издаваха нещо като стон и концентрираха върху младежа от фейсконтрола още по-признателните си и раболепни погледи. Едно момиче излезе от тълпата и започна пискливо да говори нещо по мобилния си. Изглежда нейната приятелка по някакъв начин беше попаднала вътре, а нея не я бяха пуснали. И сега тя ѝ врецеше в слушалката:

— Така ли? И какво, аз сама ли ще вися тук като идиотка? А той кога ще дойде? А сигурно ли е, че той има карта? Ами, ако изобщо не дойде? Оксана, да не си откачила? Как така не знаеш? Помоли някой вътре, чуваш ли? Нямаш ли някой познат мъж, който може да ме вкара? Кога ще ми се обадиш? Ще чакам още двадесет минути и си отивам, разбра ли? Да... Да, не зная телефона му, не ми го даде. Добре, доскоро.

След това тя се облекчи с думите „да ти го начукам“, извади една тънка цигара и я запали. На пръв поглед беше на не повече от двадесет и две години. Изглежда днешното затруднение щеше да се превърне в най-голямата ѝ катастрофа за това лято.

Известно време наблюдавах монодрамата на това момиче, след това минах покрай него, кой знае защо се обърнах и му казах:

— Здравсти, проблем ли имаш?

Тя извърна рязко глава към мен и направи презрителна гримаса, мислейки, че това е поредният ѝ връстник, който се опитва да си играе на среднощен каубой. Но щом видя, че е сгрешила, бързешком премигна няколко пъти, направи физиономия на плаха дебютантка от порноиндустрията и каза:

— Ами... разминахме се с приятелката ми. Тя вече е вътре, а картата ми е в нея.

И тази нейна елементарна лъжа ми навя още по-голяма мъка, но тъй като аз всъщност си я изпросих сам, просто ѝ казах:

— Да вървим, приятелко. Сигурно само този клуб ти липсва, за да попълниш комплекта си.

Тя се поколеба нерешително няколко секунди, след това ме хвана доста здраво под ръка и ние тръгнахме към входа. Когато се

промъкнахме през тълпата, поздравих младежа от фейсконтрола, а той отвори вратата и попита:

— Момичето с вас ли е?

— Да. Това е сестра ми.

— Хубава е! — отсече фейсконтролът.

— Аха. Има хубави момичета по руската земя — подхилнах се аз и ние влязохме вътре.

— А вие... ти сигурно имаш запазена маса? — попита момичето и ме погледна топло в лицето.

— Как се казваш?

— Аня, защо?

— Много нагла си станала, Аня. И това е правилно. На твоята възраст не може по друг начин. Иди да намериш приятелката си и повече недей да размахваш разни призрочни карти за клуба — отвърнах ѝ уморено.

— Че какво толкова съм казала? — облеци очи Аня.

— Нищо, Аня. Абсолютно нищо. Върви да се забавляваш и не се задържай много в кенефа, това разваля кожата.

— Да не би там да слагат нещо? — разсмя се тя.

— Аня — казах ѝ, опитвайки се да изглеждам като декана на факултета ѝ или като бившия ѝ класен ръководител, — ти пушиш ли? Може би употребяваш и наркотици?

Тя се разсмя и каза:

— Откъде знаете? — и започна да се зевзечи.

Размахвах ѝ пръст на шега и ѝ казах само с устни:

— Доскоро.

Тя отвърна:

— Пак ще се видим! — После помисли малко и добави: — Благодаря ви, че ме вкарахте.

И ние се разделихме, за да не се видим никога повече. Или поне на мен така ми се искаше.

Влязох в залата, където се намираще дансингът и на входа се сблъсках с моя познат Женя, който работеше като креативен директор в някаква голяма рекламна агенция. Прегърнахме се, той каза нещо от сорта на това, че „отдавна не сме се виждали“, макар да се бяхме виждали само преди две седмици и тъкмо, когато се наках да му отговоря, ме попита:

— Старче, а какво става с онзи нов клуб? С онзи, дето го правят Саша и Миша? Чух, че имаш дял в него. Май че трябваше да се открие днес?

И този негов въпрос окончателно се отцепи, и ми се прииска да му отговоря нещо гадно, но се сдържах и му отвърнах:

— Отложихме го с една седмица.

— Ясно. Е, ще идвам при теб.

— Аха. Другата седмица ще ти изпратя карта.

— Знаеш ли какво, изглеждаш ми страшно утрепан! Много ли бачкаш? Трудно ли върви подготовката?

— Аха — кимнах в знак на съгласие. — Виж какво, трябва да цапна една доза. Тук намира ли се?

— Компанията ми е на бара, американците пристигнаха. При тях има толкова кока, колкото риби в морето. Искаш ли да седнеш при нас?

— Женя, извинявай, но нещо не съм във форма. Искам просто да си купя малко и да си ида. Извинявай, старче, благодаря ти.

— Знаеш ли какво — почеса се Женя по тила, — почакай ме тук, ще ида до масата и ще се върна.

— Благодаря ти, Женя, колко ти дължа?

— Стига, старче, престани. Ей-сега ще дойда, почакай пет минути.

Почаках го малко, той се върна, слязохме по стълбите в тоалетната и влязохме заедно в една от кабинките като пламнали от страст педали.

Общо взето аз съм против смесването на наркотици и алкохол, но в тази ситуация кой знае защо този микс ми се стори необходим.

Докато той вадеше плика от джоба си, аз прокарах пръст по стъклената поличка до тоалетната чиния и му казах, че тук има остатъци, от които четирима малолетни купонджии могат здравата да се нашмъркат. Той се засмя, показвайки равните си бели зъби и сложи плика на поличката. И тогава забелязах, че вече е здравата нашмъркан. На плика имаше печат на Министерството на здравеопазването, от което изпаднахме в неописуем възторг. Разпръснах купчинката с кредитната си карта, изравних магистралките и потърсих банкнота от сто долара в джоба си. Но там имаше само рубли. Попитах го през смях дали ще шмърка с банкнота от петстотин рубли, а той махна с ръка и отвърна, че в нашето положение няма да се погнусим да

шмъркаме и с банкнота от десет рубли. И двамата започнахме да шмъркаме. Женя се нареди да прибере плика в джоба си, но аз го възпрях и го помолих да повтори процедурата.

— Старче, май че се увличаш, нека да починем малко и после ще шмъркнем още.

— Всичко е о'кей, приятелю, всичко е о'кей. Просто трябва да се разтоваря. Никога досега не съм се уморявал толкова много. Нека да шмъркнем още малко.

— Не, ти си шмъркни, разбира се, това си е твоя работа, но засега аз няма да шмъркам повече.

Тогава аз направих още две тънки магистралки и ги засмуках една след друга с лявата си и с дясната си ноздра. Испитах чувството, че някой внимателно прокара пръст по мозъка ми и махна натрупаната по него прах. Женя излезе от кабинката, а след него излязох и аз. Спрях пред огледалото, погледнах отражението си и видях, че устните ми треперят. Наистина ли съм станал толкова сантиментален? Или беше време окончателно да сложа край на наркотиците? Излязох от тоалетната и усетих как носоглътката ми постепенно изтръпва. Върнах се на дансинга, застанах прав и, подсмърчайки, започнах да оглеждам околните. Да, наистина изглеждах доста скапано. „В момента най-важното е да не разговарям с никого — помислих си. — Току-виж решили, че един стар купонджия най-после окончателно е превъртял. Само това ми липсва — да изпадна в конфуз. Макар че това е нещо съвсем естествено за моя свят?“

Имах чувството, че стоя на течение и че ми духа във врата. Усещането ми за дискомфорт беше толкова силно, че ми се щеше да вдигна яката на сакото си, за да скрия врата си. Но в действителност в клуба беше доста горещо и тук просто нямаше откъде да стане течение. Много добре знаех това, но чувството ми за дискомфорт се засилваше все повече и повече. Като на всичкото отгоре се подсилваше и от това, че не можех да определя точно източника му.

В залата свиреше онова шибано дрънкало Benny Benassi. Някакво момиче му припяваше, движейки се много сексапилно в такт с музиката. То ме посочи с ръка и се понесе към мен. Приблужи и започна направо да се търка в тялото ми. Явно също беше нашмъркана.

— Are you gonna hit my heart? — продължи да тананика тя в ухото ми. — Are you gonna leave me once again?

— Кой, аз ли? — креснах й. — Да ти разбия сърцето?

И в този миг в съзнанието ми започнаха необратими химически реакции. Отдръпнах се от мадамата и направо ме втресе от ужас, отвращение и безизходица. Нима тук можеше да се разбие нещо, освен чаша или бутилка шампанско в нечия глава? Нима някой тук имаше сърце?

— Хора, лошо ми е. Страшно ми е зле. Не виждате ли? Ей-сега ще пукна тук. Ще пукна от вашето равнодушие и празнота. Ей, искам някой да си поговори с мен! Чувате ли? — крещях аз с цяло гърло, вдигнал двете си ръце нагоре.

Музиката свиреше толкова силно, че не се чуваше нищо, ако не говориш право в ухото на събеседника си. И въпреки това целият ми външен вид, разчорлената ми коса и вцепенените ми очи би трябвало да показват, че наистина имам неприятности.

Но само ми се струваше, че е така.

— Да, разбрахме, че тук е много яко! Леле, че си готин! Често ли идваш тук? — вресяха насреща ми две пички.

Щом чух това, се задуших от ярост и се приближих плътно до тях. Едната ме прегърна през кръста и започна да ме гали по задника, като в същото време нареждаше:

— Ох, какво дупе имаш. Много сладко момченце, нали? — попита тя приятелката си.

— Ама, вие наистина ли не разбирате? — продължих да крещя. — Наистина ли тук на никого не му пука за нищо?

— Ъ-ъ — кикотеха се те, — я ни обясни, ха-ха-ха! Какво има?

— Край, това е просто краят! — Вече направо виех и разтърсвах въздуха с ръце. — Това е истински ад!

Пичките също се разпищяха и също вдигнаха загорелите си ръце нагоре. Аз вече се тресях от гняв. Започнах да удрям ръцете им колкото се може по-силно, та най-после да ги свалят и да престанат да се зевзечат.

— Ей, да не си откачил? — извряка едната от тях. — Оля, ама тоя май че яката е надрусан.

Като в същото време и двете не преставаха да се кискат с истеричния си смях. Аз продължавах да се опитвам да сваля разлюлените им ръце и им казах:

— Чуйте ме, чуйте ме. Наистина ми е много зле. Разбит съм, размазан съм от всички тези лайна, които самият аз произвеждам денонощно. Поговорете си с мен, послушайте ме, огледайте се наоколо, не разбирате ли какво става тук? Всички сме се побъркали, всички трябва да се лекуваме. Още две крачки и всички тук ще пропаднем вдън земя.

По телата и по ръцете ни, които ту се издигаха, ту се спускаха, се плъзгаше лъчът на стробоскопа. Когато попаднеш върху тялото, той визуализираше такъв особен плъзгащ се ефект. Дори и да стоиш на едно място, пак изглеждаш така, сякаш се движиш много-много бързо. А какво да говорим за нас. Отстрани изглеждахме като древно божество с три глави и шест ръце, които се носеха бързо из пространството. Или от коката, или от стробоскопа започнах да осъзнавам, че се сливам с тези две момичета. И започвам да усещам и шестте ръце като мои. Като същински нашмъркан с кокаин Шива. Главите на мадамите с облещени очи и огромни, разтеглени в усмивка устни сякаш се движеха около мен като спътници около планета. Лицата им ту се озаряваха, ту отново изчезваха в сянката под блясъците на стенното осветление.

В един момент започнах да осъзнавам защо непрекъснато ми се искаше да скрия врата си. Разбрах какво беше това дяволско усещане за хлебарки, които тичат по гърба ми. Усетих с кожата си нечий поглед. Обърнах се и започнах бавно да плъзгам очи по залата като перископ. Най-последно погледът ми откри в полумрака на десния ъгъл в дъното, там, където се намираше секторът с диваните, един човек. Кръстосал крак върху крак в креслото се бе излегнал някакъв пич, облечен в снежнобяла риза, разкопчана почти до кръста, и със светлосин костюм. В едната си ръка държеше чаша с кафява течност, която поклащаше в такт с музиката, а с другата непрекъснато приглаждаше косата си. Заради специалното дискотечно осветление цялото му облекло излъчваше много ярка, почти неорова светлина, ако ме разбирате за какво говоря. И в това не би могло да има нищо особено, защото такива скучаещи персонажи, които сканираха залата, търсейки мадами, бяха много във всеки нощен клуб. Но проблемът беше в това, че той изобщо не гледаше мадамите. Този пич оглеждаше мен и то много внимателно. И това никак не ми харесваше, дори нещо повече — този поглед ме дразнеше. И за миг неговият притежател ми се стори

източник на всичките ми днешни неприятности и на цялата ми депресия. Приближих се много бързо до него, почти изтичах при него, седнах в креслото насреща му и почти изкрещях в лицето му:

— ПИЧ, КАКВО СИ МЕ ЗЯПНАЛ, ДА НЕ СИ В ЦИРКА?! — намеквайки му, че изобщо не съм някакъв си клоун на арената и тъй нататък. И че няма защо да ме гледа толкова съсредоточено.

А в това време той отпи спокойно от шибаната си чаша и много кротко ми отговори:

— А ТИ ДА НЕ БИ ДА НЕ СИ В ЦИРКА? Впрочем, искаш ли уиски?

И от този негов спокоен тон цялата ми избуяла агресия стихна. И се почувствах някак необяснимо спокойно и безразлично уморено. Сякаш бях тичал към спирката, опитвайки се да се вкопча в тръгващия тролей, но той бе заминал, затръшвайки врати точно под носа ми. И аз бях толкова съсипан от бягането, че вече ми беше все едно, че закъснявам навсякъде. Вдигнах ръка, за да дам знак на сервитьора, но пичът я свали, вдигна от масата, която беше пред креслото му, друга чаша и ми я подаде. Чукнахме се, аз отпих една голяма глътка и усетих, че алкохолът оросява мозъка ми като топла вълна и се смесва с наркотиците. И тихо казах:

— Господи, кога най-после ще изгори целият този шибан цирк?

— Когато го напусне последният тъжен клоун като нас с теб. Този град работи като хубав ресторант. До последния посетител — отвърна новият ми приятел, усмихвайки се тъжно.

— А защо ни е всичко това, пич?

— Че да не би да има нещо по-различно от това? По принцип има ли значение от какво ще изпадаш в непрекъсната депресия? От работата си, от семейния си живот, от любовта си, от водката или от наркотиците? В крайна сметка един прекрасен ден няма да ни донесат покани за новия купон и ние ще отпаднем оттук в пълно недоумение дали някога сме били по тези места или сме сънували?

— Виж какво — казах, опитвайки се да придам на разговора полемичен характер, като всъщност вътрешно бях съгласен с всяка негова дума, — виж какво, ти наистина ли си сигурен, че не можем да постигнем нищо друго? Наистина ли всички са потънали в рутина и всички изпитват такава празнота? Наистина ли живеем само заради това всеки петък вечер да се опитаме да се измъкнем оттук?

— Точно така. Разбери, ние не вървим наникъде и не се сдобиваме с нищо. И това се отнася за цялото човечество. Нищо не се променя вече цели триста години. И няма никакви цели. Просто мнозинството си измисля разни лъжи, които нарича „цели“ или „смисъл на живота“. Не се бой, че ще изгубиш нещо. — С тези думи той сложи ръка на бедрото ми, а аз, осъзнавайки, че той просто се е увлякъл в разговора със сродната душа, го погледнах. Той вдигна ръката си, за да си вземе цигара.

— Тогава защо е всичко това? — Посочих с ръка цялата зала, сякаш очертавах планетата, и ме заля втората вълна. — Разбираш ли — не клубът, не градът, а всичко. В глобалния смисъл на думата. Защо трябва да живеем, след като всичко и без това е ясно?

— Заради самия живот. Заради самото всекидневно съществуване. Това е процес заради самия процес. Всекидневни чувства или липса на такива, безпричинна радост или постоянна депресия. Процес заради самия процес. Макар че тук едва ли има нещо, което би могло да се нарече процес в глобалния смисъл на думата, както се изрази ти. Мисля, че на планетата Земя просто ѝ е нужна онази отрицателна или положителна енергия, която населението ѝ отделя. Вероятно тя осигурява движението и съществуването на планетите. Иначе нямаше да изтърпи милионите изроди, които живеят на нея. Виж какво, хайде по-добре да изпием по едно, искаш ли?

— Чакай малко, чакай малко. Ами любовта? Това също ли е блъф?

— Традиционните форми на човешка привързаност и всички тези скапани на вкус и впоследствие мърляви на вид отношения между една жена и един мъж вече не са нужни на абсолютно никого. Тук, в Русия, по силата на патриархалността, на необразоваността и на скудоумието на населението все още държат на тях. И затова на космополитните хора и по-точно на хората с космополитен дух, им е доста тежко...

И той отново сложи ръка на бедрото ми, а аз, макар вече да бях почти невменяем, осъзнах някъде дълбоко, с едно трезво кътче на съзнанието си, че той не правеше това от прилив на братски чувства, а със съвсем различна цел. И този път той не махна ръката си, когато го погледнах. Да, тоя скапаняк продължаваше да държи ръката си на

бедрото ми. И таз добра. На това място не издържах, отблъснах ръката му и му казах високо, право в ухото му със сребърна обеща:

— ЕЙ, ПИЧ, МОЛЯ ТЕ, МАХНИ РЪКАТА СИ ОТ КРАКА МИ!

А той сякаш не ме чу какво му крещя, сложи я отново на бедрото ми, започна да ме гали, да ме гледа миличко с курвенски поглед и тихичко да ми говори:

— Виж какво, приятелю, в момента ситуацията е същата, повярвай ми, същата е. Ситуацията не е курва и не можеш да я купиш за триста долара. Тя или възниква, или не. Днес имаш нужда точно от това. Съществуваш ти и твоите емоции, всичко останало няма значение, това е. Повярвай ми, приятелю.

И шепотът му ми се стори прекалено горещ и някак лепкав. Той продължи да говори нещо за ситуацията, за моята готовност за нея и за очакванията, в чието превъплъщаване не всеки има късмет. И за няколко секунди аз изгубих чувство за реалност, а през това време той продължи да ме гали и да ми шепне, че знае онова, което аз не зная, да ме пита доколко съм готов за обновление и за свежа струя и други такива в този дух. И на фразата му: „Повярвай ми, утре това вече няма да ти изглежда като нещо особено“, сякаш ме удари ток. Станах, фокусирах поглед върху пича, вторачих се в ухото му с обещата, в което преди пет минути крещях, и изведнъж осъзнах, че това беше дясното му ухо. Разбирате ли? Той носеше тази шибана обеща на дясното си ухо! И аз проумях, че той изобщо не беше никакъв си добър случаен познат, изхвърлен от вълната на обстоятелствата на моя остров. И ние с него изобщо не бяхме колеги в борбата с празнотата. И че цялото наше взаимно разбирателство, появило се толкова навреме за мен, е абсолютно менте. И че този изрод е просто един обикновен педал, който сваля момчета по клубовете и кръчмите. И само един пиян и нашмъркан идиот като мен не би могъл да разбере това веднага. А вместо това аз се бях хванал на всичките му дрънканици, че съдбата често събира духовно близки хора, които не се познават, в моменти, когато те имат огромна нужда от това, както и за самотата в големия град, и за нашата любов, от която никой няма нужда, и така нататък. И аз направо се нажежих до бяло от тази истина, която най-неочаквано се разкри пред мен, а още повече от това, че този педал просто бе използвал тежкото ми състояние и потребността ми да си поговоря искрено с някого, все едно с кого.

И аз превъртах всички тези неща в главата си, надвесен над него, а той непрекъснато се опитваше да ме хване за ръката и да ме върне на мястото ми. И този негов опит да ме пипне ме вбеси още повече, и аз доста точно за състоянието си го ударих с дясната си ръка в челюстта. Пичът отхвъркна назад в креслото, а аз го цапардосах още веднъж и го улучих в носа. Ударих го с такава сила на превъртял човек, че той се катурна назад заедно с креслото. Изтичах зад креслото с пълната увереност, че той вече лежеше по лице и го намерих застанал на колене с разбит нос. Той се смееше. Направо ми се зави свят от ярост, а тоя си стоеше на колене, смееше се в лицето ми и крещеше:

— Ти не биеш мен, малоумнико. Ти биеш себе си, разбра ли? Хайде, каубой, забий още едно кроше на този педал. Удари огледалото, братко, и не се бой, че ще си срежеш вените. И без това нямаш нищо друго, освен него. Никой няма нужда от твоя живот, дори и ти. Ти си профукал всичко, това поне разбираш ли го, глупако?

И вече, без да осъзнавам къде нанасям ударите си, започнах да го налягам, където ми падне. По тялото, по главата, по ръцете. А той се търкаляше по пода, кискаше се с цяло гърло и крещеше:

— Още, още. Продължавай. За всяка година, за всяка профукана минута. Давай, пич. А когато се умориш, ще ти оставя телефона си.

Постепенно започнах да губя сили в тази яростна еуфория. С всеки следващ удар, с всеки порив на кикота му, с всяка негова фраза разбирах, че ударите ми не му причиняват никаква вреда. Дори точно обратното, струваше ми се, че той просто се храни от това с остатъците от енергията ми. И започнах да губя сили, докато не усетих няколко бързи удара в тялото си, последвани от нокаутиращ удар в лицето. А след това паднах в ръцете на дотичалата охрана на клуба...

Някой плисна вода в лицето ми. Някой — мисля, че това беше местният пиар Слава, — избърса носа ми с кърпа. Стоях в коридора пред изхода. Двама охранители ме държаха здраво за ръцете. Пред входа на залата в началото на коридора стоеше онзи педал, а един представител на администрацията на клуба го успокояваше, изтупваше дрехите му, оправяше непрекъснато сакото му и му обясняваше нещо. По всичко личеше, че пичът е много ценен клиент, иначе нямаше да го обграждат с такова внимание. А той стоеше, продължаваше да приглажда косата си и да ме гледа както преди. Слава ме побутна към изхода и в същия миг педалът се отдръпна от събеседника си,

приблужи се до мен, избърса в движение кръвта, която течеше от носа му, с два пръста и ги прокара един след друг под очите си. Така, както са правили индианците, нанасяйки бойна окраска на лицето си. Вцепених се на място, неспособен да откъсна поглед от лицето му. И ми се стори, че гледам филм, в който се сблъскват съвременни, образовани и невярващи в магии хора от ХХІ век с тъмните сили на култа вуду, който е неподвластен на никакви влияния на прогреса и застъпниците му още от сътворението на света си живеят по собствените си закони. И ме обзе истински страх, а този пич отново ми се усмихна и ми каза:

— Е, какво има, хлапе? Това вече е твоя лична война, така ли?

Охраната ме избута от клуба и до ушите ми достигнаха само откъслечни думи от следващите му фрази. Той май говореше нещо за изгубените съюзници или просто така ми се стори. Не бях сигурен. Макар че много ми се щеше да чуя това по-добре.

Отдалечих се от клуба, полека-лека започнах да изтрезнявам и да обмислям случилото се. Все още ме тресеше от агресивността на ситуацията и най-вече от мисълта, че тъй и не разбрах какво точно искаше да ми каже този педал. Кой знае защо ми се струваше, че той имаше предвид нещо много важно лично за мен. Вече нямаше да разбере какво. И ми беше много обидно, че се случи така, от друга страна, напълно се оправдавах, но все пак се чувствах много неуютно и изпитвах известен страх. Всичко това много приличаше на някакво шибано пророчество на влъхвите. Макар че той, разбира се, не беше никаква влъхва, а просто един педал с разбит нос. И когато си помислих това, се развеселих и след известно време отново се озовах на „Чистите езера“ от онази страна, където се намираще спирката на метрото „Чистите езера“.

OVERTURE

*Take me out tonight,
Because I want to see people
And I want to see light*

The Smiths. „There is
light that never goes out“

Събуждах се вече за четвърти път през тази нощ. Сънувах някакви безсмислици. Чаршафът и одеялото бяха толкова мокри, сякаш леглото ми беше в субтропиците. Потях се, въртях се, мачках възглавницата и се опитвах да броя до сто. Изобщо полагах всички усилия най-после да заспя праведен сън. Но не можах да го направя за пети път. Станах и отидох в кухнята, за да си взема цигара. Запалих я, отидох до прозореца и се замислих, че и миналата нощ беше същата. Изведнъж осъзнах, че през изминалите три денонощия бях спал общо не повече от девет часа. Ако това изобщо можеше да се нарече сън. Бях страшно изморен. Бях толкова изморен, че започвах да изпитвам апатия към всичко още от сутринта, веднага щом отворех очи. Успокоих се с това, че всичко ще се оправи, че просто съм в някакъв отворителен период, че трябва просто да замина на почивка и след това всичко отново ще бъде наред. Умората ми, раздразнението ми, нежеланието ми да възприемам околните и други признаци на душевно заболяване щяха да преминат.

Часовникът показваше седем сутринта и аз трябваше да се захвана с нещо. Поне до десет часа. Тогава можех да изляза от къщи, да се видя с някого или просто да закуся. Главата ми беше много мътна от безсънието, очите ме боляха, слепоочията ми пулсираха и аз реших да отида под душа, та да се почувствам поне малко по-добре. Стоях много дълго под горещите струи вода. Ловях ги с уста, подлагах врата си под душа и имитирах масаж на шийните прешлени. През цялото

време, докато стоях под душа, превъртах наум изминалите събития. „Vogue Cafe“, заседанието в офиса, пътуването ми до Питер, историята с парите. А между всичко това — купони, купончета и купонченца, клубове и ресторанти, някакви момичета и момчета и т.н. И ми се стори, че съм изгледал някакъв много скапан филм. С ужасен и абсолютно лишен от смисъл сценарий. Единственото ми желание беше да върна DVD-то във видеоклуба и да кажа на познатите си никога да не го гледат. Но оставаше основният проблем — че главният герой на цялата тази лайнйна сага бяха АЗ. Това беше гадно, отвратително и толкова страховито, че чак коленете ми се разтреперваха. Но истината беше такава.

Избърснах се, сресвах се и се погледнах в огледалото. Наистина имах страшно скапан вид. Ако ми сложеха малко грим, щях да заприличам на истински съсипан от хероин рокгерой. Но всъщност ми беше малко смешно. Стоях на ръба на преумората и на влизането си в психиатрична клиника и в същото време си мислех как щях да изглеждам, когато санитарите ме приберат. Простотиите ми наистина нямаха край.

И въпреки това денят направи опит да започне. Навън просветля и по улиците се появиха първите хора-чучулиги, които извеждаха кучетата си на разходка. Някъде забръмча мотор на кола. Включих кафеварката и отидох в стаята да се облека. Дълго разглеждах съдържанието на гардероба. Искаше ми се да си облека нещо топло. Обух си кафяви панталони, риза и кафяво сако от туид. Погледнах се още веднъж в огледалото и се опитах да си внуша, че съм абсолютно спокоен. Започнах да обикалям стаята в кръг. Постепенно ме обзе някакъв страх. Изпитвах смътно усещане за тревога. На пръв поглед всичко си беше на мястото, но, от друга страна, промените бяха станали не с предметите наоколо, а в самата атмосфера. Седнах на дивана и усетих как ушите ми рязко писнаха. Стиснах главата си с ръце, постоях в това положение около пет минути, след това бавно свалих ръцете си и като че ли зачаках да се случи нещо ужасно. Огледах се наоколо. Май че нищо не се случваше, но усещането за промяна стана още по-угнетяващо. И в този момент усетих, че не чувам абсолютно никакви звуци. Наоколо цареше пълна и непробиваема тишина. Като в пустиня. Върнах се в кухнята и погледнах през прозореца. Улицата беше мъртва. Дори хората с

кучетата бяха изчезнали (или кучетата с хората, както предпочитате). Тишината ме оглушаваше. Обсаждаше ме от всички страни. Обгръщаше ме и ме притискаше в ъгъла на кухнята. Облегнах се на стената и, влачейки се по нея на една страна, се върнах в стаята. Чувствах се страшно зле. Намерих дистанционното и пузнах телевизора. Превключвах канал след канал, но... не се случваше нищо. В горния десен ъгъл се сменяше логото, но самият екран беше бял и празен. Изключих телевизора и отново го включих. Отново не стана нищо. Пластмасовата кутия пак ми демонстрира същата празнота. И млечнобелия си екран.

Без да изключвам телевизора, внимателно, сякаш от това зависеше нещо, оставих дистанционното на малката масичка. Отидох в другата стая, отворих бара и там видях една бутилка „Jameson“. Налях си една чаша уиски. Седнах във фотьойла и започнах да се успокоявам: „Няма нищо. Просто има някакви смущения. Нещо се е случило с антената. След малко всичко ще се оправи.“

Взех няколко лъскави списания от полицата, запалих цигара и реших да ги прелистя за самоуспокоение. Отворих първото списание, погледнах страниците му и видях, че те са абсолютно бели. И празни. Разбирате ли? На тези шибани страници не беше отпечатано нищо. Взех друго списание. Положението беше същото. Взех трето списание и отново видях същото. Двеста бели страници. Двеста страници празнота.

Оставих списанията. Направо треперех от нерви. Трябваше да се захвана с нещо. Трябваше да се хвана за нещо. В един момент погледът ми попадна на албума със снимки. Нали ги знаете онези лигави албуми, каквито има във всеки дом. Някои държат в тях фотографии от сватбата си, от рождения ден на съпругата си и на майка си или от собствения си рожден ден. Едни такива трогателни моменти от живота, уловени от любопитния фотограф. Аз също имах такъв албум. Със снимки от разни купони, от сесии на модни фотографи, с копия на снимки, които после бяха публикувани в модните списания. Общо взето All that jazz.

Отворих албума, за да се успокоя. И да прелистя всички тези фотопарчета от собствения си живот. Казано накратко, да се отдам на спомени. И знаете ли какво видях там? Точно така. Там не видях нищо. Всяка страница на албума се състоеше от по три картончета дебела

хартия, които не съдържаха нищо. Извадих няколко картончета с надеждата, че просто съм мушнал снимките обратно. Нищо подобно. Картончетата бяха абсолютно празни. Чак ми стана смешно. Колко правдоподобно беше това. Трудно е да очакваш нещо видимо, когато снимаш празнота.

Върнах се обратно в кухнята. Тишината вече не беше чак толкова критична. Разбрах, че празнотата около мен беше достигнала апогея си. Празнотата беше станала абсолютна. Дори смятах, че в това мое състояние има известен комфорт.

Налях си една чаша кафе, дръпнах стола наред кухнята и седнах на него с лице към облегалката. Подпрях брадичката си на ръба ѝ и се загледах през прозореца.

Чудех се къде да отида да закуся. На кого да се обадя, за да ми направи компания. Но проблемът беше в това, че всичките ми познати бяха виждали рано неделно утро само по телевизията и още спяха, предвидливо изключили мобилните си, за да избегнат обажданията на такива обикновени градски луди като мен. А освен това си мислех, че би било добре да срещна случайно някой мой съученик или състудент, та да поседя и да си побъбря с него два часа, без да въртя безсмислени номера и без да поемам следващи ангажименти. И в този миг в стаята иззвъня мобилният ми. Нима, освен мен в този град не спеше и още някой? Отворих капачето на мобилния и чух гласа на Юля:

— Здравсти.

— Здравсти. Имам ли видеокамера вкъщи?

— Това пък откъде ти хрумна?

— В такъв случай, откъде знаеш, че не спя?

— Не зная. Просто реших да ти се обадя. Как си?

— Честно казано, шибано. Празно ми е.

— Трезв ли си?

— Абсолютно. Ще идем ли да закусим? Вече два часа се каня да ида да закуся.

— Не мога. Не съм в града...

— Така ли... жалко... Изобщо ли не си в града или... такава... ще се върнеш ли?

— Ще се върна във вторник сутринта с влака. Ще ме посрещнеш ли?

— Сигурно. В смисъл, че много искам да те посрещна. Ще ми кажеш ли номера на влака, гарата и тъй нататък?

— Разбира се. Ей-сега ще ти ги изпратя на есемес.

— Прекрасно. Знаеш ли...

— Какво?

— Исках да ти кажа... в смисъл, че исках да ти кажа, че ми е много мъчно, че днес няма да закусим заедно и тъй нататък. И изобщо тогава ти наговорих един куп глупости. Виж какво, всъщност аз си мислех нещо съвсем друго и...

— Зная. Хайде да обсъдим това после. Всичко ще бъде наред.

— Ами, добре... Тогава доскоро.

— Доскоро. Ей-сега ще ти изпратя есемес.

— Добре. Юлечка, исках да ти кажа, че аз...

— Какво?

— Е, ще ти го кажа, като се видим.

— Добре.

И преди да прекъсне връзката, тя се засмя, а аз се чувствах ужасно тъпо, защото тъй и не можах да изцедя от себе си нищо сериозно. И в сегашното ми състояние това ми се струваше страшно важно. Получих есемес от нея и грижливо си записах датата, часа и номера на влака на едно жълто листче, което залепих на огледалото. Общо взето много мразех жълтите листчета post-it, никога не ги използвах и смятах, че на тях един на друг си пишат разни глупости първокурсниците, които мислят, че са влюбени. Като на това отгоре залепят тези боклуци навсякъде и целият апартамент се покрива с тези жълти правоъгълници, на които с маркер са нарисувани сърца, усмихнати муцунки и любовни думички. Така цялото жилище заприличва на една голяма дъска за информация на рецепцията. Казано накратко, смятах това за пълна лъжа, но също имах такива листчета вкъщи и сега ми се щеше да преписвам и да преписвам този есемес и да облепя с листчетата цялото огледало...

Погледнах към огледалото. В него се отразяваше част от стаята и антрето. Разглеждах апартамента си и за пореден път отбелязах, че трябва да преместя телевизора в стаята и да купя нови щори за кухнята. Като в същото време имах чувството, че заминавам задълго. Не в отпуск, а на някакво много дълго пътуване. Някъде в Кемерево или в Иркутск (макар че не бях ходил в нито един от тези градове).

Изпитвах лека тъга, нежелание да замина и метален вкус в устата. Разтърсих глава и си внуших, че това са глупости, тъй като в действителност нямах намерение да заминавам никъде и тъй нататък. Усмяхнах се на себе си в огледалото и излязох от апартамента.

Навън беше доста топло и някак много меланхолично. Вървах по улицата и ми се струваше, че се движа в маса от хелий. С всяка измината крачка преодолявах съпротивлението на въздуха около мен. Той беше гъст и застоял. Когато стигнах до шосето, усетих, че съм много изморен. Вече не ми се ходеше никъде, не ми се срещаше с никого и единственото, което ме удържа да не се прибера вкъщи, бе това, че вкъщи беше много ПРАЗНО.

Вдигнах ръка с нежелание и като с вълшебна пръчица почти веднага спряха две коли. Качих се в първата, казах адреса на „Vogue Cafe“, което би трябвало вече да работи за ранни закуски, и запалих цигара. Не исках да си говоря с шофьора по две причини: първо, защото той се смееше много силно на цялата оная простотия на Фоменко по „Руско радио“ и, второ, защото на задното му стъкло имаше лепенка на „Макдоналдс“ и още една с надпис „Не заставай отзад“ с фигурките на хора, които се съвокупляват в стил doggy-style. Нямахме никакво съмнение, че мобилният му звънеше с мелодията от филма „Бавареца“ или „Бригада“. В момента нямахме да издържа събеседник, обзаведен с толкова класически комплект от атрибути на агресивния пролетариат.

За да се заема с нещо, започнах да изучавам съдържанието на вътрешните джобове на самото си. Извадих от левия джоб портфейла и паспорта си, а от десния — тесте гланцирани листове с правоъгълна форма. Въртах ги в ръцете си и не разбирах какво е това. На листовете нямахме никакви бележки или надписи. Те бяха абсолютно празни.

— Защо не си купите бележник. Най-добре — електронен. Един мой приятел... — подхвана разговор шофьорът.

— В какъв смисъл? — не разбрах аз.

— В пряк. Вместо да влачите сума листове, за да си записвате, по-добре да си купите бележник. Защото тези листчета може и да ги изгубите.

— А... е, да... — отвърнах доста смутен.

— Какво, да не сте препил снощи? — разсмя се шофьорът. — Махмурлукът ли ви мъчи?

— Аха. Пълен кошмар — съгласих се аз, осъзнавайки, че махмурлукът е единственото състояние, което може да предизвика състрадание към някой непознат у руснака. Много се надявах, че шофьорът ще млъкне, спомняйки си за собствените си такива утра, и че няма да ми досажда с разговорите си.

— Когато човек е махмурлия, е хубаво да излезе сред природата — продължи въпреки това той, — там пеят птички, пийваш малко мляко и всичко е наред. Можеш пак да седнеш на масата. Вечер е много хубаво. Веднага се успокояваш. В главата ти цари една такава приятна празнота. И за пиенето се иска акъл, ти какво си мислиш? Както в онзи филм, как беше... за особеностите на риболова... дете играе Булдаков... Трябва да се пие умно, пичове — завърши той тирадата си и се разсмя от сърце.

Шофьорът спадаше към онези селски шегаджии, които бяха душата на компанията. Такива пичове имаше на масата във всеки двор, а освен това много от домакините в офисите също бяха точно такива. Винаги събираха погледите на колективните банкети. От време на време се чуваха дотегналите на всички глупави шегички във вид на тостове: „Хайде, за дамите“ или „Хайде, за историята“. Когато някой си тръгваше от банкетата преди другите и казваше довиждане, въпросният пич със сигурност щеше да пусне подире му нещо от сорта на: „Ако дойдете в Колима, отбийте се у нас“. Изобщо това беше някакъв ходещ сборник от цитати от най-вулгарните родни филми и от най-добрите предавания „Аншлаг“.

Шофьорът, този местен Евгений Петросян, продължаваше своя циркаджийски парад с най-тъпите телевизионни шегички, а мен все по-силно ме обземаше желанието да взема дистанционното и да изключи звука му. В този момент мобилният ми иззвъня. Аз го насочих решително към предното стъкло като дистанционно на телевизор, но после се усетих, допрях го до ухото си и отговорих на обаждането:

— Здравсти.

— Здравсти.

— Позна ли ме?

— Разбира се, че те познах, Вадим.

— Да не спиш?

— Не. Нещо не ми се спи.

— Трябва да се видим.

- Няма проблеми. Отивам да закуся във „Vogue“. Ела там.
- Ще дойда след двадесет минути.
- О'кей. Ще се видим.

Стигнахме до „Vogue“, платих на шофьора и той наставнически ми каза:

— Само не прекалявай. Умно, нали разбра? Трябва да се пие умно. Е, хайде, всичко хубаво.

— Аха. Всичко хубаво.

Влязох в ресторанта, взех от стойката до входа „Спорт експрес“, отидох в първата зала, в която бяха заети само две маси от също такива чучулиги като мен, седнах до прозореца, поръчах си кафе и се зачетох във вестника. Без да вниквам особено в смисъла на статиите, плъзгах очи по текста и се натъкнах на статия за възможния край на кариерата на Михаел Шумахер. Помислих си, че няма да е зле поне веднъж в живота си да отида на „Формула-1“. Когато вдигнах очи от вестника, за да си поръчам още едно кафе, в ресторанта влезе Вадим.

Той изглеждаше така, сякаш не беше спал три денонощия. Косата му беше ужасно разчорлена, под очите му имаше сенки, а цветът на лицето му направо се сливаше със светлосивия интериор на ресторанта. Ако се съдеше по това, че костюмът и ризата му бяха доста измачкани, очевидно снощи не беше спал вкъщи. Той непрекъснато пригладжаше косата си и оправяше реверите на сакото си. Вадим изглежда беше толкова изплашен, че не ме забеляза, макар да седях на масата точно срещу него. Стрелкаше стреснато околните с поглед и очите му блуждаеха из залата, докато най-после не се натъкнаха на мен. Той се приближи бързо до масата ми и запали нервно цигара.

— Здравсти. А защо в почивния ден си облякъл костюм, като че ли отиваш в офиса? Да не си носиш работа вкъщи? — подсмихнах се аз, опитвайки се да накарам Вадим да се поотпусне. — Изглеждаш така, като че ли си на второ място в списъка на Федералната служба за сигурност most wanted след Осама бин Ладен и те преследва целият свят. Оправи ли се от вчера? Извинявай, старче, вчера избухнах. Вчера и двамата избухнахме. Хайде да забравим всичко и да се посмеем на идиотията си, искаш ли?

— На мен не ми е смешно, на мен изобщо не ми е смешно. Знаеш ли какво трябва да правим сега? — занарежда Вадим.

— Нищо не трябва да правим. Просто ни прецакаха, възползвайки се от тщеславието ни и от влечението ни към светския живот — обобщих аз. — Какво ли не се случва, но животът не свършва с това.

— И какво? Така ли ще оставим всичко? Би трябвало да има някакъв изход, някакви лостове за натиск върху тях? — Той запали втора цигара.

— Вадим, ти имаш лостове за натиск само върху собствените си дистрибутори и дори подозирам, че невинаги успяваш да им въздействаш. А тук си имаме работа с чиста измама. Те са напуснали града и дори подозирам, че са напуснали страната. Разбира се, бихме могли да напишем жалба в милицията или до другарския съд.

— До другарския съд ли? Какво имаш предвид?

— Ами, да се обърнем към някакви бандити. Нали знаеш, също като във филма „Антикилър“, към ония момчета с модерните кожени якета „Cavalli“ и с мрачните лица. Ще отидем при тях с твоето БМВ с матирани стъкла и ще кажем: „Виж какво, Иса, тука с браточката много гадно ни преметнаха. Трябва да оправим тая работа. Не е пичовско да премяташ свои хора“. Или нещо такова.

— Така ли? Може би наистина трябва да се обърнем към бандитите? Не, наистина, имах телефонния номер на един такъв човек, може би трябва да се свържа с него.

— Можем да опитаме, само че се боя, че никой няма да хукне да ги търси, а в крайна сметка ще ни одрусат и за „производствени разходи“, тъй да се каже.

Вадим закри лицето си с ръце. Цялото му предишно лустро, светският му чар и сексапилът му на заклет купонджия от елита се топяха като дим над пепелник. Чак ми дожаля за него. Самият аз също се чувствах много скапано. Чувствах се също като в детството си, когато пичовете от Люберецката банда с широки кариани панталони ми обраха дрехите в парка „Горки“. От една страна, ми беше обидно до сълзи за откраднатите вещи, а от друга страна, потръпвах от ужас, като си помислех какво щеше да стане, ако, освен това ме бяха обезобразили. А най-важното бе, че нямаше на кого да се оплачеш и как да си върнеш откраднатото. И се чувствах като последния

задръстен чвор. Но сега вече беше началото на ХХІ век и дълбоко в душата си разбирах, че за тази ситуация си бях виновен сам. Сто процента. А Вадим изглеждаше като първокурсник, който се е забъркал с някакво момиче от общежитието, преспал е с него, напил се е и е закъснял за изпита си. И сега се страхуваше, че ще го изгонят от института и че момичето като нищо може да му е лепнало трипер. Страхуваше се и от родителите си, и от лекарите и хем се срамуваше, хем се боеше. Опитвах се, доколкото мога, да се шегувам и да го утешавам, тъй като разбирах, че преживява истинска драма. Защото приятелите винаги постъпват така. Или не, защото ПРИЯТЕЛИТЕ трябва винаги да постъпват така.

Поръчах два портокалови фреша с лед и минерална вода. Вадим мълчеше, вторачен в прозореца и гризеше ноктите си. И като че ли всеки момент щеше да изпадне в истерия. Побутнах фреша към него и казах:

— Хайде, изпий го, друже, ободри се малко.

— Не искам нищо, разбираш ли, не искам нищо. — Той помръдна тромаво лакът, събори чашата и разля всичкия сок на масата.

Това малко го извади от състоянието на пълно затъпяване. Вадим хвърли няколко салфетки върху локвата на масата и с командирски тон повика сервитъора. Стори ми се, че това е добър момент, за да подкарам разговора към ироничното русло. И да превърна ситуацията в хумореската „аутсайдерите се надушват отдалеч“.

— Вадим, кажи ми честно, защо не спа вкъщи? Имаш жена и дете. Те се притесняват за теб — започнах аз, подхилвайки се, — заради някаква нова мадама ли си толкова нервен?

— А при теб всичко ли е наред? Направо си е ебало майката колко е наред! Прецакаха ни със сто и петдесет хиляди долара, а при теб всичко е наред. — Вадим започна да се самонавива. — По цяла нощ не спя, разбра ли? Скоро очите ми ще се пръснат от налягане и изобщо не ми е весело. Направо ще пукна от мъка.

— Вадим, употребяваш ли наркотици? — Изражението ми беше скръбно и сериозно.

— Да! Да! Вчера се нашмърках с кокаин, днес вече съм се напил и изобщо няма да се прибера вкъщи. Чакам всеки момент нашата служба за сигурност да ме спипа. А ти седиш и ми разиграваш циркове. Да не би да си в комбина с тях? А? Нарочно си ме забъркал в

тая работа, праметнал си ме, а сега седиш тук и дори не се опитваш да се направиш на партньор по нещастие.

— Ти съвсем си се побъркал. Да не би да не си чувал думите на Кърт Кобейн: „Никога не смесвайте алкохол и наркотици“? Пак ли си забъркал кокаин с уиски и кола? А освен това какво общо има твоята служба за сигурност?

— Ами има, мамка му! — Вадим се наведе близо до мен. — Много общо има.

— Не разбрах? Ти ми каза, че искаш голям дял, но имаш само петдесет хиляди. Да не си взел назаем от някого в службата? И сега се страхуваш да не те наклепа пред службата за сигурност?

— Не, не. — Вадим започна да шепне. — Взех всички пари, разбираш ли, всички пари ги взех от службата си.

— Че кой идиот ти е дал сто хиляди назаем?

— Никой не ми е дал, прекарах цялата сума като бюджет за зареждането с нашата стока на този шибан клуб и за промоции по време на откриването и на купоните там, разбираш ли? ВСИЧКИТЕ ТЕЗИ ЕБАНИ СТО ХИЛЯДИ ДОЛАРА!

— Така ли... — изтръгна се от мен.

Винаги бях подозирал, че, освен с тщеславие, Вадим е обременен и с изумителна алчност към парите. Особено към чуждите. Но поне да се бе ограничил с петдесет хиляди. Обаче — не. Той пожела да има по-голям дял от мен. Идиот... да вземе и просто да отмъкне сто хиляди долара от компанията във вид на собственото си участие в проекта. Наистина: хитрата сврака хлътва с двата крака...

— Вадим, кажи ми, моля те, за теб въпрос на чест ли беше да имаш по-голям дял от мен? Защо изобщо е трябвало да въртиш тия номера с бюджета?

— Не зная, не зная... нали познавахме тези момчета. Всички ги познават, възможността беше идеална, винаги съм мечтал да имам нещо такова. Клуб или бар. Нямах представа, че НЕЩАТА ЩЕ СЕ ОБЪРНАТ ТАКА! А освен това нали ти ми го предложи? Нали ти уреди всичко. — Той мятеше мълнии с очи към мен и ми се стори, че вече започнах да разбирам защо поиска да се видим.

— Вадим, но аз не съм те карал да отмъкваш бюджета на корпорацията, нали? И не съм ти писал обосновката на проекта или както там го наричат при вас.

— Виж какво, нямам това предвид. Обърках се, не зная какво да правя. В понеделник службата за сигурност ще започне да проучва всичко и край. Разбираш ли? Край. Ще е добре, ако просто ме уволнят, но това най-вероятно ще свърши със съд за разхищение. Ще ми го напукат, целия ще ми го начукат. Ти не разбираш това, ти никога в живота си не си ценил тези неща. Аз вървах към този пост три години. Три fuckin' години. Търпях тези шибани американски кретени. Гърчих се и се впивах със зъби и нокти в поста на брендмениджър. А сега губя ВСИЧКО, абсолютно всичко. Не зная какво да правя. Просто съм в задънена улица.

Забелязах, че Вадим започна да хлипа. Още миг и щеше да се разплаче. Запалих цигара, погледнах тъпо към залата и осъзнах колко много го мразя. Той продължаваше да дрънка глупости за кариерата си, за лишенията и за мъките на съвестта си, за сделката със самия себе си. Беше ми толкова гнусно, че нямах търпение час по-скоро да се измъкна оттук. И да го оставя сам да размазва сополите си по чинията на собствения си живот. Боже мой, кой изобщо беше измислил тези пари? И най-вече, кой бе измислил възможността да се допускат такива идиоти до паричните потоци? В този момент Вадим ме хвана за лакътя, погледна ме в очите и развълнувано ми каза:

— Виж какво. Виж какво, защо не кажеш на шефа ми или на човека от службата за сигурност, че ти също си учредител? Че отварянето на клуба се отлага заради пожарникарите или заради някой друг? Ей-сега ще измислим на бърза ръка версията и те ще се хванат, можеш да си сигурен. А пък аз ще им хвърля малко прах в очите за клубния бизнес. После двамата ще протакаме два месеца, аз ще намеря отнякъде пари и ще ги върна, а после ще кажа, че работата не е станала. Искаш ли? Точно така. Хайде да го направим, схемата е идеална. Те нямат нищо срещу теб, разбираш ли? Те нямат за какво да се хванат при теб. А за нас най-важното е да спечелим време. Пък може да открием и онези говеда. Дори и да не ги открием, аз при всички случаи ще намеря пари. Това няма да ти коства нищо. В крайна сметка ти не си взел тези пари, а сам си се натресъл, както и аз, нали? Ти не си с тях, ние сме от една и съща страна на барикадата, разбираш ли? Моята служба за сигурност ще лапне това като нищо. За тях най-важното е да напиша отчет, че ситуацията е под контрол, а пък след това, ако ще да стане потоп. Харесва ли ти? Бях сигурен, че при всички

случаи ще намерим изход. Ние с теб сме умни момчета. Схемата е страхотна, нали?

— Не, скъпи, не е страхотна.

Много ми се щеше да му зашлевя една плесница. Но бях сигурен, че моментално щеше да хукне към милицията и да каже, че съм го пребил и че съм му отмъкнал сто хиляди долара. И вместо да направя това, просто загасих цигарата в пепелника и поисках сметката.

— Чакай малко, не ти ли харесва схемата? Не разбирам. Или не си способен да направиш **ТОВА ЗА НАС**?

— Схемата е пълно лайно. Това, първо. И, please, престани да казваш „ние“ и „нас“. Не си на преговори с клиент. Това е второ. И аз не искам да имам нищо общо с твоите измами. Това е трето.

Вадим се вцепени. И стисна облегалките на креслото толкова силно, че кокалчетата на пръстите му побеляха. Креслото сякаш го засмука.

— Чакай малко, чакай малко — каза той с подтиснат глас, — мисля, че започвам да разбирам. Всичко разбрах. Нарочно си направил всичко това, мръсно. Вие ме подмамахте в тая далавера, а ти се направи, че също влагаш пари. И аз ти повярвах, мислех, че сме приятели, и ти повярвах, разбираш ли? А сега съм сам в лайната, а вие сте на бял кон. Не, да не мислиш, че всичко ще свърши току-така? О-о-о, нямаш представа къде си попаднал. Това не е будка за цигари, това е мултинационална компания. И пепел няма да остане от теб. Ще си имаш работа с моята служба за сигурност. Разбра ли, изрод такъв. Ще те закарат в ченгесарницата и ще те ритат по бъбреците, докато не върнеш всички пари на компанията. И теб, и шибаните ти ортаци. Ама ти наистина ли не разбираш? Аз не съм някой мръхльо, мен не можеш да ме преметнеш току-така като някоя курва от Ленинградско шосе. Ще ти създам страшни проблеми!... — Гласът му окончателно премина във фалцет и той се развреця като жена.

Станах иззад масата. Целият този евтин цирк ужасно ме измори. Много е обидно да изгубиш пари, но още по-обидно е да изгубиш човек, когото навремето си смятал за приятел и който в момента се разпада пред очите ти като изгнило месо.

— Не, почакай — продължи да истеризира Вадим, — почакай, нали ти казах, ей-сега ще се обадя на нашата служба за сигурност и ще си поговорим по друг начин.

Той извади мобилния от джоба си и започна трескаво да натиска бутоните. Взех от масата чашата си с остатъците от вода и я излях на главата му.

— По-добре се обади на лекаря си, брато.

Тръгнах към изхода и дори не ми се искаше да се обърна. Ситуацията беше толкова гнусна, че дори ми изглеждаше нереална. До входа смърдеше на не много прясна риба, вероятно от кухнята. Но на мен ми се щеше да вярвам, че миризмата се разнася от Вадим, който е започнал да гние. А освен това ми се струваше, че той седи и плаче. И това повишаваше самооценката ми. Вероятно още не бях съвсем свършен човек.

Излязох от „Vogue“, хванах едно такси и казах домашния си адрес. По пътя гледах тъпо през прозореца и си тананиках „Friends will be friends“ на „Queen“. Чувствах се някак много говняно. В това време стигнахме до Ленинградската гара. На фасадата ѝ светваше и угасваше таблото „Железопътни каси“. Помолих шофьора да спре.

— Ама, още не сме стигнали? — попита изненадано той.

— Няма значение, ще сляза тук. Колко ви дължа?

Подадох му парите и слязох от колата. Тръгнах към централния вход, пред самата врата се обърнах и видях, че колата, която ме докара, продължаваше да стои. Шофьорът беше отворил прозореца и гледаше към мен. Кой знае защо вдигнах ръка и му махнах. А той веднага запали мотора и тръгна.

На стъпалата пред входа седяха десетина млади нощни купонджии. Сигурно чакаха мотрисата си, която щеше да ги закара извън Москва да се наспят. И днес или утре през нощта да се хвърлят отново в студените неонов светлини на Москва. Те приличаха на пъстри папагалчета, накацали на пръчка. Всички бяха толкова шарени, с ярки якета и маратонки. Само че бяха много мрачни. Разбирате ли, едни такива папагалчета в почивка.

Приближих се до тях. Извадих от джоба си тестето празни картончета и попитах:

— Момчета, много препих снощи и не мога да разбера това за днес ли е? Или за утре? Погледнете моля ви.

Точно така си мислех. Точно така трябваше да бъде...

— Да, за днес е — оживи се единият от тях, — започва в девет.

— Леле, това да не е за презентацията на диска на Лист? — взе от ръцете му лъскавото картонче другият пич. — А случайно да имате излишни пропуски?

— Трябват ли ти? В смисъл, сигурен ли си, че ти трябва?

— Да. С удоволствие бих отишъл.

— Ами, тогава, вземете ги всичките. Вземайте, вземайте, докато не съм се отказал — усмихнах се аз.

— Супер! Много благодаря. Ще се видим — стисна ръката ми младежът.

— Сигурно.

Тръгнах към касите, обърнах се в движение и видях, че нощните купонджии си събират нещата и отиват на улицата. Сигурно си мислеха, че ще се откажа и ще си взема обратно празните картончета.

Пред касите имаше странно малко хора. Отидох до гишетото, подадох на касиерката една банкнота от хиляда рубли и казах: „За влака, който тръгва възможно най-скоро“.

Касиерката ми зададе някакъв уточняващ въпрос. Не я чух какво ми отговори, но за всеки случай кимнах. Тя ми подаде рестото и билета с думите:

— Шести коловоз. След десет минути.

Отдалечих се от касите, излязох навън, купих си цигари от една будка и тръгнах да търся коловоза си...

В мотрисата срещу мен седеше един дядо. Той бавно и много апетитно пиеше бира от една половинлитрова пластмасова бутилка. Правеше паузи, завинтваше капачката и гледаше през прозореца. След това отново отвинтваше капачката, отпиваше голяма глътка и гледаше през мен. Като че ли изучаваше картата на стената на вагона и тялото ми изобщо не му пречеше. След като престана да гледа през мен, той изрече фразата:

— Още е далече.

Погледнах през прозореца. По коридорчето между седалките минаваше вестникопродавец. Помислих си, че мога да си купя нещо и да почета малко, но не видях в раницата му нито едно познато заглавие. Тъй като няхах какво друго да правя, започнах да разглеждам пътниците наоколо. Това бяха разни хора, които отиваха на вилите си,

младежи, които се връщаха от Москва, двама чиновници с делови костюми и вратовръзки и с подпухнали от снощните купони очи. Момичето, което седеше до прозореца срещу мен, с недоумение прелистваше празни страници.

Влакът спря на една гара. Във вагона влязоха още хора. Струваше ми се, че всички ме разглеждат много внимателно и чакат да им кажа някаква основополагаща истина, която е в състояние да преобърне живота им. Или пък, че просто ще им тегля една майна. От будките на перона се разнасяше известният затворнически шлагер „Гълъби летят над нашия затвор“. Премигнах бързо. Някъде бях чувал, че професионалистите наричат този първи стадий на съня „Rapid Eyes Movement“. Спомних си, че точно така се разчита наименованието на известната американска група R.E.M. А освен това си мислех, че щеше да е много смешно, ако техният вокалист — онзи педал Майкъл Стайп, изпееше песента, която звучеше в този момент. А на думите „и затворът се заслуша“ заспах окончателно...

Сънувах, че се намирам на спирката „Театралная“ на метрото, където се бяха събрали всички жени, с които съм имал що-годе сериозни отношения и дори съм живял заедно с някои от тях. Всички, към които бях изпитвал нещо като любовно чувство. А освен това те се бяха събрали едновременно, защото този номер го бях скроил аз, определяйки среща на всяка от тях. Но сега това не ме радваше и видях, че всички ме забелязаха едновременно и вече нямах никакъв изход и единственото, което ми се щеше, бе да скокна в първото влакче, което пристигне, и час по-скоро да изчезна оттук. Но за мое нещастие влакчетата кой знае защо преминаваха през „Театралная“, без да спират, и то в двете посоки. Така изминаха пет или десет минути и всички мои жени постепенно се приближиха към мен с усмивка и най-после аз се обърнах и тръгнах нагоре по единствения ескалатор, който се движеше. След това минах през някакъв преход, отново се озовах на ескалатора, слязох долу и пак се озовах на „Театралная“, където отново ги видях. И изминах същото разстояние по ескалатора още два пъти и отново се оказах на перона на спирка „Театралная“. И всички мои жени стояха на същите места с лица, на които бе изписано неоправдано очакване за нещо голямо. А по ескалатора слизаха двама милиционери и ме гледаха съсредоточено. И в този миг в мен се породиха абсолютното усещане за затворен кръг и за някакво глупаво, но

в същото време ужасно нарушение, което бях извършил. И дори насън разбирах, че всичко това е пълна измислица и се ужасявах от това как може да сънувам такива глупости. А в това време милиционерите се приближиха и единият от тях ми подаде сладолед, но аз знаех, че в никакъв случай не бива да го взема. Но също така знаех, че няма къде да избягам и че те при всички случаи ще мушнат сладоледа в ръката ми или в джоба ми. И ме обзе чувство на пълна безизходица, и не можех да разбера как съм пропуснал факта, че сладоледът вече е забранен. И се страхувах и от това, че не бях в час, и от това, че не знаех какво трябва да направя и какво трябва да отговоря на тези ченгета. И в този момент се събудих. По коридорчето между седалките минаваше една продавачка и предлагаше на всички сладолед във вафлени фунийки и ескимо. Изчаках я да излезе от вагона и затворих отново очи. И този път заспах, без да сънувам. В пълна тъма.

Събудих се окончателно. Влакът отново беше спрял. Дори имах чувството, че влакът изобщо не беше тръгвал от мига, в който заспах. Погледнах часовника на съседа си — беше девет часа вечерта. Бях спал девет часа. Станах и излязох от вагона. Пред очите ми се разкри типична малка гаричка или някакво селце. Наоколо се стелеше море от зеленина и се виждаше малката сграда. Опитах се да разбера името на гарата, но не видях никаква табела с надпис. Всъщност какво значение имаше?

В това време мотрисата, която ме докара дотук, потегли. Тръгнах да се разхождам по перона и започнах да се оглеждам на всички страни. Точно пред мен беше сградата на гарата и автогарата с два сектора и няколко закъснели пътници. А освен това видях няколко будки, павилион „Хранителни стоки“ и едно кафене. Над кафенето се виеше дим от мангал. Едно момиче и едно момче седяха на пластмасови столове, ядяха печено на шиш месо и пиеха вино. Замислих се дали съм гладен или не. Момчето обърна глава към мен. Лицето му беше доста зачервено. Или от страст към алкохола, или от страст към момичето. При всички случаи осъзнах, че нямам никакво желание да ида на площадчето.

От другата страна на перона се виеше междуселски път с редки храсти. И аз тръгнах натам. Преминах през релсите и стигнах до пътя. Той минаваше покрай железопътната линия, като ту се приближаваше, ту се отдалечаваше от нея. Тук-там виждах къщички, а след това

започна гората. Покрай самите релси растяха малки жълти цветя. Те приличаха на цветята, които веднъж бяхме брали с майка ми, когато бях малък. Макар че не бях съвсем сигурен. Вървах покрай релсите и кой знае защо берях цветя. След известно време вече стисках в ръцете си доста голям букет. Спомних си, че ако сред цветчетата намеря някое, което има седем или шест листа, мога да си намисля някакво желание, което задължително щеше да се сбъдне.

Потънал в тези размисли, забелязах навътре в гората една поляна с три повалени дървета. Свърнах от пътя и стигнах до средата на поляната, понесъл букета от жълти цветя. Вероятно имах страшно глупав вид. Седнах на едното дърво, запалих цигара и започнах да разглеждам околния пейзаж. Поляната имаше всички характеристики на най-любимия на руснака роден край — празни бирени бутилки, фасове, две консервени кутии и обгоряло място от огън — всичко онова, което толкова обичаме в дивата природа. А този техно-натюрморт беше увенчан от труп на плъх, който лежеше под един храст. Сигурно близо до гората имаше някакви складове за храни или плъхът беше дошъл тук по някакви свои си плъхски съображения от постоянното си местонахождение в кафенето край гарата. Плъхът лежеше в някаква странна, неестествена поза. Като тигър, който се готви за скок нагоре. С полуотворени очи и със зинала паст. Очевидно лежеше тук отскоро, ако се съдеше по това, че все още беше цял и бездомните кучета и горските зверове още не бяха успели да го изядат. А може би те просто се гнусяха да ядат такава гадост?

Веднъж гледах предаването „Дивата природа“ или „Животните на Би Би Си“ или може би нашето родно предаване „В света на животните“. Нали ги знаете тези едночасови предавания, които вървят в ефира в събота и неделя, когато организмът ти е изтощен от вчерашните интервенции и ти се иска нещо, което би могло да успокои психиката ти. Водят ги някакви чуждестранни пичове с елейни гласове, които са копия на нашия Дроздов, и разказват за живота на животните, за размножаването им, за ловуването и за други такива неща, които можеш да слушаш и да гледаш с часове, без да вникваш кой знае колко в смисъла на онова, което се случва на екрана. Нещо като своеобразна топла вана за психиката. А освен това в такава смачкано състояние много добре ти идват старите съветски филми-приказки с Катин-Ярцев в ролята на Баба Яга. Но това не е важно.

Та в едно от тези предавания се разказваше за живота на плъховете — спътниците на човека, които живеят в подземните инфраструктури или близо до източниците на храна. А освен това, според предаването, плъховете кой знае защо ходеха в близките зелени масиви. Или да раждат, или да умират — за съжаление, вече не си спомнях, иначе със сигурност щях да ви обясня откъде се е взел в гората този плъх.

Изобщо плъховете бяха много агресивни същества, движени от непрекъснатото си чувство за глад, за което няма никакви прегради. Плъхът без проблеми можеше да изяде себеподобните. И точно от това се възползваха борещите се с гризачите, които изсипваха отрова в мазетата, разчитайки, че плъхът, който изяде тази отрова, ще отиде още по-навътре — там, където живее стадото. Там ще умре, ще се озове в острите зъби на останалите плъхове и по този начин ще изтрови цялото стадо. Докато гледах това предаване, си помислих, че всички ние — младите и агресивни представители на московския социум, приличаме на плъхове, които се изяждат един другото. И тъй като всички ние отдавна вече живеехме отровени от цинизъм, вулгарност и човеконенавистничество, натрупани в организма ни в течение на толкова краткия ни живот, в крайна сметка, след като се изядем един другото, всички ще измрем. И дай боже, на наше място да дойдат по-здрави хора. Макар че всичко това, разбира се, бяха пълни глупости и аз дори не разбирах защо в момента в главата ми се въртяха такива мисли.

Поседях още малко на дървото, изпуших още една цигара и старателно се опитвах да открия онова вълшебно цвете със седем листа. Вече бях прегледал почти целия букет, но не открих нищо. И, наистина, за какъв дявол ми беше това цвете? Захвърлих цигарата, стъпках я грижливо с крак, докато не угасна (без проблеми можех да спечеля първа награда в номинациите „не на горските пожари“) и продължих нататък. Когато се върнах до железопътната линия, от сгъстяващия се мрак на поляната излязоха две кучета. „Приятен апетит“, пожелах им аз.

В това време навън доста се стъмни. Продължих да вървя покрай линията. Гората наоколо правеше пространството още по-тъмно, но в този случай тъмнината напълно съответстваше на състоянието ми. Дори нещо повече — тя ме успокояваше и ме настройваше

меланхолично-философски. Най-ненадейно гората свърши и аз стигнах до брега на една река. Пред очите ми се ширна огромен железопътен мост, който предизвика в мен асоциации с филмите за войната. Във филмите от моето детство храбрите партизани взривяваха точно такива мостове с мощни подпори и с дълги железни дъги отгоре (дори не знаех как се наричат). Вагоните, които падаха в реката от взривените мостове, винаги ми се струваха като играчки и аз много се ядосвах от лошото качество на заснетите специални ефекти. През всяка друга нощ този мост щеше да предизвика в мен чувство на страх със своята подтискаща монументалност и огромните си размери. Но днес кой знае защо ме привличаше. Отначало с плахи, а после с уверени крачки се изкачих на моста и бързо стигнах до средата му. Съоръжението наистина беше великолепно. Вдигнах глава нагоре и веднага се почувствах много малък в сравнение с неговите огромни дъги. Искаше ми се да разбера колко часа е в момента. И тъй като не си бях взел часовника, започнах да ровя трескаво в джобовете си, но не открих мобилния си. Сигурно го бях оставил на поляната, докато пушех.

Помислих си, че в момента той се търкаля в тревата, а онези две кучета обикалят покрай него и го душат. От време на време той звъни и тогава кучетата отскачат изплашени и го наблюдават отдалеч. Вероятно заради черния му цвят и писъка му си мислят, че това е още един болен плъх, който пици и се гърчи, но вече няма да може да избяга. Кучетата са невероятно доволни, че днес са извадили страхотен късмет и че кучешкият бог им е изпратил за ядене цели два мъртви плъха. Призори, мислят си кучетата, той съвсем ще се изтощи, и ще можем да го изядем. След това по-смелото куче изтичва до мобилния и го захваща, трошейки зъбите си в титановия му корпус...

Видът на кучешката паст със строшени зъби, който толкова ясно се очерта в ума ми, неволно ме наведе на една картина от детството ми. Картина, с която до ден-дневен асоциирах смъртта.

Не е тайна, че всички деца, които растат с приказките с щастлив край, с хубавите книги и с топлите грижи на околните, абсолютно не се замислят за смъртта. Дори нещо повече — те дори не подозират, че тя съществува. Когато бях малък, имах две пъстри папагалчета. И на два пъти стана така, че единият от тях изчезваше. В смисъл, че вечерта, когато лягах да спя, те бяха две, а не сутринта имаше само едно.

Разбира се, в края на деня се появяваше още едно с малко по-различна окраска, но все пак се появяваше. Мама ми обясняваше, че сутринта едното от папагалчетата се е разболяло и че тя го е занесла в болницата, където много бързо са го излекували и са ни го върнали. И, естествено, че след като оздравяло, малко е променило окраската си, както подобава на всички оздравяващи. Веднъж видях, че едното от папагалчетата лежеше по гръб в клетката, вирнало нагоре вдървените си крачета и тъкмо се наках да се заплача, но отново ми обясниха, че папагалчето се е разболяло и е заспало, а вечерта то отново стоеше живо и невредимо на мястото си. И пак беше малко по-различно на цвят...

По това време и през ум не ми минаваше, че мама, която се грижи за моята ранима детска психика, просто ми купуваше ново папагалче всеки път, когато някое от двете умираше. И тъй като бях свикнал, че в най-лошия случай приказните герои просто заспиват мъртвешки сън, но в никакъв случай не умират, вярвах на всички истории за болестите, бързото излекуване и други такива. Че какво друго можех да направя? Тогава за мен смъртта все още не съществуваше.

И ето, че веднъж вървах по улицата заедно с баба си и видях трупа на едно куче. Най-вероятно го беше блъснала кола. Тялото на кучето сякаш беше прекършено надве, муцуната му беше разкривена и страшно озъбена, а няколко от зъбите му бяха избити. И в този момент аз осъзнах, че НИКОЙ НЕ СПИ ТАКА. Че дори когато бяха омагьосани от най-страшните вещици, принцовете и принцесите от книгите спяха със спокойни красиви лица, докато не се намереше някой, който да ги целуне или да ги поръси с жива вода. И че те не бяха с разкривени физиономии и прекършени тела. Спомням си с какъв ужас попитах баба си какво се е случило с нещастното куче, осъзнавайки съвсем ясно, че с кучето се беше случило най-страшното. Баба ми ме погледна много тъжно и ми отговори, че кучето е умряло. Аз се давех в сълзи и през целия път до вкъщи задавах на баба си въпросите дали кученцето наистина няма да се събуди повече и дали наистина никой няма да може да му помогне.

И на всичките си въпроси получавах отговора: НЕ. А това НЕ породи в детското ми съзнание поредица от още по-страшни въпроси. Значи всички ние някога ще умрем? И папагалчетата, и ти, и мама, и

дори АЗ? Не си спомням точно под каква форма баба ми отговори утвърдително, но за сметка на това много добре си спомням, че за пръв път в живота ми ме обзе истински страх. И този страх от близката загуба на хората, които обичах, не можеше да се сравни с нищо. Като на това отгоре всички доводи, че това няма да се случи скоро, предизвикваха още по-голям ужас у мен. Ужасът на неотвратимостта и осъзнаването, че всички тези весели дни, това слънце, зимата, пролетта, лятото, есента, дъждът, снегът и всичко останало са само една малка отсрочка на неминуемия край.

След онази сцена с кучето известно време живях с това ужасно чувство на човек, който се е запознал със смъртта, но после, както би трябвало да се случва с едно дете, по-светлите моменти изместиха смъртта от съзнанието ми. Но до ден-днешен много ясно си спомням вида на посмъртната озъбена паст на онова куче. Естествено, след това в живота ми имаше още много смърт. На съученици, на познати, на много добри познати, на близки, на майка ми, но онова първо детинско усещане за смъртта за мен се превърна в откровение, което се помни за цял живот. По-късно с него се смеси носталгията по детството ми и онези смъдящи спомени за времето, когато нито на теб, нито на близките ти не са се случили много от най-лошите неща. Когато всичко все още се възприема в бъдеще време. Когато днешният ден беше катастрофално далеч и много от събитията, които ме докараха до него, просто можеха да не се случат. Или да се случат, но не на мен...

В този момент си помислих какво ли би станало, ако все пак намерех онова цветче, което изпълнява желанието. И какво ли бих поискал от него? Нали знаете онова състояние, когато седиш, вършиш някаква страшно мудна и изнервяща работа и си мислиш: ами, ако сега бях на море! С момичета, с питие в ръка и т.н. Къде бих искал да се намирам?

Прехвърлих наум вариантите и разбрах, че, обективно погледнато, няма такова място и такива хора, с които бих искал да се видя в момента. Защото сценариите на всички възможни срещи с моите познати по всички точки на земното кълбо ми бяха известни с абсолютна точност до последната дума. Дори нещо повече — тези сценарии тъй или иначе вече се бяха реализирали в живота (някои по няколко пъти) и те нямаше да ми дадат нищо ново. И аз нямаше да получа никакво душевно успокоение. Всички места и всички хора,

които можех да си представя, не ми бяха интересни, впрочем, както и аз на тях.

Интересно, нали? Вероятно аз бях единственият човек на земята, който, ако получиеше възможност да осъществи всяко свое желание, беше готов да даде магическото цвете със седем листа на друг. Това беше безгранична щедрост, породена от безгранична празнота и пълна атрофия на въображението... Богат на възможности и беден духом...

Макар че не беше точно така. Все пак имах една идея. Бих помолил цветето да ме върна обратно в детството ми, но се боях, че щях да чуя: ВРЪЗКАТА НЕ МОЖЕ ДА СЕ ОСЪЩЕСТВИ...

Погледнах през моста. До водата имаше около четиридесет метра. Интересно, дали докато падаш изпитваш чувството, че летиш? Сигурно го изпитваш. Иначе нямаше как да се обясни огромният брой самоубийци, които сред всички останали начини избираха скачането от мостове или от покриви. Заради чувството за свободен полет, което много от нас търсят в живота.

Вдигнах глава и огледах прекрасния пейзаж зад реката. Нощта вече почти свършваше, а денят още не беше започнал. Това беше онзи момент между дните, за който нямаше подходяща дума в руския език, но съществуваше обемното английско понятие *in between days*. Стоях на прага между два дни. В далечината се мяркаха малобройните светещи прозорци на къщите, редките светлилки проблясваха надалеч и на линията на хоризонта се сливаха с предутринните звезди. Въздухът стана свеж. Извадих от джоба си пакет цигари, измъкнах последната, замахнах и хвърлих пакета във въздуха. Яркото бяло петно описа зигзаг на фона на небето и полетя към водата. В един момент се превъртя във въздуха, озова се в лъча на уличната лампа така, че зърнах последните букви на надписа му ENT и падна във водата. Загледах се в отплуващия пакет, докато не се изгуби окончателно от очите ми.

Легнах на моста, свалих сакото си, сложих го под главата си и запалих цигарата. Вдигнах ръката си с горящата запалка, погледнах пламъка ѝ, а после затворих очи. Много забавно, като цветни стъкълца в детски калейдоскоп, пред очите ми се понесоха най-различни хора и събития. Всичко започна от момента, когато двамата с приятеля ми Тимур като десетгодишни момчета, облечени с жълти тениски с надпис „Ринг“, играехме на футбол в училищния двор, въобразявайки

си, че сме бразилци. Играехме много технично и вдъхновено като истински футболни магьосници. След това аз стоях на „Стари Арбат“ зад една сергия, отрупана с матрьошки и атрибути на съветската военна униформа. Усещах в юмрука си смачканите банкноти долари, които исках да мушна в облегалката на стола, но кой знае защо не можех да намеря дупката. След това пиех от бутилката „Съветско шампанско“ на абитуриентската си вечер в концертната зала „Русия“, където бяха събрали абитуриенти от различни московски училища за „последния празник на детството“, макар че наоколо не миришеше на никакво детство, а на алкохол, на хормони и на приближаващото време на всеобщия разврат. И ето ме отново в чуждото жилище в Югозападна Москва. А в стаята лежаха полуразсъблечени мъжки и женски тела, премесени с фасове и празни бутилки, а аз ставах — много слаб и изтощен, омотавах една кърпа около бедрата си и отивах до висящото в стаята голямо огледало. Огледалото отразяваше пепелявото ми на цвят лице и леглото с двете момичета от съседната група, от което току-що бях станал. И всички бяхме студенти втори курс, и всички изведнъж бяхме много пораснали.

И ето, че обличах сакото си, вземах куфара в ръка и се готвех да замина за първата си командировка в Париж. И майка ми се сбогуваше с мен на вратата и ми казваше непременно да ѝ се обадя, когато кацна. И аз ѝ кимах, уверявайки я, че ще постъпя точно така, макар че веднага след като пристигнах, забравих за това. От този момент нататък лицата на хората, които ме заобикаляха като панорама, и всички диалози изчезнаха, сменяйки се с астрономическа скорост. Аз спях в празния вагон на метрото, стоях клекнал и слагах сняг на разбития си нос, бях се излегнал пиянски на задната седалка на мерцедеса и гледах неоновите светлини на среднощния град, купувах си дрога от негрите в Париж, стоях пред огледалото в банята и разглеждах синините на дясното си рамо. Виждах рижавата Лена, която ме наричаше през плач свиня, след това погребението на моя състудент плавно премина в сватбата на най-добрия ми приятел, после видях Галина Григориевна — майката на Маша, с която живях три години и която ми каза, че на моята възраст човек би трябвало да е по-сериозен. След това се появи откриването на клуб „Zeppelin“ и много познати лица, след това седях на стадиона около метро „Речна гара“, късах бандероли и броях долари, после шмърках кокаин в тоалетната на някакъв ресторант,

после се прегръщах с промоутъра Саша, чието лице рязко се превърна в лицето на татарката Елвира, която чуках също в тоалетната, придържайки входната врата с левия си крак, тъй като някой непрекъснато се опитваше да влезе и всичко това толкова ми писна, а кракът ми така ужасно изтръпна и ръцете ми толкова се измориха, макар да разбирах, че не мога да пусна нито жената, нито вратата. Интериорът на тоалетната плавно премина в бутик „Gucci“ в Третьяковския пасаж, където говорех по мобилния с Юля, жестикулирах отчаяно и се опитвах да ѝ докажа нещо. Излязох от бутика и се озовавах на булевард „Невски“ до Халите. На отсрещната страна на улицата, до кафене „СССР“, стоеше Вадим и ми махаше с ръка. А след това се появиха всички едновременно. Баба ми, която ме питаше дали съм платил телефона, дребното ченге, което ме залови в тоалетната на онова кафене и което взе от ръцете ми квитанциите за платения телефон, Юля, която седеше в „Шатрата“ с тъжни очи заедно с Кондратов, който гледеше изненадано плаката с Джеймс Бонд, стрелящ с пистолет с дълга цев по царевичните зърна, Миша от Питер, облечен като сервитьор, който вдигаше сребърния капак от блюдото, в което лежеше том на Достоевски, промоутърите Саша и Миша, които брояха пари (и двамата бяха застанали с гръб към мен, тъй че не виждах лицата им, но бях сигурен, че това са те). И дебелият семейна двойка в хипермаркета „Ашан“, и смешният, тежащ 120 килограма мъж, който пиеше кафе, облечен с червена тениска с надпис „HURGADA DIVERS“, макар на всички да беше ясно, че той не е никакъв „дайвър“, а просто един мазен мухльо, който прекарва всичките си отпуски в Турция на екскурзии с намаление. И отново виждах себе си да посрещам Юля на някаква железопътна гара. Пуших нервно и я гледах с насълзени от вятъра очи, а тя вървеше насреща ми, облечена в нещо червено, и ми се усмихваше. И веднага се появи летище „Шереметево-2“ и аз седях на червения куфар преди дванадесет години. Май че бях закъснял и не заминавах за пръв път в никакъв Париж, а просто се канех да се обадя вкъщи...

И в крайна сметка всичко това се смеси в едно голямо червено петно и започна постепенно да се стапя, докато не се превърна в сива зърнеста маса като онази, която трепти на екрана на включения телевизор, по който не излъчва нито един канал.

След известно време по клепачите ми започнаха да преминават оранжеви сенки също като онези, които се появяват, когато вдигнеш затворени очи към слънцето.

Може би това беше пламъчето на запалката, а може би слънцето наистина бе започнало да изгрява някъде там, далеч зад гората. Но при всички случаи много ми се щеше да вярвам, че тази светлина никога нямаше да угасне...

Издание:

Автор: Сергей Минаев

Заглавие: Духless

Преводач: Ива Николова

Година на превод: 2007

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо

Издател: ИК „Персей“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2007

Тип: роман

Националност: руска

Печатница: „Инвестпрес“ АД

Редактор: Пламен Тотев

Технически редактор: Йордан Янчев

Коректор: Митка Печева

ISBN: 978-954-9420-49-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3222>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.